

รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2562
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2562
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ของ สิริพร บุญพา

ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.น้ออน พิณประดิษฐ์)

.....ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร.ธารินทร์ รसानนท์)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. โทศล มีคุณ)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. นรธา สมประสงค์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ เลานันทน์)

.....อาจารย์บัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี)

.....คณบดีวิทยาลัยการจัดการ
(ดร.ศรีสุดา จงสิทธิผล)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยความเมตตาจากท่านคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ อันได้แก่ อาจารย์ ดร.ธารินทร์ รสานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร. โภทศ มีคุณ และ รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์ ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แนะข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ดูแลเอาใจใส่ในการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด ติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ ตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน ที่กรุณาและอนุญาต ให้นำแบบวัด ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มาใช้ในงานวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นีออน พิณประดิษฐ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ เทาหนันท์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และ ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. นีออน พิณประดิษฐ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภณ พวงสุวรรณ รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.หญิง ดร.ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล ทันตแพทย์หญิงวรวรรณ อัครกุล ผอ.จิราพร ปทุมเทวภิบาล และ ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ นักพฤกษศาสตร์ ครูผู้พัฒนา นักเรียน ที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่เอื้ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร คณะครู และ นักเรียน โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ ที่มีส่วนส่งเสริม และสนับสนุนให้การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอบพระคุณครอบครัวบุญพา พี่ชาย พี่สาว น้อง รวมทั้งหลาน ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจ ห่วงใย เอื้ออาทรตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอกราบบูชาพระคุณ คุณพ่อ ร.ต.ต. เสวียน - คุณแม่อ่อนคำ บุญพา ที่เป็น ทุกสิ่งทุกอย่างสำหรับลูก แม้ว่าตอนนี้ท่านจะไม่มีโอกาสได้เห็นความสำเร็จตามที่ท่านทั้งสองปรารถนา แต่ท่านก็เป็นกำลังใจให้ลูกได้มีความเพียรพยายามตั้งใจศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จ การศึกษาขั้นสูงสุดระดับดุษฎีบัณฑิต ในครั้งนี้

สิริพร บุญพา

เรื่อง: รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย: สิริพร บุญพา วิทยานิพนธ์: กศ.ด. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2562

ประธานที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร. ชารินทร์ รสานนท์, **กรรมการที่ปรึกษา:** รองศาสตราจารย์ ดร. โกศล มีคุณ,

รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารการพัฒนา, ความพอเพียง, นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาความพอเพียง และ พัฒนา รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปร 11 แบบวัด ส่วนใหญ่เป็นแบบวัดมาตราปรมาณ มีค่าความเที่ยง (α) ต่ำสุด คือ .731 สูงสุด คือ .899 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ข้อมูลมีทั้งสถิติพื้นฐานและสถิติอ้างอิง โดยสถิติอ้างอิงที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอย พหุคูณ การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมสามารถอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของ นักเรียนได้ร้อยละ 20.7 อธิบายพฤติกรรมพอเพียง ได้ร้อยละ 12.1 ถึง 15.5 ซึ่งอธิบายได้น้อยกว่าร้อยละ 25 2) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และ/หรือกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถอธิบายจิตลักษณะ พอเพียงของนักเรียน ได้เพิ่มจากที่อธิบายโดยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมร้อยละ 14.5 ถึง 18.9 อธิบาย พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.4 ถึง 22.5 (สูงกว่าร้อยละ 5 ทุกกรณี) 3) นักเรียนที่มีความ พอเพียงน้อยเป็นกลุ่มเสี่ยงเร่งด่วนที่ควรพัฒนา ได้แก่ นักเรียนชาย นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียน ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร ปัจจัยปกป้องที่สำคัญ สำหรับนักเรียนแต่ละกลุ่มเสี่ยงมีความแตกต่างกัน 4) รูปแบบการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในระดับดี โดยอธิบายได้ร้อยละ 65 5) รูปแบบการบริหาร การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยรายด้านตั้งแต่ ร้อยละ 90.00 ถึง 92.14 ค่าเฉลี่ยโดยรวม ร้อยละ 90.89 (ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/75%) ผลการวิจัยนี้ทำให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ และการ วิจัยที่ควรจะต้องทำต่อไปในหลายประเด็น

Title: ADMINISTRATIVE MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF SUFFICIENCY FOR JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Author: Siriphon Boonpha Dissertation: Ph.D. (Educational Administration), University of Phayao, 2019

Advisor: Dr. Tharin Rasanond, **Co-Advisor:** Associate Professor Dr.Kosol Meekun, Associate Professor Dr.Nara Somprasong

Keywords: Administrative model, Sufficiency, Junior high School Students

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the Sufficiency causal factors of Junior High School Students and to examine the administrative model for the development of Sufficiency apply to Junior High School Students under Bangkok Metropolitan Administration. The research methodology was a combination of quantitative and qualitative research methods. The samples were 500 junior high school students in schools under Bangkok Metropolitan Administration, using multi-stage sampling. The research instruments were set of 11 questionnaires mostly were summate rating scale with the reliability were between .731-.899. The descriptive and inferential statistic were used to analyze the collected data. The inferential statistic used to test the hypothesis were Stepwise Multiple Regression Analysis, Confirmatory Factor Analysis and Path Analysis.

The research findings were 1) The group of Social Situation variables could explain Sufficient-Psycho for 20.7%, Sufficient Behavior were between 12.1-15.5% which less than 25%. 2) The group of Psycho-Trait variables or Psycho-Situation variables could explain Sufficient-Psycho much more than explain only by the Social Situation variables for 14.5 to 18.9% could add to explain Sufficiency Behavior for 7.4 to 22.5% (higher than 5% in all cases) 3) At risk group of students needed urgent attention were male students, grade 2 students and students were born in Bangkok. There were different important protection factors for between At risk groups. 4) The Sufficiency Development Model was found that the model fit at good level. All of the causal variables could explain variance of Sufficiency Behavior of Junior High School students under Bangkok Metropolitan for 65%. 5) The Administrative Model for the development of the sufficiency of Junior High School Students under Bangkok Metropolitan Administration as assess by the experts was practical. Average rating for aspects were 90.00 to 92.14, while the average of total was 90.89% (criteria 70/75%). The Research results lead to the practical applications and inspired of new research topics in the future.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ตอนที่ 1 การบริหารการศึกษากับการพัฒนานักเรียน.....	13
ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
จิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียง	21
แนวคิด ทฤษฎี ปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียน	35
รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม.....	35
กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคมกับความพอเพียงของนักเรียน.....	37
กลุ่มจิตลักษณะเดิมกับความพอเพียงของนักเรียน	46
กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์กับความพอเพียงของนักเรียน.....	54
กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่หนึ่ง และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ต่าง ๆ ที่ศึกษา.....	62
สมมติฐานของการวิจัย	63
ตอนที่ 3 รูปแบบการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน ...	65
แนวคิดการพัฒนาจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน	66
เป้าหมายของการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน.....	67
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนา.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่สอง	77
นิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ศึกษา	78
3 วิธีดำเนินการวิจัย	81
ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ และแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์	
เชิงสาเหตุของความพอใจเพียงของนักเรียน.....	81
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	82
ตัวแปร และนิยามปฏิบัติการของตัวแปร.....	83
นิยามปฏิบัติการของตัวแปร	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	87
การตรวจสอบเครื่องมือสำคัญในระดับที่สูงขึ้น	88
การเก็บรวบรวมข้อมูล	92
การวิเคราะห์ข้อมูล	93
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอใจเพียง	
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	94
การกำหนดผู้ให้ความเห็น/ข้อเสนอแนะ และผู้ประเมิน	94
เครื่องมือวิจัย.....	95
การเก็บรวบรวมข้อมูล	95
การวิเคราะห์ข้อมูล	96
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
สัญลักษณ์ และ อักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	98
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการพัฒนาจิตลักษณะ และพฤติกรรม	102
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	103
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่ออธิบายจิตลักษณะ	
และพฤติกรรมพอใจเพียง	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง.....	118
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบ ปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียน.....	127
สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1.....	131
ระยะที่ 2 ผลการศึกษาพัฒนา และประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน.....	135
5 บทสรุป	145
สรุปผลการวิจัย	145
สรุปวิธีดำเนินการวิจัย.....	146
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย	148
อภิปรายผลการวิจัย.....	152
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	159
บรรณานุกรม	161
ภาคผนวก	181
ภาคผนวก ก.....	182
ภาคผนวก ข	185
ภาคผนวก ค.....	209
ภาคผนวก ง	227
ภาคผนวก จ	277
ประวัติผู้วิจัย	294

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางการวิเคราะห์ ค่าความเที่ยง (item-total correlation : r) และ ค่าความ เชื่อมั่นของแบบวัด	88
2 เกณฑ์การตัดสินความกลมกลืนของโมเดลในการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยัน.....	89
3 สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัด 3 แบบวัด	90
4 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองสมการโครงสร้าง ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์	102
5 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพและลักษณะชีวสังคม	103
6 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลของตัวแปรต่างๆ ที่วัดได้จากกลุ่มตัวอย่าง.....	104
7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่นำเข้าวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยเชิงเหตุ ของความพอเพียงของนักเรียน	105
8 โมเดล และ ค่าการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปร สถานการณ์ทางสังคม.....	107
9 โมเดล และ ค่าการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนด้วยกลุ่มตัวแปร สถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะเดิม	108
10 โมเดล และ ค่าการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปร สถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์.....	109
11 โมเดล และ ค่าการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปร สถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์	110
12 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปร สถานการณ์ทางสังคม	111
13 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปร สถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะเดิม	112
14 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปร สถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์.....	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปร สถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์	113
16 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่ม ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม.....	115
17 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่ม ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะเดิม.....	115
18 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่ม ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์.....	116
19 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่ม ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตาม สถานการณ์.....	117
20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของ นักเรียนเมื่อจำแนกตามเพศ	119
21 ค่าสถิติจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน เมื่อจำแนกเพศ.....	119
22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของ นักเรียนเมื่อจำแนกตามภูมิภาค.....	120
23 ค่าสถิติจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน จำแนกภูมิภาค.....	120
24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน จำแนกตามชั้นเรียน.....	121
25 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนระหว่าง กลุ่มชั้นเรียน.....	121
26 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นของจิตลักษณะพอเพียงของ นักเรียนชายโดยตัวแปรอธิบายเป็น ปัจจัย 8 ประการ	122
27 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นของพฤติกรรมพอเพียงของ นักเรียนชายโดยตัวแปรอธิบายเป็น ปัจจัย 8 ประการ	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
28 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นชั้นของจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียน ที่ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยตัวแปรอธิบายเป็น ปัจจัย 8 ประการ	124
29 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นชั้นของพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยตัวแปรอธิบายเป็น ปัจจัย 8 ประการ.....	125
30 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงของนักเรียน	130
31 แนวทางการบริหารการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความพอเพียงของนักเรียนมัธยม ศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการฝึกอบรม โดยยึดหลักการบริหาร (Plan-Do-Check-Act) X 4M's	136
32 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการ บริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน.....	144

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิด ความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียน	8
2 กรอบแนวคิด รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และพฤติกรรม พอเพียงของนักเรียน	9
3 กรอบแนวคิดรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของ นักเรียน	10
4 การวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมบุคคลด้วยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม	36
5 ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมแสดงจิตลักษณะ 8 ประการในเชิงสาเหตุของ พฤติกรรมคนดี เก่ง และมีความสุข.....	47
6 กรอบแนวคิด ความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงของนักเรียน	64
7 กรอบแนวคิด รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และพฤติกรรม พอเพียงของนักเรียน	65
8 กรอบแนวคิดรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของ นักเรียน	77
9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis : CFA) ของแบบวัดจิตลักษณะพอเพียง	90
10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis : CFA) ของแบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน	91
11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis : CFA) ของแบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต	92
12 ขั้นตอนการวิจัยระยะที่สอง	96
13 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และปัจจัยปกป้องจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียน	126
14 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และปัจจัยปกป้องของพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน	126
15 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (โมเดลตั้งต้น).....	128

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
16 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปรับเปลี่ยนมีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ (ผลการวิเคราะห์ตัวแปร)	130
17 รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	133

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ มนุษย์ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า หลาย ๆ ประเทศสร้างชาติขึ้นมาได้จากการที่มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สำหรับประเทศไทยนั้นได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยกำหนดให้เป็นนโยบายที่มีความสำคัญและจัดเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ จะเห็นได้จาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จนถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฯ ที่ใช้ในปัจจุบัน ได้มีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ ได้กำหนดเป้าหมายหลักให้คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ คือ มีวินัย ทัศนคติ และพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เป็นพลเมืองตื่นรู้ สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบ และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียงมีความเป็นไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, หน้า 4, 20)

ในด้านการศึกษา สถานศึกษาจัดได้ว่าเป็นสถาบันหลักที่สำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 1)

การพัฒนาการศึกษาของชาติจึงเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศในทุกๆ ระบบ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งเป็นแผนแม่บทที่ต้องนำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาการศึกษา

ของประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 นั้น ได้ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา คือ หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม และมีกำหนดวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” การศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอก โดยยึดความพอประมาณที่เป็นความพอดีที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการตัดสินใจด้วยเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า จ, 77-79)

กระทรวงศึกษาธิการ (2552ก, หน้า 31) มีแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกัน 2 แนวทาง คือ 1) การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ในการบริหารงานด้านวิชาการ ระบบประมาณ บริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป 2) การจัดการเรียนรู้ ครูสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ โดยการสอดแทรกหลักเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ และประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับปรัชญาข พินุลสรวุช (2550, หน้า 11-12) ในฐานะประธานคณะกรรมการงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ได้อธิบายว่าการจัดการศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับความพอเพียงในระบบการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ทั้งของตนเอง ของสังคม โดยผ่านการบ่มเพาะอุปนิสัยให้คิดและสามารถพึ่งตนเองได้ในระดับพื้นฐาน ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน โดยไม่คิดเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย

ขณะที่ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2554, หน้า 13) ให้ความเห็นว่าการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่สามารถช่วยให้เด็ก เยาวชน และพลเมืองของประเทศ พัฒนาคุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาได้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องทำ ดังข้อความที่ว่า “ควรเริ่มต้นตั้งแต่อนุบาลจนกระทั่งถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพราะจะไปเริ่มที่ระดับอุดมศึกษาก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง mind set ได้แล้ว” ต่อมา ปริญญา ธรรมปิยา (2558, หน้า 1-2) ได้อธิบายเกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาว่า หมายถึง การ

ดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรในภาคการศึกษาในทุกระดับ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติภารกิจ เช่น ในการบริหารการศึกษา การบริหารงานงบประมาณการศึกษา การจัดการสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นต้น เพื่อที่ท้ายที่สุดก็จะเกิดกระบวนการปรับเปลี่ยนวิถีคิดและวิถีปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อให้เกิดการปลูกฝังและบ่มเพาะผู้เรียนเด็กและเยาวชน ให้มีจิตสำนึกและอุปนิสัยพอเพียงและสามารถนำไปดำรงตนและดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

เยาวชนที่ควรได้รับการปลูกฝัง เสริมสร้าง และพัฒนาในเรื่องพฤติกรรมพอเพียง ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจิตของอีริคสัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541 อ้างอิงใน Erikson, 1968) โดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ขั้นที่ 4 ความขยันขันแข็ง-การมีปมด้อย (Industriousness – Inferiority) เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจค่อนข้างสูง รู้จักทำงาน พยายามทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จ จึงเป็นช่วงที่สำคัญที่จะต้องปรับตัวเพื่อเตรียมตัวที่จะดำเนินชีวิตแบบผู้ใหญ่ในสังคมในวันข้างหน้า ขณะที่ อุษษา ศรีจินดารัตน์ (2533, หน้า 8-11 อ้างอิงใน Erikson, 1977) ได้อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางจิตของอีริคสันว่า วัยรุ่นที่อยู่ในวัยช่วงที่ 4 ความขยันขันแข็ง-ความมีปมด้อย (Industry- Inferiority) อายุ 9-14 ปี เป็นช่วงที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น ร่างกายจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว พัฒนาการการรู้คิด และสติปัญญาในการเล่าเรียน เป็นเด็กในช่วงที่ขยันรู้จักทำงาน พยายามทำสิ่งต่างให้สำเร็จ เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตน ขั้นที่ 5 การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนหรือความสับสนในเอกลักษณ์ (Identity role confusion or Identity diffusion) นับว่าเป็นช่วงวัยที่สังคมคาดหวังให้เยาวชนแสดงความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่มากขึ้น และเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อในการตัดสินใจอยากทำอะไรและอยากเป็นอะไรเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ จากรายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2560 พบว่าสภาพการณ์และแนวโน้มของปัญหาเด็กและเยาวชนไทย โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีช่วงวัย 13-17 ปี ส่วนใหญ่ มีปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการปรับตัว (กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561, หน้า ก - จ)

กลุ่มวัยรุ่นดังกล่าว โดยเฉพาะวัยต้น คือ 13-16 ปี ถ้าเป็นนักเรียนจะเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรได้รับการปลูกฝังและพัฒนาเรื่องความพอเพียงด้านต่างๆ ที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับวัย หากได้รับการฝึกเป็นประจำสม่ำเสมอจะทำให้เกิดการหยั่งลึกมั่นคง เป็นพื้นฐานที่ดีต่อการเจริญเติบโตในวัยสูงขึ้นไป

จากประเด็นการจัดการศึกษากับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเห็นว่า การพัฒนาที่ตัวบุคลากร หรือ นักเรียนมีความสำคัญยิ่ง หากผู้บริหาร หรือ ฝ่ายบริหารมีองค์ความรู้หรือ

ผลการวิจัยที่สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุและผล รวมทั้งต้นแบบ รูปแบบการพัฒนา บุคลากร ครู หรือ นักเรียนอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพนับว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ดังนั้น การวิจัยเพื่อพัฒนาความพอเพียงกับนักเรียนวัยรุ่นจึงเป็นประเด็นสำคัญในขอบข่ายของการ บริหารการศึกษา ในงานวิจัยนี้ จึงมุ่งศึกษาความพอเพียงกับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยคำถามหลักของการวิจัย คือ อะไรเป็นปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมพอเพียงของ นักเรียน รูปแบบการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนที่เหมาะสมควรเป็น อย่างไร เพื่อนำเสนอรูปแบบทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติทำการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรม พอเพียงของนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยใดบ้างที่รวมอธิบายจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน และ พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ในกลุ่มเสี่ยงนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีลักษณะใด ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และ แต่ละ กลุ่มเสี่ยงมีปัจจัยใดเป็นปัจจัยปกป้อง
3. รูปแบบการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงที่เหมาะสมกับนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นควรเป็นอย่างไร
4. รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนที่น่าไปใช้ ได้ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของ นักเรียน
2. เพื่อพัฒนา และ ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษากลุ่มเสี่ยง และ ปัจจัยปกป้องของความพอเพียงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง แต่ละกลุ่ม

4. เพื่อพัฒนา และ ประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมสามารถอธิบายจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนได้ไม่น้อยกว่า 25% (ดูจเดื่อน พันธุมนาวัน, 2556; บุปผา เมฆศรีทองคำ และสุทธิศานต์ ชุมวิจารณ์, 2557; จินตนา สินมา, 2562)

2. เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุสามารถอธิบายจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนได้เพิ่มขึ้นจากการอธิบายโดยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมไม่น้อยกว่า 5% (Cohen, 1977)

3. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. มีกลุ่มเสี่ยงด้านความพอเพียง และ แต่ละกลุ่มเสี่ยงมีปัจจัยปกป้องที่อธิบายความพอเพียงได้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25

5. รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน ผ่านเกณฑ์ประเมินการนำไปใช้ได้เ็นทางปฏิบัติ คือ 70% รายด้าน และ 75% โดยรวม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ได้มีการกำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล และขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านเวลา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1.1 การวิจัยระยะที่ 1

ประชากร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 38,474 คน (ข้อมูลจากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2561)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 500 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

1.2 การวิจัยระยะที่สอง

ผู้ให้ความเห็น/ข้อเสนอแนะ คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน คีศึกษานิเทศก์ 3 คน นักพฤตินกรรมศาสตร์ 2 คน และครูผู้พัฒนา
นักเรียน 2 คน

ผู้ประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง คือ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีความรู้ และ ประสบการณ์สูงในด้านการพัฒนาความพอเพียง
แก่บุคคล และเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา และ/หรือ การพัฒนาความพอเพียง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุการพัฒนาความพอเพียง
ของนักเรียน ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานอันเป็นที่มาของการกำหนดตัวแปรในการวิจัย คือ รูปแบบ
ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมและทฤษฎีอื่น ๆ ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยระยะที่ 1
นี้มี 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1 ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตลักษณะพอเพียง และ พฤติกรรมพอเพียง

1) จิตลักษณะพอเพียง มี 3 องค์ประกอบ คือ การไม่คิดเบียดเบียน
ตนเอง การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น และ การตั้งใจพึ่งตนเอง

2) พฤติกรรมพอเพียง มี 2 ตัวแปร คือ

2.1) พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ การ
ปรับตัวในการเรียน และ การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน

2.2) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต มี 2 องค์ประกอบ คือ
การปรับตัวในการดำเนินชีวิต และ การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต

2.1.2 ตัวแปรอิสระ มี 3 กลุ่ม ๆ ละ 2-3 ตัวแปร ได้แก่

1) ตัวแปรอิสระที่เป็นลักษณะสถานการณ์ คือ

1.1) การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหาร และครู

1.2) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง

1.3) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง

2) ตัวแปรอิสระที่เป็นจิตลักษณะเดิม คือ

2.1) ความเชื่ออำนาจในตน

2.2) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

3) ตัวแปรอิสระที่เป็นจิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ

3.1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง

3.2) ทศนคติต่อความพอเพียง

3.3) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง

2.2 การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการดำเนินการสืบเนื่องจากผลการวิจัยระยะที่ 1 ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

2.2.1 ตัวแปรตาม คือ ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.2 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

3. ขอบเขตด้านเวลา

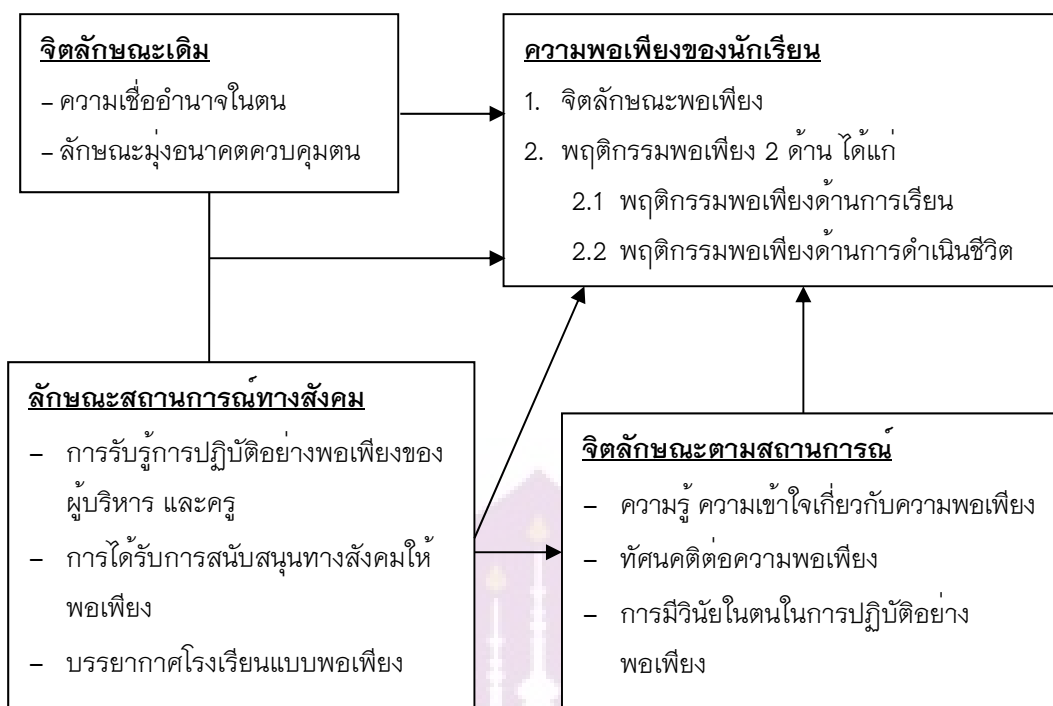
การวิจัยนี้ดำเนินการตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม 2561 จนถึง มิถุนายน 2562

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ 1) กรอบแนวคิด ความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงของนักเรียน ดังภาพ 1 และ 2) กรอบแนวคิด รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน ดังภาพ 2

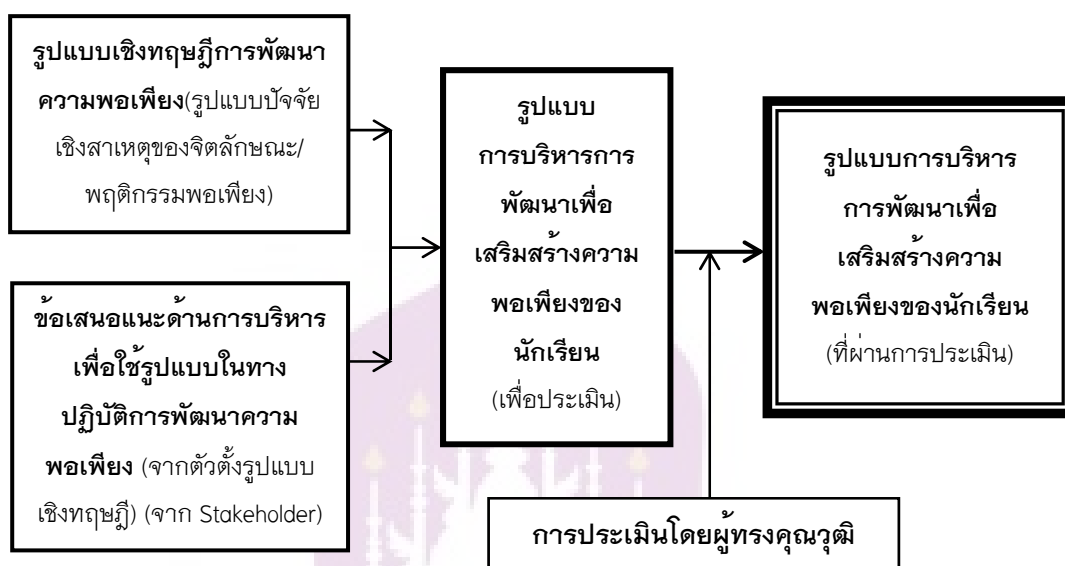
ภาพ 1 กรอบแนวคิด ความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงของนักเรียน

ภาพ 2 กรอบแนวคิด รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

2. กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยระยะนี้ เป็นรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน มีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพ 3 กรอบแนวคิดรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

มีนิยามศัพท์เฉพาะสำคัญที่ควรให้ความหมายสำหรับการวิจัยนี้ ดังต่อไปนี้

1. **นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น** หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. **รูปแบบ** หมายถึง สิ่ง que แสดงโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญในการศึกษาการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียง และรูปแบบการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

3. **จิตลักษณะพอเพียง** หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของนักเรียนที่น่าปรารถนา มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง คือ การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ การไม่คิดเบียดเบียนคนอื่น คือ การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และการตั้งใจพึ่งตนเอง คือ การคิดของนักเรียนที่จะใช้ความสามารถและความพยายามของตนใน

การทำสิ่งต่างๆ ด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ ให้ได้ผลดีด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่มิต้องพึ่งหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือจากภายนอกมากเกินไป จนบรรลุเป้าหมายที่ตนวางไว้

4. พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน มี 2 องค์ประกอบ 1) การปรับตัวในการเรียน คือ ผลที่เกิดจากความสามารถ และความพยายามของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน ในการที่จะตอบสนองแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นหมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา และ 2) การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน คือ การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้ และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จในการเรียน

5. พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการใช้ชีวิตประจำวัน มี 2 องค์ประกอบ 1) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต คือ ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของบุคคลในการที่จะตอบสนองในแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นๆ หมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา และ 2) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต คือ การที่บุคคลยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ

6. รูปแบบความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงเหตุของความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง แบบจำลองที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เป็นสาเหตุและผลของความพอเพียงของนักเรียน ตัวแปรเชิงสาเหตุ ประกอบด้วย กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ตัวแปรผล ได้แก่ จิตลักษณะพอเพียง และ พฤติกรรมพอเพียง โดยสามารถเขียนเป็นโครงสร้างของรูปแบบตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรและความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง รูปแบบเชิงทฤษฎีการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนที่ได้จากการวิจัยระยะที่หนึ่ง ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการประเมินจากคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผลประเมินเป็นรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

8. กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีจิตลักษณะและ/หรือพฤติกรรมพอเพียงน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ทางสถิติ

9. ปัจจัยปกป้อง หมายถึง ตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของจิตลักษณะและ/หรือพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. การวิจัยจะทำให้ได้ ข้อค้นพบในการอธิบายความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และขนาดอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อความพอเพียงของนักเรียน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และเป็นแนวทางในการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน (อายุ 13-16 ปี)

2. การวิจัยจะทำให้ได้รูปแบบเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สามารถนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย และ นำไปปรับใช้ในการพัฒนานักเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

3. ผลการวิจัยจะให้องค์ความรู้ที่เป็นพื้นฐานของการวิจัยต่อยอด เกี่ยวกับการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนวัยรุ่นต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ได้มีแบ่งหัวข้อที่สำคัญในการประมวลเอกสาร ออกเป็น 3 ตอน โดยมีขอบข่ายการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การบริหารการศึกษากับการพัฒนานักเรียน

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง

1. ความพอเพียง ความหมาย แนวคิด ทฤษฎี

1.1 จิตลักษณะพอเพียง

1.2 พฤติกรรมพอเพียง

2. แนวคิด ทฤษฎี ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงของนักเรียน

2.1 รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model)

2.2 กลุ่มสถานการณ์ทางสังคม กับความพอเพียงของนักเรียน

2.3 กลุ่มจิตลักษณะเดิม กับความพอเพียงของนักเรียน

2.4 กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ กับความพอเพียงของนักเรียน

3. สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา

4. กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่หนึ่ง และสมมติฐานของการวิจัย

ตอนที่ 3 รูปแบบการพัฒนาจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

1. แนวคิดการพัฒนาจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

2. เป้าหมายของการพัฒนาจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนา

4. กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่สอง

นิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ศึกษา (จากการประมวลเอกสารตอนที่ 2 และตอนที่ 3)

ตอนที่ 1 การบริหารการศึกษากับการพัฒนานักเรียน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายในแนวทางเดียวกันเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา เช่น นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2554, หน้า 4); ปิยวัชร สุทธิวิช (2559, หน้า 16); ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554, หน้า 20) เมื่อพิจารณาสาระสำคัญสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมตามภาระหน้าที่ของบุคคล และกลุ่มบุคคลในสถาบันการศึกษา โดยอาศัย

ปัจจัย และทรัพยากรต่างๆ มาสนับสนุนเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความรู้ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม บรรลุตรงตามเป้าหมายและนโยบายของประเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง เพื่อการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 1)

สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนานักเรียน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2552ข, หน้า 2-3) กำหนดซึ่งระบุสาระสำคัญไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์ เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ มีทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

โดยที่กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 4) ได้กำหนดขอบเขตของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ กิจกรรมทั้ง 3 ลักษณะนั้น มุ่งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งทางวิชาการ ด้านสังคม อารมณ์ บุคลิกภาพ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และจอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 31) ได้อธิบายเกี่ยวกับ การบริหารกิจการนักเรียนว่า เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศ การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพ การจัดกิจกรรมการกีฬา การบริหารกิจการนักเรียนถือว่าเป็น

การพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า การบริหารกิจการนักเรียนนั้นมีความสำคัญ และเน้นคุณลักษณะที่ควรปลูกฝังแก่นักเรียน ลักษณะที่ควรปลูกฝังประการหนึ่ง คือความพอเพียง ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงให้ความสำคัญและทรงเน้นย้ำแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อก้าวให้ทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 9) คุณลักษณะดังกล่าวเหมาะสมแก่การปลูกฝังให้กับเยาวชน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีภารกิจหลักที่สำคัญอีกภารกิจหนึ่ง คือ งานกิจการนักเรียน ซึ่งงานกิจการนักเรียนนั้นให้ความสำคัญการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน และคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่ควรเน้นก็คือความพอเพียง งานวิจัยนี้จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความพอเพียงของนักเรียน ซึ่งวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียงจะได้นำเสนอต่อไป

ในการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ มีหลักการแนวคิดทฤษฎีที่หลากหลาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและยึดแบบการบริหารงานตามแนว POSDCoRB การบริหารตามแนวของAASA การบริหารตามวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) P-D-C-A และ ทฤษฎีการบริหาร 4M's ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

การบริหารงานตามแนว POSDCoRB

POSDCoRB เป็นแนวคิดสำคัญที่สุดของแนวทฤษฎีการบริหารงานแบบกระบวนการ POSDCoRB ซึ่งเป็นแนวคิดของ ลูเทอร์ กุลลิก และ ลีดอล เออร์วิก (Luther Gulick & Lyndall Urwick, 1973) แบ่งชั้นการบริหารงาน 7 ชั้น ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า และกำหนดเป้าประสงค์ที่แน่นอน หลักสำคัญของการวางแผนงานมี 3 ประการ ได้แก่ การวางแผนงานต้องสอดคล้องกับนโยบาย, การวางแผนต้องอาศัยหลักวิชาหรือความรู้ทางวิทยาการ, การวางแผนงานต้องอาศัยข้อมูล (Data) เพื่อช่วยให้กำหนดวิธีการได้ถูกต้องและมีเหตุผล 2) การจัดองค์การ (Organization) หมายถึง การจัดโครงสร้าง ของการบริหารตามลำดับชั้นของการบังคับบัญชา กำหนดอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งต่างๆ และ แบ่งความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่ง การจัดองค์การอาจจัดเป็นหน่วยหลัก (Line) หน่วยที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ (Auxiliary) 3) การจัดคนเข้าทำงาน (Staff) เป็นหลักการบริหารบุคลากร ได้แก่ การจัดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้าทำงานในเวลาอัน

เหมาะสม รวมถึงการบำรุงขวัญ การพิจารณาความดีความชอบของผู้ปฏิบัติงานด้วย 4) การ
 อำนาจการ (Directing) หมายถึง การดูแลให้งานในหน้าที่ความรับผิดชอบได้รับการปฏิบัติ โดย
 การมอบหมายงาน กำกับดูแล ติดตามงาน นิเทศงาน อันหมายรวมถึงการวินิจฉัยสั่งการด้วย
 5) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง เป็นการสื่อความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อย
 หรือตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์การ ให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ มีความเข้าใจระหว่างกัน
 และกันเป็นอย่างดี สามารถปฏิบัติงานผสมผสานกลมกลืนกันไปได้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อ
 มุ่งไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์โดยรวมขององค์การร่วมกัน 6) การเสนอรายงาน (Reporting)
 หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ภายใน
 หน่วยงาน การเสนอรายงาน ช่วยให้ผู้บังคับบัญชาทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะ ทำให้
 สะดวกแก่การประสานงานในองค์การ 7) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดการ
 เกี่ยวกับงบประมาณการเงิน การใช้จ่ายเงิน การควบคุมบัญชีและตรวจสอบบัญชี หน้าที่สำคัญ
 ของผู้บริหารในด้านการงบประมาณ เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การ
 พิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณ การใช้จ่ายเงินตามงบประมาณและตรวจสอบใช้จ่าย

การบริหารตามแนวของสมาคมผู้บริหารการศึกษาสหรัฐอเมริกา (AASA) มี
 ลำดับในการอธิบายได้ดังนี้ 1) การวางแผนงาน (Planning) เป็นการวางแผนงานเช่นเดียวกับการ
 บริหารงานแบบ POSDCoRB 2) การจัดการทรัพยากร (Allocating) วิธีการที่เหมาะสมในการ
 จัดสรรทรัพยากรบริหารในหน่วยงาน เช่น การจัดสรรงบประมาณ การแสวงหาเครื่องมือ
 เครื่องใช้ การกำหนดอัตรากำลัง เป็นต้น 3) การกระตุ้นบำรุงกำลัง (Stimulating) หมายถึง การ
 ส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงาน เช่น การบำรุงขวัญและให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงาน การสร้าง
 บรรยากาศการทำงานน่าพึงพอใจ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในองค์การ เป็นต้น
 4) การประสานงาน (Coordinating) มีความหมายเดียวกับขั้นการประสานงานแบบ POSDCoRB 5)
 การประเมินผล (Evaluating) เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงาน การเสนอรายงาน เช่นเดียวกับ
 ขั้นเสนอรายงานของ POSDCoRB (สรุปสาระสำคัญจากนิพนธ์ กินาวงศ์, 2544, หน้า 42-43)

การบริหารตามวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle)

การบริหารการพัฒนา กิจกรรม โครงการต่างๆ ให้มีคุณภาพนั้น ได้มีการนำ แนวคิด
 เกี่ยวกับบริหารคุณภาพโดยใช้วงจรคุณภาพ P-D-C-A มาใช้เพื่อช่วยเพื่อให้การพัฒนางาน
 หรือกิจกรรม โครงการ มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพโดยใช้ PDCA

หลักการบริหารงานที่มีผู้นำไปใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันคือ P-D-C-A ตาม
 แนวคิดวงจรของเดมมิ่ง (Deming Cycle) ถือเป็นกระบวนการบริหารที่เป็นสากลและมีคุณภาพ

ซึ่ง เดมิ่ง (W.Edwards Deming, 1982 อ้างถึงในจอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555, หน้า 139-140) ได้อธิบายว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น ด้วยวงจรคุณภาพ (P-D-C-A) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan: P) เป็นขั้นตอนการศึกษาปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การแก้ปัญหา และการวางแผนแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน การวางแผนเป็นการพัฒนาความคิดออกมาเป็นรายละเอียดที่เป็นจริงขึ้นมาเพื่อนำไปสู่ปฏิบัติ การปฏิบัติ (Do: D) เป็นขั้นตอนดำเนินงานตามแผน การงานตรวจสอบ (Check: C) ขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผน หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นให้ปฏิบัติตามการแก้ไขตามลักษณะของปัญหาที่ค้นพบ และการแก้ไขปรับปรุง (Act: A) เป็นการยอมการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

ทรัพยากรการบริหาร 4M's ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงานขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการ ทรัพยากรการบริหาร เป็นแนวคิดที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย 4M's มีประกอบด้วย 1) คน (Man) หรือทรัพยากรบุคคลากร 2) เงิน (Money) หรืองบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) 4) วิธีการ (Method) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือดำเนินงาน เป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน (สรุปสาระสำคัญจาก สมาน รังสิโยภฤกษ์, 2541 หน้า 83-85)

ในงานวิจัยนี้ได้้นำแนวคิดการบริหารวงจรคุณภาพ P-D-C-A และ ทรัพยากรการบริหาร 4M's ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยระยะที่ 2

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง

1. ความพอเพียง : ความหมาย แนวคิด และทฤษฎี

นักวิชาการที่ได้ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความพอเพียงมีการให้คำจำกัดความและความหมายของความพอเพียงไว้ ดังนี้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549, หน้า 92-95) กล่าวโดยสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นความพอดี 5 ประการ คือ 1) ความพอดีด้านจิตใจ ต้องมีความเมตตา มีความเอื้ออาทร มีความเข้าใจ มีทัศนคติ มีสติปัญญาเข้ามาจับตลอดเวลา 2) ความพอดีด้านสังคม เป็นความพอดีระหว่างบุคคลกับครอบครัว ครอบครัวกับครอบครัว ในชุมชนระหว่างชุมชน ในองค์กรของคนในองค์กรต่าง ๆ นั้น ต้องสร้างความพอดีในสังคมขึ้นมาให้ได้ 3) ความพอดีใน

ด้านเศรษฐกิจ ต้องอยู่อย่างพอดี พอมีพอกิน ต้องอยู่อย่างไรไม่มีหนี้สิน 4) ความพอดีด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องคำนึงถึงพื้นที่โลกแค่นี้ ทรัพยากรธรรมชาติมีแค่นี้ ควรใช้อย่าง ประหยัด ใช้อะไรแต่พอดี อย่าทิ้งขว้าง 5) ความพอดีทางด้านเทคโนโลยี ไม่อยู่แบบล้าหลัง ต้อง สนใจเทคโนโลยี ต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะและความต้องการ ของเรา ถ้าปฏิบัติได้คนละเล็กละน้อย จะช่วยในส่วนรวมของประเทศมากที่สุด และจะพัฒนา ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ในปีต่อมา สุขเมธ ตันติเวชกุล (2559, หน้า 284-287) สรุปได้ว่าความ พอเพียงจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เมื่อวันที่ 9 เมษายนเฉลิมพระ ชนมพรรษาปี พ.ศ. 2541 พระองค์ทรงได้มีพระมหากรุณาธิคุณอธิบายเพิ่มเติมถึง คำว่า “พอเพียง” หมายถึง “พอมีพอกิน”

“...พอมีพอกินก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกินก็ใช้ได้ยิ่ง ถ้าประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี...”

“...ประเทศไทยสมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้อิสระไม่มีพอมีพอกิน จึงจะต้อง เป็นนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนพอเพียงได้ พอเพียงนี้ก็หมายความมี กินมีอยู่ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้แต่ว่าพอ...”

“...Self-sufficiency นั้นมีความหมายว่าผลิตอะไร มีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอยืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง...เป็นไปตามที่เค้าเรียกว่ายืนบนขาของตัวเอง...แต่ว่าพอเพียง มีความหมาย กว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่าพอก็พอเพียงนี้ก็พอแค่นั้นเอง คนเราถ้าพอใจในความต้องการ มันก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนผู้อื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็ก้อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้อง ให้พอประมาณพูดจากรู้จักพอเพียง ทำอะไรก็พอเพียงปฏิบัติงานก็พอเพียง ฉะนั้น ความพอเพียงนี้ ก็แปลว่า พอประมาณและความมีเหตุผล...” จากพระราชดำรัสนี้ สุขเมธ ตันติเวชกุล ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุมชูตัวเอง (Relative Self-Sufficiency) อยู่ได้โดย ไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความ พอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและ ฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

เกษม วัฒนชัย (2555, หน้า 157-158) ได้กล่าวเกี่ยวกับความพอเพียง สรุปได้ว่า หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมทั้งความจำเป็นที่จะต้องมีระบบการมีภูมิคุ้มกัน ที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

ความพอเพียงมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) ความพอประมาณ (Moderation) ไม่สุดโต่ง ไปซ้าย ไปขวา สังคม ไทยเป็นสังคมพุทธ ความพอประมาณเป็นเรื่องพื้นฐาน 2) ความมีเหตุผล การตัดสินใจต้องมีเหตุผล อธิบายได้ รอบคอบ มีความจำเป็นอย่างไร แล้วมีประโยชน์อย่างไร 3) ต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน องค์ประกอบของความพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจพอประมาณ เป็นเศรษฐกิจที่มีเหตุผล เป็นเศรษฐกิจที่มีระบบภูมิคุ้มกัน ถ้าเป็นเรื่องของการใช้ชีวิตของเด็กไทยต้องเป็นชีวิตที่พอเพียง คือ พอประมาณ และมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน สามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับที่อธิบายโดยพระเวศ วัสสี (2555, หน้า 4-6) ซึ่งสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ คือ 1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว 2) จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน จะได้อาหาร ได้สิ่งแวดล้อม และได้เงิน 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือ ปัญหาสิ่งแวดล้อม 5) ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้กันในการปฏิบัติ 6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง 7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่เปลี่ยนแปลงผันแปรมากจนไม่สามารถรับได้ และมีความสมดุล ปกติ และยั่งยืน

ปรียานุช พิบูลสราวุธ (2554ก, หน้า 94) ได้อธิบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์การ โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อมความมีเหตุผลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต เป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกับสุนทร กุลวัฒน์วรพงศ์ (2544, หน้า 55) ที่ว่า เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 อาจมองได้สองลักษณะใหญ่ ๆ คือ เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้า และบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ ที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พันธนาการอยู่กับสิ่งใด ส่วนของ สมพร เทพสิทธิ์ (2549, หน้า 8) ได้กล่าวว่าความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับ สุมาลี สิงห์เกิด (2553, หน้า 14) ที่ว่า ความพอเพียง หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตไปอย่างไม

เดือดร้อนผู้อื่น มีความประหยัด อุดออม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่โลภมาก ไม่หุนหัน ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความขยัน หมั่นเพียร และมีความเป็นอยู่อย่างประมาทตาม ตามฐานะ ตามอัธยาศัย ไม่หลงใหลไปตามกระแสวัตถุนิยม และทัศนีย์ วงศ์ศรี (2556, หน้า 9) ได้กล่าวว่า ความพอเพียง หมายถึง ความพอดี ความพอประมาณ ความอดทนพอกเพียร ประหยัด อุดออม พึ่งพาตนเอง มีความรอบคอบระมัดระวัง มีภูมิทางด้านอารมณ์ ไม่หลงใหลไปกับวัตถุนิยม สามารถใช้ความรู้ไปประยุกต์ใช้กับโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้รอดพ้นจากภัยวิกฤติอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป ขณะที่ ณิชชอร์ ศรีทอง (2556, หน้า 75) ที่ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำในทุกกิจกรรม

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความพอเพียง หมายถึง แนวคิด หลักการ หรือ การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่ยึดทางสายกลาง โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันตนเองเป็นพื้นฐานในการรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ทุกสถานการณ์ สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ในด้านความสำคัญของความพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 77-80) ; คำนาย อภิปรัชญาสกุล (2558, หน้า 43-44) ระบุไว้ว่า ความพอเพียงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ 6 ประการ ได้แก่ 1) มีความสำคัญยิ่งต่อการขจัดความยากจนและลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ 2) เป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ 3) ช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน 4) มีความสำคัญต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารของภาครัฐ 5) ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายต่างๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาค และยั่งยืน 6) ปลูกฝังจิตสำนึกความพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และความคิดของคน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคนและคณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และความสำคัญของความพอเพียงในการพัฒนาการศึกษานั้นมี 4 ประการ คือ 1) ช่วยให้นักเรียนมีความพออยู่ พอกิน พอใช้ พึ่งตนเองได้ มีความสุขตามอัธยาศัย 2) ช่วยให้นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเสรีภาพในสังคมได้อย่างสันติสุขไม่เบียดเบียน ไม่เอาัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีจิตเมตตา และจิตสาธารณะ 3) ช่วยให้นักเรียนอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลาย เห็นคุณค่า และมีความ

จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ช่วยให้มีมนุษย์อยู่อย่างมีวัฒนธรรมประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ค่านิยม และเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล/สังคม

สุทธิพร บุญส่ง (2550, หน้า 47) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นแนวการดำเนินชีวิตที่มาจากพื้นฐานของสังคมไทยซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ให้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงนี้อย่างสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม เพราะหลักการของแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจะสนับสนุนให้บุคคลรู้จักแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การลดละโลภ การประหยัด ความมีเมตตา ความซื่อสัตย์ ความมีสติรู้ตัว เป็นต้น นอกจากนี้ บุญชู ศรีเคลือบ (2550, หน้า 11-15) ได้สรุปว่า ความสำคัญของความพอเพียงมี 4 ประการ คือ 1) เป็นการมุ่งให้เกิดการพึ่งตนเองเป็นหลัก เป็นการใช้ศักยภาพของคนเสาะแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อให้ชีวิตตนเองครบครัน และชุมชนอยู่รอด 2) ทำให้เกิดความเข้มแข็งในจิตใจ โดยยึดหลักพึ่งตนเอง (อัตตา ทิ อัตตาโน นาโถ) ทางพระพุทธศาสนา เมื่อพึ่งตนเองได้แล้ว ก็ทำให้จิตใจสงบ (สมาธิ) เข้มแข็งไม่วิตกกังวล 3) เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ สัมผัสสามัคคีในชุมชนเดียวกัน ก็จะมีความสุข (สุขะ สังข์สละ สามัคคี) และ 4) แก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ระดับหนึ่ง ถ้าพอมีพอกินแล้ว เป็นการลดปัญหาความยากจนได้

จากการประมวลเอกสารดังกล่าว สามารถสรุปความสำคัญของความพอเพียงในระดับบุคคลได้ว่า ความพอเพียงทำให้บุคคลมีความเป็นอยู่แบบพอดี มีความสุขตามอัตภาพพึ่งพาตนเองได้ อยู่ในสังคมอย่างสันติสุข เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน มีจิตที่เมตตา และเสียสละตลอดจนอยู่กับธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน เห็นคุณค่า มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนอยู่อย่างเป็นผู้มีวัฒนธรรมประเพณี ประวัติศาสตร์ มีความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของบุคคลและสังคม

ในงานวิจัยนี้ได้ทำการประมวลเอกสาร ความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และการวัดของตัวแปรตาม 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) จิตลักษณะพอเพียง 2) พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน 3) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต มีสาระสำคัญต่อไปนี้

1.1 จิตลักษณะพอเพียง

จิตลักษณะสำคัญของบุคคลที่ยึดแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ซึ่งเกิดจากการที่นักวิชาการในกลุ่มจิตพฤติกรรมศาสตร์นำโดยศาสตราจารย์ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551ก) ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดลักษณะจิตพอเพียงแบบพหุมิติ

และ พุทธระดับ โดยใช้พื้นฐานวิชาจิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ และกรอบแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547) ประกอบกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาทำการวิจัยพัฒนาระดับปัจเจกบุคคล (individual level) ในการนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551ก) ได้เสนอว่า ควรส่งเสริมและพัฒนาให้บุคคล มีจิตพอเพียง ด้วยการพิจารณาการมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และ การรับรู้คุณค่าความดี มาประกอบกันจนเกิด “จิตพอเพียง” ถ้าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากสามส่วนนี้เป็นสำคัญจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมพอเพียงอย่างแท้จริง ขณะที่ วันวิสา สวีระศาสตร์ (2554, หน้า 58) อธิบายว่า จิตพอเพียงมีลักษณะเป็นนามธรรม นักวิชาการสายจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์มีความเข้าใจว่า “ความพอเพียง” ควรเกิดจากจิตลักษณะที่เป็นการผสมผสานกันระหว่างลักษณะของสองห่วงหนึ่งเงื่อนไข ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างน้อย ลักษณะสองห่วงในที่นี้ คือ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีกับหนึ่งเงื่อนไข คือ คุณธรรมด้านการรับรู้คุณค่าความดี เป็นการรวมตัวกันในระดับต่างๆ กันหลายระดับ ถ้าบุคคลใดมี “จิตพอเพียง” ระดับสูง บุคคลนั้นมีจิตเป็นองค์ประกอบของจิตพอเพียงจำนวนมาก ก็จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมพอเพียง-พอประมาณ ซึ่งเป็นพฤติกรรมดำรงชีวิตแบบเรียบง่ายอย่างมีเหตุผล ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่นจนเกิดโทษ บุคคลสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในที่เกิดขึ้นได้ ก่อให้เกิดความรับผิดชอบกลมเกลียวและเกิดความสงบสุขในสังคมอย่างแท้จริง

จิตพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล หมายถึง จิตลักษณะที่เกิดจากการรวมตัวของจิตลักษณะ 3 กลุ่ม คือ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันตนเองทางจิต ความพอประมาณ และการรับรู้คุณค่าความดี (เกรียงศักดิ์ อุบลไทร, 2555, หน้า 48) และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ก็มุ่งศึกษาจิตพอเพียง 3 ด้าน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันตนเอง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายและนิยามไว้ดังนี้

ความพอประมาณ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของความพอเพียง มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายไว้ กล่าวคือ สุเมธ ตันติเวชกุล (2557, หน้า 153) อธิบายว่า ความพอประมาณ คือ ทำอะไรพอประมาณ การพอประมาณคือ การตรวจสอบศักยภาพของตนเอง ก่อนว่ามีจุดแข็งตรงไหนฐานของตนเองอยู่ตรงไหน การจะพัฒนาอะไรต้องดูจากศักยภาพแต่ละเรื่องว่าอยู่ที่ไหน เรามีขีดความสามารถควบคุมได้หรือไม่ และยึดเส้นทางสายกลาง ความพอดี สมดุล ขณะที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 8) อธิบายเกี่ยวกับความพอประมาณว่า หมายถึง ความพอดี ต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีผู้รวบรวมและสรุปความหมายใกล้เคียงกัน คือปรียานุช

พิบูลสรารุช (2554ก, หน้า 76) ที่ว่าความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น และต้องไม่เบียดเบียนตนเอง และณัฐพงษ์ ทองภักดี (2555, หน้า 27) ที่ว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีไม่สุดโต่งและการยืนบนขาของตนเอง (Self-reliant) เป็นการดำเนินชีวิตอย่างทางสายกลาง โดยการกระทำที่ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป เช่น การบริโภค การผลิตอยู่ในระดับสมดุล การใช้จ่าย การออมอยู่ในระดับที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง ทำเต็มที่ตามศักยภาพของตนเอง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งอภิชัย พันธเสน (2551, หน้า 18-19) อธิบายความพอประมาณว่า เป็นการไม่สุดโต่งไปทางใดทางหนึ่ง เป็นความพอดี คือ มากไปก็ไม่ได้ น้อยไปก็ไม่ได้ ทางสายกลาง คือ ทางที่ไม่ข้องแวะกับสิ่งที่เป็นที่สุดโต่งทั้งสองด้าน สุดโต่งด้านหนึ่งก็คือ การใช้ชีวิตที่หมกมุ่นอยู่ในโลกีย์สุข หรือความสุขอันเกิดจากการเสพย์ หรือการได้มาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สุดโต่งอีกทางหนึ่ง คือ การใช้ชีวิตด้วยความยากลำบาก หรือด้วยการทรมาณสังขารเพียงหวังบรรลุน้ำใจให้เกิดผลตามที่ตนปรารถนา

จากการประมวลเอกสาร สรุปได้ว่า ความพอประมาณ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของบุคคลในเรื่องต่างๆ ด้วยความพอเหมาะพอควร พอดีตามอัตภาพของฐานะตนเอง ไม่มากไม่น้อยเกินไป ทำอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของตนเอง และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งของความพอเพียง ได้มีหน่วยงาน และนักวิชาการให้ความหมายไว้ เช่น สุเมธ ตันติเวชกุล (2557, หน้า 154) ความมีเหตุผล คือ ให้ใช้เหตุผลเป็นเครื่องนำทาง อย่าใช้กิเลสตัณหาเป็นเครื่องนำทาง อย่าทำตามกระแส ต้องมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะเลือกหนทางที่จะดำเนินชีวิตโดยใช้สติปัญญา อย่างไรก็ตามในการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยต้องการจะพัฒนาไปทางไหนไม่จำเป็นต้องตามกระแสของโลก ต้องรักษาสติและปัญญาให้มั่นคง ปรียานุช พิบูลสรารุช (2554ก, หน้า 76) ให้ความเห็นว่าความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบรู้และรอบคอบ ต่อมา ณัฐพงษ์ ทองภักดี (2555, หน้า 28) กล่าวว่าความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ที่มีความพอประมาณในมิติต่างๆ จะต้องมีความรอบรู้คิดถึงระยะยาว ต้องมีเป้าหมายและวิธีการที่เหมาะสม มีความรู้ในการดำเนินการ มีการพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลกระทบของการกระทำ และความเสี่ยง จะทำให้มีความพอประมาณทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีความสอดคล้องกับ อภิชัย พันธเสน (2551, หน้า 20) ที่ว่า ความมีเหตุผล หมายถึง ถ้าหากต้องการจะได้ผลเช่นใดจะต้อง

เริ่มต้นด้วยการจัดการกับต้นเหตุให้เหมาะสม ซึ่งหมายรวมไปถึงการมีจิตที่กุศล คือ คิดดีคิดชอบ ตลอดเวลา ซึ่งจะนำไปสู่กุศลกรรม หรือการทำดีทำชอบ ซึ่งในที่สุด ก็จะไปสู่ผลกรรมที่ดี ตามมา และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 8) ได้อธิบายว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตาม หลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่พึงมาคิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อย่างถ่วงถ่วง โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

จากการประมวลเอกสาร สามารถสรุปได้ว่า ความมีเหตุผล หมายถึง ลักษณะ ของบุคคลที่มีความคิดหาเหตุผล ไตร่ตรอง พิจารณาอย่างรอบคอบ โดยใช้ความรู้ ความคิด ตลอดจนประสบการณ์ของตน เหตุผลตามหลักวิชาการ อย่างมีสติ ในการตัดสินใจที่จะประพฤติ ปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และคำนึงถึงผลดีและผลเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับตนและผู้อื่นทั้งในระยะ สั้นและระยะยาว

ภูมิคุ้มกันตน เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งของความพอเพียง มี นักวิชาการหลายท่านแสดงความคิดเห็นไว้ ดังนี้ สุเมธ ตันติเวชกุล (2557, หน้า 153) อธิบายว่า ภูมิคุ้มกัน คือ การทำอะไรให้มีภูมิคุ้มกันตลอดเวลา เพราะไม่รู้พรุ่งนี้จะมีอะไรเกิดขึ้น ปัจจุบัน สถานการณ์ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การวางแผนพัฒนาทำได้ยากมีปัจจัย ความเสี่ยงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีวิสัยทัศน์แล้วเดินไปสู่จุดนั้น ดังนั้นทำอะไรจึงต้องมีภูมิคุ้มกัน ด้วย หรือ อีกนัยหนึ่งภูมิคุ้มกันก็คือการบริหารความเสี่ยงนั่นเอง ส่วนของปรียานุช พิบูลสรารุช (2554ก, หน้า 77) ได้กล่าวว่า ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับมือ ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงที สอดคล้องกับถ้อยคำของทงภักดี (2555, หน้า 28) ที่ว่าการมีภูมิคุ้มกันในตัวดีพอสมควร (Self-immunity) จากการเปลี่ยนแปลง ในสภาวะต่างๆ อย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับมือกับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น การกระทำ ที่พอเพียงจำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต และการมีภูมิคุ้มกันจะทำให้มีความพอเพียงแม้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงถึงจะเป็น เหตุการณ์ที่แย่มากที่สุดก็รับมือได้ และ อภิชัย พันธเสน (2551, หน้า 20-21) ได้สรุปว่า การมี ภูมิคุ้มกัน เป็นเครื่องมือในการป้องกันตัวเองไม่ให้ตกอยู่ในภาวะเสี่ยง ไม่มั่นคง หรือไม่สามารรถ ช่วยเหลือตัวเองได้ ทั้งนี้ถึงแม้ความเป็นจริงของโลกอย่างหนึ่ง ก็คือ ความเปลี่ยนแปลงหรือ ความไม่แน่นอนหรืออนิจจังย่อมเกิดขึ้นเป็นปกติ แต่ตราบดีที่ความเปลี่ยนแปลงไม่รุนแรงจน เกินไปก็อาจจะทำให้สามารถปรับตัวได้และมีชีวิตอยู่รอดได้ หรืออยู่ในสภาวะที่สามารถรับมือ กับการเปลี่ยนแปลงได้ การมีภูมิคุ้มกันจึงเป็นเครื่องมือบรรเทาความรุนแรงที่ได้รับจากผล

กระทบ ถ้าภูมิคุ้มกันไม่ดีพอถึงแม้จะมีผลกระทบไม่รุนแรงก็อาจเกิดปัญหาได้ง่าย ส่วนของ อรพินทร์ ชูชม สุภาพร ธนะชานันท์ และทัศนาศ ทองภักดี (2554, หน้า 19-20) สรุปสาระสำคัญได้ว่า ภูมิคุ้มกันทางจิตว่า หมายถึง คุณลักษณะทางจิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสติ สัมปชัญญะ มีความหวัง มีความสามารถในการเผชิญปัญหา มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว ประกอบกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจะทำให้บุคคลดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณค่า และภูมิคุ้มกันทางจิตเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ป้องกันตัวเองไม่ให้ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงไม่มั่นคงหรือ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ พร้อมทั้งจะเผชิญผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้ และภูมิคุ้มกันทางจิตช่วยส่งเสริมให้บุคคลดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

จากการประมวลเอกสาร สามารถสรุปได้ว่า ภูมิคุ้มกันตน หมายถึง เป็นลักษณะของบุคคลที่มีการเตรียมความพร้อมในการที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดจะเกิดขึ้นอย่างมีสติและอย่างรู้เท่าทัน เป็นบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ในทุกสถานการณ์และนำพาชีวิตให้ยู่รอดหรือในสถานการณ์ที่แย่มากที่สุดก็สามารถอยู่ได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2552) ได้ศึกษาวิเคราะห์และอธิบายเกี่ยวกับจิตลักษณะพอเพียง ว่าเป็นลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่น่าปรารถนา ที่มีองค์ประกอบสำคัญเกี่ยวกับการไม่คิดเบียดเบียนตนเอง และการไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น และการตั้งใจพึ่งตนเอง แต่ละองค์ประกอบ มีความหมาย ดังนี้ 1) การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง หมายถึง การคิดของบุคคลที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น 2) การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น หมายถึง การคิดของบุคคลที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น และ 3) การตั้งใจพึ่งตนเอง หมายถึง การคิดของบุคคลที่จะใช้ความสามารถและความพยายามของตนในการทำสิ่งต่างๆ ด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ ให้ได้ผลดีด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ไม่ต้องพึ่งหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือจากภายนอกมากเกินไป จนบรรลุเป้าหมายที่ตนวางไว้

งานวิจัยนี้ศึกษา “จิตลักษณะพอเพียง” โดยใช้แนวทางที่เสนอโดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2552) โดยให้ความหมายของจิตลักษณะพอเพียงว่า เป็นลักษณะทางจิตใจของนักเรียนที่น่าปรารถนา ที่มีองค์ประกอบเกี่ยวกับการไม่คิดเบียดเบียนตนเอง การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น และการตั้งใจพึ่งตนเอง แต่ละองค์ประกอบ มีความหมาย ดังนี้ 1) การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง หมายถึง การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น 2) การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น หมายถึง การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น

และ 3) การตั้งใจพึ่งตนเอง หมายถึง การคิดของนักเรียนที่จะใช้ความสามารถและความพยายามของตนในการทำสิ่งต่างๆ ด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ ให้ได้ผลดีด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ไม่ต้องพึ่งหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือจากภายนอกมากเกินไปจนจำเป็น จนบรรลุเป้าหมายที่ตนวางไว้

การวัดจิตลักษณะพอเพียง มีการศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดเกี่ยวกับจิตลักษณะพอเพียง โดยนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

นิศากร สนามเขต (2550, หน้า 70-71) ได้สร้างแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันภายในตน จำนวน 15 ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถในการรับรู้และการตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของนักเรียน แบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82 และนริศรา ยืนยง (2551, หน้า 73) ได้สร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านความพอเพียงแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับความประหยัด ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรับผิดชอบ ความรอบคอบ และการควบคุมตนเอง มีจำนวน 123 ข้อ แบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “จริง” ถึง “ไม่จริง” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .968 ในด้านทัศนีย์ วงศ์ศรี (2556, หน้า 45-46) ได้สร้างแบบวัดความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 24 ข้อ เป็นมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “ปฏิบัติมากที่สุด” ถึง “ปฏิบัติน้อยที่สุด” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .833

จากการประมวลเอกสาร พบว่าส่วนใหญ่ผู้วิจัยได้สร้างและใช้แบบวัดจิตลักษณะพอเพียง หรือจิตลักษณะอื่นที่ใกล้เคียงเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 5 ถึง 6 ระดับ งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นเองตามนิยามที่กำหนดไว้ แบบวัดที่สร้างขึ้นนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่าเป็นข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีจิตลักษณะพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจิตลักษณะพอเพียง

จากการประมวลผลการวิจัยจิตลักษณะพอเพียงหรือจิตลักษณะที่ใกล้เคียงของนักเรียนที่มีนักวิชาการทำการวิจัยไว้น่ามากกล่าวได้ เช่น งานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม สุภาพร ณะชานันท์ และทัศนากิติ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน พบว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ เชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน คือ จิตลักษณะ (การควบคุมตน การมองโลกในแง่ดี และความเชื่ออำนาจในตน) ส่งผลโดยตรงทางบวกต่อภูมิคุ้มกันทางจิตและภูมิคุ้มกันทางจิตส่งผลต่อคุณภาพเยาวชน และการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดย

อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของจิตลักษณะ ปัจจัยครอบครัวและปัจจัยเพื่อน สามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพเยาวชนได้ร้อยละ 92.4 และ การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 67.3

วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร (2558, หน้า 164-174) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตพอเพียงและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ค่าความสัมพันธ์คาโนนิคอลลระหว่างชุดตัวแปรจิตพอเพียง ประกอบด้วย ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณค่าที่ดีกับชุดตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ประกอบด้วยพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา พฤติกรรมการบริโภคสิ่งของและเครื่องใช้ด้วยปัญญา พฤติกรรมการบริโภคทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยปัญญา พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา มีค่าความสัมพันธ์คาโนนิคอลล ที่มีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 และพบอีกว่าตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันตนมีความสำคัญในการอธิบายตัวแปรจิตพอเพียงมากที่สุด ขณะที่ตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา มีความสำคัญในการอธิบายตัวแปรพฤติกรรมด้วยปัญญามากที่สุด

จากที่รายงานในส่วนนี้ กล่าวได้ว่า ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับจิตลักษณะพอเพียงที่แสดงให้เห็นว่า มีตัวแปรสำคัญที่สัมพันธ์หรืออธิบายจิตลักษณะพอเพียงและจิตลักษณะพอเพียงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพอเพียงในระดับบุคคล งานวิจัยนี้คาดได้ว่า จิตลักษณะพอเพียง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

สรุปได้ว่า ในงานวิจัยนี้ ศึกษาจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง 2) การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น และ 3) การตั้งใจพึ่งตนเอง ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดจิตลักษณะพอเพียงตามนิยามเป็นแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มียุติลักษณะพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ งานวิจัยนี้ คาดว่ามีตัวแปรต่างๆ ที่สัมพันธ์กับจิตลักษณะพอเพียง และ จิตลักษณะพอเพียงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

1.2 พฤติกรรมพอเพียง

ในการวิจัยนี้ได้ศึกษาพฤติกรรมพอเพียงสองด้าน คือ 1) พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน และ 2) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต

แนวคิดของนักจิตพฤติกรรมศาสตร์ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2552) ได้อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมพอเพียงที่เด่น 2 ประการ คือ 1) พฤติกรรมปรับตัวซึ่งหมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของบุคคลในการที่จะตอบสนองในแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นหมดไป ทาง

จิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา 2) พฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมซึ่งหมายถึง การที่บุคคลยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ

1.2.1 พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน

พฤติกรรมการเรียนจัดได้ว่าเป็นพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน เนื่องจากเป็นการได้รับมอบหมายตามบทบาทหน้าที่ในสถานภาพของการเป็นนักเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจาก ครอบครัว ครู และสังคม พฤติกรรมการเรียนเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังเรียนด้วยความตั้งใจ ชยันหมั่นเพียร ทำหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือเป้าหมายของนักเรียน หรือเยาวชนให้ประสบความสำเร็จในการเรียน ในการประมวลเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน มีนักวิชาการเสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

สุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์ (2550, หน้า 11) อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนว่า หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกถึงความเอาใจใส่ในการเรียนของผู้เรียน ในขณะที่เรียนทั้งใน และนอกห้องเรียน รวมถึง การกระทำที่ทั้งผู้เรียนเองและคนอื่นไม่สามารถสังเกต หรือ มองเห็นการกระทำในขณะที่เรียนนั้นได้ ในส่วนของพระมหาสุชาติ ใหม่อ่อน (2550, หน้า 12) อธิบายว่า พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การปฏิบัติตัวของนักศึกษาขณะเรียน และหลังจากเลิกเรียนแล้วอย่างเหมาะสม ได้แก่ การตั้งใจเรียน การเข้าชั้นเรียน การอ่านหนังสือ การทบทวนบทเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การส่งงานตามเวลาที่กำหนด และสำหรับนักเรียนพระมหาจรัตถกร อริโย (มะสุใส) (2554, หน้า 44-45) อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนว่าเป็นการที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่ได้รับความรู้จากครู ทั้งจากในแบบเรียน และหนังสือตำรา หรือ จากเพื่อน รวมไปถึงการฝึกทักษะในการทำแบบฝึกหัด การเรียนพิเศษ เนื้อหาล่วงหน้า ความครบถ้วนของอุปกรณ์การเรียนและตำราเรียน การจัดตารางเรียนที่ถูกต้อง การเตรียมอ่านหนังสือล่วงหน้า การตั้งใจเรียน การไม่พูดคุยกับเพื่อน ขณะครูสอน การจดเนื้อหาขณะเรียน การมีสมาธิในการเรียนและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขณะเรียน การบันทึกย่อ การทบทวนบทเรียน การเตรียมตัวสอบ ได้แก่ การวางแผนดูหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบและความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาที่เรียนก่อนสอบ พฤติกรรมการทำการบ้าน ได้แก่ วิธีการทำการบ้านความถูกต้องของการทำการบ้าน ความถี่ในการส่งการบ้าน ตามกำหนดและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมการเรียน เช่น การศึกษาค้นคว้า และหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ขณะที่ลำไย มากเจริญ (2554, หน้า 10) อธิบายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาว่า เป็นการแสดงออกของนักศึกษาภายในและภายนอกห้องเรียน แบ่งออก 3 ด้าน ตามช่วงเวลา คือ

การปฏิบัติตนของนักศึกษาที่ก่อนเรียนได้แก่ เตรียมบทเรียนก่อนเข้าเรียน 2) การปฏิบัติตนขณะอยู่ในห้องเรียน ได้แก่ นำหนังสืออุปกรณ์การเรียนมาครบถ้วน ตั้งใจฟังขณะอาจารย์อธิบายบทเรียนและจดบันทึก หากสงสัยจะซักถาม 3) การปฏิบัติตนหลังเรียน ได้แก่ ทบทวนบทเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จด้วยตนเอง ส่งตามเวลาที่กำหนด อ่านหนังสือก่อนสอบ

จากการประมวลเอกสาร ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเรียน ในงานวิจัยนี้ จึงได้ให้ความหมายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนได้ว่า หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับตัวในการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน ในการที่จะตอบสนองแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นหมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา 2) การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จในการเรียน

1.2.2 พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต

จากการประมวลเอกสาร พบว่ามีนักวิชาการหลายท่านเสนอแนวคิดเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพอเพียงด้านดำเนินชีวิต ดังนี้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2559, หน้า 115-118) อธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แก่ 1) ยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจัง 2) ยึดถือประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต 3) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันทางการค้าขาย 4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียง และ 5) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ส่วนของ ปิ่นมณี ศรีนวล (2552, หน้า 20) อธิบายว่า ความเป็นอยู่อย่างพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความพอดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียงด้วยความพอประมาณ มีเหตุมีผล และเป็นผู้มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือทำอะไรที่เกินตน รู้จักประมาณตนเอง รู้จักใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการกระทำต่างๆ ของตนเอง มีความพออยู่พอกิน สามารถพึ่งตนเองได้ รู้จักใช้ปัญญาในการแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีคุณธรรม และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นและสังคมได้ สอดคล้องกับสุมาลี สิงห์เกิด (2553, หน้า 4) ที่นิยามว่าการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง หมายถึง การปฏิบัติตนด้วยความพอเพียงอย่างมีผลในการดำเนินชีวิต ไม่ฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ มีความประหยัด อุดออม รู้จักคุณค่าของเงิน ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นและไม่ตามกระแสของวัตถุนิยม สามารถทำกิจการใด ๆ ได้สำเร็จตามเป้าประสงค์ โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยความ

ร่วมมือจากบุคคลอื่น การปฏิบัติตามแบบพอเพียงนั้นสามารถปฏิบัติตนได้ในด้านการปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวัน และด้านการเรียน ขณะที่ณิชา พันธุ์ควนิชย์ (2557, หน้า 28) ได้อธิบายว่าพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณมีความพอดีที่ไม่มากไม่น้อยเกินไป การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้องใช้สติรอบคอบในการตัดสินใจ มีภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัวพร้อมรับเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้หรือไกล

จากการประมวลเอกสาร สรุปได้ว่า พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต หมายถึง การใช้ชีวิตประจำวันด้วยความพอดี บนพื้นฐานทางสายกลางด้วยความไม่ประมาท ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย มีการแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ไม่เบียดเบียนตนเอง และไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นผู้ที่มีการตัดสินใจด้วยเหตุผล และภูมิคุ้มกันที่ดีตนเอง

ในงานวิจัยนี้ ให้ความหมายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตว่า หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการใช้ชีวิตประจำวัน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับตัวด้านการดำเนินชีวิต หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนในการดำเนินชีวิตที่จะตอบสนองในแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นๆ หายไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา และ 2) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินชีวิตก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ

ในการวิจัยครั้งนี้ จึงสรุปว่า พฤติกรรมพอเพียง แบ่งออก 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนซึ่งเกี่ยวกับการเรียน พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนนี้ มี 2 องค์ประกอบ คือ (1) การปรับตัวด้านการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน ในการที่จะตอบสนองแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นๆ หายไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา และ (2) การยอมรับนวัตกรรมด้านการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จในการเรียน และ 2) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการใช้ชีวิตประจำวัน พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตนี้ มี 2 องค์ประกอบ คือ (1) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต ซึ่งหมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนในการที่จะตอบสนองในแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำ

ให้ปัญหานั้น ๆ หมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา และ (2) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต ซึ่งหมายถึง การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินชีวิตก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ

การวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน

จากการประมวลเอกสาร ยังไม่พบการสร้างแบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน แต่มีการสร้างแบบวัดพฤติกรรมด้านการเรียน ซึ่งอาจเป็นแนวทางการสร้างแบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนได้ กล่าวคือ จีรพัฒน์ ศิริรักษ์ (2555, หน้า 82-83) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมพัฒนาตนเองด้านการเรียน เป็นแบบวัดการรายงานปริมาณการปฏิบัติของนักเรียนที่แสดงถึงความมุ่งมั่นเพียรพยายามที่จะจัดการพัฒนาตนเองด้านการเรียนให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อเกิดความสำเร็จในที่สุดในปีบริบทการเรียน 3 ช่วง คือ 1) การจัดการตนเองช่วงเตรียมตัวก่อนเรียน เช่น อ่านหนังสือเรียนมากขึ้นเพื่อสอบให้ได้คะแนนดีกว่าครั้งก่อน 2) การจัดการตนเองช่วงขณะเรียน เช่น ตั้งใจฟังครู หลีกเลี้ยงการคุยกับเพื่อนขณะครูสอน 3) การจัดการตนเองช่วงหลังการเรียน เช่น พยายามทำการบ้านด้วยตนเอง ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ เรียนพิเศษเพิ่มเติม โดยปรับจากแบบวัดพฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อสำเร็จในการเรียนของงามตา วรนิทานนท์ (2557) ซึ่งเป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า มี 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 11 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .80 ขณะที่ สุमितตรา เจิมพันธ์ (2545, หน้า 64-66) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการเรียนในการเตรียมตัวก่อนเรียน แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัด มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .84 แบบวัดพฤติกรรมขณะเรียนในชั้นเรียน แบบวัดชนิดมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .85 และแบบวัดพฤติกรรมหลังเรียน แบบวัดชนิดมาตราประเมิน 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86

ในงานวิจัยของลำไย มากเจริญ (2554) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มี 3 ด้าน คือ พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนเรียน พฤติกรรมขณะเรียนในชั้นเรียน และพฤติกรรมหลังเรียน แบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82 และงานวิจัยของพิชญ์ ลิ้มพะสุต (2555) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมตั้งใจเรียน แบบวัดมีจำนวน 18 ข้อ แบบวัดชนิดมาตราประเมินค่า (Rating scale) 6 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .895 และ พันทิวา โรจนพานิช (2552, หน้า 37-39) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการเรียน จำนวน 39 ข้อ แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating

scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “ไม่เกิดเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .874

การวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต

จากการประมวลเอกสารพบว่า มีนักวิจัยสร้างแบบวัดพฤติกรรมการดำเนินชีวิต และ พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตไว้หลายแบบวัดซึ่ง

งานวิจัยของคักดีดา พยัคฆ์โส (2545) ได้สร้างแบบวัดการดำรงชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “จริงน้อยที่สุด” มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9434 อนงค์ ทองเหม (2546) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม เพื่อใช้วัดนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 2 เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 24 ข้อ มีค่า t เท่ากับ 1.45–4.57 ค่า r เท่ากับ .17–.55 ค่าความเที่ยงตรง .81

จิตติพร ไวรโรจน์วิทยากร (2551) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม การใช้โทรศัพท์มือถือ และการใช้อินเทอร์เน็ต จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .43–.56 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟาเท่ากับ .79 ในส่วนของ อรพินทร์ ชูชม สุภาพร ธนะชานันท์ และ ทศนา ทองภักดี (2554) ได้สร้างแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้วัดนิสิตชั้นปีที่ 1–4 เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของบุคคลว่าได้ใช้หลักเหตุผล รู้จักพอ มีสติ ฟังพาดตนเองได้ และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตนเองในการดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดความสมดุลในชีวิต จำนวน 18 ข้อ แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก “จริง” ถึง “ไม่จริง” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .893 และ งานวิจัยของ สุมาลี สิงห์เกิด (2553) ได้สร้างแบบวัดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงในการปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวันและการเรียน จำนวน 49 ข้อ แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .91

ทรรคนันท์ ชินศิริพันธุ์ (2555) ได้สร้างแบบวัดการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ เพื่อวัดปริมาณการปฏิบัติตนอย่างพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ 2) ด้านการใช้เวลาอย่างพอประมาณ 3) ด้านการบริโภคอาหารอย่างพอประมาณ และ 4) ด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีข้อคำถาม 34 ข้อ

ณิชา พันธุ์ควนิษฐ์ (2557) ได้สร้างแบบวัดสำหรับวัดนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียง จำนวน 20 ข้อ แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.38–0.70 ค่าความเที่ยงตรง .88 เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ “ปฏิบัติมากที่สุด” ถึง “ปฏิบัติน้อยที่สุด” และ ปิ่นมณี ศรีนวล (2552) ได้สร้างแบบวัดการปฏิบัติตนตามแนวทางการเป็นอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “ปฏิบัติมากที่สุด” ถึง “ปฏิบัติน้อยที่สุด” จำนวน 32 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก .223–.604 และ ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .991

ในส่วนของอนันต์ แยมเยื่อน (2558, หน้า 33) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2–3 มีแบบวัดพฤติกรรมการใช้ชีวิตพอเพียงเป็นมาตรประเมิน 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.65 และภาวนา ประมณฑ์ (2555, หน้า 55) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการวางแผนชีวิต ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านครอบครัว แบบวัดเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ประกอบด้วยข้อความ จำนวน 20 ข้อความ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .45 ถึง .68 ค่าความเที่ยงเท่ากับ .89

จากการประมวลเอกสาร จะเห็นว่าการวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตหรือพฤติกรรมใกล้เคียงส่วนใหญ่จะเป็นแบบวัดมาตรประเมินรวมค่า ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะสร้างแบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตขึ้นเอง โดยการยึดแนวทางของงานวิจัยที่ผ่านมาตามนิยาม “พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนและพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต” คือ 1) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต และ 2) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนและพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมพอเพียง

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพอเพียง พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นริศรา ยืนยง (2551) ได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความพอเพียงแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว เขต 2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความพอเพียงแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง 765 คน พบว่า องค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์มี 4 ประการ 1) พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) พฤติกรรมด้านความมี

วินัยต่อตนเอง 3) พฤติกรรมด้านความประหยัดและขยัน และ 4) พฤติกรรมการควบคุมตนเอง มีความสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตน และเงื่อนไขความรู้ คุณธรรม ทั้ง 4 องค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 39.059

งานวิจัยที่มีความใกล้เคียงกับพฤติกรรมพอเพียงด้านดำเนินชีวิต ได้แก่ งานวิจัยของณิชา พันธุ์ควนิษฐ์ (2557) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 40 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมากคือ ปัจจัยด้านอัตลักษณ์แห่งตน ปัจจัยด้านมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ปัจจัยด้านแบบอย่างพฤติกรรมพอเพียง และการรับสื่อและเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.67 ส่วนตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัว คือ ปัจจัยด้านความมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านการรับสื่อและเทคโนโลยี และปัจจัยด้านอัตลักษณ์แห่งตน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของจิตติพร ไวรโรจน์วิทยากร (2551) ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความชอบเลี้ยงน้อยกว่า มีพฤติกรรมการออมมากกว่า และมีพฤติกรรมสนับสนุนให้ผู้อื่นทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า นักเรียนในโรงเรียนที่ไม่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผลเช่นนี้ ปรากฏในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยบางกลุ่ม และพบอีกว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่ประยุกต์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการรับรู้คุณความดีของบุคคลมากและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า มีความชอบเลี้ยงมากกว่า มีพฤติกรรมการออมเงินมากกว่า และมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนในโรงเรียนที่ไม่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการรับรู้คุณความดีของบุคคลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ผลเช่นพบในกลุ่มย่อยบางกลุ่ม

ในขณะที่ แสงเดือน เสาะสูงเนิน (2559) ศึกษาปัจจัยสาเหตุทางจิตสังคม ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ตามสมมติฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่าย และพฤติกรรมการฉลาดเลือกกิน 2) ตัวทำนายสถานการณ์ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล หรือการอบรมปลูกฝังจาก

โรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่าย หรือพฤติกรรมฉลาดเลือก 3) ตัวทำนายนที่สำคัญที่สุด คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการอบรมปลูกฝังจากโรงเรียนตามลำดับ และ เสี่ยงม สายวรรณะ (2552) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคของเยาวชนตามหลักคิดของปรัชญาเศรษฐกิจ พบว่า พฤติกรรมการบริโภคของเยาวชนหลังการทดลองพัฒนาขึ้น และเป็นไปตามหลักแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คະแนนจากผลการวัดพฤติกรรมการบริโภคหลังการทดลองสูงกว่าคะแนนจากผลการวัดพฤติกรรมการบริโภคก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คະแนนผลการวัดพฤติกรรมของนักเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคตามหลักคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับนักเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามปกติ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และพบว่ากลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคตามหลักคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีผลการวัดพฤติกรรมที่มีพัฒนาการสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนการสอนตามปกติ

จากการประมวลเอกสารดังกล่าวพบว่า มีการศึกษาพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนที่หลากหลาย เช่น พฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียง พฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมการออม และพฤติกรรมสนับสนุนให้ผู้อื่นทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง งานวิจัยนี้จะศึกษาพฤติกรรมพอเพียงเป็นสำคัญโดยกำหนดเป็น 2 พฤติกรรมย่อยโดยจะมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและรูปแบบของการพัฒนาต่อไป

2. แนวคิด ทฤษฎี ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงของนักเรียน

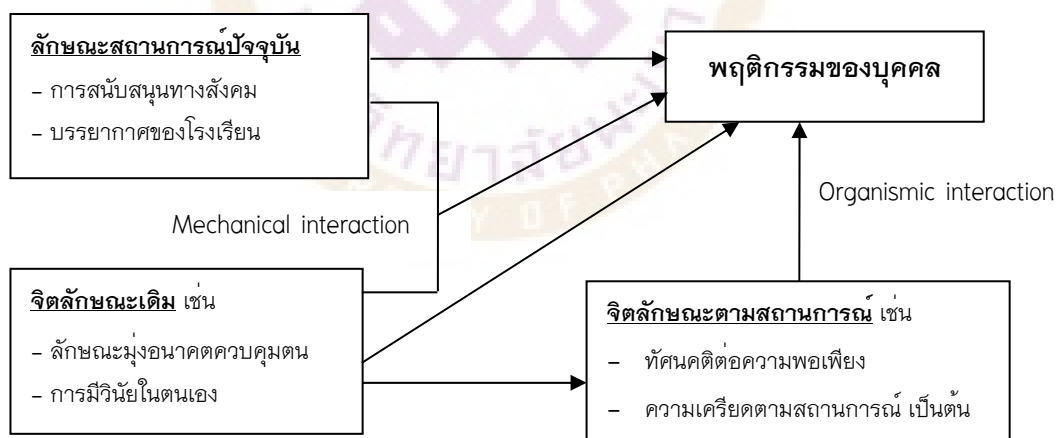
ในการศึกษาวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุของจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงครั้งนี้ ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) มาเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานเพื่ออธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมของบุคคลและทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model)

รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมอธิบายโดยสาระสำคัญ คือ พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากสาเหตุสำคัญใหญ่ ๆ 2 ประการ คือ สาเหตุภายนอกตน เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศ และสาเหตุภายในตน เช่น ลักษณะทางจิตของมนุษย์ การวิเคราะห์สาเหตุทางจิตและพฤติกรรมของมนุษย์สามารถพิจารณาได้ 4 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบที่เน้นจิตลักษณะ (Trait model) คือ เน้นลักษณะภายในตัวบุคคล เป็นสาเหตุของพฤติกรรม 2) รูปแบบการวิเคราะห์พลวัตทางจิต (Psychodynamic models) มุ่งศึกษาโครงสร้างทางจิตที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม 3) รูปแบบสถานการณ์นิยม (Situational model) และ 4) รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Models) ที่มุ่งเน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตของบุคคล

(สาเหตุภายใน) กับสถานการณ์ที่บุคคลกำลังประสบอยู่ (สาเหตุภายนอก) ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ สรุปสาระสำคัญจาก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541, หน้า 105)

ปัจจุบันรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เป็นรูปแบบที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในการนำมาเป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ โดยกำหนดสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์เป็น 4 สาเหตุ คือ 1) สาเหตุทางสถานการณ์ (Situational factors) เป็นสาเหตุที่อยู่รอบๆ ตัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบุคคล เช่น การสนับสนุนทางสังคม วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และปทัสถานทางสังคม เป็นต้น 2) สาเหตุจิตลักษณะเดิม (Psychological traits) เป็นสาเหตุทางจิตใจของบุคคลที่ติดมาตั้งแต่เดิมส่งผลต่อพฤติกรรมบุคคล เช่น ความเชื่ออำนาจในตน เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นต้น 3) สาเหตุร่วมระหว่างจิตลักษณะเดิมกับสถานการณ์ที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical interaction) โดยมีตัวแปรทางจิตลักษณะเดิมตัวแปรทางสถานการณ์ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตามตัวหนึ่ง เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการสนับสนุนทางสังคม (สถานการณ์) กับความเชื่ออำนาจในตน (จิตลักษณะเดิม) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน เป็นต้น 4) สาเหตุจิตลักษณะเดิมตามสถานการณ์ หรือเรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic interaction) เป็นจิตลักษณะที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ เช่น ความเครียดในการทำงานและ หรือ ทักษะติดต่อพฤติกรรม เป็นต้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2550, หน้า 89-93) ดังภาพ 4

ภาพ 4 การวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมบุคคลด้วยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model)

ที่มา: ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2548, หน้า 7-8

ในการวิจัยนี้ ได้นำรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) มาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อแสวงหาหลักฐานในการกำหนดตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญของความพอเพียง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ลักษณะสถานการณ์ มีพื้นฐานมาจากกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม ได้แก่ การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหาร และครู การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง และ บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง 2) จิตลักษณะเดิมของนักเรียน ได้แนวคิดมาจากทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 3) จิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความพอเพียง ทศนคติต่อความพอเพียง และการมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง มีรายละเอียดดังนี้

2.2 กลุ่มลักษณะสถานการณ์กับความพอเพียงของนักเรียน

จากการประมวลเอกสารพบลักษณะสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับความพอเพียง (จิตลักษณะ-พฤติกรรม) ของนักเรียนเด่นชัดอย่างน้อย 3 ประการ คือ การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครูกับความพอเพียงของนักเรียน

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยมีตัวแบบ (Social cognitive learning theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1986) เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบ เป็นเพราะว่ามนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเสมอ และได้มีการแบ่งกระบวนการการเรียนรู้แบบมีตัวแบบ (Model) ไว้ 4 ประการ ด้วยกัน คือ 1) การเอาใจใส่ (Attentional processess) คือ การที่ผู้เลียนแบบมีความใส่ใจ สนใจรับรู้ในการกระทำของตัวแบบเพื่อทำการเลียนแบบ 2) การเก็บจำ (Retention processess) เป็นความสามารถในการจดจำการกระทำของตัวแบบได้มากน้อยเพียงใดในการเลียนแบบ 3) การแสดงออก (Production processess) เมื่อจดจำการกระทำของตัวแบบได้แล้ว แบบอย่างที่เคยเห็นและจดจำไว้แล้วนั้น จะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามแสดงพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกับตัวแบบ และ 4) สิ่งล่อใจและการจูงใจ (Incentive and motivation) คือ การที่ผู้เลียนแบบสามารถเลียนแบบจากตัวแบบได้ทำให้เกิดความรู้สึกพอใจและเป็นการได้ชื่นชมตัวแบบไปพร้อมกัน ทำให้เสมือนการได้รับรางวัลทางอ้อมคือ เป็นรางวัลแก่จิตใจของตนเอง และเมื่อประสบความสำเร็จก็จะยิ่งภูมิใจในตัวแบบมากขึ้น ตามทฤษฎีของ Bandura ชี้ให้เห็นว่า การเลียนแบบเกิดจากการที่ผู้เลียนแบบเคยเห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมตอบโต้ของสิ่งเร้า

สุรางค์ โค้วตระกูล (2559, หน้า 236) อธิบายว่าลักษณะของตัวแบบ หรือ เรียกว่า การเรียนรู้จากการสังเกตหรือเลียนแบบเป็นกระบวนการของพฤติกรรมพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตัวแบบจริง (Live model) หรือตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic model) ซึ่งแสดงพฤติกรรม ความคิด หรือเจตคติที่ผู้สังเกตต้องการเรียนรู้หรือปรับเปลี่ยนตาม ในห้องเรียน ครูเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน นักเรียนแต่ละคนเป็นทั้งผู้สังเกตและตัวแบบ นักเรียนบางคนเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลมาก เพราะมีคุณลักษณะของตัวแบบที่ตีรวมทั้งคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกับนักเรียนคนอื่นเพราะมีรูปร่างคร่าวๆเดียวกัน นอกจากครูจะสอนนักเรียนด้านนิตยการแล้วครูยังเป็นตัวแบบของนักเรียนในด้านพฤติกรรมตามที่สังคมได้คาดหวังไว้ สลิลภรณ์ สุตารักษ์สนธิสุด (2553, หน้า 34) อธิบายการยึดตัวแบบว่า หมายถึง การยึดพฤติกรรมที่เรามีความชื่นชอบจากแม่แบบ มาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติพฤติกรรมของตนเอง เพื่อที่ตนเองจะได้เป็นที่ยอมรับของสังคม และมีความมั่นใจมากขึ้น

จากที่กล่าวมาอาจให้ความหมายการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครูในการวิจัยครั้งนี้ว่า หมายถึง การที่นักเรียนสามารถสังเกตเห็นการแสดงออกเกี่ยวกับความพอเพียงการปรับตัวและการรับนวัตกรรมของผู้บริหาร และครู ในโรงเรียน

การวัดการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู

มีผู้ที่สร้างแบบวัดที่มีความใกล้เคียงกับการวัดการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงจากผู้บริหารและครู ดังนี้

จิตติพร ไวรโรจน์วิทยาการ (2551) ได้สร้างแบบวัดการเห็นแบบอย่างการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจากบิดามารดา วัดโดยให้นักเรียนรายงานเกี่ยวกับการรับรู้ว่าตนมีบิดา มารดาที่มีการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด เป็นแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟาเท่ากับ .67 ขณะ ที่ กัญญา สุพรรณกุล (2551) ได้สร้างแบบวัดการเลียนแบบอาจารย์ เป็นแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “จริงน้อยที่สุด” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .70 ภาวนา ประมนต์ (2555) ได้สร้างแบบวัดการมีแบบอย่างที่ดี เป็นแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ค่าความเที่ยงเท่ากับ .78 จำนวน 10 ข้อ ขณะที่สุพัฒน์ นุญแก้ว (2556) สร้างแบบวัดการได้รับแบบอย่างพฤติกรรมอาสาสมัคร จากบุคคลรอบข้างเกี่ยวกับการที่บุคคลสังเกตเห็นและได้รับการถ่ายทอดในเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนาจากพ่อแม่ ครู เพื่อน เป็นแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงที่สุด” ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .72 และ สาลินี จงใจธรรม (2559) ได้

สร้างแบบวัดการยึดตัวแบบในการเรียน เป็นแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 9 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .723

จากที่รายงานมาจะเห็นว่า ส่วนใหญ่มีการสร้างแบบวัดการเห็นแบบอย่าง เป็นมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสร้างแบบวัดการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียง ของผู้บริหารและครูชั้นเองตามนิยามปฏิบัติการ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัด เป็นผู้ที่มีการรับรู้ การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครูมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

การวิจัยการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหาร และครูกับ

ความพอเพียงของนักเรียน

มีงานวิจัยที่ศึกษาในขอบข่ายนี้หรือใกล้เคียง เช่น งานของวิจัยของ มัณฑนาวดี เมธาพัฒนา (2547) ได้ศึกษาประสบการณ์ในสถานศึกษา แบบอย่างด้านจริยธรรม จากบิดามารดา และลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรมของ นักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง พบว่า นักศึกษาพยาบาลสังกัด กระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง ที่มีประสบการณ์ในสถานศึกษาด้านปฏิสัมพันธ์เชิง ถ้อยทอดทางวิชาชีพมาก และมีแบบอย่างด้านจริยธรรมจากบิดามารดามาก จะมีพฤติกรรม การปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรมสูง ประสบการณ์ในสถานศึกษาด้านปฏิสัมพันธ์เชิงถ้อยทอดทาง วิชาชีพ และมีแบบอย่างด้านจริยธรรมจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

งานวิจัยของนภา ปิยะศิรินนท์ (2541) พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏ ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการไปเลือกตั้ง คือ นักศึกษาที่มีบิดา มารดาเป็นแบบอย่างในการไปเลือกมาก และในด้านความตั้งใจที่จะไปเลือกตั้งนั้น พบว่า นักศึกษาที่มีแบบอย่างในการไปเลือกตั้งของบิดามารดามากมีความตั้งใจที่จะไปเลือกตั้งใน อนาคตมาก และงานวิจัยของภาวณา ประมนต์ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของ พฤติกรรมการวางแผนชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชिरาช กับกลุ่มตัวอย่าง 480 คน พบว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมวางแผนชีวิตสูงทั้งพฤติกรรมโดยรวม และพฤติกรรมแต่ละด้าน คือ นักศึกษาที่มีแบบอย่างที่ดีมาก และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

จากการประมวลงานวิจัยพบ ว่าการรับรู้การมีตัวแบบหรือการเห็น แบบอย่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่าง ๆ ของบุคคล เช่น พฤติกรรมการ ปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรม พฤติกรรมการวางแผนชีวิต การวิจัยนี้จึงคาดว่า การรับรู้ของนักเรียน ต่อการปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหาร และครู มีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของนักเรียน

2.2.2 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียงกับความพอเพียง ของนักเรียน

ไพศาล แยม่วงศ์ (2555, หน้า 10) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคม คือ การที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ กับแหล่งเอื้ออำนวยทางสังคมของตน เช่น ครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์ หรือหน่วยงานอื่นๆ ในช่วงเวลาหนึ่งและสามารถตัดสินใจคุณค่าในเชิงปริมาณของการมีปฏิสัมพันธ์ ความช่วยเหลือ การดูแลเอาใจใส่ความรัก เคารพให้เกียรติ รวมถึงข่าวสารข้อมูลทั้งหมดที่บุคคลได้รับเหล่านั้นได้ ซึ่งก่อนหน้านี้นี้ งามตา วนิทานนท์ และ อุษษา ศรีจินดา (2551, หน้า 86-87) อธิบายเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัวว่า หมายถึง นักเรียนรับรู้ว่าการสนับสนุนในลักษณะของการพูดให้กำลังใจ การแสดงความดีใจเมื่อผู้เรียนสอบได้คะแนนดี การพูดปลอบโยน ความห่วงใย เมื่อผู้เรียนสอบตกหรือทำคะแนนไม่ดี การสอบถามเรื่องการเรียน มีเหตุผลและไม่เกรี้ยวกราด การช่วยแนะนำความสำคัญของการเรียนวิชาต่าง ๆ ช่วยตักเตือนในการทบทวนตำรา การพบอาจารย์ที่ปรึกษา การแก้ปัญหา ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ให้เวลาในการพูดคุย จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้ สอนเพิ่มเติมในการฝึกทักษะ หรือทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนให้สอนเพิ่มเติมในการฝึกทักษะ หรือทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่ดี

ดุจเดือน พันธุมนาวิน (Bhanthumnavin, 2000, p.155-166) อธิบายเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมว่า เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนในแต่ละสถานการณ์ โดยผู้ที่ให้การสนับสนุนทางสังคมจะให้การสนับสนุน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional support) เช่น การแสดงความเป็นห่วงเป็นใย เห็นใจ แสดงความรักและการยอมรับ 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational support) เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการทำงานข้อมูลย้อนกลับ การให้รางวัล-การลงโทษและการกล่าวติชม และ 3) การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากร งบประมาณ และแรงงาน (Material support) เช่น บริการเงิน สิ่งของ และเครื่องมือที่จำเป็น

จากที่นำเสนอมากล่าวได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้หรือการรู้สึกถึงการได้รับการช่วยเหลือจากบุคคล ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ทั้งทางด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ ในการวิจัยนี้ ได้ให้ความหมาย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียงว่า เป็นการรับรู้ของนักเรียนในการที่ได้รับการสนับสนุนจาก ครอบครัว ครู และเพื่อน เกี่ยวกับความพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์-สังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์-การเงิน

การวัดการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง

ในงานวิจัยต่างๆ มีการวัดการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ครู และเพื่อน เช่น งานวิจัยอรพินทร์ ชูชม สุภาพร ธนะชานันท์ และทัศนาศรี (2554) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ที่ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ จำนวน 8 ข้อ ประกอบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริง” แบบวัดมีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86 และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน จำนวน 8 ข้อ เป็นมาตรลักษณะเดียวกัน แบบวัดมีความเชื่อมั่น .844 และงานวิจัยของนิศากร สนามเขต (2550) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครู จำนวน 12 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

ส่วนงานวิจัยของงามตา วณิชทานนท์ และอุษา ศรีจินดา (2551) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้การสนับสนุนด้านการเรียนจากบิดามารดา โดยปรับปรุงจากแบบวัดของ สุมิตรา เจริญพันธ์ (2545) มีจำนวน 10 ข้อ แบบวัดมีความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .793 และต่อมาในงานวิจัยของประณต เค้าฉิม (2549) ได้สร้างแบบวัดเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และโรงเรียน แบบวัดชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” แบบวัดเป็นการปฏิบัติตนของพ่อแม่ผู้ปกครอง 20 ข้อ แบบวัดการปฏิบัติตนของเพื่อน 20 ข้อ และแบบวัดการปฏิบัติตนของครู หรือของโรงเรียน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .94

ในด้านของวัชระ ประทาน (2556) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนจากครู จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .8877 และการสนับสนุนจากผู้ปกครอง จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86 เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า 4 ระดับ จาก “จริง” ถึง “ไม่จริง” และ อนุ เจริญวงศ์ระยับ (2552) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจาก ครอบครัว เพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม บุคคลที่ทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกันใน 4 ด้าน เป็นแบบวัดมาตราประเมินค่า 6 ระดับจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” รวม 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .34 ถึง .73

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียงขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการ โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัด เป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

การวิจัยการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียงกับความพอเพียงของนักเรียน

จากการประมวลเอกสาร ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยที่มีความใกล้เคียงกับความพอเพียงของนักเรียน เช่น งานวิจัยของนิศากร สนามเขต (2550) ที่ศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครู เมื่อเข้าทำนายน่วมกับตัวทำนายนชุดลักษณะสถานการณ์อีก 3 ตัวแปร รวมเป็น 4 ตัวแปร สามารถรวมทำนายนพฤติกรรมการปฏิเสธอิทธิพลเพื่อนด้นที่ไม่ดีได้ เป็นลำดับที่ 2 ใน 7 จาก 26 กลุ่มย่อยทั้งหมด โดยมีปริมาณการรวมทำนายนอยู่ระหว่างร้อยละ 28.2-39.9 และกิตติรัตน์ ชัยรัตน์ (2547) ได้ศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นประสพการณ์ในการเข้าค้ายวิทยาศาสตร์และลักษณะจิตใจของที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้สาระวิทยาศาสตร์ พบว่า การได้รับการสนับสนุนบิดามารดา ด้นรวม เป็นตัวทำนายนที่สำคัญทำนายนได้ร้อยละ 22.2 กลุ่มย่อยทำนายนได้ร้อยละ 72.0

งานวิจัยของจิริพัฒน์ ศิริรักษ์ (2555) ได้ศึกษาลักษณะสถานการณ์ในโรงเรียน ครอบครัว และจิตพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่ม 3 ตัวแปร (การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียน และการเห็นแบบอย่างบุคคล หรือ กลุ่มคนจากสื่อมวลชน) เป็นกลุ่มตัวทำนายนลำดับที่ 1 สามารถทำนายนพฤติกรรมรับผิดชอบ 2 ด้น (พฤติกรรมพัฒนาตนเองด้นการเรียนและพฤติกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน) สามารถทำนายนได้ร้อยละ 21.5 ในกลุ่มรวม ทำนายนได้สูงสูดร้อยละ 42 ในกลุ่มโรงเรียนเป็นแบบอย่าง

จากการประมวลงานวิจัย สรุปได้ว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมในการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม พฤติกรรมการเรียนรู้สาระวิทยาศาสตร์ และ พฤติกรรมรับผิดชอบ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงคาดได้ว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียงมีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของนักเรียน

2.2.3 บรรยายกาศโรงเรียนแบบพอเพียงกับความพอเพียงของนักเรียน

ฮอยและแฮนนัม (Hoy and Hannum, 1997, p. 291 อ้างอิงใน รัตน์จำเรียง เพชรแก้ว 2545, หน้า 35) อธิบายว่า บรรยายกาศโรงเรียน คือ ลักษณะภายในที่ทำให้โรงเรียนหนึ่งแตกต่างจากอีกโรงเรียนหนึ่ง ในสิ่งที่จำกัดเฉพาะเจาะจงลงไป บรรยายกาศโรงเรียนจะเป็นลักษณะคงที่ของสภาพแวดล้อม โรงเรียนซึ่งเกิดจากสมาชิกในองค์การและมีผลต่อพฤติกรรมของสมาชิก ซึ่งอยู่บนรากฐานของความเข้าใจในพฤติกรรมของสมาชิกในองค์การ

สุชาติ วาระดี (2551, หน้า 26) อธิบายว่า บรรยายกาศของโรงเรียน

หมายถึง สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานหรือคุณลักษณะภายในโรงเรียน ซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคลากรในโรงเรียน โดยบุคคลรับรู้ได้ทั้งทางตรงและอ้อม โดยบุคคล รู้สึกถึงการร่วมมือกันทำงานมีสัมพันธ์เป็นมิตรกัน เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ผลการทำงานเกิดผลดี ได้รับการสนับสนุน

ขณะที่พระพานวิทย์ เค้าเจื่อน (2552, หน้า 75) อธิบายเกี่ยวกับบรรยากาศโรงเรียน ว่าเป็นสภาพที่สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน มีการพัฒนาบุคลากร มีแหล่งความรู้ให้สามารถศึกษาหาความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และมีการส่งเสริมให้มีการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน ส่วนของมัญชลี เปี่ยมดี (2558, หน้า 20) อธิบายว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนได้จัดให้มีสิ่งต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การทำกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ และทักษะการใช้ชีวิตต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ บรรยากาศในห้องเรียน ควรเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน มีความสะอาด อากาศถ่ายเทเหมาะสมแก่การเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถมีการพัฒนาการได้อย่างเต็มที่ และบรรยากาศนอกห้องเรียนควรจัดให้ร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่และมีความปลอดภัยแก่นักเรียน

จากการประมวลเอกสารทำให้สรุปได้ว่า บรรยากาศโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนหรือลักษณะภายในโรงเรียน ซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลในโรงเรียนด้วยกัน โดยที่รับรู้ได้ทั้งทางตรงและอ้อม และรู้สึกถึงความสามัคคี การร่วมมือกันในการทำงานกิจกรรม และมีความสัมพันธ์แบบเป็นมิตรกัน ในงานวิจัยนี้ จึงให้ความหมายของบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียงได้ว่า หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมระหว่างบุคลากรในโรงเรียนรวมถึงตัวนักเรียน โดยที่นักเรียนมีการรับรู้ในทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง และมีการร่วมมือกันในการทำงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง

การวัดบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง

นักวิชาการได้มีการสร้างเครื่องมือและวิธีการวัดเกี่ยวกับการวัดบรรยากาศโรงเรียนไว้ เช่น รัตน์จำเรียง เพชรแก้ว (2545) ได้จัดทำแบบวัดบรรยากาศของโรงเรียน จากแบบวัดบรรยากาศโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา OCDQ-RS(Organizational climate description questionnaire-RS) ของ บรัน (Braun, 1991, pp. 173-174; citing Hoy, 1987) มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมสนับสนุน พฤติกรรมควบคุม พฤติกรรมสามัคคี พฤติกรรมค้ำชองใจ และพฤติกรรมมิตรสัมพันธ์ จำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบแอลฟา 0.91 ญัฐพล แย้มสะอาด

(2551) ได้สร้างแบบวัดบรรยากาศทางการเรียน จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตรประเมิน 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงที่สุด” มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .840
 สุชาติ วาระดี (2551) ได้สร้างแบบวัดบรรยากาศของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานหรือคุณลักษณะภายในโรงเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลในโรงเรียนด้วยกัน โดยบุคคลมีการรับรู้ทางตรงและทางอ้อม โดยพัฒนาจากแบบวัดบรรยากาศของโรงเรียนของจันทราณี สงวนนาม (2553) แบบวัดมี 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .92
 งานวิจัยต่อ ๆ มา จารุณี จันทรเจริญ (2555) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีในการเรียนกิจกรรมพัฒนานักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบวัดมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “บ่อยครั้งที่สุด” ถึง “น้อยครั้งที่สุด” ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบแอลฟาเท่ากับ .89 และ
 สวาท ดิละโพธิ์ (2558) ได้สร้างแบบวัดของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศของโรงเรียนแบบวัดมาตรประเมินรวมค่า (Rating scale) 5 ระดับ จาก “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90

จากการประมวลดังกล่าวพบว่า มีการสร้างแบบวัดบรรยากาศโรงเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมสนับสนุน ควบคุม สามัคคี ดับข้อใจ และมิตรสัมพันธ์ บรรยากาศที่ดีในการเรียนในลักษณะคล้ายกันโดยเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะสร้างแบบวัดบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียงขึ้นเองตามนิยามที่กำหนด แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การวิจัยบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียงกับความพอเพียงของนักเรียน

จากการประมวลงานวิจัย พบหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียงกับพฤติกรรมต่างๆของเยาวชน เช่น ภัทรสิริณัฏ เสวตไอยาราม (2549) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพุลเจริญวิทยา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม แสดงว่านักเรียนที่ได้รับรู้ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีจะมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม ต่อมางานวิจัยของสุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ของนักเรียน เป็นอันดับสองรองจากทัศนคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ดี ทำให้พฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เหมาะสม ต่อมาสุชาติ วาระดี (2551) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและบรรยากาศโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและบรรยากาศโรงเรียนร่วมกันส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการ และ ญัฐพล แยมสะอาด (2551) ได้ศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 กรุงเทพมหานคร พบว่า บรรยากาศทางการเรียนส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการเรียนและส่งผลทางอ้อมโดยผ่านทางแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคต และ จารุณี จันทร์เจริญ (2555) ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 375 คน เกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม พบว่า การจัดการบรรยากาศการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

ยังมีงานวิจัยของปริญญวิทย์ นุราช (2557) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพ พบว่า ปัจจัยบรรยากาศในการเรียนและเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเรียนร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพด้านความรู้วิทยาศาสตร์พื้นฐาน ซึ่งพบในกลุ่มนักเรียนที่มีบิดารายได้สูงร้อยละ 7.50 และปัจจัยทั้งสองตัวยังรวมทำนายพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพด้านความเป็นวิชาชีพ พบในกลุ่มนิสิตที่มีบิดามีรายได้สูง ร้อยละ 2.50 และกลุ่มนิสิตที่มารดา มีรายได้สูงร้อยละ 3.70

จากการประมวลงานวิจัย สรุปได้ว่า บรรยากาศโรงเรียนเป็นตัวแปรที่มีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่เหมาะสม พฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ พฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพ ในงานวิจัยนี้ จึงคาดว่า บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของนักเรียน

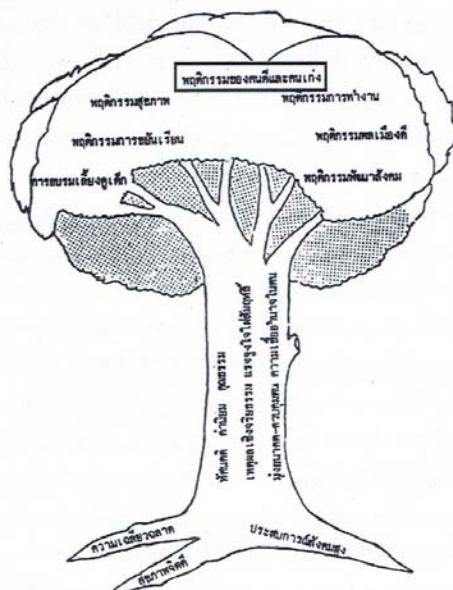
งานวิจัยที่ศึกษาการอธิบายจิตลักษณะและพฤติกรรมด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม เช่น ดุจเดือน พันธุนาวิน (2556ข) พบว่า จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ (5 ตัวแปร) ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมฯได้ ร้อยละ 29.0 - 39.0 ขณะที่ บุปผา เมฆศรีทองคำ และสุทัศนีย์ ชุมวิจารณ์ (2557) พบว่า กลุ่มตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรม ที่เป็นกลุ่มตัวแปรสถานการณ์มีอิทธิพลทางตรงปานกลาง .471 ทางอ้อม .234 และ จินตนา สินมา (2562) พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมทำนายพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างประหยัดได้ ร้อยละ 37.5

งานวิจัยนี้ คาดว่ากลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมร่วมกันอธิบายความพอเพียงได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25

2.3 กลุ่มจิตลักษณะเดิมกับความพอเพียงของนักเรียน

จิตลักษณะเดิม หมายถึง ลักษณะทางจิตใจที่มีบทบาทส่งผลให้เกิดพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ลักษณะทางจิตใจเกิดขึ้นจากการสะสมในตัวบุคคลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในงานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ภาพ 5) มาเป็นกรอบในการกำหนดจิตลักษณะเดิมที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน จิตลักษณะเดิมในงานวิจัยนี้มี 2 ประการ คือ ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2559, หน้า 28-29) อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมว่าเป็นการแสดงถึงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่งพฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตอะไรบ้าง สำหรับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เกิดจากการสรุปผลการวิจัยเกี่ยวข้องกับการศึกษาสาเหตุ และผลของพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของเยาวชนและประชาชนไทยอายุ 6-60 ปี จำนวนหลายหมื่นคน ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม มี 3 ส่วน คือ ดอกและผลไม้มันต้นแสดงถึงพฤติกรรมคนดีและคนเก่ง ประกอบด้วย พฤติกรรมต่างๆ ที่น่าปรารถนา 4 กลุ่ม คือ 1) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เช่น พฤติกรรมการบริโภคอย่างเหมาะสม พฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคล และการละเว้นพฤติกรรมที่จะนำโทษมาสู่ตนเอง เช่น สูบบุหรี่ เล่นการพนัน 2) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น พฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมก้าวร้าวน้อย 3) พฤติกรรมทำตามหน้าที่ เช่น พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมรับการรับผิดชอบ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขสมบัติ เป็นต้น 4) พฤติกรรมพัฒนาตนเองและสังคม เช่น พฤติกรรมจริยธรรม พฤติกรรมทางศาสนา พฤติกรรมอาสาพัฒนา พฤติกรรมช่วยสงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น พฤติกรรม 4 กลุ่มนี้มีสาเหตุทางจิตใจอยู่ 2 กลุ่ม คือ สาเหตุทางจิตใจที่อยู่ในส่วนของลำต้น ประกอบด้วย จิตลักษณะ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคตและการควบคุมตน 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ 5) ทศณคติ คุณธรรมและค่านิยม ส่วนของรากต้นไม้เป็นจิตลักษณะพื้นฐาน แบ่งออก 3 ด้าน คือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิต ดังภาพ 5

ภาพ 5 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงจิตลักษณะ 8 ประการ ในเชิงสาเหตุของพฤติกรรมคนดี เก่ง และมีความสุข

ที่มา: ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2559, หน้า 30

พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนและด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียนเทียบได้กับพฤติกรรมการทำงานของผู้ใหญ่ เนื่องจากอยู่ในกลุ่มพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่พฤติกรรมหนึ่งใน 4 กลุ่ม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543) ของพฤติกรรมคนดีคนเก่งในคนไทย มีหลักฐานจากผลการวิจัยจำนวนมากที่แสดงความเกี่ยวข้องระหว่างจิตลักษณะเดิมตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิต เหตุผลเชิงจริยธรรม) กับพฤติกรรมด้านดีของเยาวชนและผู้ใหญ่ในสังคม

จากการประมวลเอกสาร พบว่า จิตลักษณะเดิมที่มีความเกี่ยวข้องกับความสุขพอเพียง (จิต-พฤติกรรม) ของนักเรียนเด่นชัดอย่างน้อย 2 ประการ คือ ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

2.3.1 ความเชื่ออำนาจในตนกับความพอเพียงของนักเรียน

แนวคิดของรอตเตอร์ (Rotter, 1966 อ้างอิงใน บุญรับ ตักตีมนิ, 2532, หน้า 41) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจในตนเป็นความคาดหวังของคนทั่วไปว่า สิ่งใดๆ ที่ตนได้รับ

ยอมเป็นผลมาจากการกระทำของตนเองไม่ว่าจะเป็นด้านดีหรือด้านร้ายก็ตาม โดยเชื่อว่าการกระทำดีก็จะได้ผลดี ถ้ากระทำชั่วก็จะได้รับผลร้าย และตนเองสามารถทำนายผลที่เกิดขึ้นกับตนเองและยังสามารถควบคุมผลนั้นๆ ได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับความเชื่อภายนอกตน หมายถึง การคาดหวังของบุคคลว่าผลต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากการกระทำของตนเองแต่เกิดจากสาเหตุภายนอก เช่น โชคชะตา ไสยศาสตร์ คนอื่น หรือคุณสมบัติภายในตนที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ และรอตเตอร์ (Rotter, 1966, p. 25 อ้างอิงใน ปุณภท ตุลยะเสถียร, 2550, หน้า 28) ยังได้อธิบายว่า บุคลิกลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อภายในตนไว้ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสิ่งแวดล้อม อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สำหรับพฤติกรรมในอนาคต 2) พยายามปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมไปตามลำดับขั้น 3) เห็นคุณค่าของทักษะ หรือผลสัมฤทธิ์ (Achievement) จากความพยายามของตน 4) ยากที่จะชักชวนให้เชื่อตามโดยไม่มีเหตุผล

ดูจเดื่อน พันธุมนาวิณ (2549) ได้ศึกษาและระบุว่าความเชื่ออำนาจในตนมี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบแรก ความสามารถในการทำนาย (Predictability) มี 3 ลักษณะ คือ 1) ทำนายสาเหตุที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ของผลหนึ่งๆ ว่าคืออะไร 2) ถ้าทราบสาเหตุจากข้อ 1) จะทำนายได้ว่า ผลของสาเหตุนั้นจะเป็น เช่นไร จะเกิดเมื่อใด และในปริมาณเท่าใด 3) ในทางตรงข้าม เมื่อผลหนึ่งปรากฏขึ้น ที่เป็นผลดีหรือผลเสียที่เกิดในเวลาและปริมาณต่าง ๆ ก็จะทำนายได้ว่า สาเหตุแท้จริงที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ของผลเหล่านั้นคืออะไร รวมเรียกว่า การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุหนึ่งกับผลหนึ่ง ส่วนองค์ประกอบที่สอง ความเชื่อว่าตนสามารถควบคุม (Controllability) ให้ผลตามที่ต้องการได้โดยเชื่อใน 3 ลักษณะ คือ 1) ถ้าต้องการให้ผลดีเกิดขึ้นอีกหรือเกิดขึ้นในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ตนก็สามารถทำให้ผลดีนั้นเกิดขึ้นได้ด้วยความพยายามให้มากขึ้นของตนเอง 2) ถ้าต้องการหลีกเลี่ยงหรือลด ผลเสียที่จะเกิดขึ้นตนก็สามารถป้องกันไม่ให้เกิดผลนั้นได้ด้วยตนเอง และ 3) เชื่อว่า “ทำมากย่อมได้ผลมาก และทำน้อยย่อมได้ผลน้อย” รวมทั้งเชื่อว่า “ทำดีย่อมได้ผลดีตอบแทน และทำชั่วย่อมได้ผลชั่วตอบแทน” หรือเป็นความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมในทางพุทธศาสนานั้นเอง

ภาคิน อังคุนิศ (2553, หน้า 34) อธิบายความเชื่ออำนาจในตนว่าเป็นลักษณะทางจิตที่พึงปรารถนาและนำไปสู่พฤติกรรมที่ตนเองเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้ทำให้เกิดผลกรรมดังกล่าว เช่น เชื่อว่าผลของการปฏิบัติงานที่จะสำเร็จหรือไม่ เกิดจากการกระทำของตนเอง และตนสามารถควบคุมให้เป็นไปตามต้องการได้ อนันต์ แยมเยื่อน (2551, หน้า 45) อธิบายความเชื่ออำนาจในตนว่า เป็นความเชื่อเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับตน ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ดีก็ตาม เป็นสิ่งที่เกิดจากผลการกระทำของตนเองมากกว่าอิทธิพลภายนอก และลดาวัลย์ น้อยเหลือ (2551) อธิบายเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตนว่า เป็นความเชื่อว่าตนประสบความสำเร็จหรือความ

ล้มเหลวมีสาเหตุจากผลการกระทำของตนเองไม่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม เช่น โชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่น

งานวิจัยนี้จึงสรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตน ว่าเป็นความเชื่อของนักเรียนที่ว่าผลจากการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการกระทำของตน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุม ไม่ได้เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น หรือภายนอก เช่น โชคลาง เคราะห์กรรม

การวัดความเชื่ออำนาจในตน

การวัดความเชื่ออำนาจในตนเริ่มจากได้มีการศึกษาและนำแบบวัดของต่างประเทศมาพัฒนาเพื่อใช้ในประเทศไทยโดย ทศนา โหมที (2518) ได้นำแบบวัดของรอตเตอร์ (Rotter, 1966) มาเป็นแนวทางสร้างแบบวัดบุคลิกภาพแบบเชื่ออำนาจภายในตน-ภายนอกตน จำนวน 29 ข้อ เป็นคำถามที่มี 2 ตัวเลือกให้เลือกตอบ มีค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ย .65 ต่อมา งานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ และทศนา ทองภักดี (2540) ได้สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนสำหรับวัดนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งวัดเกี่ยวกับประสบการณ์ทั่วไปที่ผ่านมาของบุคคลทั้งที่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวว่าเกิดขึ้นจากการกระทำหรือการควบคุมของตนเองของบุคคลนั้นแบบวัดมีลักษณะเป็นข้อความ จำนวน 12 ข้อประกอบด้วย มาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ จริง ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2557) ได้สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนทั่วไปและเฉพาะกิจ เพื่อใช้กับวัยรุ่นไทยและการประเมินคุณลักษณะของคะแนนจากแบบวัด ทำการวัดกับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น 11 ข้อ ซึ่งสร้างไว้อย่างได้มาตรฐานมาใช้วัดความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นกับตนว่าเพราะเกิดจากการกระทำของตนเอง ไม่ใช่จากความเชื่อโชคลาภเคราะห์ความบังเอิญ คนรอบข้าง แบบวัดเป็นมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย”

จากการประมวลเอกสารดังกล่าว พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการวัดความเชื่ออำนาจในตนในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นโดยใช้แบบวัดที่เป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2557) เพื่อใช้วัดความเชื่ออำนาจในตนของนักเรียน แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การวิจัยความเชื่ออำนาจในตนกับความพอเพียงของนักเรียน

จากการประมวลเอกสารพบการวิจัยความเชื่ออำนาจในตนกับพฤติกรรมพอเพียง หรือ พฤติกรรมใกล้เคียง เช่น ทศนา ทองภักดี (2528) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยม

ศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยและยังพบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน มีความสัมพันธ์กับคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในเชิงนิมิตาน ($r = .3765$ และ $r = .04591$ ตามลำดับ)

งานวิจัยของนิศากร สนามเขต (2550) ได้ศึกษาการมีภูมิคุ้มกันภายในตน และภายนอกเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ มีจุดมุ่งหมายศึกษาภูมิคุ้มกันทางด้านจิตลักษณะเดิม 4 ด้าน ความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิตดี และการนับถือศาสนา พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมาก มีการเห็นแบบอย่างผลของการคบเพื่อนดีจากสื่อมาก และมีภูมิคุ้มกันในตัวมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่า หรือพฤติกรรมการปฏิเสธอิทธิพลเพื่อด้านไม่ดีมากกว่า หรือพฤติกรรมการป้องกันเพื่อนจากสิ่งที่ไม่ดีมากกว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย มีการเห็นแบบอย่างผลของการคบเพื่อนที่ดีจากสื่อน้อย และมีภูมิคุ้มกันภายในตนน้อย

ยังมีงานวิจัยของแสงเดือน เสาะสูงเนิน (2559) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่าย และพฤติกรรมการฉลาดเลือก ตามลำดับ

จากผลการวิจัยที่ประมวลข้างต้น สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตนเป็นตัวแปรที่มีส่วนสัมพันธ์หรือส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่นาปรารถนาต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และ พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม งานวิจัยนี้จึงคาดว่าความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของนักเรียน

2.3.2 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับความพอเพียงของนักเรียน

ดวงเดือน พันธุ์นาวิณ (2528) อธิบายว่า การมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคาดการณ์ไกลและสามารถบังคับตนเองให้รู้จักอดได้รอได้ สามารถวางแผนการปฏิบัติเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทรรศน์นัทชินศิริพันธุ์ (2555, หน้า 23) อธิบายเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนของนักเรียนว่า หมายถึง การที่นักเรียนมีปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกลและวางแผนเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนมีความสามารถในการควบคุมตนเองให้รู้จักอดได้รอได้อย่างเหมาะสม ไม่ต้องพึ่งการควบคุมจากผู้อื่นและสามารถกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความเสียสละ หรืออดทนเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคต

เกี่ยวกับความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน บุณยรับ คักดีมณี (2532, หน้า 7-8) อธิบายว่า การที่บุคคลมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะส่งผลให้บุคคลทำงานอย่างขยันขันแข็งในปัจจุบัน เพื่อที่จะรอรับผลที่ดีในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงาน กล่าวคือ ถ้าแต่ละขั้นตอนในการทำงานนั้นมีผลต่อความสำเร็จหรือความก้าวหน้าของบุคคลในอนาคต ความสำเร็จในแต่ละขั้นจะเป็นแรงจูงใจให้คนพยายามทำงานในขั้นต่อไปให้สำเร็จ เพื่อบรรลุเป้าหมายขั้นสุดท้ายและขณะเดียวกันความล้มเหลวของการทำงานในขั้นตอนต้นๆ ก็จะทำให้คนไม่สามารถทำงานขั้นต่อไปได้ อูสา สุทธิสาคร (2560, หน้า 99) ยังเห็นว่า ลักษณะมุ่งอนาคต (Future orientation) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมมาก พบว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงเป็นผู้มีจริยธรรมสูงด้วย เนื่องจากผู้ที่มุ่งอนาคตสามารถควบคุมตนเองได้ สามารถเอาชนะความต้องการที่ไม่ถูกต้องสมควร จึงเป็นผู้รักษาระเบียบกฎเกณฑ์สังคม มีความเอื้อเฟื้อและเสียสละเพื่อบุคคลอื่นและสังคม ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเป็นการพัฒนาทักษะความสามารถในการจัดระเบียบพฤติกรรมของตนเองอย่างมีระบบและกระทำอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะเกิดผลตามความต้องการโดยมีขั้นตอน คือ 1) การกำหนดพฤติกรรมเป็นเป้าหมายที่ตนต้องการให้เกิด หรือมีเพิ่มขึ้นในอนาคต 2) แบ่งพฤติกรรมเป้าหมายรวมออกเป็นเป้าหมายย่อยๆ เป็นขั้น ๆ 3) สังเกตพฤติกรรมเดิมๆ ของตนว่าอยู่ในระดับใด 4) วางเป้าหมายพฤติกรรมขั้นแรกให้ใกล้กับพฤติกรรมพื้นฐานนั้นๆ โดยตั้งใจทำมากกว่าเดิม หรือบ่อยขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย 5) คาดว่าสภาพแวดล้อมเช่นใดจะช่วยให้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ได้มากขึ้น นานขึ้น 6) เตรียมจัดสร้างสภาพแวดล้อมดังกล่าวไว้ 7) พยายามกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายย่อยหนึ่ง ๆ 8) เมื่อทำได้ตามเป้าหมาย ควรกำหนดให้รางวัลตนเอง หรือบอกให้คนอื่นให้รางวัลแก่ตนด้วย 9) พยายามต่อไปตามเป้าหมายขั้นที่สอง 10) ถ้าทำตามเป้าหมายย่อยขั้นแรกหรือขั้นใดขั้นหนึ่งไม่ครบ ก็ขยายเวลาให้โอกาสแก้ตัว กล่าวคือยืดหยุ่นให้บุคคลสร้างให้แกตนเอง

จากการประมวลเอกสาร สามารถสรุปความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนได้ว่า หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการคาดการณ์ไกล การเล็งเห็นผลดีและและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนมีความสามารถในการควบคุมตนเองให้รู้จัก อดทน อดออม เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าในอนาคตของนักเรียน

การวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

จากการประมวลเอกสารได้พบว่ามีผู้ที่ได้ทำการสร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ดังเช่น ดวงเดือน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจวบปัจฉนิก (2520) ได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต มีเนื้อหาเกี่ยวกับนิสัยส่วนตัวด้านต่างๆ เช่น สุขภาพอนามัย การเรียน การเงิน การถนอมเครื่องใช้ เป็นต้น ซึ่งเป็นนิสัยของบุคคลว่าจะเลือกอดออม หรือ

เสียดสีความสุขเล็กน้อยในปัจจุบัน เพื่อผลได้ที่ยิ่งใหญ่กว่าในอนาคต จำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคแบบวัดและมาตราส่วน 11 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .90 และ บุญรับ คักคิมณี (2532) ได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง ซึ่งดัดแปลงมาจาก จินตนา บิลมาศ และคณะ (2529) เป็นแบบวัดมาตราประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .78 และ .81

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วรนิทานนท์ (2536) ทำการวัดนักเรียนวัยรุ่น จำนวน 4,590 คน ด้วยแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ที่พัฒนาขึ้นอีกเป็นแบบวัดปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่เกิดในอนาคต รวมถึงความสามารถในการควบคุมบังคับตนเองให้รู้จักอดได้ รอได้ เพื่อรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าที่จะมีในอนาคต แบบวัดจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรวัดประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .64

ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2557) ได้มีการสร้างเครื่องมือวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่แต่ละข้อมีมาตรวัดประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” และมีการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ประเภทเดียวกันหลายกลุ่ม มีการวิเคราะห์ตามหลักสถิติอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปใช้กับงานวิจัยได้อย่างมั่นใจ

จากการที่กล่าวมาได้มีการวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยแบบวัดมาตราประเมินรวมค่าที่มีตั้งแต่ 6 ระดับ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนของ ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2557) เนื่องจากแบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูงและได้ทำการศึกษานักเรียนประถมและมัธยมเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นกลุ่มที่ตรงกับกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การวิจัยลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับความพอเพียงของนักเรียน

จากการประมวลเอกสารมีงานวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาในหลายพฤติกรรม ดังนี้

ศุภรางค์ อินทუნท์ (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น 531 คน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นตัวทำนายพฤติกรรมรักการอ่านแต่ละด้าน (ปริมาณเวลาที่ใช้ในการอ่านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ด้านรวม และความสนใจอ่านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์) งานวิจัยของจิตติพร ไวรโรจน์วิทยาการ (2551) ที่ศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษา

เช่นกัน ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการออมเงิน ในกลุ่มรวมคือ ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างเศรษฐกิจพอเพียงจากบิดามารดา โดยทำนายได้ร้อยละ 33.4 และ ตัวทำนายที่สำคัญพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ในกลุ่มรวมคือ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตดี โดยทำนายได้ร้อยละ 43.6 และตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมสนับสนุนให้ผู้อื่นทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มรวม คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเห็นแบบอย่างเศรษฐกิจพอเพียงจากบิดามารดา การนับถือศาสนา และสติ สัมปชัญญะ โดยทำนายได้ร้อยละ 33.9

งานวิจัยระดับนิสิตนักศึกษา เช่น พระมหาสุชาติ ไหมอ่อน (2550) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของพระนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของพระนิสิต แสดงว่าพระนิสิตที่มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนมาก มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมมาก และพัชราภา ตรีเนตร (2554) ได้ทำการสังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเหตุผลเชิงจริยธรรม กับพฤติกรรมจริยธรรม ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถ้อยความ กลุ่มตัวอย่างคือ ภาคนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ปริญญาานิพนธ์ และรายงานการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต เหตุผลเชิงจริยธรรม กับพฤติกรรมจริยธรรม พบว่า ค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับพฤติกรรมจริยธรรมโดยรวมในกลุ่มรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .44 และในกลุ่มย่อยที่มีค่าเฉลี่ยพบในนักเรียนจากครอบครัวปกติมีค่าเท่ากับ .77 และค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมจริยธรรมที่มาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ในกลุ่มรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .80 และในกลุ่มย่อย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบในกลุ่มนักเรียนที่บิดาการศึกษาต่ำ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาการศึกษาสูง มีค่าเท่ากับ 1.04

จากการประมวลงานวิจัย พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมรักการอ่าน พฤติกรรมการออมเงิน พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และพฤติกรรมสนับสนุนให้ผู้อื่นทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และพฤติกรรมจริยธรรมเห็นว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวแปรที่มีส่วนส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนา งานวิจัยนี้ จึงคาดว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของนักเรียน

งานวิจัยนี้คาดว่ากลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมอธิบายความพอเพียงได้อย่างมีนัยสำคัญ และ อธิบายได้เพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (Cohen, 1977) จากที่อธิบายโดย

กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม

2.4 กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์กับความพอเพียงของนักเรียน

สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมนุษย์ตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) กล่าวถึงจิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือการปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic Interaction) ว่าเป็นกลุ่มสาเหตุกลุ่มหนึ่งเป็นลักษณะทางจิตของบุคคลที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ปัจจุบันที่บุคคลเผชิญอยู่ เป็นจิตลักษณะที่ไวต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์หรือเป็นจิตลักษณะที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ เช่น เจตคติต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารพบจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับ ความพอเพียง (จิต-พฤติกรรม) ของนักเรียนเด่นชัดอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพอเพียง ทศนคติต่อความพอเพียง และการมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง

2.4.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียงกับความพอเพียงของนักเรียน

มีผู้ให้ความหมายของความรู้ ความเข้าใจ ความเกี่ยวกับความพอเพียง ดังนี้ มนต์ฤดี ทองรัตน์ (2552, หน้า 6) อธิบายว่า ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง สิ่งที่นักศึกษาสั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า จากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด และประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้าใจในเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการแปลความหมายและตีความปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะที่ กิ่งอ้อ มะลิฉิม (2552, หน้า 52) อธิบายว่า ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเป็นความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวังในการนำความรู้ วิทยาการ เทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและปฏิบัติ การที่บุคคลระลึกถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันตน ควบคู่กับ 2 เงื่อนไข คุณธรรม และความรอบรู้ มีการคำนึงถึงคุณค่าของการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการตระหนักถึงคุณและโทษที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมต่อความพอเพียงตามความรู้เชิงประเมินค่าของตนเอง ในส่วนของพระมหาอนุชา ทองทา (2553, หน้า 29) อธิบายความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นการ แสดงออกถึงความเข้าใจและความสามารถของบุคคลในการอธิบายเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแสดงออกทางพฤติกรรมในการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และทรศนันท์ ชินศิริพันธุ์

(2555, หน้า 46) กล่าวว่า ความรู้เกี่ยวกับความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การมีความจดจำ ความรอบรู้ หรือ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่ามีการให้ความหมายที่ใกล้เคียงกัน การวิจัยนี้ จึงได้ให้ความหมายของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพอเพียงว่า หมายถึง การที่นักเรียนสามารถจดจำ เข้าใจ ระลึกได้จากการเรียนรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับความพอเพียง

การวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง

จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551) ได้สร้างแบบวัดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อวัดปริมาณความรู้เกี่ยวกับหลักและการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แบบวัดนี้มีข้อคำถาม 10 ข้อ โดยแต่ละข้อประกอบด้วยมาตร 2 มิติ ได้แก่ 1) ให้เลือกตอบว่าข้อความนั้น “ถูก” หรือ “ผิด” และ 2) ให้เลือกว่าคำตอบที่ตอบในมิติแรกนั้น ผู้ตอบมีความมั่นใจในคำตอบนั้นในปริมาณเท่าใด มีให้เลือก 3 ระดับ คือ “น้อย” “ปานกลาง” และ “มาก” ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 3.60–9.00 และค่าความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อแบบวัดอยู่ระหว่าง .09–.43 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .69 โดยนักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ งานวิจัยของกิ่งอ้อ มะลินิล (2552) ได้สร้างแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแบบวัดที่ใช้วัดกับนักเรียน วัดปริมาณความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประหยัดเกี่ยวกับความประหยัดในแง่การประหยัดเวลา การประหยัดค่าใช้จ่าย การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ และการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ แบบวัดมีจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นประโยคคำถามให้นักเรียนตอบ “ถูก” “ผิด” และ “มั่นใจ” หรือ “ไม่มั่นใจ” มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .22–.47 ค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟาเท่ากับ .70

พรรณวดี พันธุ์มวงษา (2553, หน้า 33) ได้สร้างแบบวัดความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนอายุ 15–18 ปี จำนวน 20 ข้อ เป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ถึง “เห็นด้วยน้อยที่สุด” แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.844 ส่วนงานวิจัยของ ทรรคนันท์ ชินศิริพันธุ์ (2555, หน้า 70) ได้สร้างแบบวัดความรู้เกี่ยวกับความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้วัดปริมาณความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน แบบวัดมีลักษณะเป็นข้อความให้นักเรียนเลือกตอบ แต่ละข้อประกอบด้วย มาตร 2 มิติ ได้แก่ 1) ให้เลือกตอบว่าข้อความนั้น “ถูก” หรือผิด 2) ให้เลือกว่าคำตอบที่ตอบในมิติแรก ผู้ตอบมีความมั่นใจในคำตอบนั้นในปริมาณเท่าใดซึ่งมีให้เลือก 3 ระดับ

คือ “น้อย” “ปานกลาง” และ “มาก” แบบวัดมีจำนวน 10 ข้อ แบบวัดมีความเชื่อมั่นแบบ สัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .665 และงานวิจัยของ ณิชชา พันธุ์ควนิชัย (2557) ได้สร้างแบบวัด ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 17 ข้อ โดยให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด คะแนนข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน ให้ คะแนนข้อที่ตอบผิด 0 คะแนน แบบวัดทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20-.64 มีค่าความเที่ยงตรง เท่ากับ .78

จากการประมวลเอกสาร พบว่า การวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความพอเพียงจะมีทั้งลักษณะที่เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบและแบบให้ประเมินค่า การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการที่กำหนด แบบวัดมีลักษณะเป็นข้อความให้นักเรียน เลือกตอบและประเมินค่าร่วมกัน แต่ละข้อประกอบด้วยมาตร 2 มิติ ได้แก่ 1) ให้ตอบว่า ข้อความนั้น “ถูก” หรือผิด 2) ให้พิจารณาว่าคำตอบที่ตอบในมิติแรก ผู้ตอบมีความมั่นใจใน คำตอบในปริมาณเท่าใดซึ่งมีให้ประมาณค่า 3 ระดับ คือ “น้อย” “ปานกลาง” และ “มาก” นักเรียนที่ตอบแบบวัดได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียงมากกว่า นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การวิจัยความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียงกับความพอเพียง ของนักเรียน

งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียงกับความพอเพียงของนักเรียน เช่น จิตติพร ไวโรจน์วิทย์การ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปรากฏความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างประเภทโรงเรียนของนักเรียนกับจิตลักษณะ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การนับถือศาสนา ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และสติสัมปชัญญะ กับสถานการณ์ มิงงานวิจัยต่อๆ มา ของกิ่งอ้อมมะลิณิล (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นตัวแปรทำนายสำคัญที่ 3 และ 6 ของพฤติกรรมการประหยัดเวลาและพฤติกรรม การประหยัดค่าใช้จ่าย ตามลำดับ ในด้านของณิชชา พันธุ์ควนิชัย (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 40 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.67 แต่ไม่พบว่าปัจจัยด้าน

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียง

จากการประมวลเอกสาร สามารถสรุปได้ว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียงเป็นตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน งานวิจัยคาดว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง มีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของนักเรียน

2.4.2 ทักษะคติต่อความพอเพียงกับความพอเพียงของนักเรียน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531, หน้า 62-81) อธิบายเกี่ยวกับทักษะคติว่า หมายถึง จิตลักษณะของบุคคล เกิดจากความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้น คือ ความรู้ว่สิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมาก และส่งผลให้เกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้นบุคคลก็จะมี ความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้น ไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนเอง ทักษะคติประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) องค์ประกอบทางการรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Evaluation Component) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งว่ามีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด 2) ความรู้สึกพอใจ (Affective Component) จากในส่วนแรกที่บุคคลทราบว่าสิ่งใดมีประโยชน์ก็จะรู้สึกพอใจต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลมีความรู้สึกว่าสิ่งมีโทษ บุคคลก็จะรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจในสิ่งนั้น ส่วนใหญ่แล้วความรู้สึกพอใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ซึ่งเชื่อมโยงมาจากความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งนั้น 3) ความพร้อมกระทำ (Behavioral Intention Component) หมายถึง การที่บุคคลพร้อมที่จะกระทำในสิ่งที่ตนชอบหรือคิดว่าดี และพร้อมที่จะทำลายหรือไม่กระทำต่อสิ่งที่ตนไม่ชอบไม่พอใจ ในส่วนนี้ยังอยู่ภายในจิตของบุคคลหรือลักษณะทางจิตนั่นเอง ความพร้อมกระทำจะปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมนั้นได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคคลและสถานการณ์ ผู้ที่มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง และสามารถควบคุมบังคับตนได้ จะเป็นผู้กระทำตามทักษะคติของตน ส่วนผู้ที่ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ต้องพึ่งการควบคุม การให้รางวัล และการลงโทษ จะเป็นผู้ที่มีการกระทำไปตามการชักจูงหรือบังคับของผู้อื่นมากกว่า ที่จะทำตามทักษะคติของตนต่อสิ่งนั้นสิ่งที่ตนชอบ ดังจะเห็นได้จากวัยรุ่นที่คบเพื่อนไม่เหมาะสม มักถูกชวนไปประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดี เช่น ดื่มของมีนเมา, ดิทยาเสพติด

เกี่ยวกับทักษะคติต่อความพอเพียง ทวรรณันท์ ชินศิริพันธุ์ (2555, หน้า 43) อธิบายว่า ทักษะคติต่อความพอเพียงของนักเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีการรับรู้และคำนึงถึงคุณค่าโดยตระหนักถึงประโยชน์หรือโทษของการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ และมีความรู้สึกพึงพอใจในการที่จะปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับความพอประมาณในด้านการใช้จ่าย

การใช้เวลา การบริโภคอาหาร และการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยี ขณะที่กึ่งอ้อ มะลินิล (2552, หน้า 64) ให้นิยามการมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้พฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการตระหนักเห็นโทษหรือประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการประหยัดตามความรู้เชิงประเมินค่าของตนเอง

จากการประมวลเอกสาร สรุปได้ว่า ทัศนคติต่อความพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนรู้ถึงประโยชน์ หรือ โทษของความพอเพียงมีความรู้สึก รัก ชอบ เห็นคุณค่าของความพอเพียง ตลอดจนการมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมพอเพียง

การวัดทัศนคติต่อความพอเพียง

มีนักวิชาการได้สร้างเครื่องมือและวิธีการวัดทัศนคติไว้ ดังนี้ ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจักษ์ (2524, หน้า 88-89) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อบิดา เป็นประโยคบอกเล่าที่นักเรียนรายงานเกี่ยวกับความรู้สึกของตนต่อบิดาในด้านต่างๆ ตั้งแต่การปฏิบัติของบิดาต่อตนทั้งในทางที่มีคุณและมีโทษ การบรรยายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนกับบิดามารดา เช่น ความห่างเหิน ใกล้ชิด ชัดแย้ง ไม่ยุติธรรม ตลอดจนความพร้อมที่ตนจะปฏิบัติต่อบิดา เช่น นำเรื่องไปปรึกษา ไม่อยากเผชิญหน้า ให้ความร่วมมือ เป็นต้น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมี 20 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .84

จิตติพร ไวโรจน์วิทยากร (2551) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา เป็นการวัดความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนในการพิจารณาประเมินประโยชน์และหรือโทษของการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การมีความรู้สึกพึงพอใจในการที่จะปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดชนิดมาตราส่วนรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟาเท่ากับ .81 ต่อมา กิ่งอ้อ มะลินิล (2552) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แนวทางการสร้างแบบวัดของฐานันดร เปียศิริ (2545) ที่เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83

พัชรี ปานแก้ว (2556) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดแบบวัดของทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2554) มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจหรือความรู้เชิงประเมินค่า ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มในการปฏิบัติ จำนวน 17 ข้อ

แบบวัดมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จาก “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .872

จากที่กล่าวมา เห็นว่าการวัดทัศนคติส่วนใหญ่ใช้แบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการที่กำหนด แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประเมินรวมค่า เป็นข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่ทัศนคติที่ดีต่อความพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การวิจัยทัศนคติต่อความพอเพียงกับความพอเพียงของนักเรียน

งานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติความพอเพียง เช่น กิ่งอ้อ มะลินิล (2552) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับ ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และภูมิคุ้มกันตนเองที่ดี สามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่าย ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 30.8 ทำนายได้ระหว่างร้อยละ 25.5 ถึงร้อยละ 55.2

งานวิจัยของจิตติพร ไวรโรจน์วิทยากร(2551) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม โดยทำนายได้ 43.6% ในกลุ่มรวม และทำนายได้สูงสุด 55.1% ในกลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัวมาก และวันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคมและการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ และปลอดภัยของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย พบว่า ตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น คือเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรม ขณะที่พระมหาจิรจิตถกร อริโย (มะสุใส) (2554) ได้ศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 480 คน พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมของนักเรียน

จากการประมวลงานวิจัย สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น มักจะมีแนวโน้มในการกระทำพฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น ทัศนคติเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมการประหยัดตามหลักเศรษฐกิจ

พอเพียง พฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และ พฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ งานวิจัยนี้จึงคาดว่า ทศนคติดีต่อความพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของนักเรียน

2.4.3 การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียงกับความพอเพียงของนักเรียน

มีนักวิชาการได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีวินัยในตนไว้หลายลักษณะ อันได้แก่ การควบคุม การจัดการตนเอง การจัดระเบียบตน การกำกับตนเอง การควบคุมตนเอง เกี่ยวกับการมีวินัยในตนนั้น ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527, หน้า 59) และ บุญชม ศรีสะอาด (2555, หน้า 3) ได้อธิบายในลักษณะเดียวกันว่าเป็นความสามารถในการให้รางวัลตนเองเมื่อตนทำดีและลงโทษเมื่อทำชั่ว ความสามารถในการควบคุมตนเอง หรือ ความสามารถยับยั้งในการเป็นตัวของตัวเอง และความเป็นเอกเทศทางจริยธรรม พลรพี ทูมมาพันธ์ (2554, หน้า 59) เพ็ญตระการ ธีรภูทอง (2555, หน้า 33) การควบคุมตนเอง หมายถึง กระบวนการของการกระทำที่บ่งบอกถึงความสามารถของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างเป็นระบบด้วยเหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดี และนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคต แบนดูรา (Bandura, 1986) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง ซึ่ง แบนดูรา เชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์นอกจากจะพัฒนาได้โดยการเสริมแรงและการลงโทษจากภายนอกแล้ว ยังสามารถพัฒนาได้โดยการควบคุมความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตนวางไว้ได้ นอกจากนี้ มีสเซล และมิสเซล (Mischel and Mischel 1976, p. 84) คอรัเมียร์ และคอรัเมียร์ (Cormier and Cormier, 1979, p. 479) อธิบายเกี่ยวกับการควบคุมตนเองว่า เป็นกระบวนการของบุคคลที่จะกระทำสิ่งใดๆ ด้วยเหตุผลและมีความอดทน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นด้วยตนเอง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523, หน้า 5-7) ได้เคยอธิบายถึงลักษณะวินัยในตนเองว่า มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคลมาก และอาจจะสำคัญมากกว่าลักษณะทางความรู้ดีชั่ว และความสามารถกระทำดีกระทำชั่วด้วย ฉะนั้นการให้ความสนใจเกี่ยวกับการกำเนิดและการเจริญเติบโตของจิต ลักษณะของการมีวินัยในตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น และมีความเห็นว่าความมีวินัยในตนเองหรือความสามารถควบคุมตนเองอย่างถูกต้อง เป็นหลักชัยของการพัฒนาการทางจิตของบุคคล นั่นคือ ความมีวินัยในตน เป็นลักษณะสำคัญของผู้บรรลุภูมิภาวะทางจิต ฉะนั้น การมีวินัยในตนเอง จึงสามารถจะใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางจิตของบุคคลได้ด้วย ทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของการมีวินัยในตนเอง คือ ทฤษฎีเมาเรอร์ (Mowrer) ว่าด้วยการกำเนิดของการควบคุมตนเอง

จากการประมวลเอกสารกล่าวได้ว่า การมีวินัยในตนเอง เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านอารมณ์และประพฤติของตนเองให้เป็นไปตามที่ความมุ่งหมาย

ของตนเอง ด้วยความสำนึกว่าเป็นสิ่งที่ตั้งงามควรแก่การปฏิบัติ โดยไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลที่ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองและบุคคลอื่นในอนาคต และเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่นโดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม

ในงานวิจัยนี้ จึงให้ความหมาย การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียงว่า หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการควบคุมตนเอง ในด้านอารมณ์และการกระทำที่เกี่ยวกับความพอเพียงให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตนเอง ซึ่งเกิดความสำนึกว่าเป็นสิ่งที่ตั้งงามและมีคุณค่า เป็นการกระทำที่ไม่เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองหรือคนอื่นในอนาคต เป็นสิ่งที่กระทำแล้วก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น

การวัดการมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียง

มีผู้สร้างแบบวัดเกี่ยวกับการมีวินัยในตน ไว้ดังนี้ เพ็ญตระกูล อรัญทอง (2555) ได้สร้างแบบวัดการควบคุมตนเอง จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) 5 ระดับการปฏิบัติ ตั้งแต่ “เป็นประจำ” ถึง “ไม่เคยเลย” มีค่าความเที่ยงระหว่าง .20-.319 ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ .641 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา .623 ลลิตร์ภักทร เจริญรัฐ (2555) ได้สร้างแบบวัดการควบคุมตนเองมี 2 ด้าน ด้านการควบคุมตนเองทั่วไป และการควบคุมตนเองส่วนตน 9 ข้อ เป็นแบบวัดมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .200 - .568 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .818 อรพินทร์ ชูชม สุภาพร ธนะชานันท์ และทัศนากิติ (2554) ได้สร้างแบบวัดการควบคุมตน 8 ข้อ แบบวัดเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ ได้แก่ จริง ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างจริง และไม่จริง ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .762 ชัดติยาน้ำยาทอง (2551) ได้สร้างแบบวัดการกำกับตนเองเกี่ยวกับการแสดงออกถึงการวางแผน ควบคุม และกำกับพฤติกรรมตนเอง มีลักษณะมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริง” จำนวน 15 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .863

จากการประมวลเอกสาร ทำให้พบแนวทางในการสร้างแบบวัดผู้วิจัยจึงสร้างแบบวัดตามนิยามที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า เป็นข้อความประกอบมาตร 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การวิจัยการมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียงกับความพอเพียงของนักเรียน

มีการศึกษาการมีวินัยในตนเองในลักษณะที่เป็นตัวแปรตามที่ใช้ให้เห็นถึงการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ ของเยาวชน เช่น ชัดติยาน้ำยาทอง (2551)

ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรค กับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร 724 คน พบว่า ในมหาวิทยาลัยเปิด ความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรค ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการกำกับตนเอง เพ็ญตระการ อรัญทอง (2555) ศึกษาชั้นเรียน ม. 6 พบว่าการควบคุมตนเองมากมีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ .119 และส่งผลทางอ้อม เท่ากับ .123 ต่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อระดับ อุดมศึกษาในระบบกลางมาก ลลิตภัทร เจริญรัฐ (2555) ที่ศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 968 คน พบว่า การควบคุมตนเองส่งอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .698 และส่งผลทางอ้อมเท่ากับ .110 ต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา และ อรพรรณ พงศ์ประยูร (2559) ศึกษาชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า 612 คน พบว่าตัวแปรสำคัญที่ทำนายการเรียนรู้แบบนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ อันดับรอง คือ การกำกับตนเอง ปราณี จ้อยรอด(2552) ศึกษาชั้นเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร 314 คน พบว่า การควบคุมตนเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ

จากงานวิจัยดังกล่าว ทำให้พบหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างการมีวินัยในตนกับพฤติกรรมสำคัญต่างๆ ของเยาวชน การวิจัยนี้ จึงคาดว่า การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความพอเพียงของนักเรียน

งานวิจัยนี้คาดว่ากลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์อธิบายความพอเพียงได้อย่างมีนัยสำคัญและอธิบายได้เพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (Cohen, 1977) จากที่อธิบายโดยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม

กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่หนึ่ง และสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทั้งปัจจัยภายในและภายนอกของนักเรียนในการพัฒนาความพอเพียงด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต งานวิจัยนี้ได้กล่าวถึงจิตลักษณะพอเพียง มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น และการตั้งใจพึ่งตนเอง และพฤติกรรมพอเพียง 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การปรับตัวในการเรียน และ การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน และ 2) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต และ 2) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต

ปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของการเกิดจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนที่กำหนดขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมนุษย์ คือ รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นแนวทางในการประมวลเอกสารที่

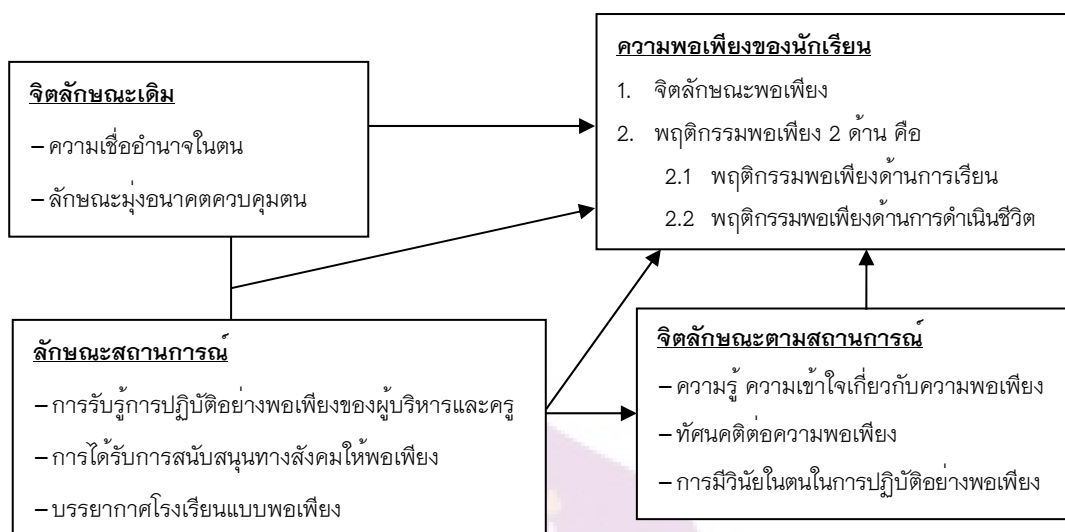
เกี่ยวข้อง พบว่า มีตัวแปรสำคัญในกลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม มี 3 ตัวแปร (การรับรู้ การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหาร และครู การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง และบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง) กลุ่มจิตลักษณะเดิม 2 ตัวแปร ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับความพอเพียงของนักเรียน (ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน) และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 3 ตัวแปร (ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง ทศนคติต่อความพอเพียง และการมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง) โดยอาศัยหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังที่ปรากฏในการประมวลเอกสารบทที่ 2 งานวิจัยในระยะที่ 1 จึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพิสูจน์ตามหลักการรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมใดๆ ของมนุษย์เกิดจากสาเหตุสำคัญทั้งสาเหตุภายใน (ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมและจิตลักษณะตามสถานการณ์) และสาเหตุภายนอก (ตัวแปรในกลุ่มลักษณะสถานการณ์) ร่วมกัน และจากการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อตัวแปรตามที่ได้กล่าวมา สามารถกำหนดสมมติฐานของการวิจัย และสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่หนึ่ง ดังภาพ 6 และภาพ 7

สมมติฐานของการวิจัย

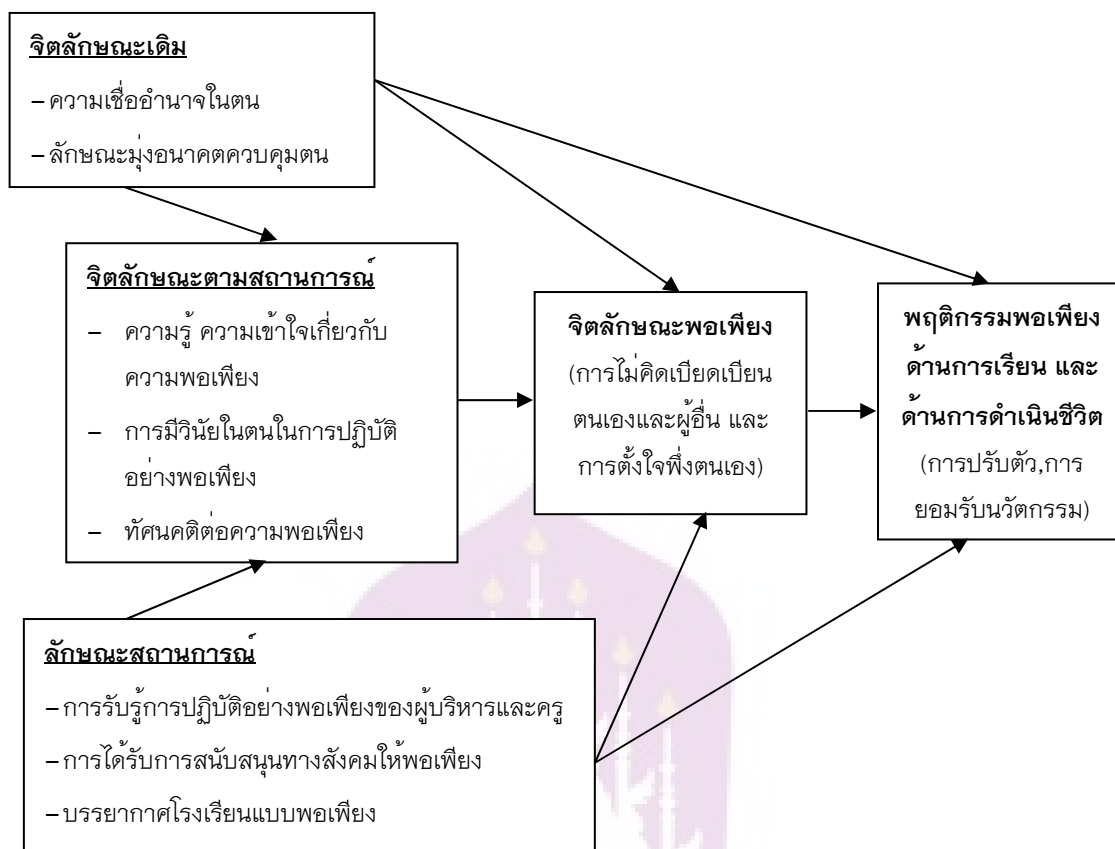
การศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมสามารถอธิบายจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนได้ไม่น้อยกว่า 25% (ดูจเดือน พันธุนาวิน, 2556; บุปผา เมฆศรีทองคำ และสุทธิศานต์ ชุมวิจารณ์, 2557; จินตนา สินมา, 2562)
2. เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุสามารถอธิบายจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนได้เพิ่มขึ้นจากการอธิบายโดยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมไม่น้อยกว่า 5% (Cohen, 1977)
3. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
4. มีกลุ่มเสี่ยงด้านความพอเพียง และ แต่ละกลุ่มเสี่ยงมีปัจจัยปกป้องที่อธิบายความพอเพียงได้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25
5. รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน ผ่านเกณฑ์ประเมินการนำไปใช้ได้ในทางปฏิบัติ คือ 70% รายด้าน และ 75% โดยรวม

กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1

ภาพ 6 กรอบแนวคิด ความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพ้อเพียงของนักเรียน

ภาพ 7 กรอบแนวคิด รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

ตอนที่ 3 รูปแบบการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

ในการวิจัยนี้ได้มีการศึกษาการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต เป็นการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมที่สำคัญของนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก คือ จิตลักษณะพอเพียง มี 3 องค์ประกอบ การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น และ การตั้งใจพึ่งตนเอง ส่วนที่สองเป็นการพัฒนาพฤติกรรมพอเพียง มี 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ การปรับตัวในการเรียน และการยอมรับนวัตกรรมในการเรียน และ 2) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต มี 2 องค์ประกอบ คือ การปรับตัวในการดำเนินชีวิต และการยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต ซึ่งได้นำแนวคิดในการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดของการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการพัฒนาจิตลักษณะพอเพียงและพฤติกรรมพอเพียง โดยนำแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) ดุจเดือน พันธุนาวิ (2550, หน้า 85-117) ที่อธิบายว่า ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เป็นทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคล แบ่งออกเป็น 4 แนวทาง คือ 1) การศึกษาสาเหตุด้านชีวพันธุกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (Biological approach) นักวิชาการเชื่อว่า ความรู้สึนึกคิด และการกระทำของบุคคล มีมาแต่กำเนิด นอกจากนี้ ยังเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีอิทธิพลมาจากยีนระบบการทำงานของร่างกายของบุคคล 2) การศึกษาสาเหตุด้านบุคลิกภาพและจิตใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (Personality approach) บุคลิกภาพและจิตใจด้านอื่นๆ ของบุคคลมีอิทธิพลสูงสุดต่อการแสดงพฤติกรรมของเขา จึงมีการศึกษาอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับลักษณะทางจิต เช่น บุคลิกภาพ แรงจูงใจ ทักษะสติ สติปัญญา จิตลักษณะ ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น 3) สาเหตุพฤติกรรมของบุคคลที่เน้นเกี่ยวกับสาเหตุภายนอกตัวบุคคล (Situation หรือ Environment) และ 4) การศึกษาบูรณาการของสาเหตุหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (Interaction approach) พฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุมาจากทั้งด้านจิตใจและด้านสถานการณ์รอบตัวบุคคลผสมผสาน

นอกจากนี้ ดุจเดือน พันธุนาวิ (2541, 2548) อธิบายว่า รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interactionism model) เป็นกรอบความคิดหลักในการศึกษาวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ และสรุปได้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ และสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์แบ่งออกเป็น กลุ่ม ได้แก่ 1) สาเหตุด้านสถานการณ์ (Situational factor) เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ต่างมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล เช่นการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง การเห็นแบบอย่าง เป็นต้น สถานการณ์เหล่านี้ มี 2 ลักษณะ คือ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยสถานการณ์ขัดขวาง ยังมีทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social support) การสนับสนุนจากองค์กร (Organizational support) เป็นต้น 2) สาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม (Psychological traits) เป็นลักษณะทางจิตที่ติดตัวมาตั้งแต่เด็ก เป็นพื้นฐานมาจากการอบรมถ่ายทอดทางสังคม สถาบันทางสังคมที่สำคัญ 3) สาเหตุที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างด้านจิตลักษณะเดิมกับด้านสถานการณ์ ที่เรียกว่า “Mechanical interaction” 4) สาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (Psychological state) เป็นจิตลักษณะเดิมกับสถานการณ์ที่ร่วมกันทำให้จิตลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เรียกว่า “จิตลักษณะตามสถานการณ์” เช่น ทักษะสติต่อพฤติกรรม ความเชื่ออำนาจในตนเองเฉพาะด้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เฉพาะด้าน เป็นต้น

ในส่วนของจิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ อยู่ในขอบข่ายของ

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2559) โดยเสนอในลักษณะของภาพต้นไม้ใหญ่ 3 ส่วนคือ ดอกและผลไม้ ส่วนลำต้น และส่วนที่เป็นราก ส่วนแรก คือ ดอกและผลไม้นั้นแสดงถึงพฤติกรรมของคนดีคนเก่ง ประกอบด้วยพฤติกรรมที่น่าปรารถนา 4 กลุ่ม คือ พฤติกรรมการไม่เบียดเบียนตนเอง พฤติกรรมการไม่เบียดเบียนผู้อื่น พฤติกรรมการทำตามหน้าที่ และพฤติกรรมการพัฒนาตนและสังคม ส่วนที่สอง ลำต้น คือ จิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุม ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทศนคติคุณธรรมและค่านิยม ส่วนที่สาม ส่วนที่เป็นราก คือ จิตลักษณะ 3 ด้าน คือ สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิต

2. เป้าหมายของการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน

การพัฒนาความพอเพียง แบ่งออกได้ 2 แนวทาง คือ

แนวทางที่หนึ่ง เป็นการพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุแล้วทำการพัฒนาจิตลักษณะพอเพียง และ พฤติกรรมพอเพียง การพัฒนาจะเริ่มทำการพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญของความพอเพียง โดยจะพบจากการวิจัยในระยะที่ 1 เช่น ถ้าพบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน ก็จะพัฒนาจิตลักษณะ 2 ประการนี้ก่อน โดยการฝึกจะมีการยึดตามหลักทฤษฎีของตัวแปรเหล่านั้น และแนวทางจากที่ได้มีการวิจัยฝึกพัฒนาจิตลักษณะนั้น ๆ มาก่อน เช่น การฝึกความเชื่ออำนาจในตน และ การฝึกลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน จากนั้นจึงพัฒนาจิตลักษณะพอเพียง และพัฒนาทักษะที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมพอเพียง

แนวทางที่สอง เป็นการพัฒนาจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงโดยตรง วิธีนี้ไม่คำนึงถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียง มุ่งฝึกจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงเท่านั้น การฝึกยึดทฤษฎีแนวคิด หลักการและวิธีการฝึกจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงดังกล่าว ดังได้รายงานไว้โดยสังเขปในการประมวลเอกสารที่ผ่านมา

จากการประมวลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน แสดงให้เห็นรูปแบบการพัฒนาหลายรูปแบบ ที่สามารถส่งผลให้เกิดการพัฒนาความพอเพียงได้ และพบว่าตัวแปร ที่ใช้ในงานวิจัยมีหลายตัวแปร ทั้งที่เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุและตัวแปรเชิงผล เนื่องจากการพัฒนาพฤติกรรมในทางพฤติกรรมศาสตร์ มักมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงบางตัวเสมอ ด้วยเหตุนี้ การพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยในระยะที่สอง ส่วนสำคัญส่วนหนึ่งจึงเกิดจากการนำผลวิจัยระยะที่ 1 มาใช้ ที่เป็นการพัฒนารูปแบบเชิงปฏิบัติการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนา

3.1 ความหมายของรูปแบบ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้หลายลักษณะ เช่น คีฟ (Keeves, 1988, p. 599) ได้อธิบายเกี่ยวกับรูปแบบว่า เป็นการแสดงโครงสร้างเพื่อใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร ส่วนของฮอเซอร์ (Hausser, 1980, pp. 132-161) ได้กล่าวว่ารูปแบบเป็นสิ่งที่ออกแบบมาเพื่อแสดงถึงองค์ประกอบและกระบวนการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎีกับปรากฏการณ์จริง นอกจากนี้ ทิตนา แคมมณี (2551) ได้อธิบายเกี่ยวกับรูปแบบว่าเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลจะแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น คำอธิบาย แผนผัง ไตอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่ช่วยให้บุคคลนำไปใช้ในการค้นหา คำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ

สะอาดลักษณ์ จงคล้ายกลาง (2556, หน้า 24) อธิบายถึงรูปแบบว่า เป็นสิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของปัจจัยหรือตัวแปรหรือองค์ประกอบของสิ่งที่ศึกษาให้เข้าใจได้ง่ายอย่างเป็นรูปธรรม และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับ ลออง วัจนะสาสิกากุล (2557, หน้า 16) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อให้การทำความเข้าใจ อธิบาย หรือแสดงให้เห็นองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ง่ายขึ้น สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป และ ณิชภา ธิพัฒน์ (2559, หน้า 118) รูปแบบ หมายถึง สภาวลักษณะครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญรวมทั้งวิธีและเทคนิคต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพสามารถใช้เป็นแบบแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ

จากการศึกษาความหมาย สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวความคิด หรือสิ่งที่ได้ศึกษา ที่แสดงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบมีความเป็นเหตุเป็นผลกัน และใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการเพื่อค้นหาคำตอบความรู้ความเข้าใจ ซึ่งสามารถสื่อให้ตนเองหรือบุคคลอื่นเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

3.2 ประเภทของรูปแบบ

ได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของรูปแบบ ดังนี้ คีฟ (Keeves, 1988, pp. 561-565) และ ฮูเซน และโพสเทอร์นไวท์ (Husen and Postlethwaite, 1994, pp. 3866-3872)

ได้จำแนกประเภทของรูปแบบออกเป็น 5 ประเภท ด้วยกันคือ 1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue model) เป็นรูปแบบที่ใช้ในการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยกับปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรม เพื่ออธิบายให้เข้าใจถึงสิ่งที่ปรากฏการณ์นามธรรม มีลักษณะเป็นรูปแบบเชิงกายภาพ ซึ่งมักนำ มาใช้กับวิทยาศาสตร์กายภาพ 2) รูปแบบเชิงความหมาย (Sematic model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษา บรรยายอธิบายลักษณะของรูปแบบ โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญของเรื่องนั้น ๆ เช่น รูปแบบเกี่ยวกับเจตคติ รูปแบบเกี่ยวกับผลการเรียนแบบต่าง ๆ 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical model) เป็นรูปแบบที่กำหนดความสัมพันธ์ทางสมการสูตรคณิตศาสตร์ เพื่อสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ 4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal model) เป็นวิธีการวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรซึ่งสามารถบอกได้ว่า ตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่มีผลกระทบทางตรงและมีผลกระทบทางอ้อมต่อตัวแปรที่ศึกษา โดยนำตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์เชิงเหตุผลและผลที่เกิดขึ้น รูปแบบนี้ได้พัฒนา มาจากเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) 5) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic model) รูปแบบที่เป็นความคิดแสดงออกผ่านทางแผนผังไดอะแกรมกราฟ

ในขณะที่ สมิท (Smith, 1980, p. 461) ได้จำแนกประเภทของรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical model) ได้แก่ รูปแบบที่มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า และรูปแบบเสมือนจริง มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น เครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่องบิน 2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่ รูปแบบข้อความ หรือแบบจำลองเชิงคุณภาพ เป็นข้อความในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำอธิบายรายวิชา และรูปแบบทางคณิตศาสตร์ หรือเชิงปริมาณ เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น และการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดของสไตเนอร์ (Steiner, 1988, p. 108) ได้แบ่งออก 2 ประเภท คือ 1) รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical model) เป็นการประเมินสภาวะชุมชนแบบมีส่วนร่วม รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบินภาพจำลอง 2) รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical model) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน

สรุป มีการแบ่งประเภทของรูปแบบไว้ตั้งแต่ 2-5 ประเภท โดยขึ้นกับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งรูปแบบที่พบในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เช่น รูปแบบเชิงสาเหตุ รูปแบบเชิงทฤษฎี และรูปแบบการปฏิบัติ

3.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

การพัฒนาแบบความพอเพียงของนักเรียนจำเป็นต้องมีรูปแบบและ

กระบวนการในการพัฒนาที่เหมาะสม จึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้น จากการศึกษาเอกสาร มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบไว้แตกต่างกัน ดังนี้ คีฟ (Keeves, 1998, pp. 386-387 อ้างอิงใน ทิศนา แคมมณี, 2550) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบโดยทั่วไป คือ 1) รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้ 2) โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วย ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้นได้ 3) รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Inter relations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้ 4) รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural relationships) มากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative relationships)

นอกจากนี้ ทิศนา แคมมณี (2550) ได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบด้านการศึกษา ดังนี้ 1) มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน 2) มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการ 3) มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของรูปแบบหรือกระบวนการนั้น 4) มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพ

ขวัญใจ อุณหวัฒน์ไพบูลย์ (2558, หน้า 46) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย โครงสร้างกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่ออกแบบแนวคิดทฤษฎี และกำหนดหลักการพื้นฐานของรูปแบบแต่ละรูปแบบ และ ดำรง ศรีอร่าม (2553, หน้า 83) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบไม่สามารถกำหนดได้อย่างชัดเจน ไม่มีหลักเกณฑ์ที่คงที่ ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะปรากฏการณ์ที่ศึกษาเป็นหลัก ในส่วนของรูปแบบนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กันในเชิงโครงสร้างที่เป็นเหตุและผลระหว่างกัน ความสัมพันธ์นั้นสามารถทำนายผลได้ นำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ

จากการศึกษาเอกสาร สรุปได้ว่า รูปแบบเป็นลักษณะหนึ่งที่ใช้ศึกษาวิจัย และทำการวิเคราะห์ โดยรูปแบบต้องเป็นแนวคิดที่มีทฤษฎี หลักการ หรือเหตุผลสนับสนุนการในการเปรียบเทียบกับสภาพที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้น องค์ประกอบของรูปแบบต้องแสดงความสัมพันธ์ว่าเป็นอย่างไร รูปแบบนั้นต้องมุ่งหมายให้นำผลการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ องค์ประกอบของรูปแบบนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือตัวแปรที่ที่ผู้สนใจต้องดำเนินศึกษาไม่มีหลักเกณฑ์องค์ประกอบของรูปแบบที่ตายตัว

3.4 ลักษณะของรูปแบบ

การสร้างรูปแบบที่ดีและเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย จะต้องมิลักษณะดังที่ คีฟ และ มียากาวะ ได้อธิบายสอดคล้องกันว่ารูปแบบประกอบด้วย 1) ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงสัมพันธ์แบบธรรมดาของ ตัวแปร แต่อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์เชิงสหสัมพันธ์ (Correlation) และเชิงถดถอย (Regression) มีความจำเป็นในการทดสอบในระยะต้น จนกว่าตัวแปรที่จะต้องการค้นหาสามารถชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการทำนายผลและสามารถทดสอบด้วยการสังเกต ดังนั้น รูปแบบที่ดีจึงควรมีการออกแบบการทดสอบรูปแบบที่มีพื้นฐานจากข้อมูลเชิงประจักษ์ และถ้าการทดสอบไม่ได้ผลคงที่ รูปแบบนั้นก็จะถูกปฏิเสธ 3) โครงสร้างของรูปแบบจะต้องเกี่ยวข้องกับบางสิ่งที่เป็นกลไกเชิงเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้อง การทดสอบ รูปแบบที่ดีความสามารถทำนายผลและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ 4) รูป แบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ ๆ ความสัมพันธ์กับตัวแปรในลักษณะใหม่ ๆ และเป็นการขยายความรู้ที่ศึกษาวิจัยให้กว้างขวางออกไปอีกด้วย 5) รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับกรอบทฤษฎีในเรื่องนั้นๆ ในการสร้างหรือการพัฒนาารูปแบบที่ใช้ในการศึกษาวิจัย (Keeves, 1988, p. 50; มียากาวะ, 1986, p. 15)

คักคีชัย ภูเจริญ (2553, หน้า 81) เห็นว่ารูปแบบที่ดี ประกอบด้วยองค์ประกอบของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง และแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่จะศึกษาได้อย่างชัดเจน สามารถนำไปสู่ความคิดใหม่ ช่วยขยายองค์ความรู้และนำไปสู่การแสวงหาความรู้ใหม่ได้มากขึ้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ขณะที่ พรเทพ ลีทองอิน (2556, หน้า 91) กล่าวว่าลักษณะสำคัญของรูปแบบที่ดีนั้น ต้องสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปร สามารถตรวจสอบโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถอธิบายปรากฏการณ์และทำนายสิ่งที่เกิดขึ้น ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

จากการประมวลเอกสารสรุปได้ว่า ลักษณะของรูปแบบที่ดี ประกอบด้วยรูปแบบต้องแสดงถึงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของตัวแปรต่างๆ ที่ชัดเจน รูปแบบสามารถนำไปสู่การทำนายผลและตรวจสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ตลอดจนสามารถอธิบายถึงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลในเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน และรูปแบบต้องนำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่และขยายองค์ความรู้อย่างกว้างขวางออกไป

3.5 การสร้างและการพัฒนารูปแบบ

นักวิชาการที่ให้แนวคิดในการสร้างและการพัฒนารูปแบบไว้หลายท่าน ดังนี้ วิลเลอร์ (Willer, 1986) อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบว่าอาจมีขั้นตอนในการดำเนินงาน

แตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่เท่าที่ศึกษาสามารถแบ่งขั้นตอนการพัฒนาออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างรูปแบบ (Construct) และ 2) การหาความตรง (Validity) ของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินงานอย่างไรขึ้นอยู่กับลักษณะของกรอบแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนี้ๆ

ในส่วนของ เมสคอน และคณะ (Mescon, et al., 1985) ได้อธิบายขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นศึกษาและรวบรวมปัญหา (Problem formulation) เป็นขั้นตอนที่ศึกษาเพื่อให้ทราบว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง 2) ขั้นการพัฒนาารูปแบบ (Model construction) เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้างรูปแบบเพื่อให้ทราบคุณสมบัติรายละเอียดของข้อมูลในการสร้างรูปแบบ 3) ขั้นทดสอบรูปแบบ (Testing model) เป็นการตรวจสอบ รูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นจากขั้นตอนที่ 2 4) ขั้นนำไปใช้ (Implementation) เมื่อรูปแบบดังกล่าวผ่านการทดสอบแล้ว ควรนำรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้จริง เพื่อจะได้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ 5) ขั้นปรับปรุงรูปแบบ (Model updating) รูปแบบที่นำไปใช้อาจต้องปรับปรุงเพื่อให้มีความทันสมัยตรงตามความต้องการและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอก

อัมพร เรืองศรี (2554, หน้า 58) อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบที่มีคุณภาพ ต้องทำความเข้าใจถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ ลักษณะที่ดีของรูปแบบในการพัฒนา และสร้างรูปแบบได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การพัฒนา (Development) การนำไปทดลองใช้ (Implement) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเรียกว่า “ADDIE Model”

นอกจากนี้ สะอาดลักษณ์ จงคล้ายกลาง (2556, หน้า 26) อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาองค์ความรู้ 2) การสร้างรูปแบบ 3) การตรวจสอบรูปแบบ 4) การแก้ไขรูปแบบ นอกจากนี้ รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2548, หน้า 17) ได้ อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบว่า หมายถึง กระบวนการในการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลอง และได้สังเคราะห์แนวคิดโดยแบ่งขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบออกเป็น 3 ขั้นตอนหลักและประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย คือ ขั้นตอนแรก เป็นขั้นการพัฒนาารูปแบบ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย คือ 1) ศึกษา และวิเคราะห์ องค์ความรู้และข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนา และ 2) พัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบรูปแบบ ในมิติของความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบไปใช้ ขั้นตอนที่ 3 ทบทวนและปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสมและสมบูรณ์มากขึ้น

3.6 การประเมินรูปแบบ

ไอส์เนอร์ (Eisner, 1976, pp. 192-193) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) การประเมินโดยแนวทางนี้จะเน้นการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกลำมาพิจารณา ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่จะผสมผสานปัจจัยต่างๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจาร์ณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน 2) รูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย แนวคิดนี้ได้มาประยุกต์ในวงการอุดมศึกษาซึ่งนิยมนำรูปแบบมาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสูง 3) รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือผู้ทรงคุณวุฒิว่าเที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี มาตรฐานและเกณฑ์มาจากประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒินั้นๆ 4) รูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน ในส่วนของรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2548, หน้า 18) ให้ความเห็นว่าการทดสอบหรือการตรวจสอบรูปแบบมีเป้าหมายสำคัญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ โดยแบ่งการทดสอบรูปแบบที่สำคัญ เป็น 2 ลักษณะ คือ การทดสอบโดยการพิสูจน์ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมักจะใช้ในการทดสอบรูปแบบทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และ 2) การทดสอบรูปแบบทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งอาจทดสอบโดยวิธีการทางสถิติหรือการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้

จากการประมวลเอกสาร กล่าวได้ว่า การสร้างหรือการพัฒนารูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ในการกำหนดที่ตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราต้องการศึกษาหรือสิ่งที่เราจะพัฒนารูปแบบนั้นๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สรุป การสร้างหรือการพัฒนารูปแบบว่า เป็นวิธีการ หรือกระบวนการในการสร้างหรือการพัฒนาจำลองและจำแนกชั้นออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาองค์ความรู้ 2) การพัฒนารูปแบบ 3) การประเมินรูปแบบ และ 4) การนำเสนอรูปแบบที่สมบูรณ์

3.7 งานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบ

การวิจัยที่ศึกษาจัดได้ว่าเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารและการจัดการความรู้ กลุ่มที่สองเป็นการพัฒนารูปแบบการพัฒนาจิตลักษณะหรือพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา โดยจะกล่าวไปตามลำดับ ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่งเป็นงานวิจัยของกลุ่มนักเรียน และเยาวชน เช่น ญัฐริดา วงษ์นายะ

(2555) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้เครือข่าย สื่อเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการความรู้เครือข่ายเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ 2) การพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ 3) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ และ 4) การประเมินและปรับปรุงแบบจัดการความรู้เครือข่ายเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการความรู้เครือข่ายเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ คือ มีกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อ โดยวิธีแสวงหาความรู้ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติ ปัญหาการจัดการความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยหัวข้อความรู้ที่ต้องการมากที่สุด คือ รู้เท่าทันสื่อและการพัฒนาการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 1) วัฒนธรรม 2) ผู้บริหาร 3) บุคลากร 4) แผนจัดการความรู้ 5) เทคโนโลยี สำหรับรูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบการจัดการความรู้ ได้แก่ วิสัยทัศน์ความรู้ ทีมจัดการความรู้ วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมเทคโนโลยีและเครือข่ายความรู้ 2) กระบวนการจัดการความรู้ ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การพัฒนาทีม การกำหนดความรู้ การแสวงหาความรู้ การพัฒนาความรู้ การใช้ความรู้ การประเมินความรู้ และกระจายความรู้ 3) แผนการปฏิบัติการจัดการความรู้ ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ ขณะที่ ปิยวัชร สุทธิวิช (2559) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยดำเนินการวิจัย 3 ตอน คือ 1) ศึกษาสภาพและปัญหา โดยการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน 2) สร้างรูปแบบและตรวจสอบ โดยการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน และ 3) ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียน พบว่า 1) สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงเน้นการแข่งขันและการเลี้ยงดูของพ่อแม่ส่งผลให้นักเรียนมุ่งประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ส่วนกระบวนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคม และ สาธารณประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี โครงสร้าง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และ ผลของการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ และการปรับปรุง และงานวิจัยสำหรับ นิสิตนักศึกษาของพจนสุข เนียมประดิษฐ์ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารกิจการ นิสิตนักศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมมาภิบาลในมหาวิทยาลัยในกำกับ

ของรัฐ การวิจัยพบว่า องค์ประกอบหลักของการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมภิบาล มี 4 องค์ประกอบ คือ 1)ด้านเครือข่ายและการดำเนินงานวิจัย/นวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ 2) ด้านการเงิน งบประมาณ รายได้และการประหยัดเงิน 3) ด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนา ด้านส่งเสริมคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมภิบาล ส่วนการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมภิบาล ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์การบริหาร (ความพอประมาณที่พอดีพอเหมาะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ความมีเหตุผลในการปฏิบัติโดยมุ่งตอบสนองต่อความต้องการของสังคม การมีภูมิคุ้มกัน ความรอบรู้ คุณธรรมส่งเสริมการพัฒนา เรียกว่า แนวคิด POPULACE คือจิตสาธารณะ/การมีส่วนร่วม) โครงสร้างการบริหาร และแนวทางการบริหาร

กลุ่มที่สอง การวิจัยพัฒนารูปแบบการพัฒนาจิตหรือพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา ดังเช่น อัจฉรา ไชยปัทม์ (2550) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนิสิต นักศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) พัฒนามาตรวัดทักษะทางสังคมด้วยการศึกษาทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบโครงสร้างมาตรวัด แล้วจึงสร้างและพัฒนามาตรวัด 2) สํารวจทักษะทางสังคมของนิสิตนักศึกษา 3) เสนอรูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนิสิตนักศึกษา โดยนำผลการสำรวจข้างต้นมาใช้ร่างรูปแบบ แล้วนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบ จากนั้นนำข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับรูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคม มี 2 ส่วน คือ 1) แนวคิดหรือหลักการในการพัฒนาทักษะทางสังคมของนิสิตนักศึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ทางสังคม 5 ด้านหลักสำคัญ 7 ประการในการดำเนินการศึกษาระดับปริญญาตรีของซิดเคอริงและแกมสัน และแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ในการจัดกิจกรรม/โครงการ และ 2) แนวทางในการนำไปใช้เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา 7 ประการ คือ นโยบายของสถาบันอุดมศึกษา หลักการและวัตถุประสงค์เป้าหมายการพัฒนา หน่วยงานที่รับผิดชอบ ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาทักษะทางสังคม กิจกรรม/โครงการ และการประเมินผล ขณะที่ ภิญญาพัชญ์ ปลาภัตทอง (2551) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 โดยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อตรวจสอบยืนยันนิยามองค์ประกอบ พฤติกรรม ตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบและแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเผชิญอุปสรรคโดยผู้เชี่ยวชาญ 2) สร้างรูปแบบการเรียนรู้ และเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนรู้ โดยทำการศึกษานำร่องกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชบพิตร กรุงเทพฯ 4) ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการเรียนรู้

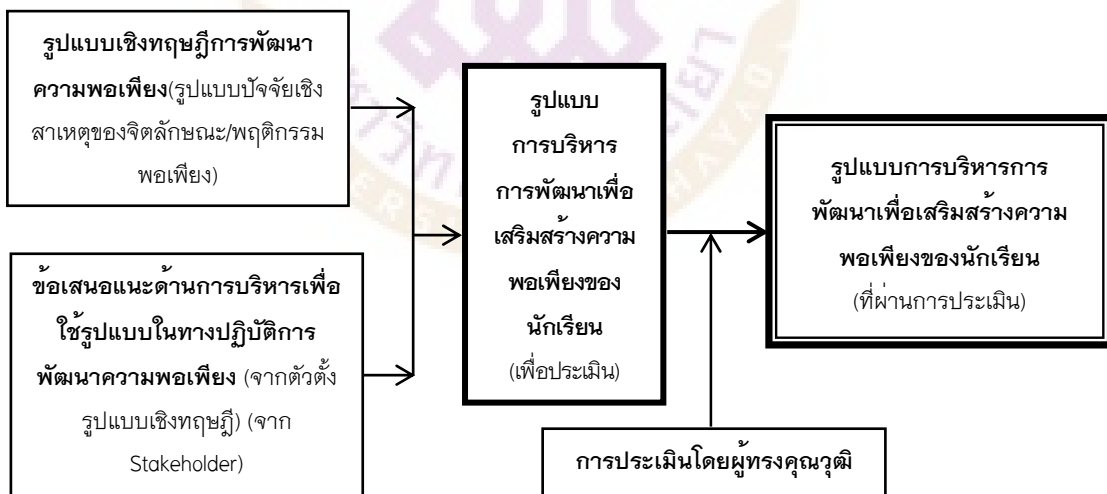
ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความ สามารถในการเผชิญอุปสรรคของ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ระบุอุปสรรค 2) สืบหาสาเหตุ 3) กำหนดเป้าหมาย 4) ปฏิบัติการ และ 5) สรุปและประเมินผล และ กุณฑล งาเจือ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ 1) การพัฒนารูปแบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยม ศึกษา ตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนว ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การพัฒนารูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระยะที่ 2 การประเมินคุณภาพรูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนา มี 5 องค์ประกอบ คือ เป้าหมายของการประเมิน สิ่งที่ต้องประเมิน วิธีการประเมิน วิธีการตัดสินใจ และการรายงานผลการประเมิน ในส่วนภัทรภร สีทองดี (2559) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบ การสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ มีขั้นตอนการพัฒนา คือ ระยะที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 ศึกษา รูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ระยะที่ 3 การพัฒนา รูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ระยะที่ 4 การประเมิน รูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผลพบว่า 1) รูปแบบในการพัฒนา การสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มี 8 แนวทาง คือ การทำงานเป็นทีม การฝึกพูด การโต้วาที การอาสาสมัคร การฝึกงาน การปลูกฝัง การอบรม และการยกย่อง 2) ผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องต้องกันในระดับมากที่สุดมี 6 แนวทาง ได้แก่ การทำงานเป็นทีมการฝึกพูด การโต้วาที การอาสาสมัคร การฝึกงาน การปลูกฝัง การอบรม และการยกย่อง ส่วนการโต้วาที และการฝึกพูดมีความเห็นพ้องต้องกันในระดับมาก

ในการวิจัยระยะที่ 2 นี้ ได้กำหนดออกเป็น ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การ พัฒนารูปแบบความพอเพียง ขั้นที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ขั้นที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน ขั้นที่ 4 การนำผล ข้อมูลที่ได้จากศึกษาวิจัยระยะที่ 1 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อข้อเสนอแนะด้านการบริหารเพื่อใช้ รูปแบบในทางปฏิบัติการพัฒนาความพอเพียง ขั้นที่ 5 นำรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อ เสริมสร้างความพอเพียง เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเป็นไปในทางปฏิบัติ ขั้นที่ 6 ได้ รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน

งานวิจัยนี้ รูปแบบที่นำมาใช้สำหรับการวิจัยระยะที่ 1 เป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal model) ของสไตเนอร์ (Steiner, 1988) หรือ รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical model) ของฮูเซน และโพสเทอร์นไวท์ (Husen and Postlethwaite, 1994. pp. 3866–3872) ส่วนการวิจัยระยะที่ 2 นั้น รูปแบบที่นำมาใช้คือ รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical model) ของสไตเนอร์ (Steiner, 1988)

กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่สอง

การวิจัยระยะที่สองนี้ เป็นการแสวงหารูปแบบและแนวทางในการนำรูปแบบการพัฒนาความพอเพียง ที่ผ่านการพัฒนาในเชิงทฤษฎี ที่จะสามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติ การดำเนินการจากที่มี “รูปแบบเชิงทฤษฎีการพัฒนาความพอเพียง” เป็นตัวตั้ง จากนั้นได้สร้างกรอบการบริหารรูปแบบซึ่งเป็นการผสมระหว่างวงจรคุณภาพของ Deming กับปัจจัยทรัพยากรการบริหาร 4 ด้าน (4M’s) แล้วระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทสำคัญกับการพัฒนาความพอเพียงแก่นักเรียน จัดทำเป็น “รูปแบบการบริหารการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน” จากนั้นให้มีการประเมินโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผลประเมินและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เป็นผลผลิตสุดท้าย “ผลประเมิน รูปแบบเชิงปฏิบัติการพัฒนาความพอเพียง” ที่จะนำไปใช้ได้ ดังภาพ 8

ภาพ 8 กรอบแนวคิดรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน

นียมปฏิบัติกรของตัวแปรที่ศึกษา

จากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของบทที่ 2 ทำให้สามารถกำหนดความหมายและการวัดของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระในกลุ่มต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวแปรตาม

1.1 จิตลักษณะพอเพียง หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของนักเรียนที่นำปรรณาทที่มีองค์ประกอบสำคัญเกี่ยวกับ การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น และการตั้งใจพึ่งตนเอง ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดด้วยการยึดตามแนวทางของศาสตราจารย์ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2552) และตามนียม “จิตลักษณะพอเพียง” ที่กำหนดไว้ และแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้มีจิตลักษณะพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

1.2 พฤติกรรมพอเพียง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1.2.1 พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับตัวในการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนด้านการเรียน ในการที่จะตอบสนองแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นหมดไป ทางจิตวิทยาเรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา 2) การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จในการเรียน ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดด้วยการยึดแนวทางหลักของนักพฤติกรรมศาสตร์ และตามนียม “พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน” ที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

1.2.2 พฤติกรรมพอเพียงด้านกรดำเนินชีวิต หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการใช้ชีวิตประจำวัน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนในการที่จะตอบสนองในแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้น ๆ หมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา และ 2) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการใช้ชีวิตประจำวันก่ให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นด้วยการยึดแนวทางของนักพฤติกรรมศาสตร์ และตามนียมปฏิบัติกร

“พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต” ที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2. กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์กับความพอเพียงของนักเรียน

2.1 การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู หมายถึง การที่นักเรียนสามารถสังเกตเห็นการแสดงออกเกี่ยวกับความพอเพียงการปรับตัวและการรับนวัตกรรมของ ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียน ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นตามนิยามที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานรวมค่า ข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครูมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2.2 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนในการที่ได้รับการสนับสนุนจาก ครอบครัว ครู และเพื่อน เกี่ยวกับความพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์-สังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์-การเงิน ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นตามนิยามที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรฐานรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2.3 บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมระหว่างบุคลากรในโรงเรียนรวมถึงตัวนักเรียน โดยที่นักเรียนมีการรับรู้ในทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง และมีการร่วมมือกันในการทำงานกิจกรรมเกี่ยวข้องกับความพอเพียง ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเองตามนิยามที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานรวมค่า ข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนแบบพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

3. กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ(เดิม)ที่เกี่ยวกับความพอเพียงของนักเรียน

3.1 ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนที่ว่าผลจากการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการกระทำของตน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุม ไม่ได้เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น หรือภายนอก เช่น โชคกลาง เคารวะกรรม ผู้วิจัยใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2557) มาปรับใช้ในการสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของงานวิจัยครั้งนี้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานรวมค่า ข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่อ

อำนาจในตนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

3.2 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการคาดการณ์ไกล การสังเกตเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนมีความสามารถในการควบคุมตนเองให้รู้จัก อดทนได้รอได้ เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าในอนาคตของนักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนของดุจเดือน พันธุมนาวิน (2557) แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

4. กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์กับความพอเพียงของนักเรียน

4.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถจดจำ เข้าใจ ระลึกได้จากการเรียนรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับความพอเพียง ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นเองตามนิยามที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นข้อความให้นักเรียนประเมิน แต่ละข้อประกอบด้วยมาตร 2 มิติ ได้แก่ 1) ประเมินตอบว่าข้อความนั้น “ถูก” หรือผิด 2) ให้ประเมินว่าคำตอบที่ตอบในมิติแรก ผู้ตอบมีความมั่นใจในคำตอบนั้นในปริมาณเท่าใดมี 3 ระดับ คือ “น้อย” “ปานกลาง” และ “มาก” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

4.2 ทักษะคิดต่อความพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนรู้ถึงประโยชน์หรือโทษของความพอเพียง ความรู้สึก รัก ชอบ เห็นคุณค่า ของความพอเพียง ตลอดจนการมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมพอเพียง ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นเองตามนิยามที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้มีทักษะคิดที่ดีต่อความพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

4.3 การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านจิตใจ และการกระทำเกี่ยวกับความพอเพียงให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตนเอง ซึ่งเกิดความสำนึกว่าเป็นที่ดั่งงามและมีคุณค่า เป็นการกระทำที่ไม่เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองหรือคนอื่นในอนาคต เป็นสิ่งที่กระทำแล้วก่อให้เกิดความเจริญ รุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น ผู้วิจัยสร้างแบบวัดตามนิยามที่กำหนดไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้มีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยที่ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative method) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) หรือแบบผสมผสาน (Mixed method) โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ และแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal model) ซึ่งเป็นรูปแบบเชิงทฤษฎีของการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน และระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน การวิจัยทั้งสองระยะมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ และแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal model) ของความพอเพียงของนักเรียน

การวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 1, 2 และ 3 คือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปร 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ กับจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน 2) เพื่อพัฒนา และ ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) เพื่อศึกษากลุ่มเสี่ยง และ ปัจจัยปกป้องความพอเพียงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงแต่ละกลุ่ม โดยมีสมมติฐานของการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ ดังนี้

1. กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมสามารถอธิบายจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนได้ไม่น้อยกว่า 25% (ดูจเดือน พันธุมนาวิณ, 2556; บุปผา เมฆศรีทองคำ และสุทธิศานต์ ชุมวิจารณ์, 2557; จินตนา สินมา, 2562)

2. เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุสามารถอธิบายจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนได้เพิ่มขึ้นจากการอธิบายโดยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมไม่น้อยกว่า 5% (Cohen, 1977)

3. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. มีกลุ่มเสี่ยงด้านความปลอดภัย และ แต่ละกลุ่มเสี่ยงมีปัจจัยปกป้องที่อธิบายความปลอดภัยได้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 1-3 โดยผ่านการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 กลุ่มเขต ดังนี้ 1) กลุ่มกรุงเทพกลาง 2) กลุ่มกรุงเทพใต้ 3) กลุ่มกรุงเทพเหนือ 4) กลุ่มกรุงเทพตะวันออก 5) กลุ่มกรุงเทพเหนือ 6) กลุ่มกรุงเทพใต้ ในกลุ่มเขตทั้งหมดมี โรงเรียนที่มีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น รวม 109 แห่ง ห้องเรียน 959 ห้อง นักเรียน 38,474 คน (กลุ่มงานนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2561)

2. การเลือกตัวอย่าง

ตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน โดยมีการกำหนดขนาดตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง ดังนี้

2.1 การกำหนดขนาดตัวอย่าง กำหนดจากการคำนวณด้วยโปรแกรม G*Power version 3.1 (Faul, et al., 2009) โดยระบุใช้สถิติ Multiple Regression, Path Analysis, จำนวนตัวแปร 15 ตัวแปร กำหนดค่า Effect Size เท่ากับ 0.10 (Medium) ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) เท่ากับ 0.001 และ Power of test เท่ากับ 0.10 กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 99% แทนค่าในโปรแกรมได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 322 คน

2.2 เลือกตัวอย่าง ตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานและตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) มีขั้นตอนการเลือก ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มกลุ่มเขต 3 จาก 6 กลุ่มเขต โดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Group or Cluster Sampling)

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนจากแต่ละกลุ่มเขต แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) คือ โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขนาดละ 1 โรงเรียน รวมเป็น 2 โรงเรียน จากแต่ละกลุ่มเขต 3 กลุ่มได้ ทั้งหมด 6 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนจากแต่ละโรงเรียน แบบสุ่ม (Random sampling) โรงเรียนละ 3 ห้องเรียน ได้ห้องเรียนทั้งหมด 18 ห้องเรียน

ขั้นที่ 4 แต่ละห้องเรียน เลือกนักเรียนแบบสุ่ม (Random Selected) ห้องเรียนละ

30 คน รวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 540 คน หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ปรากฏแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์จำนวน 500 ฉบับ (คิดเป็นร้อยละ 92.59)

ตัวแปร และนิยามปฏิบัติการของตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปร และนิยามปฏิบัติการของตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา มี 2 ประเภท คือ ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ

1.1 ตัวแปรตาม (Dependent variable) แบ่งออกเป็น 2 ตัวแปร แต่ละตัวแปรมี 2-3 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1.1 จิตลักษณะพอเพียง มี 3 องค์ประกอบ คือ การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น และ การตั้งใจพึ่งตนเอง

1.1.2 พฤติกรรมพอเพียงมี 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การปรับตัวในการเรียน และการยอมรับนวัตกรรมในการเรียน 2) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การปรับตัวในการดำเนินชีวิต และการยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต

1.2 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) มี 3 กลุ่ม ๆ ละ 2-3 ตัวแปร ได้แก่

1.2.1 ตัวแปรอิสระที่เป็นลักษณะสถานการณ์ทางสังคม ได้แก่

- 1) การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู
- 2) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง
- 3) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง

1.2.2 ตัวแปรอิสระที่เป็นจิตลักษณะเดิม ได้แก่

- 1) ความเชื่ออำนาจในตน
- 2) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

1.2.3 ตัวแปรอิสระที่เป็นจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่

- 1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง
- 2) ทักษะคิดต่อความพอเพียง
- 3) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง

2. นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

2.1 นิยามปฏิบัติการของตัวแปรตาม

ตัวแปรตามในการวิจัยนี้ คือ จิตลักษณะพอเพียง และพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน และ พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต

2.1.1 จิตลักษณะพอเพียง หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของนักเรียนที่นำปรารถนา มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง คือ การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น 2) การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น คือ การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น และ 3) การตั้งใจพึ่งตนเอง คือ การคิดของนักเรียนที่จะใช้ความสามารถและความพยายามของตนในการทำสิ่งต่างๆ ด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เพื่อให้ได้ผลดีด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่โดยไม่คิดพึ่งหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือจากภายนอกมากเกินไปจนบรรลุเป้าหมายที่ตนวางไว้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่าข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีจิตลักษณะพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2.1.2 พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับตัวในการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนด้านการเรียน ในการที่จะตอบสนองแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นหมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา 2) การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ ในการเรียน ก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จในการเรียน แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2.1.3 พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการใช้ชีวิตประจำวัน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต เป็นผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนในการที่จะตอบสนองในแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นๆ หมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา และ 2) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต คือ การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการใช้ชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบ

มาตรฐานประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2.2 นิยามปฏิบัติการของตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปร 1) สถานการณ์ทางสังคม 2) จิตลักษณะเดิม 3) จิตลักษณะตามสถานการณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง และบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง ซึ่งได้ให้นิยามปฏิบัติการ ดังนี้

1) การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู หมายถึง การที่นักเรียนสามารถสังเกตเห็นการแสดงออกเกี่ยวกับความพอเพียง การปรับตัวและการรับนวัตกรรมของผู้บริหาร และครูในโรงเรียน แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครูมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนในการที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ครู และเพื่อน เกี่ยวกับความพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์-สังคม ด้านข้อมูล-ข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์-การเงิน แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรฐานประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

3) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมระหว่างบุคลากรในโรงเรียนรวมถึงตัวนักเรียน โดยที่นักเรียนมีการรับรู้ในทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง และมีการร่วมมือกันในการทำกิจกรรมเกี่ยวข้องกับความพอเพียง แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรฐาน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนแบบพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2.2.2 กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ ความเชื่ออำนาจในตน และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งได้ให้นิยามปฏิบัติการ ดังนี้

1) ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนที่ว่าผลจากการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการกระทำของตน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุม ไม่ได้เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น หรือภายนอก เช่น โชคกลางเคราะห์กรรม ผู้วิจัยนำแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2557) มาใช้ในการวัดความเชื่ออำนาจในตนของ

งานวิจัยครั้งนี้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตน มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการ คาดการณ์ไกล การเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนมีความสามารถในการควบคุมตนเองให้รู้จัก อดทนได้รอได้ เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าในอนาคตของนักเรียน ผู้วิจัยได้นำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนของดุจเดือน พันธุมนาวิน (2557) มาใช้ในการวิจัยนี้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่า นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2.2.3 กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง ทศนคติต่อความพอเพียง และการมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง ซึ่งได้ให้นิยามปฏิบัติการ ดังนี้

1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถจดจำ รอบรู้ ระลึกได้จากการเรียนรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับความพอเพียง แบบวัดมีลักษณะเป็นข้อความให้นักเรียนเลือกตอบ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตรา 2 มิติ ได้แก่ 1) ให้เลือกตอบว่าข้อความนั้น “ถูก” หรือผิด 2) ให้เลือกคำตอบที่ตอบในมิติแรก ผู้ตอบมีความมั่นใจในคำตอบนั้นในปริมาณเท่าใดซึ่งมีให้เลือก 3 ระดับ คือ “น้อย” “ปานกลาง” และ “มาก” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

2) ทศนคติต่อความพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกถึงประโยชน์หรือโทษของความพอเพียง และความรู้สึก รัก ชอบ เห็นคุณค่าของความพอเพียง ตลอดจนการมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมพอเพียง แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง เป็นผู้ที่มิตศนคติที่ดีต่อความพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

3) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านจิตใจ และการกระทำเกี่ยวกับความพอเพียงให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตนเอง ซึ่งเกิดความสำนึกว่าเป็นที่ติงามและมีคุณค่า เป็นการกระทำที่ไม่เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองหรือคนอื่นในอนาคต เป็นสิ่งที่กระทำแล้วก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า ข้อความประกอบมาตรา 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีวินัยในตนในการปฏิบัติตน

อย่างพอเพียงมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบวัดตัวแปรต่างๆ มีลักษณะเป็นมาตรา ประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 10 แบบวัด และมีแบบวัด ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง 1 แบบวัด ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อความให้เลือกตอบ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตรา 2 มิติ โดยมิติแรก ให้เลือกตอบว่าข้อความนั้น “ถูก” หรือ “ผิด” มิติที่สอง ให้เลือกว่าคำตอบที่ตอบในมิติแรก ผู้ตอบมีความมั่นใจในคำตอบนั้น ในปริมาณเท่าใดซึ่งมีให้เลือก 3 ระดับ คือ “น้อย” “ปานกลาง” และ “มาก” จึงมีแบบวัดรวมทั้งสิ้น 11 แบบวัด ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยในตอนแรกมีการสร้างข้อคำถามอย่างน้อย 12-33 ข้อ สำหรับวัดแต่ละตัวแปรมีทั้งสิ้น 9 ตัวแปร รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 226 ข้อ และมีแบบวัดที่มีผู้สร้างไว้ พิจารณานำมาใช้กับงานวิจัยนี้ได้ 2 แบบวัดสำหรับ 2 ตัวแปร

2. นำแบบวัดฉบับร่างเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 3 คน ด้านการวิจัยประเมินผล 1 คน และด้านพฤติกรรมศาสตร์ 1 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญนำมาคำนวณค่าความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) โดยยึดเกณฑ์ข้อผ่าน 0.60 ขึ้นไป ซึ่งมี 7 ข้อ ที่ไม่ผ่านเกณฑ์จึงตัดออกทำให้เหลือ 219 ข้อ ผลดังตาราง 1 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน จะปรากฏในภาคผนวก ก

3. นำแบบวัดทั้ง 11 ชุด (ซึ่งรวมแบบวัด 2 ชุดที่มีผู้สร้างไว้แล้วด้วย) ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมทั้งแบบวัด (Item-total correlation: r) โดยใช้เกณฑ์ ข้อที่ผ่านต้องมีค่า r มากกว่าหรือเท่ากับ 0.20 จากนั้น ดำเนินการคำนวณหาค่าความเที่ยงชนิดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's reliability alpha coefficient: α) โดยใช้เกณฑ์ ค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ ควรไม่ต่ำกว่า 0.70 ผลการดำเนินการพบว่า แบบวัดมีข้อความที่ผ่านเกณฑ์มีค่า r ตั้งแต่ .200 ถึง .803 และแบบวัดมีค่าความเที่ยง (α) ต่ำสุด คือ .731 สูงสุด คือ .899 จำนวนที่คัดเลือกไว้มี 117 ข้อ และนำแบบวัดที่มีเฉพาะข้อความคุณภาพดีไปใช้

ผลวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อในทุกแบบวัดมีค่า (Item-total correlation: r) ไม่น้อยกว่า 0.20 แสดงว่าข้อความในแบบวัดสามารถใช้จำแนกได้ดี และมีค่า

ความเที่ยงชนิดสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient: α) ไม่น้อยกว่า .70 แสดงให้เห็นคุณภาพของแบบวัดแต่ละตัวแปรที่มีความเที่ยงชนิดความสอดคล้องภายในระดับที่ยอมรับได้ แบบวัดมีจำนวน 9-15 ข้อ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตารางการวิเคราะห์ ค่าความเที่ยง (Item-total correlation: r) และ ค่าความเชื่อมั่นชนิดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient: α) ของแบบวัด

ชื่อตัวแปร	CODE	จำนวนข้อ			ค่า r	ค่า α
		สร้าง	ผ่าน IOC	ผ่าน เกณฑ์		
1. จิตลักษณะพอเพียง	SPs	28	25	13	.297-.667	.868
2. พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน	SLB	18	16	9	.592-.803	.894
3. พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต	SLfB	17	15	9	.20-.608	.772
4. การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู	SRDT	12	12	9	.445-.752	.846
5. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง	SSS	24	24	9	.348-.605	.809
6. บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง	SSA	22	22	11	.262-.742	.877
7. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง	SKn	29	29	15	.209-.736	.874
8. การมีวินัยในตนในการปฏิบัติตนอย่างพอเพียง	SSD	17	17	10	.274-.597	.815
9. ทักษะติดต่อความพอเพียง	SAtt	33	33	12	.423-.665	.899
10. ความเชื่ออำนาจในตน	SBLC	11*	11	10	.224-.625	.802
11. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	FOSC	15*	15	10	.242-.583	.731
รวม		226	219	117		

หมายเหตุ: * เป็นแบบวัดที่เคยมีการสร้างและหาคุณภาพแล้ว และได้นำไปหาคุณภาพอีก

การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดสำคัญในระดับที่สูงขึ้น

ในการวิจัยนี้แบบวัดที่สร้างใหม่และมีความสำคัญมาก 3 แบบวัด ควรจะได้มีการตรวจสอบคุณภาพในขั้นที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้นในขั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ได้แก่ แบบวัดจิตลักษณะพอเพียง แบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน และพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต นำ 3 แบบวัดดังกล่าวไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน แล้วตรวจสอบคุณภาพด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ดังนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) เป็นการหาความเที่ยงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบวัด โดยดำเนินการดังนี้

ขั้น 1 กำหนดเกณฑ์ตัดสินความกลมกลืนของโมเดล ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเน้นการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีเกณฑ์ (Fit measure)

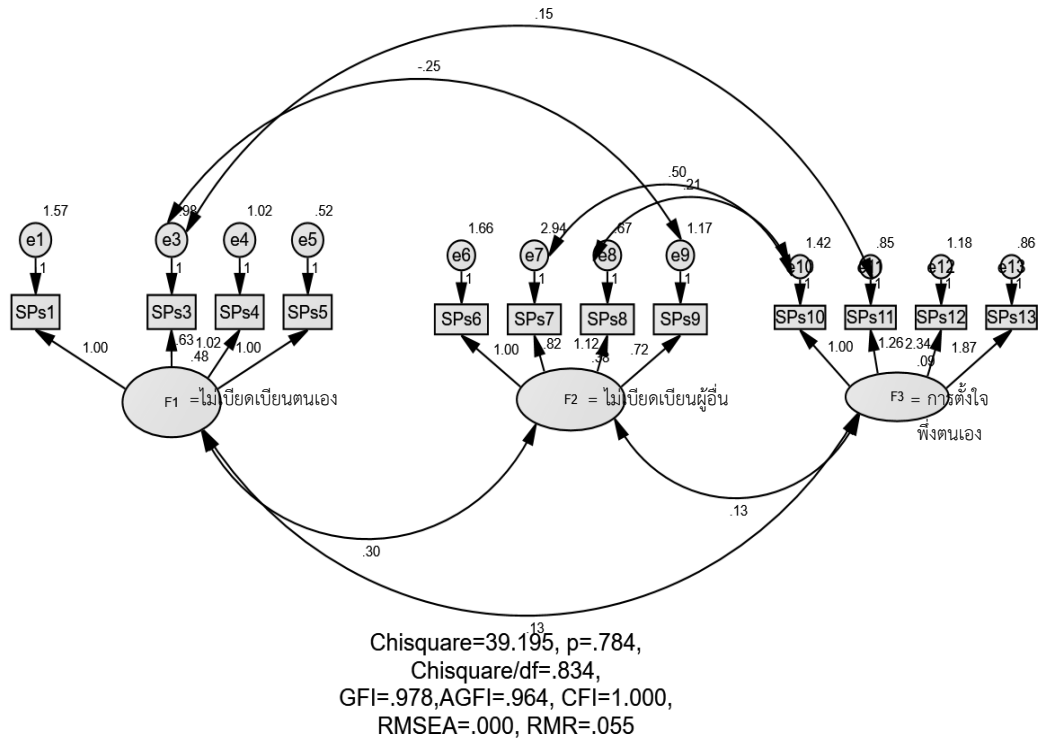
ดั่งตาราง 2

ตาราง 2 เกณฑ์การตัดสินความกลมกลืนของโมเดลในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ลำดับ	ค่าคำนวณสถิติวิเคราะห์	เกณฑ์ตัดสิน
1	(χ^2) Chi-Square /df หรือ p ค่าสถิติไค-สแควร์ หรือ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	ไม่เกิน 2 หรือ P > .05
2	Root mean square error of approximation (RMSEA) ค่าดัชนี รากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ	น้อยกว่า .05 ดีมาก , .05 – .08 ยอมรับได้
3	Normal fit index (NFI) ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน	.90 ขึ้นไป
4	Comparative fit index (CFI) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมเปรียบเทียบ	.90 ขึ้นไป
5	Root mean square residual (RMR) ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยทางสถิติกำลังสองของส่วนเหลือ	น้อยกว่า .08
6	Goodness of fit index (GFI) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสม	.90 ขึ้นไป
7	Adjusted goodness of fit index (AGFI) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว	.90 ขึ้นไป

ที่มา: นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 44-49

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์หัดขั้นที่ใช้ประเมินคุณภาพของแบบวัดจิตลักษณะพอเพียงที่มีมิตีย่อย 3 มิติ ได้แก่ การไม่คิดเบียนเบียนตนเอง จำนวน 5 ข้อ จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปรากฏว่า แบบวัดที่ได้ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมี 1 ข้อ ที่ไม่สามารถวัดจิตลักษณะพอเพียง จึงตัดข้อดังกล่าวออก (ข้อที่ 2 ของแบบวัดจิตลักษณะพอเพียงด้านการไม่คิดเบียนเบียนตนเอง) ส่วนด้านการไม่คิดเบียนผู้อื่น และการตั้งใจพึ่งตนเอง คงเหลือจำนวนด้านละ 4 ข้อ เช่นเดิม การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ในรอบใหม่ ปรากฏว่าแบบวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกเกณฑ์ และอยู่ในเกณฑ์ดี ($\chi^2 = 39.195$, df. = 47, p-value = .784, χ^2/df . = .834, GFI = .978, AGFI = .964, CFI = 1.000, RMSEA = .000, RMR = .055) ดังภาพ 9 และตาราง 3

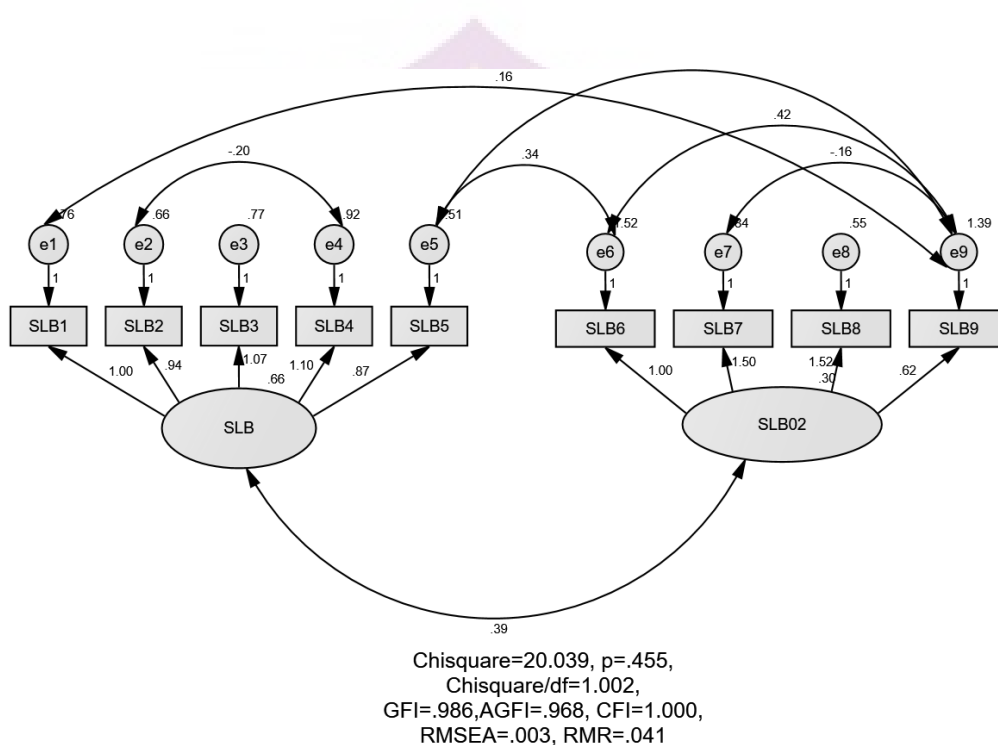

ภาพ 9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ของแบบวัดจิตลักษณะพอเพียง

ตาราง 3 สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัด 3 แบบวัด

ชื่อแบบวัด	Chi-Square (ไม่เกิน 2)	Chi-Square/df (น้อยกว่า 2)	p-value (P > .05)	GFI (.90 ขึ้นไป)	AGFI (.90 ขึ้นไป)	CFI (.90 ขึ้นไป)	RMSEA (น้อยกว่า .08)	NFI (น้อยกว่า .80)	RMR (น้อยกว่า .08)
จิตลักษณะพอเพียง	39.195	.833	.784	.978	.964	1.000	.000	.913	.055
พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน	20.039	1.001	.455	.986	.968	1.00	.003	.974	.041
พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต	27.578	1.149	.278	.980	.963	.993	.022	.948	.052

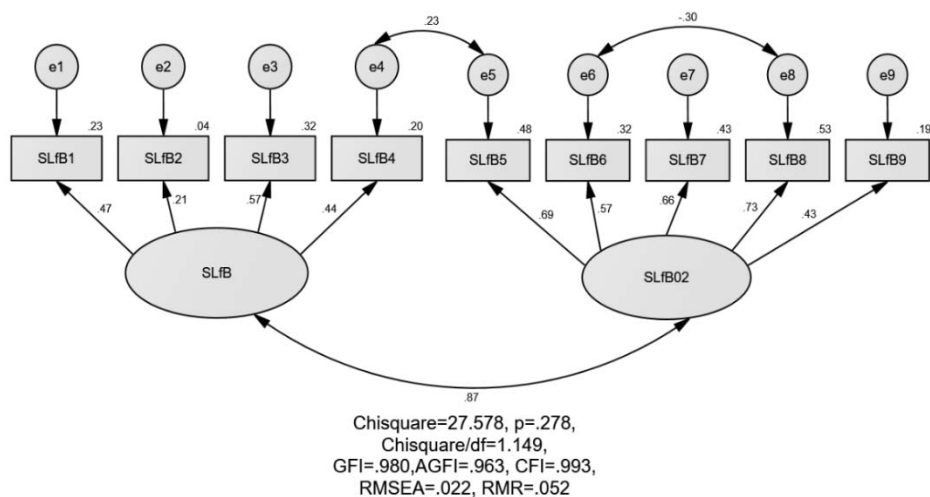
ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์หัตถ์ชันที่ใช้ประเมินคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน แบบวัดนี้มีมิติย่อย 2 มิติ คือ การปรับตัวในการเรียน จำนวน 5 ข้อ และการยอมรับนวัตกรรมในการเรียน จำนวน 4 ข้อ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ปรากฏว่า ข้อความ ในแบบวัดทุกข้อสามารถใช้วัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแบบวัดที่ได้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกเกณฑ์ และอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ($\chi^2 = 20.039$, $df. = 47$, $p\text{-value} = .455$, $\chi^2/df. = 1.002$, $GFI = .986$, $AGFI = .968$, $CFI = 1.000$, $RMSEA = .003$, $RMR = .041$) ดังภาพ 10 และ ตาราง 3

ภาพ 10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ของแบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์หัตถ์ชันที่ใช้ประเมินคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านดำเนินชีวิต แบบวัดนี้มีมิติย่อย 2 มิติ คือ การปรับตัวในการดำเนินชีวิต จำนวน 5 ข้อ และการยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต จำนวน 4 ข้อ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) รอบใหม่ ปรากฏว่า ข้อคำถามทุกข้อสามารถใช้วัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแบบวัดที่ได้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โดยผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกเกณฑ์ และอยู่ในเกณฑ์ดี ($\chi^2 = 27.578$, $df. = 24$, $p\text{-value} = .278$, $\chi^2/df. = 1.149$, $GFI = .980$, $AGFI = .963$, $CFI = .993$, $RMSEA = .002$, $RMR = .052$)
 ดังภาพ 11 และ ตาราง 3

ภาพ 11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ของแบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต

ผลวิเคราะห์ในส่วนนี้ กล่าวได้ว่า เครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยนี้ที่สร้างเป็นแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่าได้พัฒนาถึงขั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) 3 แบบวัด คือ แบบวัดจิตลักษณะพอเพียง แบบวัดพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน และ พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต พบว่า แบบวัดสามารถใช้วัดคุณลักษณะดังกล่าวได้เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานและตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยาถึงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับทางโรงเรียน ตามวันเวลาที่กำหนดและดำเนินการเก็บข้อมูลนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ภายใน 3 สัปดาห์
2. รวบรวมเครื่องมือในการวิจัยที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบ ตรวจสอบจำนวน และ

ความสมบูรณ์ของการตอบทุกฉบับหากพบว่าจำนวนไม่ครบหรือการตอบไม่สมบูรณ์จะพยายามเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้ได้ครบและสมบูรณ์ตามต้องการ

3. นำเครื่องมือที่สมบูรณ์ทำการตรวจให้คะแนนตามวิธีการที่กำหนดเพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามปฏิบัติการ และวิเคราะห์ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน หาค่าความสอดคล้อง (Index of congruence: IOC)

1.2 การวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัด คำนวณโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha)

1.3 วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 สถิติบรรยาย (Descriptive statistics) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะเบื้องต้นของข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าพิสัย (Range) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าความโด่ง (Kurtosis) และ ค่าความเบ้ (Skewness)

2.2 สถิติอ้างอิง ได้แก่

2.2.1 สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) เพื่อวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construction validity) ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 2 และทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ 3

2.2.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis: MRA) แบบ Total และ Stepwise โดยใช้ตัวทำนายหลายตัวในการทำนายตัวถูกทำนายทีละ 1 ตัว ใช้เกณฑ์แตกต่างเปอร์เซ็นต์ทำนาย 5% (Cohen, 1997, p. 413, 414) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 1 ทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ 1 และ 2

2.2.3 การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) และ การเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple comparison procedure) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's method) เป็นการวิเคราะห์หากกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 3 ทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ 4

2.2.4 การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path analysis) เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุของความพอใจเพียงของนักเรียน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 2 การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path analysis) โดยจะช่วยให้เห็นว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยตัวใดส่งอิทธิพลในทางตรงและ/หรือทางอ้อมไปยังตัวแปรตาม การวัดโดยโปรแกรมแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (AMOS) เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ 3

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

การวิจัยระยะนี้ เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำรูปแบบเชิงทฤษฎีของการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอใจเพียงของนักเรียน จากการศึกษาวิจัยระยะที่หนึ่ง โดยทำการศึกษาทรัพยากรและวิธีการที่ต้องใช้เพื่อให้รูปแบบเชิงทฤษฎีสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอใจเพียงของนักเรียน และเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ 5 รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอใจเพียงของนักเรียนผ่านเกณฑ์ประเมินการนำไปใช้ได้ทางปฏิบัติ คือ 70% รายด้าน และ 75% โดยรวม เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ 4 โดยผ่านการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

การกำหนดผู้ให้ความเห็น/ข้อเสนอแนะ และผู้ประเมิน

1. การกำหนดผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ความเห็น/ข้อเสนอแนะรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอใจเพียงของนักเรียน คือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาความพอใจเพียงแก่นักเรียน ได้มาโดยการเลือกเจาะจง (Purposive) โดยกำหนดคุณลักษณะว่าต้องเป็นผู้มีความรู้และ

ประสบการณ์ในการพัฒนานักเรียนและเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในวงการศึกษา จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน คีศึกษานิเทศก์ 3 คน นักพฤตินกรรมศาสตร์ 2 คน และครูผู้พัฒนานักเรียน 2 คน ที่ปรากฏในภาคผนวก ก

2. การกำหนดผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อสร้างเสริมความพอเพียงของนักเรียน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์สูงในด้านการพัฒนาความพอเพียงแก่บุคคล และเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาและ/หรือการพัฒนาความพอเพียง ในการวิจัยนี้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวแบบเจาะจง (Purposive) เพื่อเป็นผู้ประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง 5 คน ที่ปรากฏในภาคผนวก ก

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือสำหรับการรวบรวมข้อมูลในระยะที่สองนี้มี 2 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความเห็น/ข้อเสนอแนะ ในการนำรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงไปใช้ในทางปฏิบัติ แบบสัมภาษณ์ดังกล่าว มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดที่ใช้ได้ทั้งให้เขียนตอบและสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย มีคำถามจำนวน 16 ข้อ เป็นประเด็นเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากร 4 ด้าน (4M's) คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ/อุปกรณ์ และ วิธีการ ในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ/ประเมิน และ ยอมรับ/ปรับปรุง (P-D-C-A) และ แบบประเมินที่ผู้ทรงคุณวุฒิใช้ในการประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน เป็นแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเห็น/ข้อเสนอแนะที่สรุปได้จากผู้เชี่ยวชาญใน 16 ประเด็น ด้วยการให้ประเมินความเป็นไปได้ 7 ระดับ จากน้อยที่สุด ถึง มากที่สุด เครื่องมือวิจัยทั้งสองชุดผู้วิจัยสร้างโดยได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

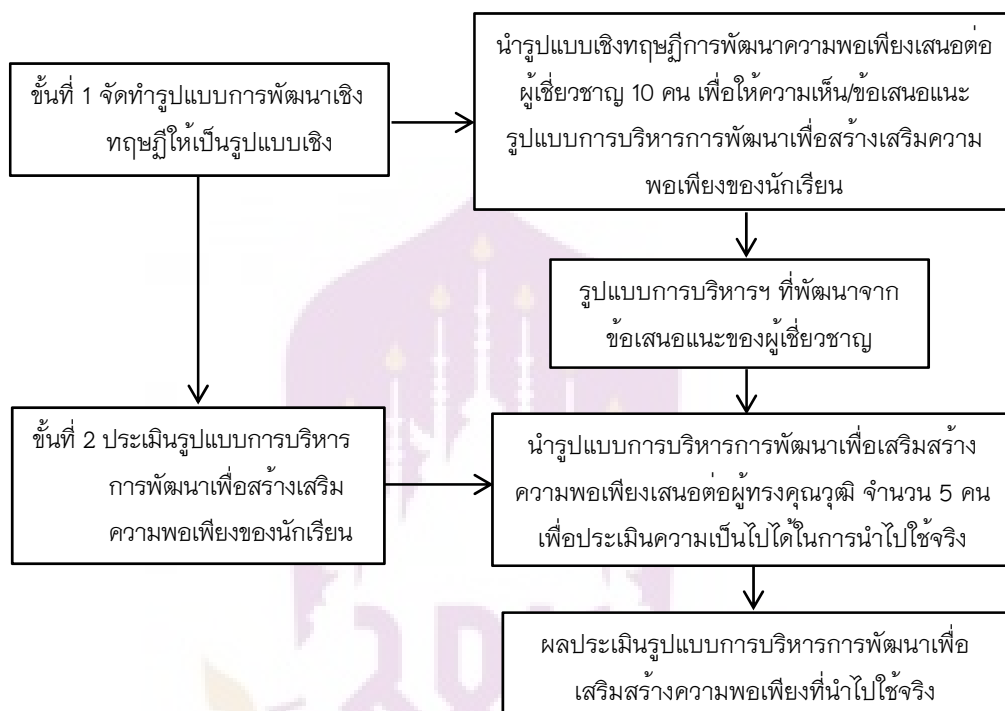
การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลการวิจัยระยะที่สอง มีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 จัดทำรูปแบบการพัฒนาเชิงทฤษฎีให้เป็นรูปแบบเชิงปฏิบัติ (แนวทางการบริหารจัดการเพื่อนำรูปแบบไปปฏิบัติ) มีรายละเอียด ดังนี้

1. นำรูปแบบเชิงทฤษฎีการพัฒนาความพอเพียงจากผลการวิจัยระยะที่ 1 เพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 10 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน ให้ความเห็น/ข้อเสนอแนะเชิงการบริหารในการใช้รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง ใน 16 ประเด็น [(P-D-C-A) x 4M's]

3. ได้รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อสร้างเสริมความพอเพียงของนักเรียน
 ขั้นที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อสร้างเสริมความพอเพียงของนักเรียน
 โดยนำรูปแบบการบริหาร ฯ ที่ได้จากข้อ 3 เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมิน
 ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหาร ฯ ไปใช้จริง ซึ่งมีการดำเนินการ ดังภาพ 12

ภาพ 12 ขั้นตอนการวิจัยระยะที่สอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และ วิเคราะห์เชิงปริมาณเบื้องต้น ดังนี้

1. วิเคราะห์ความเห็น/ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบเชิงทฤษฎีการพัฒนาความพอเพียงของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน จากแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)
2. วิเคราะห์การประเมินผลรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อสร้างเสริมความพอเพียงของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน จากแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และ วิเคราะห์เชิงปริมาณเบื้องต้น (% , $\bar{X}$, S.D.)

การตัดสินใจเหมาะสมของรูปแบบ (จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ) การประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อสร้างเสริมความพอเพียงใช้มาตราประเมิน 7 ระดับ ตั้งแต่ ดี/

เหมาะสมน้อยที่สุด จนถึง ดี/เหมาะสมมากที่สุด โดยมีน้ำหนักคะแนนเป็น 1 ถึง 7 ตามลำดับ ผลการประเมินแต่ละองค์ประกอบ (หรือด้าน) ต้องได้คะแนนเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70 โดยภาพรวมต้องได้คะแนนเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 จึงถือว่ารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อสร้างเสริมความพอเพียงจะสามารถนำไปใช้พัฒนานักเรียนโดยคาดหวังผลสำเร็จได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (Causal Model) และระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยระยะที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือในการวิจัย ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่ออธิบายจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนา และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ (Model) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียง ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 2 ไม่ได้แบ่งเป็นตอนย่อย มีการรายงานผลเป็นการวิเคราะห์เสนอเป็นระยะและตอนดังกล่าว

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งเกณฑ์ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล ดังนี้

สัญลักษณ์ และ อักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. อักษรย่อที่ใช้แทนตัวแปร

1.1 ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Latent Variable) ได้แก่

PSy	แทน	จิตลักษณะเดิม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่
SBLC	แทน	ความเชื่ออำนาจในตน
FOSC	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
SIT	แทน	สถานการณ์ทางสังคม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่
SRDT	แทน	การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหาร และครู

SSS	แทน	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง
SSA	แทน	บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง
SIT_Psy	แทน	จิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว ได้แก่
SKn	แทน	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง
SAtt	แทน	ทัศนคติต่อความพอเพียง
SSD	แทน	การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียง
1.2 ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous latent variable) ได้แก่		
SPsy	แทน	จิตลักษณะพอเพียง ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่
NSH	แทน	การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง
NHO	แทน	การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น
SR	แทน	การตั้งใจฟังตนเอง
SB	แทน	พฤติกรรมพอเพียง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่
ADL	แทน	พฤติกรรมพอเพียงด้านการปรับตัวในการเรียน
INVL	แทน	พฤติกรรมพอเพียงด้านการการยอมรับนวัตกรรมในการเรียน
ADLf	แทน	พฤติกรรมพอเพียงด้านการปรับตัวในการดำเนินชีวิต
INVLf	แทน	พฤติกรรมพอเพียงการยอมรับนวัตกรรมในการการดำเนินชีวิต

2. สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้แทนค่าสถิติ ได้แก่

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติ ทดสอบที (t-test)
f	แทน	ค่าสถิติ ทดสอบเอฟ (f-test)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (P < .01)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (P < .05)
SKEW	แทน	ค่าความเบ้ (Skewness)
KUR	แทน	ค่าความโด่ง (Kurtosis)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

R^2	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (Squared multiple correlation) หรือ สัมประสิทธิ์การพยากรณ์
x^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi – square)
df	แทน	ค่าองศาอิสระ (Degree of freedom)
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
λ	แทน	น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading)
β	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standard solution)
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard error)
P_c	แทน	ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรแฝง (Construct reliability)
P_v	แทน	ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ขององค์ประกอบ (Average variance extracted)
GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสม (Goodness of fit index)
AGFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit index)
CFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมเปรียบเทียบ (Comparative fit index)
NFI	แทน	ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน (Normal fit index)
RMR	แทน	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยทางสถิติกำลังสองของส่วนเหลือ (Root mean square residual)
RMSEA	แทน	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation)

3. เกณฑ์การตรวจสอบโมเดล

ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นค่าสถิติที่ใช้วัดระดับความกลมกลืนของโมเดล (Goodness of measures) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สุภมาส อังคุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2554) โดยผู้วิจัยใช้ค่าสถิติที่จะตรวจสอบและใช้เกณฑ์การตรวจสอบโมเดล ดังนี้

3.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square statistics (x^2)) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำ หรือ

เข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่าข้อมูลโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (χ^2 ไม่ Sig.)

3.2 ค่าสัดส่วน (χ^2/df) เนื่องจากเมื่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากค่าสถิติไค-สแควร์ก็ยิ่งสูงมากจนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงแก้ไขโดยพิจารณาค่า (χ^2/df) ควรจะมีค่าไม่เกิน 2.00

3.3 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI) คือ ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากตัวแบบก่อนและหลังปรับตัวแบบฟังก์ชัน ค่า GFI ควรจะมีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit index: AGFI) คือค่าที่ได้จากการปรับแก้ดัชนี GFI เมื่อคำนึงถึงขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวแปรและองศาอิสระ ค่าดัชนี AGFI ควรจะมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.5 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative fit index: CFI) คือค่าดัชนีที่บ่งบอกว่าโมเดลที่นำมาตรวจสอบดีกว่าโมเดลที่ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันเลยหรือ รูปแบบอิสระ CFI ควรจะมีค่าที่ 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.6 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation: RMSEA) เป็นค่าที่แสดงถึงความไม่สอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งค่า RMSEA ควรจะมีค่าต่ำกว่า 0.08 จึงถือว่าใช้ได้และโมเดลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.7 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root mean square residual : RMR) ค่าดัชนีควรมีค่าน้อยกว่า 0.08 ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขณะที่การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม AMOS มีค่าที่ชัดเจน 7 ค่า ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยกำหนดเป็น 7 ประการ ดังตาราง 4 สรุปได้ตามภาพ 16

ตาราง 4 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับ	ค่าสถิติ/ดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา
1	ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) (χ^2)	ค่า p-value ต้องสูงกว่า 0.05 จะแสดงว่ารูปแบบมีความเหมาะสม (Goodness of fit index) และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2	ค่าสถิติไคสแควร์ต่อองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df)	น้อยกว่า 2 ดีมาก น้อยกว่า 5 ยอมรับได้
3	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90
4	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit) (AGFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90
5	ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative fit index: CFI)	ควรมีค่าที่ 0.90 ขึ้นไป
6	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation) (RMSEA)	น้อยกว่า 0.05 ดีมาก น้อยกว่า 0.05-0.08 ยอมรับได้
7	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root mean square residual : RMR)	ค่าน้อยกว่า 0.08

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการพัฒนาลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 เสนอผลเป็น 3 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือในการวิจัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนา และ ตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 1 นี้มี 2 ส่วน คือ ผลของการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง และผลการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ เพื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตามสภาพและลักษณะทางชีวสังคมต่างๆ การวิเคราะห์ใช้สถิติพื้นฐาน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 500 คน เมื่อจำแนกตามลักษณะชีวสังคม คือ เพศ ชั้นเรียน จังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 245 คน (ร้อยละ 49) เพศหญิง 255 คน (ร้อยละ 51) กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 144 คน (ร้อยละ 29) มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 192 คน (ร้อยละ 39) และมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 163 คน (ร้อยละ 32) เป็นนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน (ร้อยละ 70) ปริมณฑล และต่างจังหวัด 150 คน (ร้อยละ 30) ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพและลักษณะชีวสังคม (n=500)

สภาพและลักษณะชีวสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	245	49.00
2) หญิง	255	51.00
รวม	500	100.00
ระดับชั้น		
1) มัธยมศึกษาปีที่ 1	144	29.00
2) มัธยมศึกษาปีที่ 2	192	39.00
3) มัธยมศึกษาปีที่ 3	163	32.00
รวม	500	100.00
จังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา		
1) กรุงเทพมหานคร	350	70.00
2) ปริมณฑลต่างจังหวัด	150	30.00
รวม	500	100.00

1.2 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยเครื่องมือในการวิจัยในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นเบื้องต้น โดยตรวจสอบการกระจายของข้อมูล ความเที่ยงตรงของคะแนนจากการวัด (Score reliability) ของตัวแปรต่างๆ ที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง (ด้วยเครื่องมือในการวิจัย) ผลการวิเคราะห์พบว่า ส่วนใหญ่ข้อมูลของตัวแปรมีการกระจายเบ้ซ้าย (ค่า Skewness เป็นลบ) เล็กน้อย ส่วนใหญ่มีความโด่งเป็นบวก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าความโด่งและความเบ้ของข้อมูลนี้ที่มีค่าอยู่ในช่วง ± 2 ก็ยังอนุมานว่าข้อมูลมีการแจกแจงใกล้เคียงปกติ ที่สามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูงได้ แบบวัดมีจำนวน 9 – 15 ข้อ ค่าความเที่ยงของคะแนนจากการคำนวณโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) อยู่ระหว่าง .731 ถึง .899 ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลของตัวแปรต่าง ๆ ที่วัดได้จากกลุ่มตัวอย่าง

แบบวัด	$\bar{X}$	SD	Range	Kurtosis	Skewness	กลุ่มรวม		Test of Normality			Item	α
						CI 95% of $\bar{X}$		Kolmogorov-Smimov				
						Lower	Upper	Stat	df	Sig.		
1. จิตลักษณะพอเพียง	4.58	.61	4.08	.524	-.396	4.57	4.63	.071	500	.000	13	.868
2. พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน	3.656	.750	5.00	.456	-.085	3.590	3.722	.040	500	.056	9	.894
3. พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต	3.900	.758	4.60	.517	-.461	3.833	3.966	.048	500	.009	9	.772
4. การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู	4.333	.680	5.00	.887	-.367	4.314	4.434	.055	500	.001	9	.846
5. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง	4.184	.669	5.00	.705	-.138	4.125	4.243	.052	500	.003	9	.809
6. บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง	4.314	.680	5.00	1.569	-.561	4.254	4.3739	.052	500	.003	11	.877
7. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง	2.023	.513	2.47	-.281	-.495	1.978	2.068	.086	500	.000	15	.874
8. การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติตนอย่างพอเพียง	3.985	.6769	4.30	.005	-.067	3.926	4.045	.057	500	.001	10	.815
9. ทักษะติดต่อความพอเพียง	4.809	.569	3.00	-.051	-.430	4.759	4.859	.079	500	.000	12	.899
10. ความเชื่ออำนาจในตนเอง	4.100	.602	3.60	.228	.227	4.022	4.127	.074	500	.000	10	.802
11. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคู่ตน	4.592	.674	4.40	.902	-.677	4.533	4.652	.083	500	.000	10	.731

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่นำเข้าวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียง

ในขั้นนี้ ได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทั้ง 11 ตัวแปร ที่จะนำเข้ามาวิเคราะห์ ใน Model โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson) ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัยซึ่งนำมาวิเคราะห์ในโมเดล ซึ่งพบว่า ตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุ 8 ประการสัมพันธ์กับจิตลักษณะพอเพียงทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ .102 ถึง .570 ขณะที่ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในทางบวกตั้งแต่ระดับน้อย ถึงระดับปานกลาง โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ .035 (ซึ่งเป็นค่าเดียวที่ไม่มีนัยสำคัญ) จนถึง .611 ตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่นำเข้าวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยเชิงเหตุของความพอเพียงของนักเรียน

	SPsy	SLB	SLfB	SRDT	SSS	SSA	SBLC	FOSC	SKn	SAtt	SSD
1. จิตลักษณะพอเพียง (SPsy)	1										
2. พฤติกรรมพอเพียง ด้านการเรียน (SLB)	.463**	1									
3. พฤติกรรมพอเพียง ด้านการดำเนินชีวิต (SLfB)	.394**	.598**	1								
4. การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของ ผู้บริหารและครู (SRDT)	.338**	.198**	.283**	1							
5. การได้รับการสนับสนุนทาง สังคมให้พอเพียง (SSS)	.426**	.326**	.360**	.559**	1						
6. บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA)	.380**	.286**	.317**	.611**	.538**	1					
7. ความเชื่ออำนาจในตน(SBLC)	.429**	.375**	.337**	.311**	.447**	.345**	1				
8. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน(FOSC)	.555**	.402**	.421**	.384**	.484**	.408**	.523**	1			
9. ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความ พอเพียง (SKn)	.144**	.102*	.111*	.145**	.162**	.177**	.035	.196**	1		
10. ทักษะติดต่อความพอเพียง (SAtt)	.446**	.360**	.446**	.238**	.370**	.312**	.470**	.510**	.196**	1	
11. การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่าง พอเพียง (SSD)	.511**	.570**	.568**	.276**	.383**	.307**	.468**	.544**	.094*	.559**	1

หมายเหตุ: **. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียง และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise multiple regression) ด้วยโปรแกรม IBM SPSS Statistics version 20

ตัวแปรตาม มี 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) จิตลักษณะพอเพียง (SPsy) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น และการตั้งใจพึ่งตนเอง 2) พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน (SLB) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ การปรับตัวในการเรียน และการยอมรับนวัตกรรมในการเรียน 3) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต (SLfB) มี 2 องค์ประกอบ คือ การปรับในการดำเนินชีวิตและการยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวแปร ได้แก่

กลุ่มตัวแปรที่ 1 ด้านจิตลักษณะเดิม (Psy) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ 1) ความเชื่ออำนาจใจตน (SBLC) และ 2) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC)

กลุ่มตัวแปรที่ 2 ด้านสถานการณ์ทางสังคม (SIT) ประกอบด้วย 3 ตัวแปร 1) การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู (SRDT) 2) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) 3) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA)

กลุ่มตัวแปรที่ 3 ด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (SIT_Psy) ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ 1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง (SKn) 2) ทศตนคติต่อความพอเพียง (SAtt) และ 3) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแยกเป็นส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายความพอเพียงของนักเรียนซึ่งได้เสนอไปตามลำดับ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียน

ในส่วนนี้ ทำการวิเคราะห์ 4 ครั้ง คือ 1) การอธิบายจิตลักษณะพอเพียง ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม 2) การอธิบายจิตลักษณะพอเพียง ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะเดิม 3) การอธิบายจิตลักษณะพอเพียง ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 4) จิตลักษณะพอเพียง ด้วย กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ซึ่งจะได้เสนอไปตามลำดับ

1.1 ผลการวิเคราะห์การอธิบายจิตลักษณะพอเพียง ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมการวิเคราะห์เพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียงด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จำนวน 2 จาก 3 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนได้อย่างละ

20.7 โดยตัวแปรที่ไม่ได้รวมอธิบายตัวแปรเดียวคือ การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู (SRDT) ตัวแปรที่รวมอธิบายได้ คือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.296$) และบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($\beta=.221$) ผลดังตาราง 8

ตาราง 8 โมเดล และ ค่าการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	31.831	2.066		15.404	.000	
2	SSS	.345	.055	.296	6.225	.000
	SSA	.213	.046	.221	4.664	.000
R = .455 R ² = .207						

หมายเหตุ: Dependent Variable: จิตลักษณะพอเพียง (SPsy)

1.2 ผลการวิเคราะห์การอธิบายจิตลักษณะพอเพียง ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะเดิม

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียงในขั้นนี้ นอกจากใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ยังได้เพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม ซึ่งมี 2 ตัวแปรเข้าไปด้วย ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมและตัวแปรจิตลักษณะเดิมจำนวน 4 จาก 5 ตัวแปร รวมกันอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนได้ร้อยละ 35.4 โดยตัวแปรที่ไม่ได้รวมอธิบายมีเพียงตัวแปรเดียว คือ การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู (SRDT) ตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดีตามลำดับ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.368$) ความเชื่ออำนาจในตน (SBLC) ($\beta=.142$) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($\beta=.120$) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.115$) ตามลำดับ ผลดังตาราง 9

ตาราง 9 โมเดล และ ค่าการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะเดิม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	19.080	2.254		8.466	.000	
3	FOSC	.400	.049	.368	8.115	.000
	SBLC	.171	.053	.142	3.217	.001
	SSA	.115	.042	.120	2.722	.007
	SSS	.134	.054	.115	2.466	.014
R = .595 R ² = .354						

หมายเหตุ: Dependent Variable: จิตลักษณะพอเพียง (SPsy)

1.3 ผลการวิเคราะห์เพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียง ด้วย กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียง โดยใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และได้เพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งมี 3 ตัวแปรเข้าไปด้วย ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ จำนวน 4 จาก 6 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนได้ร้อยละ 35.2 ตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดี 3 อันดับแรก คือ การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.294$) ทศนคติต่อความพอเพียง (SAtt) ($\beta=.181$) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.157$)

ผลดังตาราง 10

ตาราง 10 โมเดล และ ค่าการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	17.466	2.484		7.032	.000
SSD	.318	.049	.294	6.504	.000
SAtt	.192	.048	.181	3.975	.000
4 SSS	.184	.053	.157	3.489	.001
SSA	.144	.042	.149	3.420	.001
R = .593 R ² = .352					

หมายเหตุ: Dependent Variable: จิตลักษณะพอเพียง (SPsy)

1.4 ผลการวิเคราะห์การอธิบายจิตลักษณะพอเพียง ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณ์ การวิเคราะห์เพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียงในขั้นนี้ ใช้ตัวแปรอธิบายเป็นกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณ์ ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น พบว่า ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ จำนวน 5 จาก 8 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนได้ร้อยละ 39.6 ตัวแปรที่ร่วมอธิบายได้ดี 3 อันดับแรก ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.277$) การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.220$) บรรยากาติโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($\beta=.110$) และ ทัศนคติต่อความพอเพียง (SAtt) ($\beta=.110$) ซึ่งมีค่าน้ำหนักการทำนายเท่ากัน ผลดังตาราง 11

ตาราง 11 โมเดล และ ค่าการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม
จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณ์

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	15.332	2.427		6.318	.000
FOSC	.302	.050	.277	5.989	.000
SSD	.238	.049	.220	4.838	.000
5 SSA	.106	.041	.110	2.590	.010
SAtt	.116	.048	.110	2.407	.016
SSS	.120	.052	.103	2.310	.021
R = .629 R ² = .396					

หมายเหตุ: Dependent Variable: จิตลักษณะพอเพียง (SPsy)

1.5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และ การอธิบายจิตลักษณะพอเพียงเมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมร่วมกับกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ พบว่า (จากตาราง 8-11)

1.5.1 กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงได้ร้อยละ 20.7 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25

1.5.2 การอธิบายจิตลักษณะพอเพียงเมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และหรือกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ อธิบายได้ร้อยละ 35.2 ถึง 39.6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากการอธิบายด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมร้อยละ 14.5 ถึง 18.9 มากกว่า ร้อยละ 5 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ทักษะติดต่อความพอเพียง (SAtt) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS)

แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 1 แต่เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม หรือจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงได้เพิ่มตั้งแต่ร้อยละ 14.5 ถึง 18.9 ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 5 จึงสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2

2. ผลการวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนของนักเรียน

ในส่วนนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ครั้ง คือ 1) ผลวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม 2) ผลวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม และจิตลัษณะเดิม 3) ผลวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม และ จิตลัษณะตามสถานการณ 4) ผลวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม จิตลัษณะเดิม และจิตลัษณะตามสถานการณ ซึ่งได้เสนอไปตามลำดับ

2.1 ผลการวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม โดยใช้สถิติพหุคูณถดถอยแบบเป็นขั้น ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม จำนวน 2 จาก 3 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนของนักเรียน ได้ร้อยละ 12.1 ตัวแปรที่ร่วมอธิบายได้ คือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.234$) และบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($\beta=.160$) ผลดังตาราง 12

ตาราง 12 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	16.526	2.037		8.114	.000
2 SSS	.256	.055	.234	4.690	.000
SSA	.144	.045	.160	3.191	.002
R= .347, R ² = .121					

หมายเหตุ: Dependent Variable: พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน (SLB)

2.2 ผลการวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม และจิตลัษณะเดิม

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ในขั้นนี้นอกจากใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณทางสังคม ยังได้เพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลัษณะเดิม ซึ่งมี 2 ตัวแปรเข้าไปด้วย

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และ ตัวแปรจิตลักษณะเดิม จำนวน 3 จาก 5 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 20.7 โดยตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดีตามลำดับ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.242$) ความเชื่ออำนาจในตน (SBLC) ($\beta=.207$) และ บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($\beta=.116$) ผลดังตาราง 13

ตาราง 13 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะเดิม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	7.244	2.318		3.125	.002
FOSC	.246	.050	.242	4.922	.000
3 SBLC	.233	.054	.207	4.337	.000
SSA	.104	.040	.116	2.597	.010
R = .454, R ² = .207					

หมายเหตุ: Dependent Variable: พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน (SLB)

2.3 ผลการวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และได้เพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งมี 3 ตัวแปรเข้าไปด้วย ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ จำนวน 2 จาก 6 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนได้ร้อยละ 33.7 ตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดี คือ การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.520$) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.129$) ผลดังตาราง 14

ตาราง 14 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณืทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณื

Model		Unstandardized		Standardized	t	Sig.
		Coefficients		Coefficients		
		B	Std. Error	Beta		
	(Constant)	6.682	1.821		3.670	.000
2	SSD	.527	.040	.520	13.213	.000
	SSS	.141	.043	.129	3.265	.001
R = .580, R ² = .337						

หมายเหตุ: Dependent Variable: พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน (SLB)

2.4 ผลการวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณืทางสังคม จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณื

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ในขั้นนี้ใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณืทางสังคม จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณื ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น พบว่า ตัวแปรสถานการณืทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณื จำนวน 3 จาก 8 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 34.6 ตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดี 3 อันดับ ได้แก่ อันดับแรก คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.484$) ความเชื่ออำนาจในตน (SBLC) ($\beta=.114$) และบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง($\beta=.097$) ผลดังตาราง 15

ตาราง 15 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณืทางสังคม จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณื

Model		Unstandardized		Standardized	t	Sig.
		Coefficients		Coefficients		
		B	Std. Error	Beta		
	(Constant)	4.008	2.075		1.932	.054
	SSD	.491	.042	.484	11.593	.000
3	SBLC	.129	.048	.114	2.702	.007
	SSA	.088	.036	.097	2.472	.014
R=.588, R ² =.346						

หมายเหตุ: Dependent Variable: พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน (SLB)

2.5 สรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนเมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ร่วมกับกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ พบว่า (จากตาราง 12-15)

2.5.1 กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ได้ร้อยละ 12.1 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25

2.5.2 การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และ/หรือกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ อธิบายได้ 20.7 ถึง 34.6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากการอธิบายด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ร้อยละ 8.6 ถึง 22.5 มากกว่าร้อยละ 5 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ความเชื่ออำนาจในตน (SBLC) และ บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA)

แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนของนักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 1 แต่เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ(เดิม) หรือจิตตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนได้เพิ่มตั้งแต่ร้อยละ 8.6 ถึง 22.5 ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 5 จึงสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2

3 ผลการวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียน

ในส่วนนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ครั้ง คือ 1) การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม 2) การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะเดิม 3) การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 4) การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งได้เสนอไปตามลำดับ

3.1 ผลการวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จำนวน 2 จาก 3 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียนได้ร้อยละ 15.5 ตัวแปรที่รวมอธิบายได้ คือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.277$) และ บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($\beta=.168$) ผลดังตาราง 16

ตาราง 16 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตด้วยกลุ่มตัวแปร
สถานการณ์ทางสังคม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	16.354	2.018		8.104	.000	
2	SSS	.307	.054	.277	5.662	.000
	SSA	.153	.045	.168	3.425	.001
R = .394 R ² = .155						

หมายเหตุ: Dependent Variable: พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต (SLfB)

3.2 ผลการวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ในขั้นนี้ นอกจากใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ยังได้เพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 2 ตัวแปร เข้าไปด้วย ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม จำนวน 3 จาก 5 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียนได้ร้อยละ 22.9 โดยตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดี คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.294$) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.185$) และ ความเชื่ออำนาจในตน (SBLC) ($\beta=.101$) ผลดังตาราง 17

ตาราง 17 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตด้วยกลุ่มตัวแปร
สถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	8.872	2.225		3.988	.000	
	FOSC	.302	.050	.294	6.023	.000
3	SSS	.205	.051	.185	3.992	.000
	SBLC	.115	.055	.101	2.100	.036
R = .479 R ² = .229						

หมายเหตุ : Dependent Variable: พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต (SLfB)

3.3 ผลการวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพหุเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพหุเพียงด้านการดำเนินชีวิต โดยใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และได้เพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปรเข้าไปด้วย ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ จำนวน 3 จาก 6 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมพหุเพียงด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียนได้ร้อยละ 37.2 ตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดี คือ การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพหุเพียง (SSD) ($\beta=.445$) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พหุเพียง (SSS) ($\beta=.153$) และทัศนคติต่อความพหุเพียง (SAtt) ($\beta=.133$) ผลดังตาราง 18

ตาราง 18 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพหุเพียงด้านการดำเนินชีวิตด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	2.916	2.217		1.315	.189
3					
SSD	.455	.045	.445	10.032	.000
SSS	.169	.043	.153	3.893	.000
SAtt	.133	.045	.133	2.985	.003
R = .610 R ² = .372					

หมายเหตุ : Dependent Variable: พฤติกรรมพหุเพียงด้านการดำเนินชีวิต (SLfB)

3.4 ผลการวิเคราะห์การอธิบายพฤติกรรมพหุเพียงด้านการดำเนินชีวิต ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์

การวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมพหุเพียงด้านการดำเนินชีวิต ในขั้นนี้ใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณ์ ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น พบว่า ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณ์ จำนวน 4 จาก 8 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมพหุเพียงด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียนได้ร้อยละ 37.8 ตัวแปรที่รวมอธิบายได้ดี 3 อันดับ ได้แก่ การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพหุเพียง (SSD) ($\beta=.418$) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พหุเพียง (SSS) ($\beta=.128$) และทัศนคติต่อความพหุเพียง (SAtt) ($\beta=.108$) ผลดังตาราง 19

ตาราง 19 โมเดล และ ค่าการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตด้วยกลุ่มตัวแปร
สถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะเดิม และ จิตลักษณะตามสถานการณ์

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	2.027	2.252		.900	.369
SSD	.428	.047	.418	9.080	.000
SSS	.142	.045	.128	3.125	.002
4 SAtt	.108	.046	.108	2.334	.020
FOSC	.097	.048	.094	2.037	.042
R= .614 R ² =.378					

หมายเหตุ: Dependent Variable: พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต (SLfB)

3.5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตเมื่อใช้ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ร่วมกับกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ พบว่า (จากตาราง 16-19)

3.5.1 กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ได้ร้อยละ 15.5 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25

3.5.2 การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตเมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และหรือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมตามสถานการณ์อธิบายได้ร้อยละ 22.9 ถึง 37.8 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากการอธิบายด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ร้อยละ 7.4 ถึง 22.3 มากกว่า ร้อยละ 5 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) และทัศนคติต่อความพอเพียง (SAtt) และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC)

แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 1 แต่เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม หรือจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตได้เพิ่มตั้งแต่ร้อยละ 7.4 ถึง 22.3 ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 5 จึงสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2

กลุ่มเสี่ยง และปัจจัยปกป้อง

เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบที่สนองการพัฒนาเร่งด่วน

1. ผลการวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยง และปัจจัยปกป้องความพอเพียงของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ ในส่วนนี้เพื่อตอบคำถามว่า นักเรียนกลุ่มใดบ้างที่มีความดีน้อยกว่ากลุ่มอื่นในความพอเพียง และถ้าต้องการพัฒนานักเรียนกลุ่มดังกล่าว จะต้องพัฒนาอะไรบ้าง อย่างไร

การวิเคราะห์ทำเป็นสองขั้น ขั้นแรก เป็นการวิเคราะห์หากกลุ่มเสี่ยงในความพอเพียง โดยการเปรียบเทียบความพอเพียงของนักเรียนเมื่อแยกเป็นกลุ่มต่างๆ ตามลักษณะของนักเรียน อันได้แก่ เพศ ภูมิภาค และ ระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์หากพบว่านักเรียนกลุ่มใดมีความพอเพียงน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (อย่างมีนัยสำคัญ) แสดงว่ากลุ่มนั้นเป็น “กลุ่มเสี่ยง” ขั้นที่สองเป็นการวิเคราะห์หาปัจจัยปกป้องของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงแต่ละกลุ่ม โดยการวิเคราะห์หาปัจจัย (ตัวแปร) ที่ร่วมอธิบายความพอเพียงของกลุ่มเสี่ยงนั้นๆ ปัจจัยใดที่มีส่วนร่วมอธิบายความพอเพียงของกลุ่มเสี่ยงกลุ่มใดได้อย่างมีนัยสำคัญ จะเรียกปัจจัยเหล่านั้นว่าเป็น “ปัจจัยปกป้อง” ของกลุ่มเสี่ยงนั้น ผลการวิเคราะห์รายงานได้ดังต่อไปนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหากกลุ่มเสี่ยง

1.1.1 การวิเคราะห์ เปรียบเทียบความพอเพียง ซึ่งได้แก่ จิตพอเพียง และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน (ในส่วนนี้พฤติกรรมพอเพียงเป็นการรวมระหว่างพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนและพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต) กรณีเปรียบเทียบระหว่างสองกลุ่ม คือ เมื่อจำแนกตามเพศ ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง เมื่อจำแนกตามภูมิภาค ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มที่มีภูมิภาคในกรุงเทพมหานคร และกลุ่มที่มีภูมิภาคในจังหวัดอื่น (ปริมณฑลและต่างจังหวัด) ใช้สถิติทดสอบที (t-test) แบบสองกลุ่มอิสระ (t-Independent) ผลการวิเคราะห์ คือ พบนัยสำคัญของความแตกต่างทั้งจิตลักษณะพอเพียง (SPsy) และ พฤติกรรมพอเพียง (SB) ของนักเรียนเมื่อจำแนกตามเพศ ดังตาราง 20

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มนักเรียนเพศชายมีจิตลักษณะพอเพียง ($\bar{X} = 54.07$) ต่ำกว่านักเรียนเพศหญิง ($\bar{X} = 55.68$) กลุ่มนักเรียนเพศชายมีพฤติกรรมพอเพียง ($\bar{X} = 67.01$) ต่ำกว่านักเรียนเพศหญิง ($\bar{X} = 69.18$) ดังตาราง 21

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน
เมื่อจำแนกตามเพศ

		t-test for Equality of Means				
		t	df	Sig. (2- tailed)	95% Con. Interval .	
					Lower	Upper
SPsy	Equal variances assumed	-2.471	496	.014	-2.89112	-.33005
	Equal variances not assumed	-2.469	492.710	.014	-2.89216	-.32900
SB	Equal variances assumed	-1.980	495	.048	-4.30819	-.01630
	Equal variances not assumed	-1.980	494.816	.048	-4.30792	-.01657

ตาราง 21 ค่าสถิติจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน เมื่อจำแนกตามเพศ

	Sex	n	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
SPsy	boy	245	54.0653	7.45230	.47611
	girl	253	55.6759	7.09164	.44585
SB	boy	245	67.0163	12.11792	.77419
	girl	252	69.1786	12.22709	.77023

เมื่อจำแนกตามภูมิภาค ผลการวิเคราะห์ พบนัยสำคัญของความแตกต่างของจิตลักษณะพอเพียง (SPsy) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 (ตาราง 22) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจิตลักษณะพอเพียง ($\bar{x} = 54.39$) ต่ำกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด ($\bar{x} = 56.15$) ดังตาราง 23

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน
เมื่อจำแนกตามภูมิภาค

		t-test for Equality of Means			
		t	df	Sig. (2- tailed)	95% Conf. Interval Lower Upper
SPsy	Equal variances assumed	-2.451	489	.015	-3.18004 - .35031
	Equal variances not assumed	-2.492	283.364	.013	-3.15967 - .37068
SB	Equal variances assumed	-.899	488	.369	-3.47790 1.29519
	Equal variances not assumed	-.876	255.874	.382	-3.54525 1.36254

ตาราง 23 ค่าสถิติจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน จำแนกภูมิภาค

	PI_Born	n	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
SPsy	Bangkok	345	54.3855	7.37842	.39724
	Other	146	56.1507	7.08796	.58660
SB	Bangkok	345	67.7362	12.03809	.64811
	Other	145	68.8276	12.81565	1.06428

1.1.2 การวิเคราะห์ เปรียบเทียบความพอเพียงของนักเรียน เมื่อจำแนกตาม
ชั้นเรียน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้สถิติ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) กรณีพบนัยสำคัญของความแปรปรวน
ดำเนินการวิเคราะห์ต่อด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's
method)

ผลการวิเคราะห์ส่วนนี้ได้พบนัยสำคัญในความแปรปรวนของพฤติกรรมพอเพียง
($F = 4.047, p < .05$) ผลดังตาราง 24 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่านักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีพฤติกรรมพอเพียงต่ำกว่า มัธยมศึกษาปีที่ 3 (Mean Diff. = 3.677) ผลดัง
ตาราง 25

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน
จำแนกตามชั้นเรียน

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
SPsy	Between Groups	192.897	2	96.449	1.811	.165
	Within Groups	26359.579	495	53.252		
	Total	26552.476	497			
SB	Between Groups	1192.095	2	596.048	4.047	.018
	Within Groups	72758.367	494	147.284		
	Total	73950.463	496			

ตาราง 25 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่พฤติกรรมพอเพียงระหว่างกลุ่มชั้นเรียน

Dependent Variable	(I) Class	(J) Class	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
SB	M.1	M.2	1.48244	1.34055	.543	-1.8088	4.7737
		M.3	-2.19464	1.39252	.290	-5.6135	1.2243
	M.2	M.1	-1.48244	1.34055	.543	-4.7737	1.8088
		M.3	-3.67708*	1.29471	.018	-6.8558	-.4983
	M.3	M.1	2.19464	1.39252	.290	-1.2243	5.6135
		M.2	3.67708*	1.29471	.018	.4983	6.8558

หมายเหตุ : *. The mean difference is significant at the 0.05 level.

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัจจัยปกป้องของกลุ่มเสี่ยง

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัจจัยปกป้องของกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง วิเคราะห์ด้วยสถิติ Multiple regression แบบ Stepwise โดยกำหนดตัวแปรตามเป็น จิตลักษณะ หรือ พฤติกรรมพอเพียง ของกลุ่มนักเรียนที่เสี่ยง ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่คาดว่าจะมีส่วนอธิบายจิตลักษณะหรือพฤติกรรมพอเพียงนั้น (8 ตัวแปร) การวิเคราะห์ดำเนินการตามกลุ่มเสี่ยงที่ได้พบ ดังนี้

1.2.1 ปัจจัยปกป้องของกลุ่มนักเรียนเพศชาย

จากการวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยง พบว่า นักเรียนชายมีความเสี่ยงทั้งด้านจิตลักษณะพอเพียง และพฤติกรรมพอเพียง การวิเคราะห์จึงหาปัจจัยปกป้องทั้งจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนเพศชาย

ผลการวิเคราะห์ Multiple regression แบบ Stepwise เพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียงด้วยตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร พบว่าปัจจัยดังกล่าวอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนชาย ได้ร้อยละ 38 ($R^2 = .38$) โดยปัจจัยที่อธิบายได้ดี 3 ประการ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta = .422$) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta = .209$) และการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู (SRDT) ($\beta = .128$) ตามลำดับ โดยที่แต่ละตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนชาย ซึ่งแสดงว่า ถ้านักเรียนชายมีลักษณะทั้งสามประการนี้สูงขึ้นก็จะมีจิตลักษณะพอเพียงสูงขึ้นด้วย หรือ กล่าวได้ว่า ปัจจัย 3 ประการดังกล่าวคือ ปัจจัยปกป้องของจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนชาย ผลการวิเคราะห์ส่วนนี้ ดังตาราง 26

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นของจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนชายโดยตัวแปรอธิบายเป็น ปัจจัย 8 ประการ

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	18.077	3.147		5.744	.000	
3	FOSC	.464	.068	.422	6.854	.000
	SSD	.237	.068	.209	3.487	.001
	SRDT	.156	.066	.128	2.360	.019

หมายเหตุ: Dependent Variable: จิตลักษณะพอเพียง (SPsy) $R^2 = .380$

ผลการวิเคราะห์ Multiple regression แบบ Stepwise เพื่ออธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้วยตัวแปรปัจจัยด้าน จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร พบว่าปัจจัยดังกล่าวอธิบายพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนชายได้ร้อยละ 46.8 ($R^2 = .468$) โดยปัจจัยที่อธิบายได้ดี คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) และ ทศนคติต่อความพอเพียง (SAtt) ดังตาราง 27

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นของพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนชาย โดยตัวแปรอธิบายเป็น ปัจจัย 8 ประการ

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	1.933	5.295		.365	.715	
3	SSD	.973	.106	.519	9.210	.000
	SSS	.295	.098	.152	3.007	.003
	SAtt	.278	.100	.156	2.779	.006

หมายเหตุ: Dependent Variable: พฤติกรรมพอเพียง (SB) ; $R^2 = .468$

1.2.2 ปัจจัยปกป้องจิตพอเพียงของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ

ผลการวิเคราะห์ Multiple regression แบบ Stepwise เพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ด้วยตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะ (เดิม) สถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร พบว่าปัจจัยดังกล่าว อธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนร้อยละ 34.5 ($R^2 = .345$) โดยปัจจัยที่อธิบายได้ดี 4 ประการ คือลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta = .285$) , การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta = .201$) , บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($\beta = .137$) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta = .130$) ตามลำดับ โดยที่แต่ละตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนกรุงเทพมหานคร ซึ่งแสดงว่า ถ้านักเรียนดังกล่าวมีลักษณะทั้งสี่ประการนี้สูงขึ้นก็จะมีจิตลักษณะพอเพียงสูงขึ้นด้วย หรือกล่าวได้ว่า ปัจจัย 4 ประการดังกล่าวคือ ปัจจัยปกป้องของจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผลวิเคราะห์ส่วนนี้ดังตาราง 28

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นของจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนที่มี
ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยตัวแปรอธิบายเป็น ปัจจัย 8 ประการ

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	20.007	2.621		7.633	.000	
4	FOSC	.302	.060	.285	5.004	.000
	SSD	.224	.058	.201	3.826	.000
	SSA	.130	.051	.137	2.534	.012
	Total_SSS	.152	.066	.130	2.308	.022

หมายเหตุ: Dependent Variable: จิตลักษณะพอเพียง (SPsy) $R^2 = .345$

1.2.3 ปัจจัยปกป้องพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิเคราะห์ Multiple regression แบบ Stepwise เพื่ออธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยตัวแปรปัจจัยด้าน จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร พบว่า ปัจจัยดังกล่าว อธิบายพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนได้ร้อยละ 45.9 ($R^2 = .459$) โดยปัจจัยที่อธิบายได้ดี 3 ประการ คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta = .461$) ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน (FOSC) ($\beta = .197$) , และ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta = .177$) ตามลำดับ โดยที่แต่ละตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งแสดงว่า ถ้านักเรียนดังกล่าวมีลักษณะทั้งสามประการนี้สูงขึ้นก็จะมีจิตลักษณะพอเพียงสูงขึ้นด้วย หรือกล่าวได้ว่า ปัจจัย 3 ประการดังกล่าวคือ ปัจจัยปกป้องของพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลวิเคราะห์ส่วนนี้ ดังตาราง 29

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นของพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยตัวแปรอธิบายเป็น ปัจจัย 8 ประการ

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	1.544	5.596		.276	.783	
3	SSD	.854	.117	.461	7.315	.000
	FOSC	.393	.128	.197	3.072	.002
	SSS	.357	.120	.177	2.968	.003

หมายเหตุ : Dependent Variable: พฤติกรรมพอเพียง (SB) $R^2 = .459$

2. สรุปการวิเคราะห์นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้องของความพอเพียงของนักเรียน

การวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยง (จิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียง) เมื่อเปรียบเทียบ ตามเพศ (Sex) ภูมิลำเนา (Born of Place) ค่าสถิติ t-test และเปรียบเทียบตามชั้นเรียนด้วยค่าสถิติ ANOVA ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ปัจจัยปกป้องของกลุ่มเสี่ยงโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) แบบเป็นขั้น (Stepwise) สรุปได้ดังนี้ (จากตาราง 20-29)

2.1 กลุ่มเสี่ยงนักเรียนเพศชาย เป็นกลุ่มเสี่ยงทั้งจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียง ปัจจัยปกป้องในจิตลักษณะพอเพียงของเพศชาย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC)($\beta=.422$) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.209$) และการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู (SRDT) ($\beta=.128$)

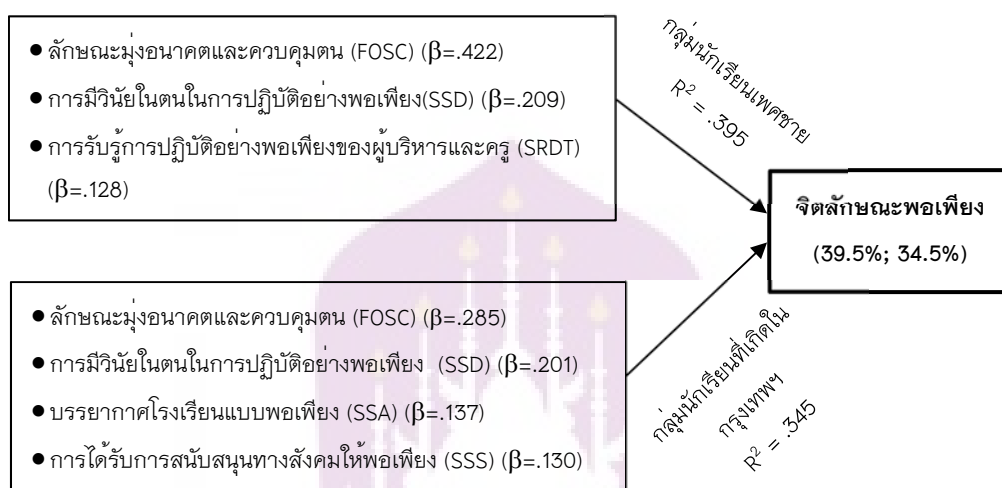
ปัจจัยปกป้องในพฤติกรรมพอเพียงของเพศชาย คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.519$) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.152$) และทัศนคติต่อความพอเพียง (SAtt) ($\beta=.156$)

2.2 กลุ่มเสี่ยงนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร นักเรียนที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มเสี่ยงในจิตลักษณะพอเพียง ปัจจัยปกป้องในจิตลักษณะของนักเรียนกลุ่มนี้ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.285$), การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.201$) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($\beta=.137$) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.130$)

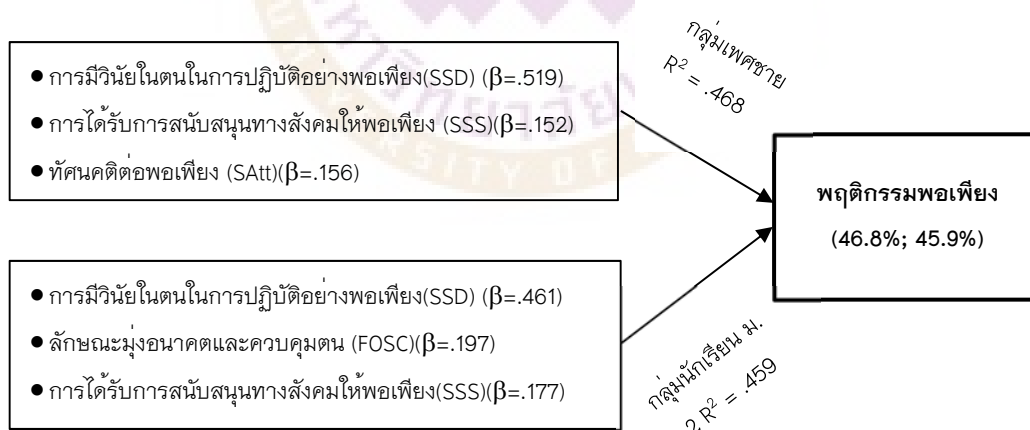
2.3 กลุ่มเสี่ยงนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 (เมื่อเทียบกับ มัธยมศึกษาปีที่ 3) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นกลุ่มเสี่ยงในพฤติกรรมพอเพียง ปัจจัยปกป้องในพฤติกรรมพอเพียงของ

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.461$) ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น (FOSC) ($\beta=.197$) และการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.177$)

จากผลวิเคราะห์ดังกล่าว อาจสรุปปัจจัยปกป้องของกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ได้ดังนี้ จิตลักษณะพอเพียงและ /หรือพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้ ดังภาพ 13 และ 14

ภาพ 13 ปัจจัยปกป้องจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ภาพ 14 ปัจจัยปกป้องพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของ ความพอเพียงของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) แบบตัวแปรแฝง (Latent variables) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ IBM SPSS AMOS (Trials version) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของจิตลักษณะพอเพียงและพฤติกรรมพอเพียงมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1. ตัวแปรในการวิเคราะห์ การวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตัวแปรในการวิเคราะห์ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous latent variables) มี 2 ตัวแปรได้แก่

1.1.1 ตัวแปรจิตลักษณะเดิม (PSy) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายคุณลักษณะจิตลักษณะเดิม จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตน (SBLC) และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC)

1.1.2 ตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม (SIT) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายคุณลักษณะสถานการณ์ทางสังคม จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหาร และครู (SRDT) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA)

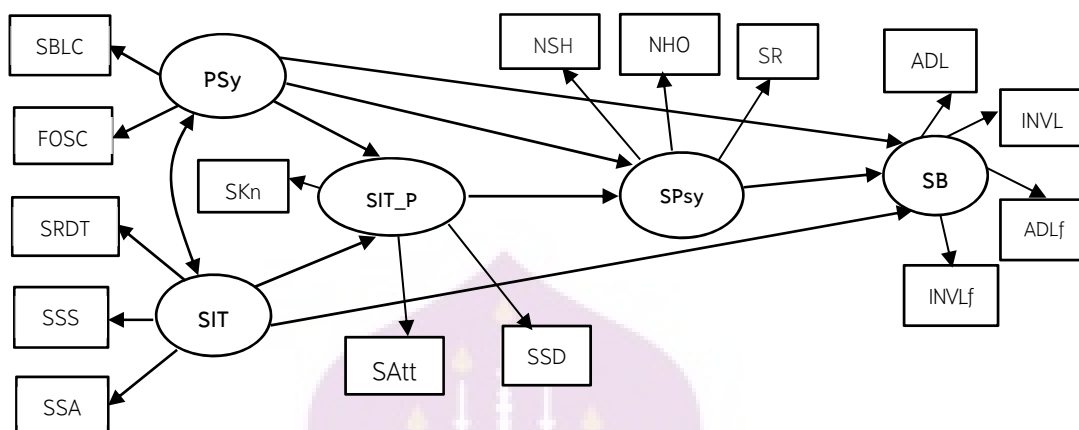
1.2 ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Latent Variables) มี 3 ตัวแปร ได้แก่

1.2.1 จิตลักษณะตามสถานการณ์ (SIT_Psy) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายคุณลักษณะจิตลักษณะตามสถานการณ์ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง (SKn) ทักษะติดต่อความพอเพียง (SAtt) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD)

1.2.2 ตัวแปรจิตลักษณะพอเพียง (SPs) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายคุณลักษณะจิตลักษณะพอเพียง จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง (NSH) การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น (NHO) และ การตั้งใจพึ่งตนเอง (SR)

1.2.3 ตัวแปรพฤติกรรมพอเพียง (SB) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้อธิบายคุณลักษณะพฤติกรรมพอเพียง จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน

มี 2 องค์ประกอบ คือ การปรับตัวในการเรียน (ADL) และการยอมรับนวัตกรรมการเรียน (INVL) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต 2 องค์ประกอบ คือ การปรับตัวในการดำเนินชีวิต (ADLf) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต (INVLf) โดยมีโมเดลตั้งต้น ดังภาพ 15

ภาพ 15 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (โมเดลตั้งต้น)

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย

ในขั้นแรก ได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทั้ง 11 ตัว ที่จะนำเข้ามาวิเคราะห์ ใน Model โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson) การวิเคราะห์ได้พบว่า

2.1 ตัวแปรจิตลักษณะเดิม ที่ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตน (SBLC) และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .523$)

2.2 ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู (SDRT) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) และบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) พบว่ามีสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) และ การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู (SDRT) ($r = .611$) รองมา คือ การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู (SDRT) และ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($r = .559$) และลำดับสุดท้าย ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้

พอเพียง (SSS) และ บรรยากาติโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($r = .538$) ดังตาราง 7

3. ผลการวิเคราะห์รูปแบบ และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์รูปแบบ และ ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏในเบื้องต้นว่า รูปแบบที่พัฒนาเป็นโมเดลตั้งต้นยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากพบว่าตัวแปรจิตลักษณะเดิม (PSy) ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมพอเพียง และ ตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม (SIT) ไม่มีอิทธิพลต่อจิตลักษณะพอเพียง (SPSy) ผู้วิจัยตัดเส้นทางดังที่กล่าวมาข้างต้นออก 2 เส้น แล้ววิเคราะห์ใหม่อีกครั้ง ปรากฏดังภาพ 16

ผลจากการตัดเส้นทางออก 2 เส้น (ดังภาพ 16) และได้มีการปรับโมเดลอีกครั้งด้วยการประมาณค่าความแปรปรวนระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วพบว่าโมเดล มีค่าสถิติต่างๆ ที่ยอมรับได้ กล่าวคือ มีค่า $\chi^2 = 77.771$, $df = 68$, $p\text{-value} = .196$, $\chi^2/df = 1.144$, ค่า GFI = .980, ค่า AGFI = .965, ค่า CFI = .996, ค่า RMSEA = .017, และค่า RMR = .014 ดังภาพ 16

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี และ ปัจจัยเชิงสาเหตุในกรอบแนวคิดทั้งหมดสามารถใช้อธิบายความแปรปรวนของความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 65 [R^2 of Model (SB) = 0.65] เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลเชิงสาเหตุ พบประเด็นสำคัญดังนี้

3.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกโดยรวมสูงสุดคือ (TE) ต่อพฤติกรรมพอเพียง (SB) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร คือ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง ทศนคติต่อความพอเพียง การมีวินัยในตน ในการปฏิบัติอย่างพอเพียง) (TE = .875) รองลงมา คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม (ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน) (TE = .666) และจิตลักษณะพอเพียง (TE = .186) ตามลำดับ

3.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงสูงสุดต่อพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน คือ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง ทศนคติต่อความพอเพียง การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียง) (DE = .855)

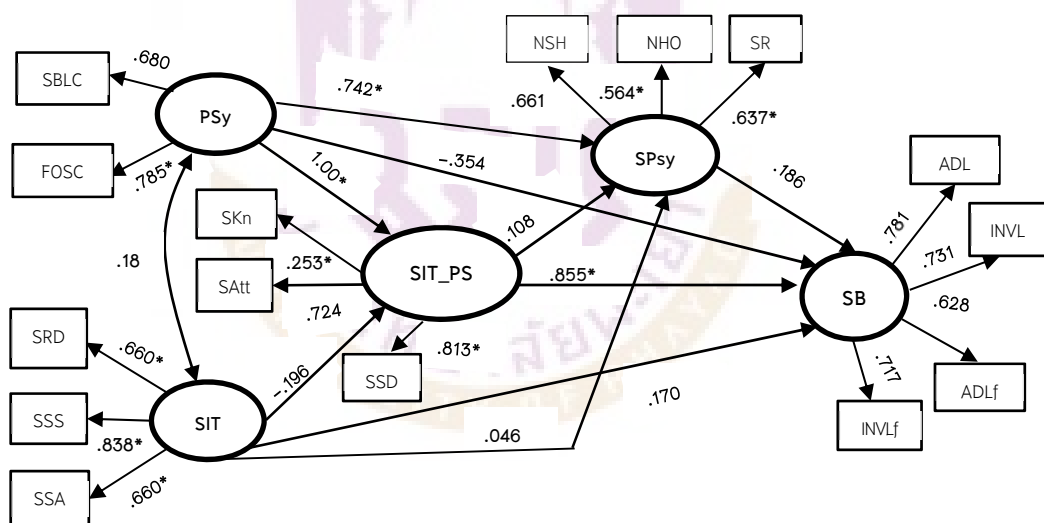
3.3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกโดยรวมสูงสุดต่อจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียน (SPSy) คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม (ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน) (TE = .851)

3.4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงสูงสุดต่อจิตลักษณะพอเพียง ของนักเรียน (SPSy) กลุ่มจิตลักษณะเดิม (ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน) (DE = .742)

3.5 ในด้านอิทธิพลโดยอ้อมที่เด่นชัด คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม (ความเชื่ออำนาจในตน และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน) ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมพอเพียง (IE = 1.020) โดยส่งอิทธิพลเชิงบวกผ่านกลุ่มจิตลักษณะพอเพียงสู่ พฤติกรรมพอเพียง (DE = .186)

ตาราง 30 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงของนักเรียน

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล								
	จิตลักษณะตามสถานการณ์			จิตลักษณะพอเพียง			พฤติกรรมพอเพียง		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
จิตลักษณะเดิม	1.00	-	1.00	.742	.109	.851	-.354	1.020	.875
สถานการณ์ทางสังคม	-.196	-	-.196	.046	-.021	.025	.170	-.163	.007
จิตตามสถานการณ์	-	-	-	.108	-	.108	.855	.020	.666
จิตลักษณะพอเพียง	-	-	-	-	-	-	.186	-	.186

ภาพ 16 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปรับใหม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ผลการวิเคราะห์ตัวแปร)

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $\chi^2 = 77.771$, df. = 68, p-value = .196, $\chi^2/df.$ = 1.144, GFI = .980, AGFI = .965, CFI = .996, RMSEA = .017, RMR = .014 ผ่านเกณฑ์ Model อธิบายพฤติกรรมพอเพียงได้ร้อยละ 65

สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียง

1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงเมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมร่วมกับกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ พบว่า (จากตาราง 8 ถึง 11)

1.1.1 กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงได้ร้อยละ 20.7 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25

1.1.2 การอธิบายจิตลักษณะพอเพียงเมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ(เดิม) และหรือกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ อธิบายได้ร้อยละ 35.2 ถึง 39.6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากการอธิบายด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์สังคมมากกว่า ร้อยละ 5 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ทศนคติต่อความพอเพียง (SAtt) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS)

แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 1 แต่เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ(เดิม) หรือจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงได้เพิ่มเกินกว่าร้อยละ 5 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2

1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนเมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ร่วมกับกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ พบว่า (จากตาราง 12 ถึง 15)

1.2.1 กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนได้ร้อยละ 12.1 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25

1.2.2 การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และ/หรือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ อธิบายได้ 20.7 ถึง 34.6 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ความเชื่ออำนาจในตน (SBLC) และ บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA)

แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนของนักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 1 แต่

เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม หรือจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนได้เพิ่มตั้งแต่ 8.6 ถึง 22.5 ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 5 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2

1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตเมื่อใช้ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ร่วมกับกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ พบว่า (จากตาราง 16 ถึง 19)

1.3.1 กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ได้ร้อยละ 15.5 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25

1.3.2 การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตเมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และ/หรือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์อธิบายได้ร้อยละ 22.9 ถึง 37.8 ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่า ร้อยละ 5 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) และทัศนคติต่อความพอเพียง (SAtt) และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC)

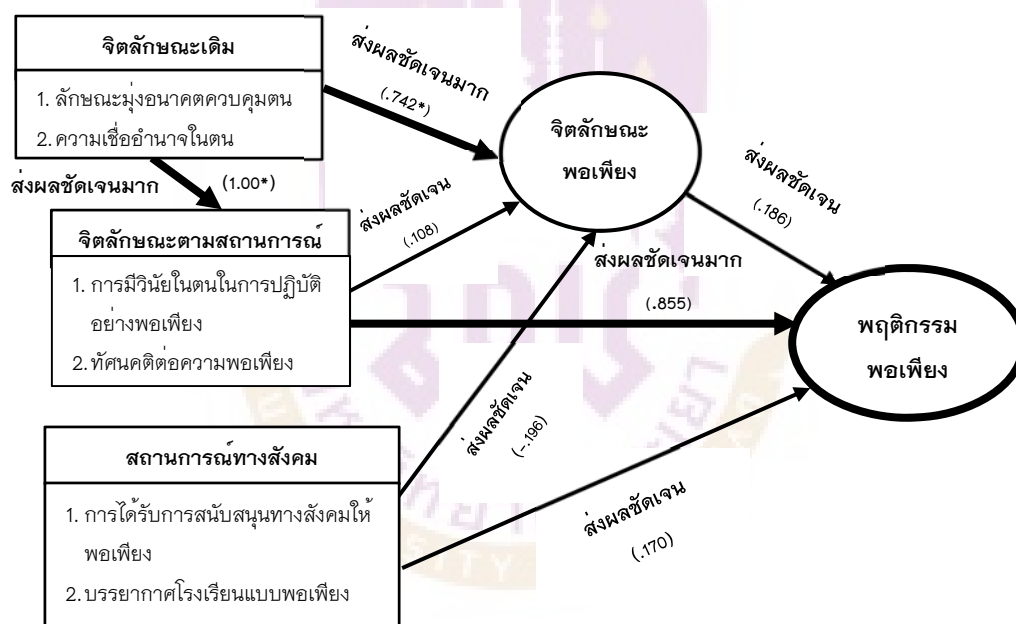
แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 1 แต่เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม หรือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตได้เพิ่มเกินกว่าร้อยละ 5 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2

2. รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน

รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน เป็นการสังเคราะห์จากผลการวิจัย ได้แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน (ในส่วนี้ได้รวมพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนและพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต) มากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (ส่งผลที่ชัดเจนมาก) คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และ ความเชื่ออำนาจในตน) ส่งผลผ่านความพอเพียงที่เป็นลักษณะทางจิตใจ (จิตลักษณะพอเพียง) ไปยังพฤติกรรมพอเพียง ขณะที่จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ประการ ที่ส่งผลโดยตรงถึงพฤติกรรมพอเพียงอย่างชัดเจนมาก คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง และ ทัศนคติต่อความพอเพียง ขณะเดียวกัน ลักษณะทางจิตตามสถานการณ์ 2 ประการดังกล่าว ยังส่งผลผ่านความพอเพียงที่เป็นลักษณะทางจิตใจไปยังพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนอีกด้วย ส่วนของสถานการณ์ทางสังคมส่งผลไป

ยังจิตลักษณะพอเพียงและพฤติกรรมพอเพียงบ้างแต่ค่อนข้างน้อย

กล่าวได้ว่า การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมพอเพียงมากหรือน้อยนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม ซึ่งได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน อันส่งผลต่อจิตลักษณะพอเพียง และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง และทัศนคติต่อความพอเพียง ที่มีแนวโน้มส่งผลต่อไปยังพฤติกรรมพอเพียง การพัฒนาจิตลักษณะพอเพียง หรือ การพัฒนามูลฐานสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง และบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง อาจมีผลต่อพฤติกรรมพอเพียงอยู่บ้าง อนึ่งรูปแบบการพัฒนาในการวิจัยนี้ เป็นรูปแบบที่พิจารณาจากนักเรียนโดยรวมเท่านั้น (ไม่ได้ระบุเฉพาะกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง) การอธิบายที่กล่าวมาแสดงผลสรุปได้ ดังภาพ 17

ภาพ 17 รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ: ค่าในวงเล็บเป็นค่าขนาดอิทธิพล

3. กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง

งานวิจัยนี้ได้มีการวิเคราะห์นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และ ปัจจัยปกป้องของความพอเพียง

ของนักเรียน ในการวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยง (จิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียง) เมื่อเปรียบเทียบตามเพศ (Sex) ภูมิลำเนา (Born of place) วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t-test และเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาด้วยค่าสถิติ ANOVA การวิเคราะห์ปัจจัยปกป้องของกลุ่มเสี่ยงโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบเป็นขั้น (Stepwise) สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (จากตาราง 20-29)

3.1 กลุ่มเสี่ยงเพศชาย

เพศชาย เป็นกลุ่มเสี่ยงทั้งจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียง ปัจจัยปกป้องในจิตลักษณะพอเพียงของเพศชาย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.422$) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.209$) และการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหาร และ ครู (SRDT)($\beta=.128$) ปัจจัยปกป้องในพฤติกรรมพอเพียงของเพศชาย คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.519$) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.152$) และทัศนคติต่อพอเพียง (SAtt) ($\beta=.156$)

3.2 กลุ่มเสี่ยงนักเรียนที่เกิดในกรุงเทพมหานคร

นักเรียนที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ เป็นกลุ่มเสี่ยงในจิตลักษณะพอเพียง ปัจจัยปกป้องในจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนกลุ่มนี้ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.285$) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.201$) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ($\beta=.137$) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.130$)

3.3 กลุ่มเสี่ยงนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 (เมื่อเทียบกับมัธยมศึกษาปีที่ 3) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นกลุ่มเสี่ยงในพฤติกรรมพอเพียง ปัจจัยปกป้องในพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.461$) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.197$) และ การสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.177$)

ประโยชน์ของการวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยง และปัจจัยปกป้อง หากต้องการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนแบบเร่งด่วน หรือหากมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ควรเลือกพัฒนา นักเรียนกลุ่มเสี่ยงก่อน เช่น นักเรียนเพศชาย และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาการพัฒนาและการประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการวิจัยระยะนี้ เริ่มจากการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยการกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมในการให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ศึกษานิเทศก์ 3 คน นักพฤกษศาสตร์ 2 คน และ ครูผู้พัฒนานักเรียน 2 คน สำหรับประเด็นสอบถามสัมภาษณ์นั้น ได้จากผลการวิจัยระยะที่ 1 ที่เป็นรูปแบบการพัฒนาในเชิงปริมาณให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ ในกรอบการบริหารวงจรคุณภาพของเดมिंग (Deming Cycle) คือ Plan-Do-Check-Act และปัจจัยหลัก 4 ประการของการบริหาร (4M's) คือ Man-Money-Material-Method

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหาร จากผู้เชี่ยวชาญ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 คน นำมาวิเคราะห์เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ จึงทำการวิเคราะห์ข้อความและสรุป โดยทำเป็นขั้น คือ รอบแรกสรุปข้อเสนอแนะทางของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเกี่ยวกับการวางแผน (P) กับ 4M's ปฏิบัติ (D) กับ 4M's ติดตามและประเมินผล (C) กับ 4M's การยอมรับและปรับปรุง (A) กับ 4M's

รอบที่สองสรุปข้อเสนอแนะทางของผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับการวางแผน (P) กับ 4M's ปฏิบัติ (D) กับ 4M's ติดตามและประเมินผล (C) กับ 4M's การยอมรับและปรับปรุง (A) กับ 4M's และ สรุปข้อเสนอแนะทางของผู้เชี่ยวชาญจากทุกกลุ่ม เกี่ยวกับการวางแผน (P) กับ 4M's ปฏิบัติ (D) กับ 4M's ติดตามและประเมินผล (C) กับ 4M's การยอมรับและปรับปรุง (A) กับ 4M's

เมื่อผ่านรอบที่ 1 และรอบที่ 2 แล้วได้สร้างเป็น “แนวทางการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” แล้วนำเสนอแนวทางการบริหาร เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน ซึ่งมีสาระสำคัญดังตาราง 31

ตาราง 31 แนวทางการบริหารการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการฝึกอบรม โดยยึดหลักการบริหาร
(Plan-Do-Check-Act) X 4M's

1. ขั้นการวางแผน (Plan) จะมีการวางแผนดังต่อไปนี้			
1.1 การวางแผนเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	1.2 การวางแผนเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 การวางแผนเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	1.4 การวางแผนเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
ก. ฝ่ายอำนวยการ หรือ ฝ่าย บริหารโครงการ	ก. ฝ่ายอำนวยการ หรือ ฝ่าย บริหารโครงการ	ก. ฝ่ายอำนวยการ หรือ ฝ่าย บริหารโครงการ	ก. ฝ่ายอำนวยการ หรือ ฝ่ายบริหารโครงการ
1. วางแผนประชุมชี้แจง นโยบายรายละเอียด เกี่ยวโครงการพัฒนา ความพอเพียงของ นักเรียน	1. วางแผนตั้งกรอบ งบประมาณที่ต้องนำใช้ใน การอำนวยการ งบประมาณที่ใช้ตลอด โครงการ	1. วางแผนกำหนดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ ฝ่ายอำนวยการจะ ต้องใช้ ใช้อะไรบ้าง ใช้ เมื่อไร (เช่น กล้อง บันทึกภาพ สมุดบันทึก การนิเทศ)	1. วางแผนกำหนดวิธีการที่ ใช้ในการอำนวยการ เช่น วิธีการมอบหมายงาน วิธีการการนิเทศ วิธีการ เสริมพลัง วิธีการ ติดตาม ประเมิน
2. วางแผนกำหนดผู้ทำ หน้าที่อำนวยการและ/ หรือ หัวหน้าโครงการ	2. วางแผนมอบหมายรอง ผู้อำนวยการและหัวหน้า โครงการ ประมาณการ ค่าใช้จ่ายทั้งโครงการ		
3. วางแผนกำหนด คุณสมบัติของวิทยากร ตามผลการวิจัย เช่น ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน ความเชื่อ อำนาจในตน	ระบุที่มาของ งบประมาณที่จะนำมาใช้		

ตาราง 31 (ต่อ)

1.ขั้นการวางแผน (Plan)

1.1 การวางแผนเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	1.2 การวางแผนเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 การวางแผนเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	1.4 การวางแผนเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>1. วางแผนประชุมเตรียมความพร้อมครู/บุคลากรเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>2. วางแผนกำหนดกลุ่มครู/บุคลากรที่เป็นฝ่ายฝึกอบรม ทั้งที่เป็นวิทยากรหลัก วิทยากรเสริม และบุคลากรสนับสนุน โดยระบุจำนวน หน้าที่ของแต่ละกลุ่มแต่ละบุคคล</p> <p>3. วางแผนประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับครู/บุคลากร ตามข้อ 2</p> <p>4. วางแผนกำหนดจำนวนและวิธีการรับนักเรียนเข้าอบรม จากข้อมูลที่ได้จากการวิจัย เช่น นักเรียนเพศชาย นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนที่มีภูมิสำเนาในกทม.</p> <p>5. วางแผนประชุมนัดหมายนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าอบรม</p>	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>1. วางแผนประมาณการค่าใช้จ่ายของฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>- ในช่วงเตรียมการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการสร้างชุดฝึกกิจกรรม สร้างสื่อ สร้างแบบวัด ฯลฯ</p> <p>- ช่วงดำเนินการ เช่น ค่าวิทยากร ค่าวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่วิทยากรและนักเรียนต้องใช้</p> <p>- ช่วงหลังฝึกอบรม เช่น ค่าใช้จ่ายในการประเมินการฝึกอบรม และค่าเกียรติบัตร</p>	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>1. วางแผนสำรวจสถานที่ห้องฝึกอบรม วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยี สารสนเทศวัสดุสิ้นเปลือง ของรางวัล</p> <p>2. วางแผนกำหนดเครื่องมืออบรม เช่น ชุดฝึก สื่อประกอบการฝึก คู่มือการฝึก</p> <p>3. วางแผนกำหนดจำนวนและคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายฝึกอบรมต้องใช้</p>	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>1. วางแผนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้ครบองค์ประกอบของหลักสูตรหลักการจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล</p> <p>2. วางแผนกำหนดวิธีการสร้างชุดอบรม เช่น จัดประชุมเป็นระยะๆ ทำ work shop</p> <p>3. วางแผนกำหนดวิธีการใช้ในการอบรม/พัฒนา เช่น ใช้กิจกรรมกลุ่ม วิทยากรบรรยาย เกม หรือการฝึกปฏิบัติ</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) (ต่อ)			
1.1 การวางแผนเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	1.2 การวางแผนเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 การวางแผนเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	1.4 การวางแผนเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
ค.ฝ่ายสนับสนุน	ค.ฝ่ายสนับสนุน	ค.ฝ่ายสนับสนุน	ค.ฝ่ายสนับสนุน
1. ฝ่ายสนับสนุนแต่ละฝ่ายวางแผนกำหนดบุคลากรในฝ่ายของตนเอง (ฝ่ายการเงิน ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายอาหาร-เครื่องดื่ม ฝ่ายของที่ระลึก ของรางวัล ฝ่ายสถานที่ ฯลฯ) ระบุจำนวน และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบ	1. แต่ละฝ่ายวางแผนกำหนดวงเงินสำหรับใช้ในการทำงาน (เช่น ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายแสงเสียง ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ) สรุปรวมและประมาณค่าใช้จ่ายในงานต่างๆ	1. วางแผนกำหนดวัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายสนับสนุนต้องใช้ในการทำงาน มีอะไรบ้าง จำนวนเท่าไร จะได้มาอย่างไร	- แต่ละฝ่ายวางแผนกำหนดวิธีการที่ฝ่ายใช้ในการทำงาน - รายละเอียดของงาน (Job description)
2. แต่ละฝ่ายวางแผนประชุมบุคลากรเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงาน	2. แต่ละฝ่ายวางแผนการจัดการเรื่องของการเบิกจ่ายและรวบรวมหลักฐานการใช้จ่ายเงิน	2. วางแผนการจัดหาจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการจัดทำสื่อจากการวิจัย	
3. วางแผนจำแนก จัดลำดับงานที่ต้องปฏิบัติ		3. วางแผนติดตั้งอุปกรณ์สื่อ โสตฯ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้พร้อมใช้งาน และจัดเก็บเมื่อเสร็จสิ้นงาน	
2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) จะมีการปฏิบัติดังต่อไปนี้			
2.1 การปฏิบัติเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	2.2 การปฏิบัติเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	2.3 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	2.4 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือฝ่ายบริหารโครงการ	ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือฝ่ายบริหารโครงการ	ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือฝ่ายบริหารโครงการ	ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือฝ่ายบริหารโครงการ
1. ประชุมชี้แจงนโยบาย รายละเอียดเกี่ยวโครงการพัฒนาคุณภาพเพียงของนักเรียน	1. ใช้งบประมาณในการอำนวยความสะดวก ที่กำหนดไว้ในแผนอย่างเหมาะสม	- จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ฝ่ายอำนวยการต้องใช้ และใช้ตามแผน	- อำนวยการให้ดำเนินโครงการ มอบหมาย และ ส่งเสริมการปฏิบัติงาน ด้วยวิธีที่วางแผนไว้ เช่น การนิเทศ การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
2. แต่งตั้งมอบหมายฝ่ายอำนวยการโครงการ เป็นหัวหน้า โดยมีประธาน อำนวยการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ	2. จัดหา สรรหา งบประมาณเพื่อโครงการ และจัดสรรให้ฝ่ายต่างๆ แจงให้ทราบวงเงินที่ได้รับ วิธีการ หลักฐานการเบิก-จ่าย		

ตาราง 31 (ต่อ)

2. ขั้นการปฏิบัติ (Do) (ต่อ)

2.1 การปฏิบัติเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	2.2 การปฏิบัติเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	2.3 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	2.4 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>1. ประชุมเตรียมความพร้อมให้กับครู/บุคลากรเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความพอเพียงให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>2. แต่งตั้งมอบหมายกลุ่มครู/บุคลากรฝ่ายฝึกอบรม รวมถึงวิทยากรหลัก วิทยากรเสริม</p> <p>3. ประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับครู/บุคลากรที่เป็นฝ่ายฝึกอบรมทั้งที่เป็นวิทยากรหลัก วิทยากรเสริม</p> <p>4. ระบुकุณักเรียนที่เข้าอบรม เช่น กำหนดรุ่น กำหนดจำนวนนักเรียน จัดให้เข้าอบรม</p> <p>5. ประชุมนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าอบรม</p>	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>ฝ่ายฝึกอบรม เบิกจ่าย และใช้เงินที่ได้รับจัดสรรของฝ่ายฝึกอบรมเพื่อ</p> <p>- เป็นค่าใช้จ่ายในการเตรียมการ เช่น สร้างชุด กิจกรรม สร้างสื่อ และแบบวัด</p> <p>- เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอบรม เช่น ค่าวิทยากร ค่าวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับวิทยากร</p>	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>- จัดหา และใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเตรียมการอบรม สร้างชุดกิจกรรม สื่อที่ใช้ในกิจกรรม</p> <p>- จัดหาและใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกอบรม รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์สำหรับนักเรียน เช่น รางวัล ดินสอ ปากกา แฟ้มเอกสาร ป้ายชื่อ</p>	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>- จัดทำหลักสูตร ชุดฝึกอบรม ตามขั้นตอนวิธีการที่วางแผนไว้</p> <p>- ฝึก ซักซ้อมวิทยากร ในการอบรม ในส่วนนี้ควรอยู่ในการวางแผน</p> <p>- ฝึกอบรมนักเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมที่สร้าง และวิธีการที่เตรียมไว้ เช่น บรรยายกิจกรรม กลุ่ม เกม การฝึกปฏิบัติ</p>

ตาราง 31 (ต่อ)

2. ขั้นการปฏิบัติ (Do) (ต่อ)			
2.1 การปฏิบัติเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	2.2 การปฏิบัติเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	2.3 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	2.4 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
ค.ฝ่ายสนับสนุน 1. เสนอแต่งตั้งบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานคณะทำงาน ฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ, ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายประเมิน โดยระบุ หน้าที่และความรับผิดชอบ ด้วย *หลังแต่งตั้ง จัดให้มีการ ประชุมร่วมกัน ชี้แจงการ ทำงาน เขียน Job description ของแต่ละฝ่าย 2. บุคลากรแต่ละฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนด	ค.ฝ่ายสนับสนุน 1. แต่ละฝ่ายดำเนินการเบิก- จ่าย ใช้เงินที่ได้รับจัดสรร เพื่อการทำงานของฝ่าย สนับสนุน (เช่น ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายประเมิน) 2. รวบรวมหลักฐาน รายงานการเบิก- จ่ายเงิน	ค.ฝ่ายสนับสนุน - แต่ละฝ่ายจัดหา และใช้ วัสดุอุปกรณ์ ในการกิจของ ฝ่าย ตามที่ได้วางแผนไว้	ค.ฝ่ายสนับสนุน - ฝ่ายสนับสนุนแต่ละฝ่าย ปฏิบัติงานสนับสนุนการ ฝึกอบรม ด้วยวิธีการที่ ฝ่ายกำหนด ตามที่ได้ วางแผนไว้
3. ขั้นการติดตาม/ประเมิน (Check) จะมีการติดตาม/ประเมินดังต่อไปนี้			
3.1 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	3.2 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	3.3 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	3.4 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
ก.ฝ่ายอำนวยการ - ประเมินการปฏิบัติงาน ของผู้ทำหน้าที่ อำนวยการ หรือ หัวหน้าโครงการ เลขานุการในการ ปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ (ประเมินงาน ตาม Job Description) - สรุปการติดตามเพื่อนำ เป็นข้อมูลในชั้น ยอมรับ/ปรับปรุง (Act) ต่อไป	ก.ฝ่ายอำนวยการ - ประเมินวงเงินที่ใช้ในฝ่าย อำนวยการว่าเป็นไป ตามแผนหรือไม่ มี ปัญหาใดหรือไม่ - ตรวจสอบการใช้จ่ายของ โครงการ จากฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง - สรุปการติดตามเพื่อนำ เป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ ปรับปรุง(Act) ต่อไป	ก.ฝ่ายอำนวยการ - ติดตามการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือที่ฝ่าย อำนวยการใช้ว่าใช้ได้ดี หรือไม่ เพียงพอหรือไม่ - สรุปการติดตามเพื่อนำ เป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ ปรับปรุง(Act)ต่อไป	ก.ฝ่ายอำนวยการ - ประเมินวิธีการที่ฝ่าย ผู้อำนวยการใช้ในการ มอบหมาย นิเทศ ติดตามการดำเนินงาน โครงการว่าใช้ได้ผล หรือไม่ มีปัญหาหรือไม่ - สรุปวิธีการที่ฝ่าย อำนวยการใช้ในการ มอบหมายนิเทศ ติดตาม ฯ เป็นข้อมูลในชั้น ยอมรับ/ปรับปรุง(Act) ต่อไป

ตาราง 31 (ต่อ)

3. ขั้นการติดตาม/ประเมิน (Check) (ต่อ)			
3.1 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	3.2 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	3.3 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	3.4 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมินการปฏิบัติงานของครู/บุคลากรที่เป็นฝ่ายฝึกอบรม ทั้งที่เป็นวิทยากรหลัก วิทยากรเสริม และ บุคลากรสนับสนุน - ติดตาม/ประเมินกลุ่มนักเรียนที่เข้าอบรม มีจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม นักเรียนมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม เพียงใด และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ของการอบรม พฤติกรรมพอเพียง - สรุปการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง (Act) ต่อไป 	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมิน การใช้เงินของฝ่าย เช่น การสร้างชุดกิจกรรม ค่าวิทยากร ค่าอุปกรณ์ สื่อต่างๆ - ติดตาม/ประเมินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงพอหรือไม่ - สรุปการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง(Act) ต่อไป 	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายฝึกอบรมใช้ เป็นไปตามที่ต้องการใช้ เพียงพอมีปัญหาหรือไม่อย่างไร - ติดตาม/ประเมินชุดกิจกรรม สื่อที่ใช้อบรมใช้ได้ดีเพียงใด - สรุปการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง(Act) ต่อไป 	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมิน วิธีการทำงานที่ฝ่ายฝึกอบรมใช้ เช่น วิธีการเตรียมการวิธีการสร้างชุดฝึกอบรม - ติดตาม/ประเมินการวิธีการที่ใช้ อบรมมีความเหมาะสมใช้ได้ผล-ไม่ได้อผล มีปัญหา-ไม่มี - ติดตาม/ประเมินผลวิธีการปฏิบัติต่อนักเรียนที่เข้าอบรมโดยการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการอบรม - สรุปการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง(Act) ต่อไป
<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมินผล การปฏิบัติงานของ บุคลากรในฝ่าย ผู้ใดปฏิบัติได้ดี ผู้ใดมีปัญหาหรือไม่เหมาะสมกับงาน - ติดตาม/ประเมินผลนักเรียนที่เข้าอบรมในการรับบริการจากฝ่ายสนับสนุน - รวบรวมผลจากการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นต่อไป 	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตามการใช้เงินของฝ่ายสนับสนุน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือไม่ เพียงพอ-ไม่เพียงพอ มีปัญหา-ไม่มีปัญหา - ติดตามตรวจสอบหลักฐานการเบิกจ่ายเงินของฝ่าย - รวบรวมผลจากการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นต่อไป 	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายสนับสนุนใช้ เป็นไปตามที่ต้องการใช้หรือไม่ เพียงพอ-ไม่เพียงพอ มีปัญหา-ไม่มีปัญหา - รวบรวมผลจากการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นต่อไป 	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมิน วิธีการที่ฝ่ายใช้ในการทำงาน (เช่น วิธีการติดตั้งและบริการ ของฝ่ายแสงเสียง/โสตฯ/IT หรือวิธีการจัดและบริการของฝ่าย อาหารและเครื่องดื่ม) - รวบรวมผลจากการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นต่อไป

ตาราง 31 (ต่อ)

4. ขั้นการยอมรับ/ปรับปรุง (Act) จะมีการยอมรับ/ปรับปรุงดังต่อไปนี้			
4.1 การยอมรับ/ปรับปรุง เกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	4.2 การยอมรับ/ปรับปรุง เกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 การยอมรับ/ ปรับปรุงเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	4.4 การยอมรับ/ ปรับปรุงเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ก. ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/การประเมิน การปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการ/หัวหน้าโครงการ ถ้าดี ปฏิบัติต่อไป ถ้าไม่ดี แก้ไข เช่น ถ้าหัวหน้าโครงการไม่เหมาะสม อาจต้องปรับเปลี่ยนบุคคลอื่นแทน <p>ข. ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมินการปฏิบัติงาน ในฝ่ายฝึกอบรม บุคลากรในฝ่าย วิทยากรหลัก วิทยากรเสริม ผู้ได้ปฏิบัติได้ดี อาจให้การเสริมแรง/รางวัล ผู้ใดมีปัญหา หรือไม่เหมาะสมกับงาน อาจเสนอแนะให้ปรับปรุง หรือถ้าจำเป็น อาจเปลี่ยนตัวบุคคล - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมิน ประเภทจำนวน นักเรียนที่เข้ารับการอบรม เหมาะสมกับการเข้ารับการอบรมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมอาจปรับ ที่วิธีการอบรม หรือ เปลี่ยนกลุ่มนักเรียน เป้าหมาย 	<p>ก. ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/การประเมิน วงเงินที่ใช้ใน ฝ่ายอำนวยการ เป็นไปตามแผนหรือไม่ ถ้าเป็นไปตามแผนก็ดำเนินการต่อไป ถ้าไม่เป็นตามแผนต้องมีการปรับปรุง หากมี ปัญหาต้องแก้ไขปัญหาทันที <p>ข. ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม ประเมิน การใช้เงินของ ฝ่ายฝึกอบรม ถ้าเพียงพอ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดำเนินการต่อไป ถ้าไม่เพียงพอ หรือมีปัญหาต้องแก้ไข 	<p>ก. ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมินการ จัดหาและใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่ฝ่าย อำนวยการใช้ ถ้าได้ผลดีใช้ต่อไป ถ้าไม่เพียงพอ หรือมีปัญหา ต้องแก้ไข <p>ข. ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายฝึกอบรมใช้ ถ้าเป็นไปตามที่ต้องการใช้ ก็ดำเนินการต่อไป ถ้ามี ปัญหา เช่น ไม่เพียงพอ ไม่มีคุณภาพ ต้องแก้ไข อาจปรึกษาฝ่าย อำนวยการเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมินวัสดุอุปกรณ์ที่ นักเรียนมีจำนวน หรือ คุณภาพเหมาะสม หรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสม ต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป 	<p>ก. ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการประเมินวิธีการที่ฝ่าย อำนวยการใช้ในการ มอบหมายงาน นิเทศ ติดตาม โครงการใช้ ได้ผลดีใช้วิธีการนั้นต่อไป ถ้าใช้ไม่ได้ผลดี ต้องปรับปรุงหรือ หาวิธีการใหม่ที่คาดว่าจะใช้ได้ดี <p>ข. ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมิน วิธีการทำงานที่ ฝ่ายฝึกอบรมใช้ เช่น วิธีการในการ เตรียมการ วิธีการ ในการอบรม ถ้ามีความเหมาะสม ใช้ ได้ผลดีใช้ต่อไป ถ้าไม่เหมาะสม มี ปัญหาฝ่าย ฝึกอบรมต้องหา วิธีการใหม่ หรือ อาจปรึกษาฝ่าย อำนวยการ

ตาราง 31 (ต่อ)

4. ขั้นการยอมรับ/ปรับปรุง (Act) (ต่อ)			
4.1 การยอมรับ/ปรับปรุง เกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	4.2 การยอมรับ/ปรับปรุง เกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 การยอมรับ/ปรับปรุง เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	4.4 การยอมรับ/ปรับปรุง เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
ค.ฝ่ายสนับสนุน - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผล การติดตาม/ ประเมินการปฏิบัติงานของ บุคลากรในฝ่ายผู้ปฏิบัติ ได้ดี ให้การเสริมแรง (เช่น ชมเชย ให้รางวัล) ถ้าไม่เหมาะสมกับงาน เสนอแนะให้ปรับปรุง หรือถ้าจำเป็นอาจต้อง เปลี่ยนตัวบุคคล - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผล ติดตาม/ประเมิน การรับ บริการของนักเรียนจาก ฝ่ายสนับสนุนเป็น อย่างไร หากบริการไม่ดีอาจต้อง ปรับปรุงหรือเปลี่ยนตัวผู้ ให้บริการ	ค.ฝ่ายสนับสนุน - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผลการ ติดตามการใช้เงินของฝ่าย สนับสนุน ถ้าเพียงพอเป็นไป ตามวัตถุประสงค์ดำเนินการ ต่อไปได้ ถ้าไม่เพียงพอหรือ มีปัญหาต้องแก้ไข เช่น เงิน ไม่พอต้องประหยัด หรือหา มาเพิ่ม พบปัญหาที่แก้ไข ไม่ได้ต้องรายงานฝ่าย อำนวยการ	ค.ฝ่ายสนับสนุน - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผล การติดตาม/ประเมิน วัสดุอุปกรณ์ที่ฝ่ายใช้ ถ้า เหมาะสม ก็ดำเนินการ ต่อไป ถ้าไม่เหมาะสม เช่น ไม่เพียงพอ ไม่มี คุณภาพ ต้องแก้ไข	ค.ฝ่ายสนับสนุน - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผลการติดตาม/ ประเมิน วิธีการที่ฝ่าย ใช้ในการทำงาน (เช่น วิธีการติดตั้งและ บริการ ของฝ่ายแสง เสียง/โสตฯ/IT หรือ วิธีการจัดและบริการ ของฝ่ายอาหารและน้ำ ดื่ม) ถ้าดีเหมาะสม ควรทำต่อไปถ้าไม่ดี หรือมีปัญหาต้องหา วิธีการแก้ไข เช่น ปรับ หรือเปลี่ยนวิธีทำงาน

จากรูปแบบการพัฒนาที่เป็นผลจากการศึกษาระยะที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบการ
พัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (ภาพ 17)
ประกอบคำอธิบายในหน้า 132 และ แนวทางการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความ
พอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (ตาราง 31) จัดเป็น
“รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ใน
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเป็นไปได้ของการนำไปใช้
ในทางปฏิบัติ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการบริหารรูปแบบการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ในขั้นนี้ได้ นำ “ข้อเสนอการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ประเมิน (ซึ่งเป็นผู้มีความสามารถ และ ประสบการณ์สูงในด้านการบริหาร และการพัฒนาบุคคล) โดยมีเครื่องมือ คือ “แบบประเมินการบริหารรูปแบบ” ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ “มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติน้อยที่สุด” (1 คะแนน) จนถึง “มีความเป็นไปได้มากที่สุด” (7 คะแนน) ข้อมูลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิได้นำมาวิเคราะห์ด้วยการคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ร้อยละ แล้วเทียบกับเกณฑ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความพอเพียงของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร รายด้าน มีค่า เฉลี่ยตั้งแต่ 25.20 ถึง 25.80 ค่าเฉลี่ยร้อยละตั้งแต่ 90.00 ถึง 92.14 ค่าเฉลี่ยรวม ร้อยละ 90.89 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70/75 พบว่า รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน ดังกล่าวผ่านเกณฑ์ทั้งรายด้านและโดยรวม ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 32

ตาราง 32 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน

แนวทางการบริหาร (ด้าน)	ค่าคำนวณ			เทียบเกณฑ์ ร้อยละ 70/75
	คะแนนรวม	เฉลี่ย	เฉลี่ยร้อยละ	
1. การวางแผน	126	25.2	90.00	ผ่าน
2. การปฏิบัติ	127	25.4	90.71	ผ่าน
3. การติดตาม/ประเมิน	127	25.4	90.71	ผ่าน
4. การยอมรับ/ปรับปรุง	129	25.8	92.14	ผ่าน
รวม	509	25.45	90.89	ผ่าน

สรุปผลวิจัยส่วนนี้ได้ว่า “รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ในความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยมีคะแนนรายด้าน ร้อยละ 90.00 ถึง 92.14 คะแนนเฉลี่ยรวม ร้อยละ 90.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70:75

บทที่ 5

บทสรุป

ในบทนี้ เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลที่ได้พบจากการวิจัย และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ซึ่งจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน ที่เป็นรูปแบบเชิงทฤษฎีของการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน และระยะที่ 2 เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน สรุปการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยแต่ละระยะ ในประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการด้วยกัน คือ

- 1.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน
- 1.2 เพื่อพัฒนา และ ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
- 1.3 เพื่อศึกษากลุ่มเสี่ยง และ ปัจจัยปกป้องของความพอเพียงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงแต่ละกลุ่ม
- 1.4 เพื่อพัฒนา และ ประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน

2. สมมติฐานของการวิจัย จากวัตถุประสงค์การวิจัยได้พยากรณ์ผลวิจัยด้วยการตั้งสมมติฐานของการวิจัยได้ 5 ประการ ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมสามารถอธิบายจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนได้ไม่น้อยกว่า 25% (ดูเดือน พันธุมนาวิณ, 2556; บุปผา เมษศรีทองคำ และสุทธิศานต์ ชุมวิจารย์, 2557; จินตนา สินมา, 2562)

2.2 เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุสามารถอธิบายจิตลักษณะ และพฤติกรรม

พอเพียงของนักเรียนได้เพิ่มขึ้นจากการอธิบายโดยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมไม่น้อยกว่า 5% (Cohen, 1977)

2.3 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.4 มีกลุ่มเสี่ยงด้านความพอเพียง และ แต่ละกลุ่มเสี่ยงมีปัจจัยปกป้องที่อธิบายความพอเพียงได้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25

2.5 รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนผ่านเกณฑ์ประเมินการนำไปใช้ได้ในทางปฏิบัติ คือ 70% รายด้าน และ 75% โดยรวม

สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยซึ่งมี 2 ระยะ มีวิธีดำเนินการกล่าวโดยสังเขป ดังนี้

1. การศึกษาระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียน 38,474 คน กลุ่มตัวอย่าง สำหรับการพัฒนาเครื่องมือ 300 คน สำหรับการตอบวัตถุประสงค์ของวิจัย 500 คน เลือกจากประชากรโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน

1.2 เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดตัวแปร จำนวน 11 แบบวัด เป็นแบบวัดตัวแปรตาม 3 แบบวัด เป็นแบบวัดตัวแปรอิสระ 3 กลุ่ม 8 แบบวัด ส่วนใหญ่เป็นแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่าที่เป็นข้อความมีมาตราประกอบ 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวนข้อความในแต่ละแบบวัด 9-15 ข้อ แบบวัดได้สร้างขึ้นใหม่หรือพัฒนาจากแบบวัดที่มีผู้สร้างไว้ก่อนหน้า มีเพียง 2 แบบวัดที่นำของนักวิจัยก่อนหน้ามาใช้ โดยมีได้มีการปรับเปลี่ยน เครื่องมือทุกชุดมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total correlation: r) ตั้งแต่ .20 ถึง .803 มีค่าความเที่ยงที่คำนวณ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ตั้งแต่ .731 ถึง .899 โดยเฉพาะแบบวัดตัวแปรตาม 3 แบบวัด ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ด้วย

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสานงานกับโรงเรียน เก็บข้อมูลกับนักเรียน ในชั้นสร้างเครื่องมือทดลองใช้กับนักเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 60 สำหรับตรวจสอบเครื่องมือเบื้องต้น 300 คน สำหรับการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ ในชั้นตอบคำถามการวิจัย เก็บข้อมูลนักเรียน 500 คน โดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน

(Multi – stage sampling)

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ และโปรแกรม AMOS สถิติที่ใช้มีทั้งสถิติพื้นฐานและสถิติอ้างอิง โดยสถิติทดสอบสมมติฐาน คือ Multiple regression analysis, และ Path analysis นอกจากนี้ยังมีการใช้สถิติที่ t-test, ANOVA และ Scheffe's method ในการวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้องอีกด้วย

2. การศึกษาระยะที่ 2

เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร วิธีดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 กล่าวโดยสังเขปได้ ดังนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลความเห็น/ข้อเสนอแนะ เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เลือก โดยเจาะจง คุณสมบัตินี้ (Purposive) ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศ จำนวน 3 คน นักพฤกษศาสตร์ 2 คน และครูผู้พัฒนานักเรียน จำนวน 2 คน

สำหรับผู้ประเมินรูปแบบการบริหารฯ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์สูงในการบริหารการศึกษาและการพัฒนาเยาวชน

2.2 เครื่องมือวิจัย ที่ใช้รวบรวมข้อมูลในระยะนี้มี 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้กับผู้เชี่ยวชาญเป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับความเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะ แนวทางในการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิเป็นแบบประเมินสำหรับประเมินรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประเด็นข้อความประกอบมาตรฐานประเมิน 7 ระดับ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ (10 คน) โดยนัดเข้าสัมภาษณ์ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีการนำรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน และ แบบประเมินความเป็นไปได้ไปมอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาประเมิน และ นัดรับแบบประเมินความเป็นไปได้คืน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่เป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน

รูปแบบการบริหารการพัฒนา ของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ คำนวณค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทียบกับเกณฑ์

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัยระยะที่ 1 เป็นดังนี้

1.1 การศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียง

1.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และการอธิบายจิตลักษณะพอเพียงเมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมร่วมกับกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ พบว่า (จากตาราง 8-11)

1) กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงได้ร้อยละ 20.7 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25

2) การอธิบายจิตลักษณะพอเพียงด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และหรือกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ อธิบายได้ร้อยละ 35.2 ถึง 39.6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากการอธิบายด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์สังคมมากกว่าร้อยละ 5 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSEC) การมีวินัยในตน ในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) ทักษะติดต่อความพอเพียง (SAtt) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS)

แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 1 แต่เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม หรือจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงได้เพิ่มตั้งแต่ร้อยละ 14.5 ถึง 18.9 ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 5 จึงสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2

1.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนเมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ร่วมกับกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ พบว่า (จากตาราง 12-15)

1) กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ได้ร้อยละ 12.1 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25

2) การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และ/หรือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ

ตามสถานการณ์อธิบายได้ 20.7 ถึง 34.6 ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่า ร้อยละ 5 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ความเชื่ออำนาจในตน (SBLC) และบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA)

แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนของนักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 1 แต่เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม หรือจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนได้เพิ่มตั้งแต่ร้อยละ 8.6 ถึง 22.5 ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 5 จึงสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2

1.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต เมื่อใช้ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ร่วมกับกลุ่มตัวแปรอื่น ๆ พบว่า (จากตาราง 16-19)

1) กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ได้ร้อยละ 15.5 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25

2) การอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ(เดิม) และหรือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์อธิบายได้ร้อยละ 22.9 ถึง 37.8 ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่า ร้อยละ 5 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) และทัศนคติต่อความพอเพียง (SAtt) และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC)

แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านดำเนินชีวิตของนักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 25 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 1 แต่เมื่อเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม หรือจิตตามสถานการณ์ ร่วมกับกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตได้เพิ่มตั้งแต่ ร้อยละ 7.4 ถึง 22.3 ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 5 จึงสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2

1.2 กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง

สรุป ผลการวิเคราะห์นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้องของความพอเพียงของนักเรียน

การวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยง (จิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียง) เมื่อเปรียบเทียบตามเพศ (Sex) สถานที่เกิด (Born of place) วิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test และเปรียบเทียบตามชั้นเรียนด้วยสถิติ ANOVA การวิเคราะห์ปัจจัยปกป้องของกลุ่มเสี่ยงโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

(Multiple regression) แบบเป็นขั้น (Stepwise) สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (จากตาราง 20-29)

1.2.1 กลุ่มเสี่ยงเพศชาย

เพศชาย เป็นกลุ่มเสี่ยงทั้งจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียง ปัจจัยปกป้องในจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนชาย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.422$) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.209$) และการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหาร และครู (SRDT)($\beta=.128$) ปัจจัยปกป้องในพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนเพศชาย คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.519$) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.152$) และทัศนคติต่อพอเพียง (SAtt)($\beta=.156$)

1.2.2 กลุ่มเสี่ยงนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

นักเรียนที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ เป็นกลุ่มเสี่ยงในจิตลักษณะพอเพียง ปัจจัยปกป้องในจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียนกลุ่มนี้ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) ($\beta=.285$) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.201$) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA)($\beta=.137$) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS)($\beta=.130$)

1.2.3 กลุ่มเสี่ยงนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 (เมื่อเทียบกับมัธยมศึกษาปีที่ 3) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นกลุ่มเสี่ยงในพฤติกรรมพอเพียง ปัจจัยปกป้องในพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) ($\beta=.461$) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC)($\beta=.197$) และการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) ($\beta=.177$)

สรุป การวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยง และปัจจัยปกป้องได้ว่า พบกลุ่มเสี่ยง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนชาย กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร และกลุ่มแต่ละกลุ่มเสี่ยงมีปัจจัยปกป้อง 3-4 ประการ โดยปัจจัยปกป้องอธิบายความพอเพียงได้ร้อยละ 34.5 ถึง 46.8 ซึ่งมากกว่าร้อยละ 25 จึงสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 4 ที่ว่า “มีกลุ่มเสี่ยงด้านความพอเพียง และ แต่ละกลุ่มเสี่ยงมีปัจจัยปกป้องที่อธิบายความพอเพียงได้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25”

1.3 ผลการพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1.3.1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบ และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์รูปแบบ และ ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ

ปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏในเบื้องต้นว่า รูปแบบที่พัฒนาเป็นโมเดลตั้งต้นยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี และปัจจัยเชิงสาเหตุในกรอบแนวคิดทั้งหมดสามารถใช้อธิบายความแปรปรวนของความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 65 [R^2 of Model (SB) = 0.65] ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 3 ที่ว่า “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์”

จากผลวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงร่วมกับผลการพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปรูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนได้ว่า การที่นักเรียนมีพฤติกรรมพอเพียงมากหรือน้อยนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน คือ จิตลักษณะเดิม (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน) ซึ่งส่งผลต่อจิตลักษณะพอเพียง และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง และทัศนคติต่อความพอเพียง) และมีแนวโน้มส่งผลต่อไปยังพฤติกรรมพอเพียง การพัฒนาจิตลักษณะพอเพียง หรือการพัฒนาสถานการณ์ทางสังคม (การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง บรรยายภาคโรงเรียนแบบพอเพียง) อาจมีผลต่อพฤติกรรมพอเพียงอยู่บ้าง รูปแบบการพัฒนาในการวิจัยนี้ เป็นรูปแบบที่พิจารณาจากนักเรียนโดยรวมเท่านั้น (ไม่ได้ระบุเฉพาะกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง) การอธิบายที่กล่าวมาแสดงผลสรุปได้ (ภาพ 17)

2. สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัยระยะที่ 2 เป็นดังนี้

ผลการพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

พบว่า ผลการประเมินรายด้าน มีค่าเฉลี่ยร้อยละตั้งแต่ 90.00 ถึง 92.14 ค่าเฉลี่ยรวมร้อยละเท่ากับ 90.89 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70/75 กล่าวได้ว่า “รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ในความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ผลดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 5 ที่ว่า “รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนผ่านเกณฑ์ประเมินการนำไปใช้ได้ในทางปฏิบัติ คือ 70% รายด้าน และ 75% โดยรวม”

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยจะดำเนินการตามประเด็นที่สรุปผลไว้ตามลำดับ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายจิตลักษณะพอเพียงได้ร้อยละ 20.7 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25 ขณะที่เพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ (เดิม) และ/หรือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ อธิบายได้ร้อยละ 35.2 ถึง 39.6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากการอธิบายด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์สังคมมากกว่าร้อยละ 5 ผลการวิเคราะห์ที่ไม่สนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 1 ที่ว่า “กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม สามารถอธิบายจิตลักษณะพอเพียงและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25”

ที่ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมสามารถอธิบายจิตลักษณะพอเพียงและพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนฯ ได้ไม่ถึงร้อยละ 25 นั้น อาจเป็นเพราะเหตุผลอย่างน้อยสองประการ คือ ประการแรกตัวแปรปัจจัยที่นำมาศึกษายังไม่เหมาะสมกับตัวแปรผล ซึ่งจะต้องแสวงหาต่อไป อีกประการหนึ่ง จิตลักษณะพอเพียงเป็นลักษณะทางจิตใจ การอธิบายลักษณะดังกล่าวซึ่งเป็นลักษณะภายในและค่อนข้างเป็นนามธรรมจึงอาจทำได้ยาก ดังที่งานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิน (2556) ได้พบว่าตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมมีเพียง 1 จาก 5 ตัวแปรที่อธิบายความสุขในชีวิต (ซึ่งเป็นลักษณะทางจิตใจ) ของนักเรียนมัธยมได้อย่างชัดเจน คือ การสนับสนุนทางสังคม อย่างไรก็ตาม มิงานวิจัยที่พบว่ากลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมสามารถอธิบายจิตลักษณะได้มากกว่าร้อยละ 25 เช่น นีออน พิณประดิษฐ์ (2557) ที่พบว่ากลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายความไว้วางใจสังคมอย่างฉลาดของนักศึกษาได้ร้อยละ 32.2

ในส่วนของการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนของนักเรียน พบว่ากลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน ได้ร้อยละ 12.1 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25 ขณะที่เพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และ/หรือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ อธิบายได้ 20.7 ถึง 34.6 ตัวแปรอธิบายที่สำคัญ ได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตน และ บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง ส่วนการอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิตของนักเรียน ก็พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ได้ร้อยละ 15.5 ซึ่งไม่ถึง ร้อยละ 25 เช่นกัน

การที่กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนได้น้อยกว่าร้อยละ 25 นั้น ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของนีออน พิณประดิษฐ์ (2557) ที่พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอธิบายพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าของนักศึกษาได้เพียงร้อยละ 18.4 ซึ่งคงจะต้องมีการวิจัยเพื่อตรวจสอบบทบาทของกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอีกต่อไป ขณะที่ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี

จ้อยรอด (2552) ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู ความรับผิดชอบต่อสังคม การได้รับตัวแบบจากเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสื่อ สามารถร่วมกันทำนาย พฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณได้ร้อยละ 37 และผลวิจัยของภาวนา ประมนต์ (2555) พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม (การเข้าสอนเสริม การมีแบบอย่างที่ดีและการได้รับการสนับสนุนทางสังคม)สามารถทำนายพฤติกรรมการวางแผนชีวิตของนักศึกษา ได้ร้อยละ 33

ประเด็นที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และ/หรือกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถอธิบายจิตลักษณะพอเพียงของนักเรียน ได้มากเพิ่มจากที่อธิบายโดยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมร้อยละ 35.2 ถึง 39.6 ขณะที่กลุ่มตัวแปรเหล่านี้อธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนของนักเรียนฯ ได้เพิ่มจากที่อธิบายโดยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ร้อยละ 20.7 ถึง 34.6 อีกทั้งยังสามารถอธิบายพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ได้เพิ่มร้อยละ 22.9 ถึง 37.8 (สูงกว่าร้อยละ 5 ทุกกรณี)

ขณะที่สมมติฐานของการวิจัยที่ 2 กล่าวว่า “กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และ/หรือจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถอธิบายความพอเพียงของนักเรียนฯ ได้เพิ่มจากที่อธิบายโดยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5” ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ส่วนใหญ่จึงสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 2 จึงสรุปเป็นผลการวิจัยได้พบว่า การเพิ่มกลุ่มตัวแปรสามารถเพิ่มร้อยละของการอธิบายได้อย่างชัดเจน ซึ่งอธิบายได้ว่า

ผลการวิจัยที่พบเช่นนี้ สนับสนุนแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) ของ Magnusson and Endler (1977) ที่มีสาระสำคัญว่า การใช้ตัวแปรเชิงเหตุหลายประเภท ประเภทหลายตัวแปร สามารถอธิบายพฤติกรรม (หรือจิตลักษณะสำคัญ) ของบุคคลได้มากกว่าการใช้ตัวแปรน้อยประเภท และน้อยตัวแปร ผลวิจัยนี้นอกจากสนับสนุนแนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมดังกล่าว ยังสอดคล้องกับผลวิจัยก่อนหน้า เช่น งานวิจัยของ ดุจเดือน พันธุมนาวิณ (2553); ดุจเดือน พันธุมนาวิณ (2556); นีออน พิณประดิษฐ์ (2557); ฤกษ์ชัย คุณูปการ (2553) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

สรุปจากผลการวิจัยในส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงกล่าวได้ว่า การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมพอเพียงมากหรือน้อยนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน คือ จิตลักษณะเดิม (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน) ซึ่งส่งผลต่อจิตลักษณะพอเพียง และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง และทัศนคติต่อความพอเพียง) และมีแนวโน้มส่งผลต่อไปยังพฤติกรรมพอเพียง การพัฒนาจิตลักษณะพอเพียง หรือการพัฒนาสถานการณ์ทางสังคม (การได้รับการ

สนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง) อาจมีผลต่อพฤติกรรมพอเพียงอยู่บ้าง

ประเด็นที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง พบว่า กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง มีกลุ่มเสี่ยง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร และกลุ่มแต่ละกลุ่มเสี่ยงมีปัจจัยปกป้อง 3-4 ประการ โดยปัจจัยปกป้อง อธิบายความพอเพียงได้ร้อยละ 34.5 ถึง 46.8 ซึ่งมากกว่าร้อยละ 25 จึงสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 4 ที่ว่า “มีกลุ่มเสี่ยงด้านความพอเพียง และ แต่ละกลุ่มเสี่ยงมีปัจจัยปกป้องที่อธิบายความพอเพียงได้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25”

ประการแรก นักเรียนที่มีจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงน้อย เป็นกลุ่มนักเรียนชาย ปัจจัยปกป้องอธิบายจิตลักษณะพอเพียงได้ร้อยละ 39.5 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) และการรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู (SRDT) และปัจจัยปกป้องอธิบายพฤติกรรมพอเพียงได้ร้อยละ 46.8 ได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง (SSD) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) และทัศนคติต่อพอเพียง (SAtt) แสดงว่า ถ้าจะพัฒนานักเรียนชายให้มีจิตลักษณะ และ/หรือ พฤติกรรมพอเพียงจะต้องพัฒนาจิตลักษณะ และ/หรือสถานการณ์ทางสังคมที่เป็นปัจจัยปกป้องดังกล่าว

ประการที่สอง นักเรียนที่มีจิตลักษณะพอเพียงน้อย เป็นนักเรียนที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร ปัจจัยปกป้องอธิบายจิตลักษณะพอเพียง ได้ร้อยละ 34.5 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง(SSD) บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง (SSA) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS) แสดงว่า ถ้าจะพัฒนานักเรียนชายให้มีจิตลักษณะ และ/หรือ พฤติกรรมพอเพียงจะต้องพัฒนาจิตลักษณะ และ/หรือสถานการณ์ทางสังคมที่เป็นปัจจัยปกป้องดังกล่าว

ประการที่สาม นักเรียนที่มีพฤติกรรมพอเพียงน้อย เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปัจจัยปกป้องอธิบายพฤติกรรมพอเพียงได้ร้อยละ 45.9 ได้แก่ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง(SSD) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (FOSC) และ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง (SSS)

อธิบายได้ว่า นักเรียนที่มีจิตลักษณะพอเพียงน้อย ได้แก่ นักเรียนชาย และนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนนักเรียนที่มีพฤติกรรมพอเพียง ได้แก่ นักเรียน ชาย และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนปัจจัยเชิงเหตุที่พัฒนาเป็นปัจจัยปกป้องเพื่อให้นักเรียนมีจิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียง ดังภาพ 13, 14

ประเด็นที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของจิตลักษณะ และ พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในระดับดี

ผลดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 3 ที่กล่าวว่า “รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงของนักเรียน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์” และเป็นผลที่พบในการวิจัยนี้

ดังที่พบว่า รูปแบบการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยกลุ่มตัวแปรเชิงสาเหตุในรูปแบบ (Model) คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม (PSY) กลุ่มสถานการณ์ทางสังคม (SIT) กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ (SIT_PSY) และ จิตลักษณะพอเพียง (SPsy) ทั้งหมดสามารถใช้อธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน ได้ร้อยละ 65 ผลดังกล่าวนี้สนับสนุนแนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) ของ Magnusson & Endler (1977) ที่อธิบายในสาระ สำคัญว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากปัจจัยสำคัญอย่างน้อย 4 กลุ่ม คือ กลุ่มสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มจิตลักษณะเดิมร่วมกับสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์

ผลวิจัยที่พบว่า รูปแบบการพัฒนาสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับผลงานของ ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และอนุเจริณวงศ์ระยับ (2552) ได้ทำวิจัยเรื่องการรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าโมเดลมีความกลมกลืนใกล้เคียงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในระดับดี

ผลการวิจัยในส่วนนี้ที่สนับสนุนแนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมยังสอดคล้องกับผลวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิณ (2556) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสียอย่างมีสติของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา และผลวิจัยของนืออน พิณประดิษฐ์ (2557) ที่ศึกษาระบบดัชนีความไว้วางใจอย่างฉลาดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่งานวิจัยทั้งสองเรื่องศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมมาแล้วก่อนหน้างานวิจัยนี้

ประเด็นที่ 5 ผลวิจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง การวิจัยครั้งนี้ยังได้พบว่าตัวแปรที่มีบทบาทเด่นในการอธิบายความพอเพียงของนักเรียน จากผลวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความพอเพียงร่วมกับผลการพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุความพอเพียงของนักเรียน 6 ประการ พบว่า การที่นักเรียนมีความพอเพียงมาก หรือ น้อยนั้น

มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน ได้แก่ จิตลักษณะเดิม 2 ประการ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ประการ คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง และทัศนคติต่อความพอเพียง สถานการณ์ทางสังคม 2 ประการ คือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง และบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง จากผลที่พบอภิปรายได้ ดังนี้

ประการแรก จิตลักษณะเดิม 2 ประการ เป็นลักษณะที่ปรากฏในทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมของดวงเดือน พันธมนาวิน (2544) คือทัศนคติ (ต่อความพอเพียง) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน โดยอยู่ในส่วนของลำต้น (ของต้นไม้อัจฉริยะธรรม) แสดงให้เห็นว่าผลวิจัยนี้มีส่วนสนับสนุนทฤษฎีดังกล่าว ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นจากผลงานวิจัยในประเทศที่ศึกษากับคนไทยเป็นส่วนใหญ่

ประการที่สอง มีงานวิจัยก่อนหน้าที่พบหลักฐานความสำคัญของลักษณะ 6 ประการดังกล่าวที่มีต่อพฤติกรรมด้านดีของบุคคล ซึ่งพอนำมากล่าวได้คือ

เกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีงานวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่สำคัญของนักเรียน เช่น งานวิจัยของณิชา พันธุ์ควนิษฐ์ (2557) ได้พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยของนิศากร สนามเขต (2550) พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีความสัมพันธ์และเป็นตัวอธิบายสำคัญของพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมของนักเรียน และผลการวิจัยของแสงเดือน แสงสูงเนิน (2559) พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีความสัมพันธ์ทางบวก และยังเป็นตัวอธิบายที่สำคัญของพฤติกรรมประหยัดค่าใช้จ่ายหรือพฤติกรรมฉลาดเลือกกินของนักเรียนอีกด้วย

ในส่วนของความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องพบในงานวิจัยหลายเรื่อง เช่น งานวิจัยของพระมหาจรัสถก อริโย(มะสุใส) (2554) พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคุมคุณธรรม เช่นเดียวกับงานของนิศากร สนามเขต (2550) ที่พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อนจากสิ่งที่ไม่ดี และงานวิจัยของ แสงเดือน แสงสูงเนิน (2559) พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมประหยัดค่าใช้จ่ายและพฤติกรรมฉลาดเลือกกิน งานวิจัยธีรพงศ์ บำเพ็ญทาน (2558) พบว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนตนตรี ในชั้นเรียนและการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยหลายเรื่องได้พบว่านักเรียนที่มีทัศนคติต่อลักษณะหรือพฤติกรรมที่น่าปรารถนา ก็มีแนวโน้มมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนานั้นๆ ด้วย ดังงานวิจัย 2 เรื่องที่กล่าวมาคือ งานวิจัยของ จิตติพร ไวรโรจน์วิทยาการ

(2551) และงานวิจัยของ กิ่งอ้อ มะลิฉิม (2552) ซึ่งได้พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ศึกษาเช่นกัน ขณะทำงานวิจัยของ วันวิสา ศรีระศาสตร์ (2554) ที่ศึกษากับนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษา ก็ได้พบว่าทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมฯเป็นตัวอธิบายสำคัญของพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียน และ ดุจเดือน พันธุมนาวิ (2556) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ก็ได้พบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติเป็นตัวอธิบายสำคัญอันดับต้นของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติทั้ง 3 ด้าน คือด้านการคบเพื่อน ด้านการเดินทาง และด้านการบริโภค

ในส่วนของการมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียงที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสำคัญของนักเรียน หรือ นักศึกษานั้น ดังเช่น งานวิจัยของอนุสรณ์ คงเจริญเมือง (2556) พบว่าการควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกและเป็นตัวอธิบายที่สำคัญของค่านิยม ความพอเพียงของนักเรียน และยังได้รับการยืนยันจากผลการวิจัยของ อรพินทร์ ชูชม สุภาพร ธนะชานันท์ และ ทศนา ทองภักดี (2554) ที่พบว่า การควบคุมตน ส่งผลโดยตรงทางบวกต่อภูมิคุ้มกันทางจิตและภูมิคุ้มกันทางจิตส่งผลต่อคุณภาพเยาวชน และการควบคุมตนยังเป็นตัวอธิบายที่สำคัญของภูมิคุ้มกันทางจิต ในส่วนงานวิจัยของ อรพรรณ พงศ์ประยูร (2559) พบว่า การควบคุมตนสามารถรวมอธิบายและเป็นแปรที่สำคัญในการอธิบายการเรียนรู้แบบนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่

ในด้านที่ได้รับสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียงที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสำคัญของนักเรียน หรือ นักศึกษา กล่าวคือ งานวิจัยของ นิศากร สนามเขต (2550) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของครู มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิเสธอิทธิพลเพื่อนด้านไม่ดี และพฤติกรรมการป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดี ขณะทำงานวิจัยของ อนุ เจริญวงศ์ระยับ (2552) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดและมีอิทธิพลทางตรงต่ออาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี และงานวิจัยของลำไย มากเจริญ (2554) พบว่า การสนับสนุนจากผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี

ด้านบรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียงที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสำคัญของนักเรียน หรือนักศึกษา ดังเช่น งานวิจัยของณัฐพล แยมสอาด (2551) ที่ศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า บรรยากาศทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียน ขณะที่ งานวิจัยของลำไย มากเจริญ (2554) พบว่า การบรรยากาศในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ขณะที่ มัญชลี เปี่ยมดี (2558) ได้ศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 742 คน พบว่า สภาพแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงอบายมุขด้านการไม่คบคนชั่ว และพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงอบายมุข

จากหลักฐานความสำคัญของลักษณะ 6 ประการดังกล่าวที่มีต่อพฤติกรรมด้านดีของบุคคล จึงทำให้ผลวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าลักษณะ 4 ประการ สามารถอธิบายความพอเพียงของนักเรียนได้ดี เป็นผลที่สนับสนุนงานวิจัยในอดีต (และทฤษฎีสำคัญ) อย่างชัดเจน

ประเด็นที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยระยะที่ 2 พบว่า รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยมีคะแนนรายด้านและโดยรวมคะแนนสูงร้อยละ 90.00 ถึง 92.14 : 90.89 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70:75

ผลวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว สนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ 5 ที่กล่าวว่า “รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนผ่านเกณฑ์ประเมินการนำไปใช้ได้ ในทางปฏิบัติ คือ 70% รายด้าน และ 75% โดยรวม” ที่พบดังกล่าว จึงเป็นผลการวิจัยซึ่งอภิปรายได้ว่า

ประการแรก รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนฯ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการประเมินให้ นั่น ได้พัฒนาจากองค์ความรู้ที่น่าเชื่อถือ คือ เป็นผลของการวิจัยในระยะที่ 1 ที่ได้พบปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญของจิตลักษณะพอเพียง และพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน และการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนา ซึ่งได้พบว่า รูปแบบดังกล่าว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) และในการวิจัยระยะที่ 2 ได้ข้อเสนอแนวทางการบริหารรูปแบบการพัฒนาดังกล่าวจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์โดยตรง ทำให้ได้รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน ที่ค่อนข้างชัดเจนครบถ้วน ผู้ทรงคุณวุฒิจึงเห็นด้วยและให้การยอมรับด้วยผลการประเมินค่อนข้างสูง

ประการที่สอง รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนนี้เป็นองค์ความรู้พื้นฐานที่ได้มาจากการวิจัยระยะที่ 1 เสริมด้วยข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ และ ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิทำให้มีความมั่นใจในการนำไปใช้จริงระดับสูง เพราะการพัฒนาที่มีพื้นฐานทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนั้นมีโอกาสทำสำเร็จสูงกว่าโครงการพัฒนาต่างๆ ไปที่ดำเนินการโดยขาดพื้นฐานทางวิชาการ ดังที่ Nation et al. (2002) เห็นว่า การพัฒนาที่ประสบความสำเร็จควรมาจากพื้นฐานทางวิชาการ คือ เป็นองค์ความรู้จากงานวิจัย

อย่างไรก็ตาม การประเมินรูปแบบนี้ เป็นการเน้นที่ด้านการบริหาร ยังไม่ได้ลงลึกทางวิชาการ ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาลักษณะที่เป็นปัจจัยสำคัญ จิตลักษณะและพฤติกรรมพอเพียงความสำเร็จทางวิชาการของรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของ

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงต้องขึ้นกับสิ่งดังกล่าว เหล่านั้นด้วย

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ และการทำวิจัยต่อยอดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เครื่องมือที่สร้างขึ้นในการวิจัยนี้ ได้สร้างตามหลักวิชาการอย่างเคร่งครัด ทำให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพดี ผู้เกี่ยวข้อง หรือนักวิจัยอาจนำไปใช้ได้กับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยนี้

2. ผู้บริหารระดับโรงเรียนหรือ สูงกว่า ใช้องค์ความรู้รูปแบบการบริหารการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความพอเพียง กำหนดเป็นนโยบายหรือแผนการพัฒนานักเรียน

3. ครูผู้สอนสามารถใช้อองค์ความรู้จากการวิจัยนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจและใช้เป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน

4. การพัฒนาเร่งด่วน หรือกรณีมีทรัพยากรจำกัดอาจเลือกดำเนินการกับกลุ่มเสี่ยงได้ ซึ่งที่พบในการวิจัยนี้ คือ กลุ่มนักเรียนเพศชาย นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

5. การนำรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาพิจารณาส่วนที่เป็นการพัฒนาจิต และพฤติกรรมพอเพียง แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

ระดับที่หนึ่ง การพัฒนาจิตลักษณะ และพฤติกรรมพอเพียง ประกอบด้วย นักจิตวิทยา และนักพฤติกรรมศาสตร์ ร่วมกันสร้างสื่อ และ/หรือ กิจกรรมในการพัฒนา ครูที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน สามารถนำแนวทางจากการศึกษานี้ไปใช้ในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงให้แก่แก่นักเรียนวัยรุ่น โดยรวมที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ได้ ซึ่งตัวแปรที่พบที่ควรนำไปพัฒนา ได้แก่ จิตลักษณะเดิม 2 ประการ คือ ความเชื่ออำนาจในตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ประการ การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติอย่างพอเพียง ทักษะติดต่อความพอเพียง และกลุ่มสถานการณ์ทางสังคม 2 ประการ คือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง กลุ่มสถานการณ์ทางสังคมผู้บริหารควรกำหนดเป็นนโยบาย และการจัดบรรยากาศของโรงเรียนแบบพอเพียง ส่วนกลุ่มจิตลักษณะเดิม และ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ควรจัดเป็นชุดฝึกกิจกรรมและมีการประเมินเป็นระยะ

ระดับที่สอง เป็นรูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน ดำเนินการตาม (P-D-C-A) X 4M's ซึ่งมีรายละเอียด ดังตาราง 31

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ดังที่ได้พบว่าตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ 6 ใน 8 ตัวแปร ในงานวิจัยนี้มีที่สามารถอธิบายตัวแปรผล (ความพอเพียง) ได้ประมาณร้อยละ 20.7 ถึง 39.6 จึงคาดว่าอาจยังมีตัวแปรสำคัญที่น่าจะนำมาศึกษาเพิ่มเพื่อพัฒนารูปแบบให้สมบูรณ์ขึ้นได้อีก อาจทำการวิจัยในประเด็นเดียวกันนี้ แต่มีการศึกษาวรรณกรรมและเลือกตัวแปรที่เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. การวิจัยยังได้พบผลที่มีทั้งสนับสนุนและไม่สนับสนุนบทบาทของ “กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม” ที่มีต่อความพอเพียงของนักเรียนฯ จึงเป็นประเด็นที่ควรจะต้องทำวิจัยเพื่อหาข้อสรุปต่อไป
3. จากที่การวิจัยนี้ได้พบปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนฯ ซึ่งผลวิจัยที่พบยังเป็นเพียงระดับความสัมพันธ์ การที่จะนำรูปแบบไปใช้พัฒนาจริง ควรพิสูจน์ความเป็นสาเหตุของผล (ความพอเพียง) ที่แท้จริง ให้ได้เสียก่อน นั่นคือควรจะต้องทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของรูปแบบ (Model) นี้ ในขั้นต่อไป
4. ผู้บริหารสถานศึกษาอาจใช้รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงนี้ทำเป็นการวิจัยและประเมินผลการพัฒนา ซึ่งจะเป็นงานวิจัยในภารกิจของระดับผู้บริหารได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561).
รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี 2560. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2561,
จาก [https://www.dcy.go.th/webnew/upload/download/
file_th_20181211144021_1.pdf](https://www.dcy.go.th/webnew/upload/download/file_th_20181211144021_1.pdf)
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552ก). **แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา.**
กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552ข). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ
และมาตรฐานการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556) **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหาร
รูปแบบนิติบุคคล.** กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลุ่มงานนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา. (2561). **รายงานสถิติ
การศึกษา ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กันยา สุพรรณกุล. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการใช้เวลาเรียนที่เหมาะสมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านสำราญ จังหวัดนครพนม.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กิตติรัตน์ ชัยรัตน์. (2547). **ประสบการณ์ในการเข้าค่ายวิทยาศาสตร์และลักษณะจิตใจ
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนสาระ
วิทยาศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กิ่งอ้อ มะลิณิล. (2552). **ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดตาม
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.**
วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- กฤษณกุล งามเจือ. (2556). **การพัฒนาารูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เกรียงศักดิ์ อุบลไทร. (2555). **ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เกษม วัฒนชัย. (2555). **การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียง** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มติชน.
- ขวัญใจ อุณหวัฒน์ไพบูลย์. (2558). **การพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชัตติยา น้ำยาทอง. (2551). **การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2547). **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2558). **เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)**. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดีย.
- งามตา วนินทานนท์. (2557). **การวิจัยเพื่อพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบทั่วไป และ แบบเฉพาะกิจสำหรับใช้กับวัยรุ่นไทยและการประเมินความตรง**. **วารสารจิตวิทยาพฤติกรรมศาสตร์: ระบบพฤติกรรมไทย**, 11(1), 66–120.
- งามตา วนินทานนท์ และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2551). **ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและโรงเรียนที่มีต่อความสุขและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: การวิจัยช่วงยาวหลายระยะ**. รายงานการวิจัย, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). **คุณลักษณะบางประการของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียนและความพึงพอใจในงานที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียน ประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จารุณี จันทร์เจริญ. (2555). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จิตติพร ไวรโรจน์วิทยาการ. (2551). **ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จินตนา สีนมา. (2562). **จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างประหยัดในนักศึกษาปริญญาตรี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2554). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากหลักคิดสู่วิถีปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- จิรพัฒน์ ศิริรักษ์. (2555). **ลักษณะสถานการณ์ในโรงเรียน ครอบครัว และจิตพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ฐานันดร เปียศิริ. (2545). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว**. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (2556). **แนวคิด หลักการ และการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2555). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมาย**. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ณัฐพล แยมสะอาด. (2551). การศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียน
ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา 2 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ณัฐรดา วงษ์นายะ. (2555). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เครือข่ายสื่อเพื่อเด็ก
และเยาวชนภาพเหนือ. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ณิชา พันธุ์ควนิชย์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ณิชาภา ธพีพัฒน์. (2559). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผล
ต่อภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). จิตวิทยาปลูกฝังวินัยแห่งตน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2527). จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน. **แนะแนว**. 18(91), 58-75.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2528). การพัฒนาจิตใจของข้าราชการ: หลักและแนวปฏิบัติทาง
วิชาการ. **วารสารข้าราชการ**. 30(2), 21-34.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2531). การวัด และการวิจัยทัศนคติที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ.
วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 5(มกราคม), 62-81.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม เพื่อการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและ
การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. **วารสารทันตภิบาล**. 10(2), 105-108.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล**
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2548). การวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาบุคคลและ
สังคม. **เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่อง “การใช้และการผลิตผล
งานวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อประโยชน์แก่สังคมไทย”** (หน้า 2-21). กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2551ก). **การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพระระดับ
ในบริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัย
แห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2551ข). **จิตพอเพียง เครื่องมือวัดทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ เอกสาร
ประกอบการประชุมเชิงวิชาการ. “เปิดฟ้าคุณธรรมจริยธรรม” ศูนย์ส่งเสริมและ
พัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) ณ โรงเรียนแอมบาสเดอร์ กรุงเทพฯ
28-29 สิงหาคม 2551.**
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2557). **การวิจัยเพื่อสร้าง แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนทั่วไปและ
เฉพาะกิจ เพื่อใช้กับวัยรุ่นไทยและการประเมินคุณลักษณะของคะแนนจากแบบวัด.
วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ : ระบบพฤติกรรมไทย. 11(2), 121-189.**
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2559). **สี่ทศวรรษไตรวมทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ผู้อภิปราย). (4-6 มิถุนายน 2552). **แผนการประยุกต์ใช้ผลงานวิจัย
ทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อแก้วิกฤตสังคมไทย เรื่องการสร้างพลเมืองจริยธรรม
อย่างถูกต้อง : การพัฒนาในครอบครัว โรงเรียน หน่วยงาน. เอกสารวิชาการ
ประกอบการประชุมเรื่อง “การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาวิกฤต โดยสภาวิจัย ครั้งที่ 2”.**
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ผู้อภิปราย). (23-24 มิถุนายน 2552). **จิตพอเพียง: การวัดและการ
พัฒนา. เอกสารประกอบการบรรยายสัมมนานักพัฒนา ใน โครงการส่งเสริม
การวิจัย และ พัฒนาพหุทัศน์ทางจิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.**
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วณิชทานนท์. (2536). **ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของ
นักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน**. รายงานการวิจัย,
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. กรุงเทพฯ,
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วณิชทานนท์. (2551). **การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัด
ทางจิตแบบพหุมิติด้านการมีภูมิคุ้มกันตน**. รายงานการวิจัย, สำนักงาน
คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทย.**
รายงานการวิจัย, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. (2524). **ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น**. รายงานวิจัยฉบับที่ 26, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ดำรงค์ ศรีอร่าม. (2553). **การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ค.ศ., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2548). การสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า : ความหมาย วิธีวัด และแนวทางการพัฒนา. **วารสารจิตวิทยา**. 12, 65-81.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2549). ความเชื่ออำนาจในตน : การวัด ความสำคัญ และการเปลี่ยนแปลง. **วารสารพัฒนาสังคม**. 8(8), 108-142.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2550). รูปแบบทฤษฎีสัมพันธนิยม (Interactionism model) และแนวทางการตั้งสมมติฐาน ในการวิจัยสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย. **วารสารพัฒนาสังคม**. 9(1), 85-117.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2553). ผลสำเร็จของการพัฒนาครุคณิตศาสตร์ ด้วยการฝึกจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการ: หลักฐานจากงานวิจัยสองขั้นตอน. **วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์: ระบบพฤติกรรมไทย**. 7(1), 66-109.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2556). **ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา**. รายงานการวิจัย. โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาาระบบพฤติกรรมไทย, สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2557). การวิจัยเพื่อพัฒนาแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ: แบบวัดทั่วไปและแบบวัดเฉพาะกิจและการประเมินคุณภาพจากการใช้. **วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ : ระบบพฤติกรรมไทย**. 11(2), 189-131.
- ทรรคนันท์ ชินศิริพันธุ์. (2555). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ทัศนาศ โฉมที. (2518). การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ อันเป็นผลของสารสื่อที่ทำให้เกิดความกลัว และความเชื่ออำนาจในตน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ทัศนาศ ทองภักดี. (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ทัศนีย์ วงศ์ศรี. (2556). การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ สมุทรปราการ. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ทาคาโอะ มียากาวะ. (1986). เศรษฐมิติเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). (คงศักดิ์ สันติพิทักษ์วงศ์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: รุ่งแจ้ง. (ต้นฉบับภาษาญี่ปุ่น ค.ศ. 1986)
- ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. (2554). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ ทัศนคติ พฤติกรรมการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความสุขในชีวิตของเกษตรกรบุคลากรในภาคเอกชน และข้าราชการไทย. รายงานการวิจัย คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ทิตินา แชมมณี. (2550). ศาสตร์ของการปฏิบัติ: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ทิตินา แชมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธัญญา ราชแพทยาคม. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านธนาคารในโรงเรียน ครอบครัวและการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประหยัดและเก็บออมเงินของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ธีรพงศ์ บำเพ็ญทาน. (2558). สถานการณ์ทางสังคมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีของนักเรียนวิชาเอกดนตรีระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2554). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: ตีรณสาร.
- นภา ปิยะศิรินนท์. (2541). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
ของนักศึกษาราชภัฏ**. ภาคนิพนธ์ บธ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นริศรา ยืนยง. (2551). **การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความพอเพียงแห่งตนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดสระแก้ว เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2544). **หลักบริหารการศึกษา**. พิษณุโลก: ภาควิชาการบริหารและพัฒนา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนศวร.
- นิตากร สนามเขต. (2550). **การมีภูมิคุ้มกันภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
การคบเพื่อนอย่างเหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นืออน พิณประดิษฐ์. (2557). **การวิจัยระบบดัชนีความไว้วางใจสังคมอย่างฉลาดของ
นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในสามจังหวัดชายแดนใต้**. รายงานวิจัย
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- บุญชู ศรีเคสือบ. (2550). **หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจพอเพียงในแผนพัฒนา
ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรมศาสนา
กระทรวงวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). **วินัยในตนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**. *วารสารการวัดผลการศึกษา*.
17(1), 3-15.
- บุญรับ คักดีมณี. (2532). **การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน
ราชการ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ และสุทธิศานต์ ชุมวิจารณ์. (2557). **การวิเคราะห์งานวิจัยของไทย
และต่างประเทศในด้านพฤติกรรมจริยธรรม ปลอดภัยและสันติสุข และ
ประชาธิปไตย: การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างอภิมานเพื่อกำหนด
แนวนโยบายในการพัฒนาการวิจัยระบบพฤติกรรมไทย**. รายงานการวิจัย,
การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ.

- ประณต คำนิม. (2549). **ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนการสอนสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. รายงานวิจัย, ภาควิชาจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประเวศ วะสี. (2555). **เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม : แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปราณี จ้อยรอด. (2552). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปริญญวิทย์ นุราช. (2557). **ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพและความสุขในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปิ่นมณี ศรีนวล. (2552). **การศึกษาและการสร้างโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนตามแนวทางความเป็นอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปิยวัชร สุทธิวิช. (2559). **การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา. **วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา**. 20(64), 3-15.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2554ก). **วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 และความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2554ข). **คลังหลวงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: พิมพ์สวย.
- ปรียานุช ธรรมปิยา. (2558). **การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (พ.ศ.2549-พ.ศ.2557)** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.

- บุญภัท ตูลยะเสถียร. (2550). **ความเชื่ออำนาจภายในตนกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.** สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ผจงสุข เนียมประดิษฐ์ (2557). **การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.** วิทยานิพนธ์ ค.ศ., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรรณวดี พันธุ์วงษา. (2553). **การพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างเครือข่ายเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้กระบวนการกลุ่ม.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พระพานวิทย์ เค้าเงื่อน. (2552). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและลักษณะองค์การกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของครูระดับประถมศึกษาในสถานศึกษา กลุ่มลุ่มพินิจ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พระมหาจรัสดถกร อริโย (มะสุใส). (2554). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคุมคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พระมหาสุชาติ ไหมอ่อน. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของพระนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พระอนุชา ทองทา. (2553). **ความรู้และพฤติกรรมการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- พรเทพ ลีทองอิน. (2556). **การสร้างรูปแบบการจัดการคนเก่งของสมาคมกีฬา.** วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พลรพี ทูมาพันธ์. (2554). **ผลการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของครูที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง.** วิทยานิพนธ์ วท.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- พัชรภา ตรีเนตร. (2554). การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
 เหตุผลเชิงจริยธรรมกับ พฤติกรรมจริยธรรม ด้วยวิธีการวิเคราะห์ทอิกมาน.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พัชรีย์ ปานแก้ว. (2556). ทศนคติต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพชีวิตการ
 ทำงานและพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและสังคมของพนักงาน
 บริษัทเอกชน. วิทยานิพนธ์ วท.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พันทิวา โรจนพานิช. (2552). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีพฤติกรรมการเล่นของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, นครสวรรค์.
- พิชญ์ ลิ้มพะสุตร. (2555). พฤติกรรมการตั้งใจเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาค
 พิเศษ มหาวิทยาลัยราชชนครินทร์. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
 กรุงเทพฯ.
- เพ็ญตระการ อรัญทอง. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อ
 การเตรียมความพร้อมในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาระบบ
 กลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษากาฬสินธุ์เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ไพศาล แยมวงศ์. (2555). การศึกษาการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อความพึงพอใจใน
 ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ภัทรภร สีทองดี. (2559). การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิต
 ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ภัทรสิริณัฏ เสวตไอยาราม. (2549). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนที่
 เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพุลเจริญวิทยาคม อำเภอบางพลี
 จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ภาคิณ อังศุณิศ. (2553). ปัจจัยทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนของอาจารย์ตามแนว
 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
 กรุงเทพฯ.

- ภาวนา ประมณฑ์. (2555). **ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมการวางแผนชีวิต ของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- ภิญญาพัชญ์ ปลากัดทอง. (2551). **การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- มนต์ฤดี ทองรัตน์. (2552). **ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำรงชีวิตของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยแม่โจ้.** วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- มัณฑลีย์ เปี่ยมดี. (2558). **ลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม หลีกเลียงอบายมุขของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- มัทนทนาวดี เมธาพัฒนะ. (2547). **ประสบการณ์ในสถานศึกษาแบบอย่างด้านจริยธรรมจาก บิดามารดาและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างมี จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง.** วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2554). **การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- รัตน์จำเรียง เพชรแก้ว. (2545). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ผู้บริหารโรงเรียน กับบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. (2548). **การพัฒนารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสำหรับประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ฤกษ์ชัย คุณูปการ. (2553). **ผลการฝึกอบรมทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ที่มีต่อพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านสิทธิและหน้าที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัย.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- ลดาวัลย์ น้อยเหลือ. (2551). การศึกษาปัจจัยทางจิตและการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลรัฐจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ลลิตร์ภัทร เจริญรัฐ. (2555). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้วยวิธีการวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ลลอง วังนะสาสิกากุล. (2557). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปทุมธานี.
- ลำไย มากเจริญ. (2554). ปัจจัยทางจิตสังคมและความสุขที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของมีประสิทธิภาพของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วัชระ ประทาน. (2556). การพัฒนาโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ และการวิเคราะห์อิทธิพลส่งผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองทางวิชาการต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในเครือข่าย มหาวชิวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วันวิสา สรีระศาสตร์. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคม และการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างจิตพอเพียงและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาอีสเทิร์น. 9(2), 164-174.

- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2553). การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ศักดิ์ดา พัยคณิส. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดสะแกงาม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศุภรางค์ อินทฤทธิ์. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการกับความเครียดของพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2549). การเดินทางตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สมาน รังสิโยกฤษณ์. (2541). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
- สลิลภรณ์ สุตารักษ์สนธิสุด. (2553). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สวาท ตีละโพธิ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนของครู และบรรยากาศของโรงเรียนกับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สะอาดลักษณ์ จงคล้ายกลาง. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สาลินี จงใจธรรม. (2559). การวิจัยผสมผสานวิธีปัจจัยเชิงเหตุพหุระดับของการกำกับตนเองในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

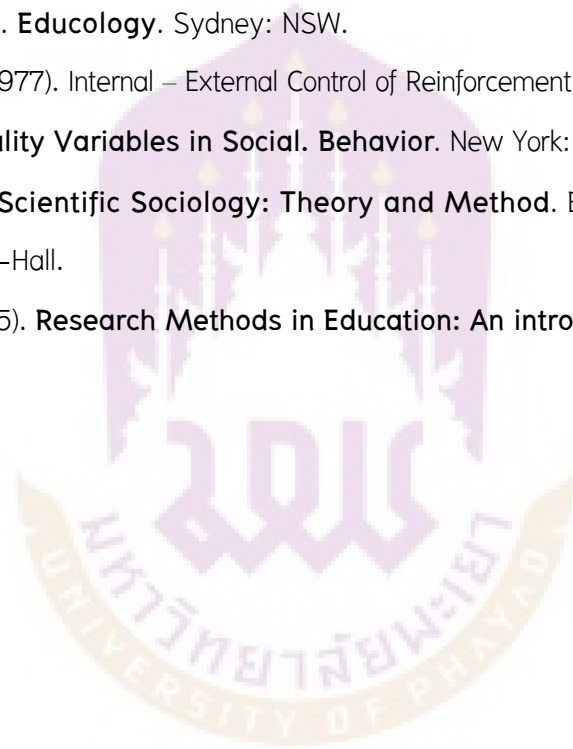
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2550-2554)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ: ดอกเบี๋ย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ทำดีถวายพ่อชีวิตพอเพียง**. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุชาดา วาระดี. (2551). **ปัจจัยส่วนบุคคลและบรรยากาศของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุทธิพร บุญส่ง. (2550). **คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล กรุ๊ป.
- สุนทร กุลวัฒน์วรพงศ์. (2544). **ตามรอยพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง-ทฤษฎีใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.
- สุมาลี สิงห์เกิด. (2553). **ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุพัฒนา บุญแก้ว. (2556). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุภัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- สุภมาศ อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2552). **สถิติการวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์:เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. กรุงเทพฯ: มิสชั่น มีเดีย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). **จิตวิทยาการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุमितตรา เจิมพันธ์. (2545). **จิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). **หลักธรรม หลักทำ ตามรอยพระยุคลบาท** (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2557). **ตามรอยพระยุคลบาท...ครูแห่งแผ่นดิน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2559). **ใต้เบื้องพระยุคลบาท** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- เสงี่ยม สายวรรณะ. (2552). **รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคของเยาวชนตามหลักคิดของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- แสงเดือน เสาะสูงเนิน. (2559). **ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อนงค์ ทองเหม. (2546). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อนันต์ แยมเขื่อน. (2551). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีมารยาททางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อนันต์ แยมเขื่อน. (2558). **การพัฒนาและประเมินเครื่องมือวัดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาปริญญาตรีและความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัด**. วิทยานิพนธ์: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

- อนุ เจริญวงศ์ระยับ. (2552). การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ วท.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อนุสรณ์ ดงเจริญเมือง. (2556). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับค่านิยมความพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- อรพรรณ พงศ์ประยูร. (2559). สถานการณ์ในการเรียนและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนวิทยาศาสตร์ของรัฐและโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อรพินทร์ ชุมชม, สุภาพร ณะชานันท์ และทัศนาก ทอภักดี. (2554). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน. รายงานการวิจัย, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อภิชัย พันธเสน. (2551). การวิจัยและการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. นนทบุรี: เซน ปริ้นติ้ง.
- อัจฉรา ไชยบุณย์. (2550). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อัมพร เรืองศรี. (2554). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ ปรี.ด., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อุษา ศรีจินดารัตน์. (2533). พัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอิโก้ที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของการทำงานและการรับรู้คุณค่าของศาสนาในวัยรุ่นภาคใต้. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อุสา สุทธิสาคร. (2560). จิตวิทยาวัยรุ่น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A Social cognitive view*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bhanthumnavin, D. (2000). Importance of supervisory social support and its implications for HRD in Thailand. *Psychology and Developing Societies: A Journal*. 12(2), 155 – 167.
- Braun, J. B. (1991). An Analysis of Principle Leadership Vision and Its Relationship to School Climate. *Dissertation Abstracts International*. 52(04), 1139-A.

- Cohen, J. (1977). **Statistical power analysis for the behavioral sciences**. New York: Academic Press.
- Cornier, W. H. and Cornier, S. L. (1979). **Interviewing Strategies for Helpers: A Guide to Assessment. Treatment and Evaluation**. California: Brook Cole.
- Deming, W. E. (1982). **Quality Productivity and Competitive Position**. Cambridge: Center for Advanced Engineering, Massachusetts Institute of Technology.
- Eisner, E. (1976). Educational Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Education Evaluation. **Journal of Aesthetic Education**. 39(2), 192–193.
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., and Lang, A. G. (2009). Statistical power analysis using G*power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. **Behavior Research Methods**, 41(4), 1149–1160. Retrieved May 15, 2018, from <https://doi.org/10.3758/BRM.41.4.1149>
- Gulick, L., and Urwick, L. (1937). **Paper on the Science of Administration**. New York: Institute of Public Administration.
- Hauser, D.L. (1980). **Comparison of Difference Model for Organization Analysis**. New York: John Wiley&Son.
- Hoy, W. K. and Hannum, J. W. (1997). Middle School Climate: An Empirical Assessment of Organizational Health and Student Achievement, **Educational Administration Quarterly**, 33(3), 290–311.
- Husen, I. and Postlethwaite, N.T. (1994). **The International encyclopedia of education** (2nd ed). New York: Paramon.
- Keeves, P. J. (1988). Model and Model Building. **Education Research, Methodology, and Measurement: An International Handbook**. Oxford: Pergamon Press.
- Magnusson, D. and Endler, N. S. (1977). **Personality at the crossroad**. New Jersey: LEA.
- Mischel, W., and Harriet, N. M. (1976). **A Cognitive Social – Learning Approach to Morality and Self–Regulation in Tomas Lickona, Moral Development and Behavior: Theory Research and Social Issue**. New York: Academic Press.
- Mescon M. H., Allbert, M. and Kheodour, F. (1985). **Management: Individual and Organizational Effectiveness**. New York: Harper & Row.

- Nation, M., Crusto, C., Wandersman, A., Kumpfer, K. L., Seybolt, D., Morrissey-Kane, E., et al. (2003). What works in prevention principles of effective prevention programs. **American Psychologist**, 58(6/7), 449–456.
- Rotter, J. B. (1966). Generalized Expectancies for Internal Versus External of Reinforcement. **Psychological Monographs: General and Applied**, 80(1), 609.
- Scheffe, H. (1953). A method for judging all contrasts in the analysis of variance. **Biometrika**, 40, 87–104.
- Smith, E.W. (1980). **The Education's Encyclopedia**. New York: Prentices–Hall.
- Stiener, E. (1988). **Educology**. Sydney: NSW.
- Strickland, B. R. (1977). Internal – External Control of Reinforcement, in Thomas Blass (ed.). **Personality Variables in Social. Behavior**. New York: John Wiley and Sons.
- Willer, D. (1986). **Scientific Sociology: Theory and Method**. Englewood Cliff, N.J: Prentice–Hall.
- Wiresma, W. (1995). **Research Methods in Education: An introduction**. Boston: Allyn and Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC) 5 คน

ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ พวงสุวรรณ (เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
2. ดร.อำพร อัครโรจนกุลชัย (เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสีตบุตรบำรุง
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐวิวัฒน์ ลิขิตศิริธรรม (เชี่ยวชาญด้านวิจัยพฤติกรรมศาสตร์)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร. เกศิณี โสขุมา (เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผลและวิจัย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
5. ดร.วรรณดี นาคสุขปาน (เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการจัดการศึกษา)
ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความเห็น/ข้อเสนอแนะการพัฒนาความพอเพียงของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 10 คน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน (เชี่ยวชาญการบริหารการศึกษา) ได้แก่
  - 1.1 นางดวงใจ สมานสิน
ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษาระดับปริญญาโท
โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
  - 1.2 นางชนิษฐา ปัญญนิติรัฐ
ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษาระดับปริญญาโท
โรงเรียนบางชัน (ปรีมวิทยานุสรณ์) สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
  - 1.3 นายธนะ สันติสวัสดิ์
ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษาระดับปริญญาโท
โรงเรียนสามเสนนอก สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

2. ศึกษานิเทศก์ 3 คน (เชี่ยวชาญการบริหารการศึกษา) ได้แก่
  - 2.1 นางปิยะธิดา เกษสุวรรณ
ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยนวัตศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
รักษาการหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา
หน่วยศึกษานิเทศก์ ถนนลาดหญ้า เขตคลองสาน กรุงเทพฯ
  - 2.2 ดร.ศุภจิรา นาคโต (เชี่ยวชาญการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์)
ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยนวัตศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
หน่วยศึกษานิเทศก์ ถนนลาดหญ้า เขตคลองสาน กรุงเทพฯ
  - 2.3 นายศรัณย์ ชัยวงษา
ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยนวัตศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
หน่วยศึกษานิเทศก์ ถนนลาดหญ้า เขตคลองสาน กรุงเทพฯ
3. นักพฤติกรรมศาสตร์ 2 คน (เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมบุคคล) ได้แก่
  - 3.1 ผศ. ดร. ศรัณย์ พิมพ์ทอง
เลขานุการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (โทควบเอก) สาขาวิชาการวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
  - 3.2 อาจารย์ ดร. วีรชัย คำธร
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
4. ครูนักพัฒนานักเรียน (เชี่ยวชาญด้านการสอนและพัฒนานักเรียน) ได้แก่
  - 4.1 นางพิมพ์ประไพ เพ็ญทอง
ครู วิทยาลัยนวัตศึกษานิเทศก์
โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
  - 4.2 นางอาสรา กะดามัน
ครู วิทยาลัยนวัตศึกษานิเทศก์
โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์สูง ด้านวิชาการและการบริหาร
การพัฒนานักเรียน) 5 คน ประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.น้ออน พิณประดิษฐ์
ค.บ. ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา และ การแนะแนว)
Ph.D.(จิตวิทยาสังคม) Kobe University, JAPAN
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.หญิง ดร. ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล
รศ.(สบ๕) หัวหน้าภาคหลักการพยาบาล(ลพ.)
ครุศาสตร์ / พยาบาลศาสตร์ ศิลปศาสตร์
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ พวงสุวรรณ
อดีตรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การบริหารการศึกษา
4. ทันตแพทย์หญิงวรรณ อัครกุล
ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านทันตสาธารณสุข)
ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี
วุฒิการศึกษา ท.บ., สม.
5. นางจิราพร ปทุมเทวาภิบาล
ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC)

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

เรียน ท่านผู้เชี่ยวชาญประเมินข้อความในแบบวัด

เนื่องด้วยเอกสารที่ใช้ในการประเมินฯ มี 2 ชุด ได้แก่ 1) นิยาม และ ผังของแบบวัด (เอกสารชุดที่ 1) 2) ข้อความวัดที่เขียนตามนิยาม ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้ใช้เอกสารทั้ง 2 ชุดนี้ ประกอบกันในการพิจารณาการประเมิน (เอกสารชุดที่ 2)

เอกสารชุดที่ 1 นิยาม และ ผังของแบบวัด

คำชี้แจง เอกสารชุดที่ 1 ประกอบด้วย นิยามของตัวแปร และ ผังของแบบวัด(ตัวแปร) รวม 9 ตัวแปร ดังนี้

แบบวัดที่ 1 จิตลักษณะพอเพียง

นิยาม : จิตลักษณะพอเพียง หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของนักเรียนที่น่าปรารถนา มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง คือ การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น 2) การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น คือ การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น และ 3) การตั้งใจพึ่งตนเอง คือ การคิดของนักเรียนที่จะใช้ความสามารถและความพยายามของตนในการทำสิ่งต่างๆ ด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เพื่อให้ได้ผลดีด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่โดยไม่คิดพึ่งหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือจากภายนอก มากเกินความจำเป็นจนบรรลุเป้าหมายที่ตนวางไว้

ผังของแบบวัด จิตลักษณะพอเพียง

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวม
1) การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง	2, 5, 7, 9	1, 3, 4, 6, 8	9
2) การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น	1, 4, 6, 7	2, 3, 5, 8, 9	9
3) การตั้งใจพึ่งตนเอง	2, 3, 4, 6, 7, 8, 10	1, 5, 9	10
รวม	15	13	28

แบบวัดที่ 2 พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน

นิยาม : พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับตัวในการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความ สามารถและความพยายามของนักเรียนด้านการเรียน ในการที่จะตอบสนองแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นหมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา 2) การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ ในการเรียนก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จในการเรียน

ผังของแบบวัด พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวม
1) การปรับตัวในการเรียน	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9	6, 8	9
2) การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน	4, 5, 7,	1, 2, 3, 6, 8, 9	9
รวม	10	8	18

แบบวัดที่ 3 พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต

นิยาม : พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการใช้ชีวิตประจำวัน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต เป็นผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนในการที่จะตอบสนองในแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นๆ หมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา และ 2) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต คือ การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการใช้ชีวิตประจำวันก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ

ผังของแบบวัด พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวม
1) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต	1, 3, 4, 7, 8, 9	2, 5, 6	9
2) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,	8
รวม	13	4	17

แบบวัดที่ 4 การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู

นิยาม : การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู หมายถึง การที่นักเรียนสามารถสังเกตเห็นการแสดงออกเกี่ยวกับความพอเพียง การปรับตัวและการรับนวัตกรรมของผู้บริหาร และครูในโรงเรียน

ผังของแบบวัด การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวม
1) ผู้บริหาร	1, 2, 4,	3, 5, 6	6
2) ครู	1, 2, 5, 6	3, 4	6
รวม	7	5	12

แบบวัดที่ 5 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง

นิยาม : การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนในการที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ครู และเพื่อน เกี่ยวกับความพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์-สังคม ด้านข้อมูล-ข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์-การเงิน

ผังของแบบวัด การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวม
1) ครอบครัว (อารมณ์ – สังคม, ข้อมูล – ข่าวสาร, วัสดุอุปกรณ์ – การเงิน)	1, 2, 4, 5, 8	3, 6, 7	8
2) ครู (อารมณ์ – สังคม, ข้อมูล – ข่าวสาร, วัสดุอุปกรณ์ – การเงิน)	1, 2, 4, 5, 7, 8	3, 6, 9	9
3) เพื่อน (อารมณ์ – สังคม, ข้อมูล – ข่าวสาร, วัสดุอุปกรณ์ – การเงิน)	2, 3, 4, 7	1, 5, 6	7
รวม	15	9	24

แบบวัดที่ 6 บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง

นิยาม : บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมระหว่างบุคลากรในโรงเรียนรวมถึงตัวนักเรียน โดยที่นักเรียนมีการรับรู้ในทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง และมีการร่วมมือกันในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง

ผังของแบบวัด บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง

องค์ประกอบ	ขอความทางบวก	ขอความทางลบ	รวม
1) การไม่เบียดเบียนตนเอง	1, 2	3	3
2) การไม่เบียดเบียนผู้อื่น	1, 4	2, 3	4
3) การพึ่งตนเอง	3	1, 2	3
4) การปรับตัวในการเรียน / การทำงาน	1, 2	3	3
5) การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน / การทำงาน	1, 3	2	3
6) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต	1, 2	3	3
7) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต	1, 2	3	3
รวม	13	9	22

แบบวัดที่ 7 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง

นิยาม : ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถจดจำ เข้าใจ และระลึกได้จากการเรียนรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับความพอเพียง

ผังของแบบวัด ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง

องค์ประกอบ	ขอความทางบวก	ขอความทางลบ	รวม
1) การไม่เบียดเบียนตนเอง	1, 5	2, 3, 4, 6	6
2) การไม่เบียดเบียนผู้อื่น	2, 5	1, 3, 4, 6	6
3) การตั้งใจพึ่งตนเอง	1, 2, 3	4, 5	5
4) พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน	2, 3	1, 4, 5, 6	6
5) พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต	2, 5	1, 3, 4, 6	6
รวม	11	18	29

แบบวัดที่ 8 ทักษะติดต่อความพอเพียง

นิยาม : ทักษะติดต่อความพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนรู้ถึงประโยชน์ หรือโทษของความพอเพียง และความรู้สึก รัก ชอบ เห็นคุณค่าของความพอเพียง ตลอดจนการมีแนวโน้มที่จะแสดง พฤติกรรมพอเพียง

แผนผังของแบบวัดทักษะติดต่อความพอเพียง

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวม
1) ความรู้เชิงประเมิน	1, 5, 6, 7, 8, 9	2, 3, 4, 10	10
2) ความรู้สึก	4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13	1, 2, 3, 8, 9,	13
3) แนวโน้มแสดงพฤติกรรม	1, 6, 7, 9	2, 3, 4, 5, 8, 10	10
รวม	18	15	33

แบบวัดที่ 9 การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง

นิยาม : การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านจิตใจ และการกระทำเกี่ยวกับความพอเพียงให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตนเอง ซึ่งเกิดความสำนึกว่าเป็นที่ดีงามและมีคุณค่า เป็นการกระทำที่ไม่เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองหรือคนอื่นในอนาคต เป็นสิ่งที่กระทำแล้วก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น

ผังของแบบวัด การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง

องค์ประกอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวม
1) การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง	1,	2	2
2) การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น	3	4, 5	3
3) การพึ่งตนเอง	6, 7	8	3
4) การปรับตัวในการเรียน	9	10	2
5) การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน	11	12	2
6) การปรับตัวในการดำเนินชีวิต	13	14, 15	3
7) การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต	16	17	2
รวม	8	9	17

เอกสารชุดที่ 2 เรื่อง รูปแบบการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง สำหรับผู้เชี่ยวชาญผู้ประเมิน

เอกสารชุดที่ 2 นี้ เป็นเอกสารเพื่อประเมินข้อความตามนิยามของแบบวัดตัวแปรทั้งหมด 9 แบบวัด โดยมีข้อความในตาราง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญโปรดพิจารณาข้อความ แต่ละข้อความว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสาระสำคัญของ นิยาม และ ผังของแบบวัดตัวแปร (ในเอกสารชุดที่ 1) หรือไม่ ถ้าท่านพิจารณาแล้วเห็นว่า สอดคล้องให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง +1, ถ้าไม่แน่ใจให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง 0, ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้องให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง -1 และ หากมีข้อคำแนะนำให้เขียนในช่องข้อเสนอแนะ

แบบวัดที่ 1 จิตลักษณะพอเพียง

ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง				
ด้านสุขภาพ				
1) ฉันเห็นว่าการนอนตื่นเป็นเวลานั้นไม่มีความจำเป็นสำหรับฉัน (-)				
2) ฉันตั้งใจออกกำลังกายเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ (+)				
3) ฉันคิดว่า การดื่ม น้ำหวานหรือน้ำอัดลม แทนการดื่มน้ำเปล่าได้ (-)				
ด้านสังคม				
4) ฉันคิดว่า จะไม่ตอบโต้ผู้ที่ตำหนิฉัน แม้ว่าฉันจะเป็นฝ่ายถูก (-)				
5) ถ้าฉันมีผลงานดี ฉันจะหาโอกาสนำเสนอผลงานให้คนอื่นได้รับทราบ (+)				
6) ฉันไม่เห็นความจำเป็นของการที่ต้องมีเพื่อน (-)				
ด้านเศรษฐกิจ				
7) เมื่อจะซื้อสิ่งของที่ราคาสูง ฉันจะคิดทบทวนหลายครั้ง (+)				
8) ฉันคิดว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องเก็บเงินไว้ใช้ในอนาคต เพราะยังไม่ได้ทำงาน (-)				
9) ฉันเห็นว่าการวางแผนใช้เงินให้ชัดเจนมีความจำเป็น (+)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
2. การคิดไม่เบียดเบียนผู้อื่น				
ด้านสุขภาพ				
1) ฉันตั้งใจที่จะชวนเพื่อนออกกำลังกายเป็นประจำเมื่อมีเวลาว่าง (+)				
2) ฉันชอบชวนเพื่อนซื้อลูกอม ขนมกรุบกรอบมากินกัน (-)				
3) ฉันชอบการเล่นแบบใช้กำลังด้วยความรุนแรงกับเพื่อนๆ (-)				
ด้านสังคม				
4) ฉันไม่เคยคิดที่จะชักชวนเพื่อนหนีเรียนไปเที่ยวเตร่ (+)				
5) ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายกับการทำเวรประจำวัน เช่น เก็บกวาด เช็ด ถูห้องเรียนให้สะอาด (-)				
6) ฉันคิดว่าต้องระมัดระวังเรื่องคำพูดที่จะทำให้ผู้อื่นไม่สบายใจ (+)				
ด้านเศรษฐกิจ				
7) ฉันคิดที่จะออมเงินค่าขนมไว้สำหรับไปบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ (+)				
8) เมื่อฉันมีปัญหาเรื่องเงิน ฉันมักยืมเงินจากเพื่อนเพื่อใช้แก้ปัญหาหนี้ (-)				
9) ฉันหวังว่าจะได้เงินจากผู้ปกครองเพื่อซื้อเครื่องแต่งกาย หรือ โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ (-)				
3. การตั้งใจพึ่งตนเอง				
ด้านสุขภาพ				
1) ฉันออกกำลังกายเฉพาะเวลาที่มีเพื่อนชวนไปเท่านั้น (-)				
2) เมื่อฉันไม่สบาย ฉันมักอ่านฉลากยาและรับประทานด้วยตนเอง (+)				
3) ฉันคิดว่าฉันสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณภาพสำหรับตัวเองได้ (+)				
4) ถึงแม้จะมีปัญหา ฉันก็ไม่คิดที่จะพึ่งพาสารเสพติด (+)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ด้านสังคม				
5) ฉันมักเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามคำแนะนำของเพื่อน (-)				
6) ฉันคิดว่าฉันสามารถแยกแยะและเลือกคบเพื่อนที่ดีได้ด้วยตนเอง (+)				
7) เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าใจ ฉันกล้าที่จะอธิบายให้ท่านเข้าใจฉันได้ (+)				
ด้านเศรษฐกิจ				
8) ฉันคิดว่าฉันจะวางแผนการใช้เงินที่มีอยู่โดยไม่ให้เกิดปัญหาได้ (+)				
9) ถ้าเงินไม่พอใช้ฉันคิดว่าจะหยิบยืมจากเพื่อนได้ (-)				
10) หากจำเป็นต้องใช้เงินเกินจากที่ผู้ปกครองให้ ฉันคิดว่าจะต้องหาเงินเพิ่มด้วยตนเอง (+)				

แบบวัดที่ 2 พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน

ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การปรับตัวในการเรียน				
1) ฉันมักจะประสบปัญหาในการมาโรงเรียนสาย ฉันจึงต้องรีบตื่นนอนให้เช้ายิ่งขึ้น (+)				
2) เมื่อเรียนวิชาใดที่ไม่เข้าใจ ฉันจะอ่านแบบเรียนซ้ำหลายๆ ครั้ง เพื่อจะได้ให้เข้าใจสิ่งที่ครูสอน (+)				
3) เมื่อมีครูคนใหม่เข้าสอน ฉันจะตั้งใจฟังเป็นพิเศษเพื่อให้เข้าใจกับสิ่งที่ครูสอนได้ (+)				
4) ในบางวิชาที่รุ่นพี่บอกว่าข้อสอบยาก ฉันมักจะหาข้อสอบที่หลากหลายมาลองทำก่อน (+)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
5) เพราะครูสุ่มเรียกชื่อเป็นบางครั้ง ฉันจึงเข้าเรียนทุกชั่วโมงตรงเวลา (+)				
6) ฉันยอมแบกกระเป๋าหนักมาโรงเรียน เพราะเห็นว่าการจัดตารางเรียนเป็นเรื่องยุ่งยาก (-)				
7) ฉันเข้าห้องสมุดเพื่อค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้เรียนดียิ่งขึ้น (+)				
8) เมื่อฉันไม่ค่อยเข้าใจบทเรียน ฉันก็จะนั่งเหม่อลอยเพียงรอให้หมดเวลา (-)				
9) ฉันมักจะรวมกลุ่มเพื่อนสนิทที่สอบได้คะแนนไม่ดีมาทบทวนบทเรียนด้วยกัน (+)				
2. การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน				
1) ฉันคิดว่าเทคโนโลยีใหม่ๆ มีราคาแพงเกินไป ไม่น่าใช้ (-)				
2) ฉันใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความสนุก สนานเล่นเพลินมากกว่าใช้เพื่อการเรียน (-)				
3) ฉันไม่ชอบใช้คอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์สมัยใหม่เป็นเครื่องมือในการเรียน (-)				
4) เมื่อครูแนะนำเอกสารใหม่เกี่ยวกับการเรียน ฉันจะรีบสืบค้นจากเว็บไซต์มาอ่าน (+)				
5) ฉันสืบค้นข้อมูลความรู้ใหม่จากเว็บไซต์ เพื่อให้งานที่ทำส่งครูมีคุณภาพดี (+)				
6) ฉันพึ่งพาข้อมูลทางวิชาการจากเพื่อนคนอื่น มากกว่าจะค้นหาด้วยตนเอง (-)				
7) ฉันนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการนำเสนอผลงานในชั้นเรียน (+)				
8) ฉันรู้สึกไม่สะดวกที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าความรู้ (-)				
9) ฉันดูรายการโทรทัศน์ หรือเว็บไซต์เฉพาะเพื่อความบันเทิง (-)				

แบบวัดที่ 3 พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต

ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การปรับตัวในการดำเนินชีวิต				
1) เพื่อลดค่าน้ำที่ต้องจ่ายของครอบครัว ฉันจึงนำน้ำที่เหลือจากการล้างผัก หรือซักผ้าไปรดต้นไม้ (+)				
2) ฉันมักจะตื่นสายในวันหยุด ทำให้ งานบ้านบกพร่องและถูกว่ากล่าวจากผู้ปกครอง (-)				
3) เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทกับพี่และน้อง ฉันจึงใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ (+)				
4) ฉันจะพยายามอธิบายกับผู้ปกครองหรือครู หากฉันไม่เห็นด้วยกับความคิดของท่าน (+)				
5) เมื่อฉันมีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อน ฉันไม่สนใจที่ปรับความเข้าใจกับเขาก่อน (-)				
6) ฉันเห็นเพื่อนแต่งกายตามแฟชั่น ฉันจึงหาซื้อมาแต่งตามเพื่อน (-)				
7) เพื่อลดค่าไฟฟ้าที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือน ฉันจึงปิดไฟปิดโทรทัศน์ทุกครั้งที่ไม่ใช้ (+)				
8) เมื่อฉันพบปัญหาเรื่องใดก็ตาม ฉันพยายามแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง (+)				
9) เมื่อฉันเกิดความเครียด ฉันมักจะพักผ่อนหรือออกกำลังกาย (+)				
2. การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต				
1) ฉันไม่สะดวกที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อข้อมูล ข่าวสาร (-)				
2) ฉันชอบที่จะนำวัสดุสิ่งของที่เหลือใช้มาดัดแปลงเป็นของใช้ใหม่ (+)				
3) เพื่อให้ทันเหตุการณ์ ฉันติดตามข่าวสาร คนควาความรู้ใหม่ ๆ จากห้องสมุดหรือเว็บไซต์อยู่เสมอ (+)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
4) เมื่อผู้ปกครองต้องการข้อมูลหรือความรู้ใหม่ๆ ฉันก็จะช่วยค้นหาให้ได้ (+)				
5) เมื่อฉันมีข้อสงสัยเรื่องต่างๆ ฉันมักจะศึกษาจากเว็บไซต์หรือหนังสือจากห้องสมุดด้วยตนเอง (+)				
6) เมื่อฉันเรียนในห้องแล้ว ฉันมักใช้เวลาว่างค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ เพิ่มเติม (+)				
7) เมื่อฉันมีเวลาว่างฉันมักใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิงและสนทนากับเพื่อน (+)				
8) ก่อนใช้อุปกรณ์ที่ซื้อใหม่ ฉันจะศึกษาคู่มือจนเข้าใจ จึงเริ่มใช้งาน (+)				

แบบวัดที่ 4 การรับรู้การปฏิบัติอย่างพอเพียงของผู้บริหารและครู
ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. ผู้บริหาร				
1) ฉันพบบ่อยๆ ว่า ผู้อำนวยการของฉันพูดถึงความก้าวหน้าทางวิชาการ (+)				
2) ผู้อำนวยการของฉันมีการประชุมชี้แจงกับครูบ่อยๆ เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในสังคม (+)				
3) ผู้อำนวยการของฉันไม่ได้ใช้วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนา นักเรียน (-)				
4) ผู้อำนวยการของฉันไม่ได้ใช้สิ่งของราคาแพงแต่ก็ดูเหมาะสมดี (+)				
5) ผู้อำนวยการของฉันไม่ค่อยได้ออกไปรวมกิจกรรมกับชุมชน (-)				
6) ผู้อำนวยการของฉันไม่ได้พูดถึงความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เลย (-)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
2. ครู				
1) ครูของฉันชอบใช้สิ่งของที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเองจากวัสดุเหลือใช้หรือวัสดุที่เป็นธรรมชาติ (+)				
2) ครูของฉันแนะนำให้ฉันและเพื่อนๆ ไปค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ที่น่าสนใจจากเว็บไซต์ (+)				
3) แม่ฉันและเพื่อนไม่สนใจในการสอนของครู ครูก็ยังคงใช้วิธีสอนแบบเดิมๆ (-)				
4) เมื่อฉันและเพื่อนๆ มีปัญหาไปปรึกษาครู ครูมักบ่นเบี่ยงที่จะหาทางช่วยเหลือ (-)				
5) ครูของฉันมีความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการสอน (+)				
6) ฉันเห็นว่าครูของฉันนำความรู้ใหม่ๆ มาสนทนากับนักเรียนเป็นประจำ (+)				

แบบวัดที่ 5 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง

ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. ครอบครัว				
ด้านอารมณ์ – สังคม				
1) ผู้ปกครองชมฉันเมื่อฉันใช้จ่ายแบบประหยัดจนมีเงินจากค่าขนมเหลือเก็บ (+)				
2) ผู้ปกครองชื่นชมฉันที่รู้จักค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน (+)				
3) เมื่อฉันแสดงกิริยาไม่เหมาะสม ผู้ปกครองของฉันจะกล่าวตักเตือนโดยไม่ฟังคำอธิบาย (-)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ด้านข้อมูล-ข่าวสาร				
4) ผู้ปกครองแนะนำให้ฉันทบทวนวิชาที่ยากให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้คะแนนดีกว่าเดิม (+)				
5) ผู้ปกครองของฉันแนะนำวิธีใหม่ๆ ในการใช้น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด (+)				
6) ฉันไม่เคยได้รับการแนะนำจากผู้ปกครองในการเลือกรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ต (-)				
ด้านวัสดุอุปกรณ์-การเงิน				
7) ผู้ปกครองมักซื้ออุปกรณ์การเรียนที่มีราคาแพงให้ฉันใช้ (-)				
8) ผู้ปกครองของฉันสนับสนุนให้ฉันใช้คอมพิวเตอร์เพื่อค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ จากเว็บไซต์ (+)				
2. ครู				
ด้านอารมณ์ - สังคม				
1) เมื่อฉันมีปัญหาไม่สบายใจ ครูมักจะแสดงความห่วงใยแก่ฉันเสมอ (+)				
2) เมื่อฉันและเพื่อนร่วมงานได้ตรงเวลามากขึ้น ครูชื่นชมและยกย่องฉันและเพื่อนๆ (+)				
3) เมื่อฉันไปสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องใหม่ๆ ฉันไม่เคยได้คำอธิบายที่ชัดเจนจากครู (-)				
ด้านข้อมูล - ข่าวสาร				
4) ครูมักนำข่าวสารหรือความรู้ใหม่ๆ มาแนะนำแก่ฉันและเพื่อนๆ (+)				
5) ครูของฉันมักจะแนะนำวิธีการออมเงินที่ถูกต้องแก่ฉันและเพื่อนๆ (+)				
6) ครูมักไม่มีคำแนะนำใดๆ เมื่อฉันและเพื่อนมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ (-)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ด้านวัสดุอุปกรณ์ - การเงิน				
7) ถ้าฉันและเพื่อนจะสร้างสิ่งประดิษฐ์ชิ้นใหม่ มักได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จากครูเสมอ (+)				
8) เมื่อนักเรียนมีเวลาว่าง ครูมักนำเกมส์หรือกิจกรรมมาให้ นักเรียนเล่นให้เกิดประโยชน์ (+)				
9) ครูไม่ค่อยให้คำแนะนำเรื่องการใช้อุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างถูกวิธี (-)				
3. เพื่อน				
ด้านอารมณ์ - สังคม				
1) เมื่อฉันมีปัญหาคับข้องใจ เพื่อนของฉันมักจะเฉยเมยหรือหัวเราะเยาะ (-)				
2) เพื่อนยกย่องฉัน ที่ฉันกล้าอธิบายให้ครูเข้าใจ เมื่อถูกครูตำหนิด้วยความเข้าใจผิด (+)				
ด้านข้อมูล-ข่าวสาร				
3) เมื่อฉันมีเรื่องเดือดร้อน ฉันมักจะได้รับความแนะนำที่ดีจากเพื่อนเสมอ (+)				
4) เพื่อนของฉันมักจะแนะนำแหล่งข้อมูลใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการเรียน (+)				
5) เพื่อนๆ ไม่เคยคุยข่าวสารหรือความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ฉันได้ทราบ (-)				
ด้านวัสดุอุปกรณ์-การเงิน				
6) เมื่อฉันต้องการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ใหม่ๆ ในการทำงาน ฉันมักไม่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนๆ (-)				
7) เพื่อนจะให้ฉันยืมอุปกรณ์การเรียนเสมอ เมื่อฉันลืมหรือทำอุปกรณ์การเรียนหาย (+)				

แบบวัดที่ 6 บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง

ขอความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การไม่เบียดเบียนตนเอง				
1) ผู้อำนวยการของฉันไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ (+)				
2) ครูของฉันชอบเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย (+)				
3) เพื่อนของฉันชอบรับประทานขนมกรุบกรอบที่ไม่มีประโยชน์ (-)				
2. การไม่เบียดเบียนผู้อื่น				
1) ผู้อำนวยการของฉันจะให้ครูหรือนักเรียนช่วยงานที่เฉพาะที่จำเป็น (+)				
2) ครูในโรงเรียนของฉันมีเรื่องถกเถียงกันอยู่บ่อยๆ (-)				
3) ครูของฉันมักพูดคุยการเรื่องการพนัน เช่น การซื้อหวย (-)				
4) เพื่อนของฉันมักจะหลีกเลี่ยงการพูดโกหก (+)				
3. การพึ่งตนเอง				
1) ผู้อำนวยการของฉันมักมอบหมายให้รองผู้อำนวยการทำหน้าที่แทน (-)				
2) มีนักเรียนหลายคนในโรงเรียนของฉันที่มีฐานะดีแต่ยังขอความช่วยเหลือจากคนอื่น (-)				
3) เพื่อนของฉันมักจะตั้งใจเรียนและทำงานส่งครูด้วยตนเองโดยไม่คิดลอกเพื่อน (+)				
4. การปรับตัวในการเรียน / การทำงาน				
1) ถ้าพบว่ามีสิ่งของชำรุดเสียหาย ผู้อำนวยการของฉันก็จะซ่อมแซมหรือจัดซื้อให้ใหม่ (+)				
2) เมื่อครูของฉันพบปัญหาในการทำงาน ท่านก็พยายามแก้ไขจนสำเร็จ (+)				
3) แม้เพื่อนบางคนจะมีปัญหาเรื่องการเรียนรู้ แต่พวกเขาก็ไม่คิดที่จะแก้ไข (-)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
5. การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน / การทำงาน				
1) ผู้อำนวยการของฉันมักนำข่าวสารใหม่ๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันมาเล่าให้นักเรียนฟัง (+)				
2) ในโรงเรียนครูมักใช้วิธีการสอนและกิจกรรมแบบเดิมๆ กับนักเรียน (-)				
3) ในห้องเรียนของฉันมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ใหม่ๆ กันอยู่เสมอ (+)				
6. การปรับตัวในการดำเนินชีวิต				
1) ผู้อำนวยการของฉันมักจะใช้เวลาว่างในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและชุมชน (+)				
2) ครูของฉันมักใช้สิ่งของอย่างทะนุถนอมเพื่อยืดอายุการใช้งาน (+)				
3) เพื่อนๆ ของฉันมักมีปัญหากับครูหรือผู้ปกครอง (-)				
7. การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต				
1) ผู้อำนวยการของฉันมักติดตามข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ (+)				
2) ครูของฉันมักจะค้นหาความรู้ใหม่ๆ ที่น่าสนใจจากอินเทอร์เน็ต (+)				
3) เพื่อนของฉันไม่ค่อยสนใจคนควาคำรู้ใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้พัฒนาตนเอง (-)				

แบบวัดที่ 7 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง

ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน โดยการเลือกตอบใน 2 มิติ คือ 1) ให้เลือกคำตอบ “ถูก” หรือ “ผิด” 2) ให้เลือกตามความมั่นใจในการตอบ 3 ระดับ คือ “น้อย” “ปานกลาง” และ “มาก”

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การไม่เบียดเบียนตนเอง				
1) คนที่ตื่นนอนไม่เป็นเวลาเป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง (+)				
2) คนที่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันหรือสารเสพติดเป็นคนที่มีความพอเพียง (-)				
3) คนที่ออกกำลังกายอย่างหนักเพื่อสุขภาพดี คือคนที่มีความพอเพียง (-)				
4) คนที่มีเงินแล้วไม่ยอมใช้แม่มีเรื่องจำเป็น ถือว่าเป็นคนที่มีความพอเพียง (-)				
5) นักเรียนที่เรียนได้คะแนนดีแล้ว แต่ก็ยังขยันมากกว่าเดิมอีก เป็นคนที่มีความพอเพียง (+)				
6) คนที่มีปัญหาการเงิน และมักหยาบคายจากคนอื่นเป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง (-)				
2. การไม่เบียดเบียนผู้อื่น				
1) คนที่แบ่งปันสิ่งของของตนเองให้กับผู้อื่นเป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง (-)				
2) คนที่ทำผิดแล้ว ยอมรับผิด คือคนที่มีความพอเพียง (+)				
3) คนที่ไม่ระมัดระวังเรื่องคำพูด เป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง (-)				
4) คนที่ยืมเงินเพื่อนแล้วไม่คืนเป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง (-)				
5) คนที่คอยช่วยเหลือเพื่อน เมื่อเวลาเพื่อนมีปัญหาคนที่มีความพอเพียง (+)				
6) คนที่ชักชวนเพื่อนไปเที่ยวเล่น ขณะที่เพื่อนส่วนใหญ่กำลังเรียน เป็นคนที่มีความพอเพียง (-)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
3. การพึ่งตนเอง				
1) แม้งานจะยากสักเพียงใด คนที่มีความพอเพียงก็จะพยายามทำด้วยตนเองให้สำเร็จ (+)				
2) คนที่ใช้เงินอย่างประหยัดและมีเงินเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็นเป็นคนที่มีความพอเพียง (+)				
3) คนที่รู้จักทำอะไรด้วยตนเองไม่ทำตนให้เป็นภาระผู้อื่น เป็นคนที่มีความพอเพียง (+)				
4) เมื่อครูได้มอบหมายงาน คนที่ไม่ทำด้วยตนเองแต่รอให้เพื่อนช่วยเป็นคนที่มีความพอเพียง (-)				
5) เมื่อเกิดปัญหา คนที่พยายามแก้ปัญหา แต่ไม่สำเร็จเป็นคนไม่มีความพอเพียง (-)				
4. พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน (การปรับตัวและการยอมรับนวัตกรรม)				
1) คนที่มาโรงเรียนสายเป็นประจำ แต่ไม่ปรับปรุงตัวเอง เป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง (-)				
2) คนที่เรียนวิชายากแล้ว รู้จักหาข้อสอบมาฝึกหัดทำเป็นคนที่มีความพอเพียง (+)				
3) คนที่สืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดหรืออินเทอร์เน็ต เพื่อได้ความรู้ใหม่ๆ ทำงานส่งครู เป็นคนที่มีความพอเพียง (+)				
4) คนที่ไม่ค่อยเข้าใจบทเรียน และไม่ถามครู ไม่ถามเพื่อน เป็นคนที่มีพอเพียง (-)				
5) คนที่ชอบดูแต่รายการโทรทัศน์ หรือเว็บไซต์เฉพาะเพื่อนบันเทิงเป็นคนพอเพียง (-)				
6) คนที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ เป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง (-)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต (การปรับตัวและการยอมรับนวัตกรรม)				
1) คนที่ใช้น้ำประปา - ไฟฟ้าโดยไม่คำนึง ถึงความประหยัดค่าใช้จ่าย เป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง (-)				
2) เมื่อเกิดปัญหา คนที่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เป็นคนที่มีความพอเพียง (+)				
3) คนที่ชอบแต่งตัวตามแฟชั่น หรือ ชื้อของตามคนอื่น เป็นคนที่มีความพอเพียง (-)				
4) คนที่สนใจสิ่งคิดค้นใหม่ๆ อยู่ตลอดเป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง (-)				
5) คนที่ไม่ลืมปิดหรือถอดปลั๊กเมื่อเลิกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า ทุกครั้งเป็นคนที่มีความพอเพียง (+)				
6) คนที่วางมือไว้จะต้องคุยโทรศัพท์ หรือ เล่นอินเทอร์เน็ตเป็นคนที่มีความพอเพียง (-)				

แบบวัดที่ 8 ทศนคติต่อความพอเพียง

ขอความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. ความรู้เชิงประเมิน				
การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง				
1) ฉันคิดว่าเรื่องประหยัดอดออมเป็นสิ่งที่ดีและควรทำ (+)				
2) ฉันไม่เห็นประโยชน์ของการต้องใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง (-)				
การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น				
3) ฉันคิดว่าการนำสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเองเป็นสิ่งที่ไม่เสียหาย (-)				
4) ฉันเห็นว่าการใช้กำลังในการตัดสินปัญหาช่วยให้เพื่อนยอมรับได้ (-)				
การตั้งใจพึ่งตนเอง				
5) ฉันคิดว่าการทำตนให้เป็นภาระกับคนอื่น เป็นผลเสียแก่ตัวฉันเอง (+)				
การปรับตัวในการเรียน				
6) ฉันกลัวทำงานส่งครูไม่ทันตามกำหนด ฉันจึงพยายามทำให้ทันส่งตามกำหนด (+)				
7) ฉันคิดว่าการทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้สอบได้คะแนนดี (+)				
การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน				
8) ฉันคิดว่าการค้นคว้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอจะทำให้ฉันเป็นคนรอบรู้ (+)				
การปรับตัวในการดำเนินชีวิต				
9) ฉันรู้ว่าถ้าออกกำลังกายเป็นประจำจะทำให้ฉันมีสุขภาพแข็งแรง (+)				
การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต				
10) ฉันคิดว่า การเปลี่ยนโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่อยู่เสมอ จะทำให้ฉันเป็นคนทันสมัย (-)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
2. ความรู้สึก				
การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง				
1) ฉันรู้สึกเอ็ดอรรอยกับการที่ได้กินขนมกรุบกรอบ (-)				
2) การนอนดึกตื่นสายให้ความรู้สึกดี ๆ กับฉัน (-)				
การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น				
3) ฉันรู้สึกสนุกที่ได้แกล้งเพื่อน (-)				
4) ฉันรู้สึกภูมิใจหากได้มีโอกาสช่วยเหลือสังคม (+)				
การตั้งใจฟังตนเอง				
5) ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำงานที่ครุมอบหมายด้วยตนเอง (+)				
6) ฉันรู้สึกภูมิใจที่ฉันสามารถเก็บเงินซื้อของที่อยากได้ด้วยตนเอง (+)				
การปรับตัวในการเรียน				
7) เมื่อฉันรู้สึกว่าเรียนไม่เข้าใจ ฉันจะถามครู หรือถามเพื่อน (+)				
8) เมื่อครุมอบหมายงานที่ยาก ฉันรู้สึกกังวลถ้าไม่มีคนช่วย (-)				
การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน				
9) ฉันไม่ชอบใช้โทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ตในการหาความรู้เกี่ยวกับการเรียน (-)				
10) ฉันรู้สึกสนุกที่จะใช้แหล่งความรู้ ใหม่ ๆ ทำงานส่งครู (+)				
การปรับตัวในการดำเนินชีวิต				
11) ฉันรู้สึกว่าตนเองมีค่า ถ้าได้ตื่นแต่เช้าเพื่อช่วยงานของครอบครัว (+)				
การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต				
12) ฉันเห็นคุณค่าของการใช้วิธีใหม่ๆ ในการดูแลสุขภาพของตนเอง (+)				
13) ฉันจะรู้สึกภูมิใจ ถ้าสามารถประดิษฐ์สิ่งของที่ได้จากวัสดุเหลือใช้ได้สำเร็จ (+)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
3. แนวโน้มแสดงพฤติกรรม				
การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง				
1) ถึงแม้ว่าบ้านฉันอยู่ใกล้ร้านขายบุหรี่ยุ้ย ฉันก็ไม่สนใจจะลองสูบ (+)				
2) ถึงแม้จะมีโอกาส หรือมีเวลาว่างฉันก็ไม่คิดที่จะออกกำลังกาย (-)				
การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น				
3) ถ้ามีโอกาสฉันคิดที่จะชวนเพื่อนๆ ไปดื่มสุรา สูบบุหรี่ (-)				
4) ฉันอยากได้อะไรใหม่ๆ ฉันจะขอเงินผู้ปกครองซื้ออย่างไม่ลังเล (-)				
การตั้งใจฟังตนเอง				
5) ฉันจำเป็นต้องฟังเพื่อนในการเรียน (-)				
การปรับตัวในการเรียน				
6) เมื่อเปิดภาคเรียนใหม่ ฉันตั้งใจที่จะทุ่มเทกับการเรียน เพื่อให้เรียนทันเพื่อน (+)				
การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน				
7) เมื่อมีโอกาสฉันจะแสวงหาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ใหม่ๆ มาใช้ทำงานส่งครู (+)				
การปรับตัวในการดำเนินชีวิต				
8) ฉันไม่เคยคิดที่จะทำงาน หรือหารายได้ เพื่อใช้ในกิจกรรมส่วนตัวของฉัน (-)				
การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต				
9) ฉันคงต้องหาความรู้เทคนิคการใช้น้ำ-ไฟฟ้าอย่างประหยัดเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในบ้าน (+)				
10) ฉันไม่ค่อยสนใจในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ แม้ว่าการค้นคว้าจะทำได้ไม่ยาก (-)				

แบบวัดที่ 9 การมีวินัยในตนเองในการปฏิบัติตนอย่างพอเพียง

ข้อความวัดตามนิยาม เพื่อใช้กับการประเมิน 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง”

ข้อความ	ความเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ				
1. การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง				
1) ฉันถือปฏิบัติในการรับประทานอาหารให้ตรงเวลา (+)				
2) ฉันมักจะลืมทำงานที่ครูมอบหมายจนทำให้ไม่สามารถส่งครูได้ตามกำหนด (-)				
2. การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น				
3) ฉันตั้งใจที่จะไม่รบกวนค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองเกินกว่าที่ได้รับประจำ (+)				
4) ถ้ามีเวลาน้อย ฉันคิดที่จะนำผลงานของเพื่อนมาเป็นผลงานตัวเองเพื่อส่งครู (-)				
5) ฉันไม่เห็นผลเสียที่จะคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน (-)				
3. การพึ่งตนเอง				
6) ฉันระมัดระวังเรื่องค่าใช้จ่ายเพื่อไม่ให้มีปัญหาเรื่องการเงิน (+)				
7) ฉันมักจะอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนโดยไม่ต้องมีใครบอก (+)				
8) ถ้าวิชาใดยากฉันอาจต้องลอกข้อสอบเพื่อน (-)				
4. การปรับตัวในการเรียน				
9) ฉันมักทำงานที่ครูมอบหมายได้สำเร็จและส่งได้ตรงตามเวลา (+)				
10) ฉันเข้าห้องเรียนสายเป็นประจำ (-)				
5. การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน				
11) ฉันพยายามที่จะค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ นอกห้องเรียน เพื่อทำความเข้าใจมากขึ้น (+)				
12) ฉันมักมีปัญหาในการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่ครูแนะนำ (-)				

(ต่อ)

ข้อความ	ความเห็น			ขอเสนอแนะ
	+1	0	-1	
6. การปรับตัวในการดำเนินชีวิต				
13) แม่จะรู้สึกไม่สะดวก แต่ฉันก็ใช้ทางมาลายหรือสะพาน ลอยเพื่อข้ามถนน (+)				
14) ฉันมักมีปัญหาที่ต้องโต้เถียงกับเพื่อนฉัน (-)				
15) เมื่อต้องต่อแถวเข้าคิวยาวๆ ถ้ามีโอกาสฉันจะลัดคิว (-)				
7. การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต				
16) ฉันพยายามนำวิธีการใหม่ๆ ที่ได้จากโทรทัศน์หรือเว็บไซต์ มาปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพ (+)				
17) ครู หรือผู้ปกครองแนะนำการปรับปรุงตัวให้กับฉัน ฉันมักทำไม่ได้ (-)				

ภาคผนวก ค แบบสอบถามสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามความคิดเห็น
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

พ.ศ. 2561

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความคิด ความเห็น การกระทำในชีวิตประจำวันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 12 ตอน ประกอบด้วย
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนผู้ตอบ
  - ตอนที่ 2 ความเข้าใจของฉันเกี่ยวกับความพอเพียง
  - ตอนที่ 3 ตัวตนของฉัน
  - ตอนที่ 4 การปฏิบัติตัวของฉัน
  - ตอนที่ 5 ความเข้าใจของฉัน
  - ตอนที่ 6 ฉันกับปัจจุบันและอนาคต
  - ตอนที่ 7 ความคิด ความเห็นของฉัน
  - ตอนที่ 8 การปฏิบัติตัวในการเรียนของฉัน
  - ตอนที่ 9 การปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันของฉัน
  - ตอนที่ 10 ฉันกับประสบการณ์ในโรงเรียน
  - ตอนที่ 11 คนใกล้ชิดปฏิบัติต่อฉัน
  - ตอนที่ 12 การปฏิบัติตัวของบุคคลรอบตัวฉัน
3. ขอให้นักเรียนอ่านข้อความและตอบให้ครบทุกข้อความตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะไม่มีการเปิดเผยต่อนักเรียนแต่ประการใด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนและนักเรียนรุ่นต่อไป นอกจากนี้ การตอบแบบสอบถามของนักเรียนยังเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยอีกด้วย

ข้อความอาจมีจำนวนมาก นักเรียนควรพักสายตาในการตอบเป็นระยะๆ และจึงตอบต่อไปให้ครบสมบูรณ์ทุกข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากนักเรียนด้วยดี และขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวสิริพร บุญพา

ตอนที่ 1

คำแนะนำการตอบ จงเติมข้อความตรงที่ว่าง..... หรือ ทำเครื่องหมาย ✓
ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนผู้ตอบ

1. เพศ ชาย หญิง
2. ระดับชั้นเรียน ม. 1 ม. 2 ม.3
3. จังหวัดที่เกิด กทม. ปริมณฑล และต่างจังหวัด
(ระบุ).....

ตอนที่ 2

คำแนะนำการตอบ สำหรับตอนที่ 2 นี้ แต่ละข้อความนักเรียนจะตอบ 2 ครั้ง
ดังนี้

ครั้งแรก อ่านข้อความแล้วตัดสินใจ ถูก-ผิด ถ้า “ถูก” ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ตรง
..... ถ้า “ผิด” ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ตรง.....

ถูก

ผิด

ครั้งที่สอง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับ ระดับความมั่นใจ ของนักเรียนที่ตอบ
ว่า “ถูก” หรือ “ผิด” นั้น ซึ่งมีตั้งแต่ “น้อย” ถึง “มาก”

ตัวอย่างการตอบ

0. ช้างเป็นสัตว์ประจำชาติไทย

✓ : ..... † ความมั่นใจ ..... † ✓ † ..... †
ถูก#   ผิด   ในคำตอบ   น้อย   ปานกลาง   มาก

การตอบเช่นนี้ แสดงว่าผู้ตอบเห็นว่า ข้อความดังกล่าว ถูก และ มั่นใจในระดับ ปานกลาง

ตอนที่ 2 ความเข้าใจของฉันเกี่ยวกับความพอเพียง

1. คนที่ตื่นนอนไม่เป็นเวลาเป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

2. คนที่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันหรือสารเสพติดเป็นคนที่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

3. นักเรียนที่เรียนได้คะแนนดีแล้ว แต่ก็ยังขยันมากกว่าเดิมอีก เป็นคนที่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

4. คนที่ทำผิดแล้ว ยอมรับผิด คือคนที่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

5. คนที่ยืมเงินเพื่อนแล้วไม่คืนเป็นคนที่ไม่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

6. คนที่คอยช่วยเหลือเพื่อน เมื่อเวลาเพื่อนมีปัญหาคนที่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

7. แม้งานจะยากสักเพียงใด คนที่มีความพอเพียงก็จะพยายามทำด้วยตนเองให้สำเร็จ

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

8. คนที่รู้จักทำอะไรด้วยตนเองไม่ทำตนให้เป็นภาระผู้อื่นเป็นคนที่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

9. เมื่อครูได้มอบหมายงาน คนที่ไม่ทำด้วยตนเองแต่รอให้เพื่อนช่วยเป็นคนที่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

10. คนที่มาโรงเรียนสายเป็นประจำ แต่ไม่ปรับปรุงตัวเองเป็นคนที่ไม่มี ความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

11. คนที่เรียนวิชายากแล้ว รู้จักหาข้อสอบมาฝึกหัดทำเป็นคนที่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

12. คนที่สืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดหรืออินเทอร์เน็ต เพื่อได้ความรู้ใหม่ๆ ทำงานส่งครู เป็นคนที่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

13. คนที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ เป็นคนที่ไม่มี ความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

14. เมื่อเกิดปัญหา คนที่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเป็นคนที่มีความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

15. คนที่สนใจสิ่งคิดค้นใหม่ๆ อยู่ตลอดเป็นคนที่ไม่มี ความพอเพียง

----- ความมั่นใจ -----
 ถูก ผิด ในคำตอบ น้อย ปานกลาง มาก

คำตอนที่ 3- 12

คำแนะนำการตอบ ตอนที่ 3-12 นี้ แต่ละตอนประกอบด้วยข้อความที่มีระดับการตอบ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” วิธีการตอบแต่ละข้อความเป็นดังนี้

ขั้นที่ 1 อ่านข้อความแต่ละข้อความให้เข้าใจ

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนคิดว่า ข้อความนั้นๆ เป็นความจริงสำหรับนักเรียนเพียงไร แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนเพียงระดับเดียว จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

ตัวอย่างการตอบ

0. ถึงแม้จะว่าไม่ได้อยู่ในช่วงสอบ ฉันอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ

✓

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

การตอบเช่นนี้ แสดงว่าผู้ตอบเห็นว่า ข้อความดังกล่าว **เป็นความจริงที่สุด**

สำหรับตน

00. ฉันชอบใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่าย

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ✓ ไม่จริง   ไม่จริงเลย

การตอบเช่นนี้ แสดงว่าผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าว **ไม่เป็นความจริงสำหรับตน**

ตอนที่ 3 ตัวตนของฉัน

1. ฉันคิดว่าเรื่องประหยัดอดออมเป็นสิ่งที่ดีและควรทำ

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ฉันไม่เห็นประโยชน์ของการต้องใช้เงินอย่างระมัดระวัง

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. ฉันคิดว่าการค้นหาความรู้ใหม่อยู่เสมอจะทำให้ฉันเป็นคนที่มีรอบรู้

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. ฉันรู้ว่าถ้าออกกำลังกายเป็นประจำจะทำให้ฉันมีสุขภาพแข็งแรง

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. ฉันรู้สึกภูมิใจหากได้มีโอกาสช่วยเหลือสังคม

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำงานที่ครอบคลุมหมายด้วยตนเอง

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. ฉันรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ถ้าได้ตื่นแต่เช้าเพื่อช่วยงานของครอบครัว

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. ฉันจะรู้สึกภูมิใจ ถ้าสามารถประดิษฐ์สิ่งของที่ได้จากวัสดุเหลือใช้ได้สำเร็จ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. ถึงแม้จะมีโอกาส หรือมีเวลารว่างฉันก็ไม่คิดที่จะออกกำลังกาย

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. ถ้ามีโอกาสฉันคิดที่จะชวนเพื่อนๆ ไปดื่มสุรา สูบบุหรี่

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

11. ฉันอยากได้อะไรใหม่ๆ ฉันจะขอเงินผู้ปกครองซื้ออย่างไม่ลังเล

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

12. ฉันคงต้องหาความรู้เทคนิคการใช้น้ำ-ไฟฟ้าอย่างประหยัด เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในบ้าน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตัวของฉัน

1. ฉันถือปฏิบัติในการรับประทานอาหารให้ตรงเวลา

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ฉันมักจะลืมหางงานที่ครูมอบหมายจนทำให้ไม่สามารถส่งครูได้ตามกำหนด

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. ฉันตั้งใจที่จะไม่รบกวนค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองเกินกว่าที่ได้รับประจำ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. ฉันไม่เห็นผลเสียที่จะคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. ถ้าวิชาใดยากฉันอาจต้องลอกข้อสอบเพื่อน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ฉันมักทำงานที่ครูมอบหมายได้สำเร็จและส่งได้ตรงตามเวลา

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. ฉันพยายามที่จะค้นคว้าความรู้ใหม่ๆนอกห้องเรียน เพื่อให้เข้าใจได้มากขึ้น

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. แม้จะรู้สึกไม่สะดวก แต่ฉันก็ใช้ทางม้าลายหรือสะพาน ลอยเพื่อข้ามถนน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. เมื่อต้องต่อแถวเข้าคิวยาวๆ ถ้ามีโอกาสฉันจะลัดคิว

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. คำแนะนำของครู หรือ ผู้ปกครองที่ให้ฉันปรับปรุงตัว ฉันมักทำตามไม่ได้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 5 ความเข้าใจของฉัน

1. ฉันเชื่อว่า การพยายามเตรียมตัวล่วงหน้าให้มากจะช่วยให้ทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ฉันรู้ว่า ฉันควรปฏิบัติตัวอย่างไรที่จะทำให้ผู้ปกครองอารมณ์ดี

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. เมื่อฉันทำสิ่งใดผิดพลาด ฉันรู้สึกว่าจะไม่สามารถที่จะทำสิ่งนั้นกลับถูกต้องได้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. ฉันมักทุ่มเทความพยายามมากอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลที่ฉันต้องการ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. เมื่อมีคนไม่ชอบเรา เราไม่มีทางจะแก้ไขอะไรได้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ฉันเชื่อว่า ฉันสามารถปฏิเสธเพื่อนที่ชักชวนฉันไปในทางที่ไม่เหมาะสม

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. ฉันเชื่อว่า ถึงแม้ฉันจะพยายามประพฤติตัวให้ดี ฉันก็คงยังไม่ได้รับคำชมจากครู

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. ฉันเชื่อว่า ถ้าฉันพยายามทำบางสิ่งให้มากขึ้นกว่าเดิม ฉันจะได้รับผลสำเร็จ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. ฉันรู้สึกว่ามีคนใจร้ายกับฉันโดยไม่มีเหตุผลเลย

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. ฉันรู้สึกว่าจะไม่คุ้มค่าที่จะพยายามทำอะไรอย่างเต็มที่ เพราะสิ่งต่างๆ ไม่เคยให้ผลตามที่ฉันพยายามเลย

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 6 ฉันทักกับปัจจุบันและอนาคต

1. แม้มร่างกายจะสกปรก ฉันทักก็ไม่อาบน้ำ ถ้ายังไม่รู้สึกอยากอาบน้ำ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. การอารมณ์เสียใส่คนในครอบครัว อาจทำให้บ้านไม่สงบสุข ฉันทักต้องระวังอารมณ์
 ของฉันทัก

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. คนเราอาจโดนชักจูงจากคนแปลกหน้าได้ง่าย ฉันทักต้องระวังตัวให้มาก

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. คนเป็นหวัด เพราะเดินตากฝน ฉันทักไม่ไปตากฝน เพราะฉันทักอาจจะเป็นหวัดได้เหมือนกัน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. ใครๆ ก็ต้องมีเป้าหมายในอนาคต แต่ฉันทักไม่คิดถึงมัน เพราะอาจล้มเหลวได้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ฉันทักใช้เวลาไปวันๆ โดยไม่คิดถึงวันข้างหน้า

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. เมื่อฉันทักซีเกียจ ฉันทักจะไม่แปร่งฟันในตอนเช้า

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. ฉันทักมักจะเตือนตัวเองให้ระมัดระวังขณะกระทำสิ่งใดๆ เพราะอาจจะเสียหายได้

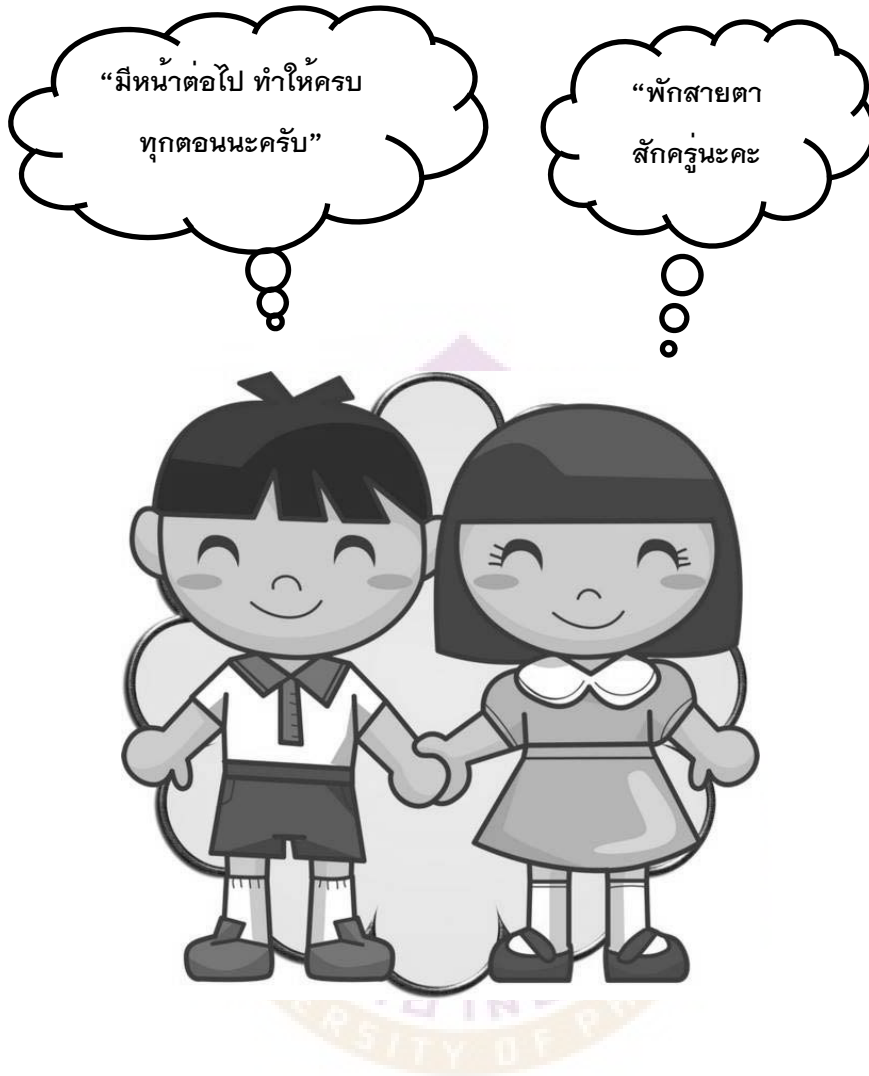

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. คนไม่ตรงต่อเวลา มักเป็นคนที่ไม่น่าคบหา ฉันทักระวังตัวในเรื่องนี้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. ฉันทักอยากเรียนหนังสือมากๆ เพื่อโตขึ้นจะได้ทำงานดีๆ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 7 ความคิด ความเห็นของฉัน

1. ฉันเห็นว่าการนอนตื่นเป็นเวลานั้นไม่มีความจำเป็นสำหรับฉัน

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันไม่เห็นความจำเป็นของการที่ต้องมีเพื่อน

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เมื่อจะซื้อสิ่งของที่ราคาสูง ฉันจะคิดทบทวนหลายครั้ง

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันคิดว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องเก็บเงินไว้ใช้ในอนาคต เพราะยังไม่ได้ทำงาน

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันเห็นว่าการวางแผนใช้เงินให้ชัดเจนมีความจำเป็น

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันชอบการเล่นแบบใช้กำลังด้วยความรุนแรงกับเพื่อนๆ

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันไม่เคยคิดที่จะชักชวนเพื่อนหนีเรียนไปเที่ยวเตร่

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันคิดว่าต้องระมัดระวังเรื่องคำพูดที่จะทำให้ผู้อื่นไม่สบายใจ

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันคิดที่จะออมเงินค่าขนมเพื่อบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ถึงแม้จะมีปัญหา ฉันก็ไม่คิดที่จะพึ่งพาสารเสพติด

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันคิดว่าฉันสามารถแยกแยะและเลือกคบเพื่อนที่ดีได้ด้วยตนเอง

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

12. เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าใจ ฉันกล้าที่จะอธิบายให้ท่านเข้าใจฉันได้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

13. ฉันคิดว่าฉันจะวางแผนการใช้เงินที่มีอยู่โดยไม่ให้เกิดปัญหาได้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 8 การปฏิบัติตัวในการเรียนของฉัน

1. เมื่อเรียนวิชาใดที่ไม่เข้าใจ ฉันจะอ่านแบบเรียนซ้ำหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เข้าใจสิ่งที่ครูสอน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. เมื่อมีครูคนใหม่เข้าสอน ฉันจะตั้งใจฟังเป็นพิเศษ เพื่อให้เข้าใจกับสิ่งที่ครูสอนได้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. ในบางวิชาที่รุ่นพี่บอกว่าข้อสอบยาก ฉันมักจะหาข้อสอบที่หลากหลายมาลองทำก่อน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. ฉันเข้าห้องสมุดเพื่อค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้เรียนดียิ่งขึ้น

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. เมื่อฉันไม่ค่อยเข้าใจบทเรียน ฉันก็จะนั่งเหม่อลอยเพียงรอให้หมดเวลา

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ฉันใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินมากกว่าใช้เพื่อการเรียน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. เมื่อครูแนะนำเอกสารใหม่เกี่ยวกับการเรียน ฉันจะรีบสืบค้นจากเว็บไซต์มาอ่าน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. ฉันสืบค้นข้อมูลความรู้ใหม่จากเว็บไซต์ เพื่อให้งานที่ทำส่งครุมีคุณภาพดี

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. ฉันพึ่งพาข้อมูลทางวิชาการจากเพื่อนคนอื่น มากกว่าจะค้นหาด้วยตนเอง

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 9 การปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันของฉัน

1. เพื่อลดค่าน้ำที่ต้องจ่ายของครอบครัว ฉันจึงนำน้ำที่เหลือจากการล้างผัก หรือซักผ้าไปรดต้นไม้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ฉันมักจะตื่นสายในวันหยุด ทำให้งานบ้านบกพร่องและถูกว่ากล่าวจากผู้ปกครอง

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. เพื่อลดค่าไฟฟ้าที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือน ฉันจึงปิดไฟ ปิดโทรทัศน์ทุกครั้งที่ไม่ใช้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. เมื่อฉันเกิดความเครียด ฉันมักจะพักผ่อนหรือออกกำลังกาย

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. เพื่อให้ทันเหตุการณ์ ฉันติดตามข่าวสาร ค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ จากห้องสมุดหรือเว็บไซต์อยู่เสมอ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. เมื่อผู้ปกครองต้องการข้อมูลหรือความรู้ใหม่ๆ ฉันก็จะช่วยค้นหาให้ได้

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. เมื่อฉันมีข้อสงสัยเรื่องต่างๆ ฉันมักจะศึกษาจากเว็บไซต์หรือหนังสือจากห้องสมุดด้วยตนเอง

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. เมื่อฉันเรียนในห้องแล้ว ฉันมักใช้เวลาว่างค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ เพิ่มเติม

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. ก่อนใช้อุปกรณ์ที่ซื้อใหม่ ฉันจะศึกษาคู่มือจนเข้าใจ จึงเริ่มใช้งาน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 10 ฉันกับประสบการณ์ในโรงเรียน

1. ฉันพบบ่อยๆ ว่า ผู้อำนวยการของฉันพูดถึงความก้าวหน้าทางวิชาการ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ผู้อำนวยการของฉันไม่ได้ใช้วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนานักเรียน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. ผู้อำนวยการของฉันไม่ได้ใช้สิ่งของราคาแพงแต่ก็ดูเหมาะสมดี

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. ผู้อำนวยการของฉันไม่ค่อยได้ออกไปรวมกิจกรรมกับชุมชน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. ผู้อำนวยการของฉันไม่ได้พูดถึงความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เลย

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ครูของฉันแนะนำให้ฉันและเพื่อนๆ ไปค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ที่น่าสนใจจากเว็บไซต์

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. เมื่อฉันและเพื่อนๆ มีปัญหาไปปรึกษาครู ครูมักบ่นเพียงที่จะหาทางช่วยเหลือ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. ครูของฉันมีความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อการสอน

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันเห็นว่าครูของฉันนำความรู้ใหม่ๆ มาสนทนากับนักเรียนเป็นประจำ

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 11 คนใกล้ชิดปฏิบัติต่อฉัน

1. ผู้ปกครองชมฉันเมื่อฉันใช้จ่ายแบบประหยัดจนมีเงินจากค่าขนมเหลือเก็บ

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ผู้ปกครองชื่นชมฉันที่รู้จักค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันไม่เคยได้รับการแนะนำจากผู้ปกครองในการเลือกรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ต

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. เมื่อฉันไปสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องใหม่ๆ ฉันไม่เคยได้คำอธิบายที่ชัดเจนจากครู

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ครูมักนำข่าวสารหรือความรู้ใหม่ๆ มาแนะนำแก่ฉันและเพื่อนๆ

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ครูของฉันมักจะแนะนำวิธีการออมเงินที่ถูกต้องแก่ฉันและเพื่อนๆ

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เมื่อฉันมีปัญหาคับข้องใจ เพื่อนของฉันมักจะเฉยเมยหรือหัวเราะเยาะ

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. เพื่อนๆ ไม่เคยคุยข่าวสารหรือความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ฉันได้ทราบ

-----	-----	-----	-----	-----	-----
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เพื่อนจะให้ฉันยืมอุปกรณ์การเรียนเสมอ เมื่อฉันลืมหรือทำอุปกรณ์การเรียนหาย

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ตอนที่ 12 การปฏิบัติตัวของบุคคลรอบตัวฉัน

1. ผู้อำนวยการของฉันไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด เช่น สุรา บุหรี่

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ครูในโรงเรียนของฉันมีเรื่องถกเถียงกันอยู่บ่อยๆ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3. ครูของฉันมักพูดคุยกันเรื่องการเรียน เช่น การซื้อห่วย

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

4. ผู้อำนวยการของฉัน มักมอบหมายให้รองผู้อำนวยการทำหน้าที่แทน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

5. เพื่อนของฉันมักจะตั้งใจเรียนและทำงานส่งครูด้วยตนเองโดยไม่คิดลอกเพื่อน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

6. ถ้าพบว่ามีสิ่งของขำรุคเสียหาย ผู้อำนวยการของฉันก็จะซ่อมแซมหรือจัดซื้อให้ใหม่

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

7. เมื่อครูของฉันพบปัญหาในการทำงาน ท่านก็พยายามแก้ไขจนสำเร็จ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

8. ผู้อำนวยการของฉันมักนำข่าวสารใหม่ๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันมาเล่าให้นักเรียนฟัง

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

9. ครูของฉันมักใช้สิ่งของอย่างทะนุถนอมเพื่อยืดอายุการใช้งาน

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

10. เพื่อนๆ ของฉันมักมีปัญหาเกี่ยวกับครูหรือผู้ปกครอง

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

11. ผู้อำนวยการของฉันมักติดตามข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ

 จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

“ขอบคุณที่ตั้งใจตอบจนครบทุกข้อ”

ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

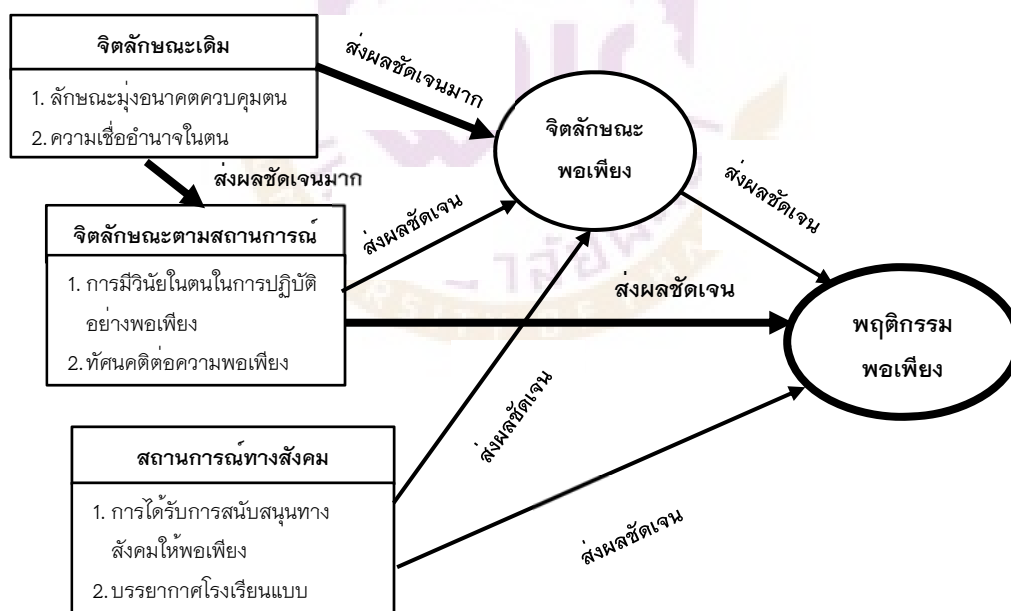
การบริหาร “รูปแบบการพัฒนาความพอเพียง
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวสิริพร บุญพา

วัน/เวลา ที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณา “รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ที่ได้สังเคราะห์จากผลการวิจัย (ที่จะเสนอต่อไป) แล้วให้
ข้อเสนอแนะว่า เพื่อการบริหารรูปแบบดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จควรดำเนินการอย่างไร
โดยให้คำอธิบายในการตอบคำถามแต่ละข้อ ของกิจกรรมการบริหารแต่ละด้าน

ภาพ 17 รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
สังกัด กรุงเทพมหานคร

การพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนตามรูปแบบที่สร้างขึ้น

รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน เป็นการสังเคราะห์จากผลวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน (ในส่วนนี้ได้รวมพฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียนและพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต) มากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (ส่งผลที่ชัดเจนมาก) คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และ ความเชื่ออำนาจในตน) ส่งผลผ่านความพอเพียงที่เป็นลักษณะทางจิตใจ (จิตลักษณะพอเพียง) ไปยังพฤติกรรมพอเพียง ขณะที่ที่มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ประการ ที่ส่งผลโดยตรงถึงพฤติกรรมพอเพียงอย่างชัดเจนมาก คือ การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง และ ทศนคติต่อความพอเพียง ขณะเดียวกัน ลักษณะทางจิตตามสถานการณ์ 2 ประการดังกล่าว ยังส่งผลผ่านความพอเพียงที่เป็นลักษณะทางจิตใจไปยังพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนอีกด้วย ส่วนของสถานการณ์ทางสังคมส่งผลไปยังจิตลักษณะพอเพียงและพฤติกรรมพอเพียงบ้างแต่ค่อนข้างน้อย

ในด้านของการพัฒนาอาจจะกล่าวอย่างเข้าใจได้ง่ายว่า พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายนี้ควรเริ่มต้นที่พัฒนาลักษณะทางจิตใจ 3 ประการแรก คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง และทศนคติต่อความพอเพียง จากนั้นพัฒนาลักษณะจิตใจด้านความพอเพียง (จิตลักษณะพอเพียง) จึงจะส่งผลถึงพฤติกรรมพอเพียง และถ้าฝึกทักษะเพื่อสร้างพฤติกรรมพอเพียง 2 ด้าน (ด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต) เพิ่มเติม ก็จะทำให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ความหมายของตัวแปรที่อยู่ในรูปแบบการพัฒนาความพอเพียง

1. **จิตลักษณะพอเพียง** หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของนักเรียนที่นำปรารถนา มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การไม่คิดเบียดเบียนตนเอง คือ การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น 2) การไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น คือ การคิดของนักเรียนที่จะกระทำตนไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น และ 3) การตั้งใจฟังตนเอง คือ การคิดของนักเรียนที่จะใช้ความสามารถและความพยายามของตนในการทำสิ่งต่างๆ ด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เพื่อให้ได้ผลดีด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่คิดพึ่งหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือจากภายนอกมากเกินไปจนบรรลุป้าหมายที่ตนวางไว้
2. **พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน** ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน และพฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต ได้ให้นิยามไว้ดังนี้

- 2.1 **พฤติกรรมพอเพียงด้านการเรียน** หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) **การปรับตัวในการเรียน** หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนด้านการเรียน ในการที่จะตอบสนองของแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้นหมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา 2) **การยอมรับนวัตกรรมในการเรียน** หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้ และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียน ก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จในการเรียน
- 2.2 **พฤติกรรมพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต** หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการใช้ชีวิตประจำวัน มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) **การปรับตัวในการดำเนินชีวิต** เป็นผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของนักเรียนด้านการดำเนินชีวิต ในการที่จะตอบสนองในแนวทางที่เปลี่ยนไปจากที่ตนเคยกระทำซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ทำให้ปัญหานั้น ๆ หมดไป ทางจิตวิทยา เรียกว่า ความสมดุลกลับคืนมา และ 2) **การยอมรับนวัตกรรมในการดำเนินชีวิต** คือ การที่นักเรียนยอมรับ เรียนรู้และนำสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ หรือ เทคโนโลยีมาใช้ในการใช้ชีวิตประจำวัน ที่ก่อให้เกิดประโยชน์และได้ผลลัพธ์ที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จ
3. **ความเชื่ออำนาจในตน** หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนที่ว่าผลจากการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการกระทำของตน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุม ไม่ได้เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น หรือภายนอก เช่น โชคกลางเคราะห์กรรม
4. **ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน** หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการคาดการณ์ไกล การเห็นผลดีและและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนมีความสามารถในการควบคุมตนเองให้รู้จัก อดทนได้รอได้ เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าในอนาคตของนักเรียน
5. **การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง** หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านจิตใจ และการกระทำเกี่ยวกับความพอเพียงเป็นการกระทำที่ไปตามความมุ่งหมายและแผนที่กำหนดไว้ของตน เป็นการกระทำที่เกิดจากความสำนึกว่าเป็นที่ติงามและมีคุณค่า เป็นการกระทำที่ไม่เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองหรือคนอื่นในอนาคต เป็นสิ่งที่กระทำแล้วก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น
6. **ทัศนคติต่อความพอเพียง** หมายถึง การที่นักเรียนรู้ถึงประโยชน์ หรือโทษของความพอเพียงที่มีต่อตนเอง และความรู้สึก รัก ชอบ เห็นคุณค่าหรือความรู้สึกในลักษณะตรง

ข้ามต่อความพอเพียง ตลอดจนการมีความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอเพียง เช่น ความพอเพียงด้านการเรียน ความพอเพียงด้านการดำเนินชีวิต

7. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมให้พอเพียง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนในการที่ได้รับการสนับสนุนจาก ครอบครัว ครู และเพื่อน เกี่ยวกับความพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์-สังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์-การเงิน

8. บรรยากาศโรงเรียนแบบพอเพียง หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมระหว่างบุคลากรในโรงเรียนรวมถึงตัวนักเรียน โดยที่นักเรียนมีการรับรู้ในทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียง และมีการร่วมมือกันในการทำงานกิจกรรมเกี่ยวข้องกับความพอเพียง

หมายเหตุ

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ จะยึดการบริหารจัดการทรัพยากร 4 Ms ตามขั้นตอนวงจรควบคุมคุณภาพของ เดมิ่ง (Deming cycle) คือ P-D-C-A หากท่านต้องการทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้นเกี่ยวกับ 4 Ms และ P-D-C-A ดูได้จากภาคผนวก ส่วนหลังแบบสัมภาษณ์นี้

คำถาม หากจะมีการดำเนินการในสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร เพื่อการบริหารรูปแบบ ดังกล่าว ให้ประสบความสำเร็จ ควรดำเนินการอย่างไรบ้างในประเด็นต่อไปนี้ (คำว่ารูปแบบอาจเข้าใจง่าย ว่าเป็น ชุดกิจกรรม หรือ โครงการขนาดใหญ่ ก็ได้)

1. ด้านการวางแผน (Plan: P) เพื่อการบริหารรูปแบบ ดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ ท่านเห็นว่าควรมีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่อไปนี้อย่างไร

1.1 การวางแผนเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man) คือ .....

.....

.....

.....

.....

1.2 การวางแผนเกี่ยวกับ การเงิน, งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) คือ .....

.....

.....

.....

1.3 การวางแผนเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) คือ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 การวางแผนเกี่ยวกับ วิธีการ (Method) (Method) คือ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการปฏิบัติ (Do: D) เพื่อการบริหารรูปแบบ ดังกล่าว ให้ประสบความสำเร็จ ท่านเห็นว่า
ควรมีการปฏิบัติดำเนินการเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่อไปนี้อย่างไร

2.1 การปฏิบัติเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man) คือ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 การปฏิบัติเกี่ยวกับ การเงิน, งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) คือ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) คือ .....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วิธีการ (Method) คือ .....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการตรวจสอบ/ประเมิน (Check: C): เพื่อการบริหารรูปแบบดังกล่าว ให้ประสบความสำเร็จ ท่านเห็นว่าควรมีการตรวจสอบ/ประเมินผล เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่อไปนี้
อย่างไร

3.1 การตรวจสอบ/ประเมินผลเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man) คือ .....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 การตรวจสอบ/ประเมินผลเกี่ยวกับ การเงิน, งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) คือ

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 การตรวจสอบ/ประเมินผลเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) คือ

.....
.....
.....
.....

3.4 การตรวจสอบ/ประเมินผลเกี่ยวกับ วิธีการ (Method) คือ .....

.....
.....
.....
.....

4. ด้านการยอมรับ หรือการปรับปรุงแก้ไข (Act: A) เพื่อการบริหารรูปแบบ ดังกล่าว ให้ประสบความสำเร็จ ท่านเห็นว่าควรมีการยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่อไปนี้อย่างไร

4.1 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man) คือ .....

.....
.....
.....
.....
.....

4.2 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วเกี่ยวกับการเงิน, งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) คือ .....

.....
.....
.....
.....
.....

4.3 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์
เครื่องมือ (Material) คือ .....

.....

.....

.....

4.4 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วเกี่ยวกับ วิธีการทำงาน
(Method) คือ.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ ที่กรุณาให้ความเห็นอันเป็นประโยชน์แก่งานวิจัยนี้

ภาคผนวก

ข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การบริหาร “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”

การบริหารรูปแบบ ยึดแนว วงจรคุณภาพเดมिंग หรือ วงจรชูฮาร์ต (Shewhart cycle: P-D-C-A) เน้นการจัดการทรัพยากรทางการบริหาร 4 ประการ (4Ms) คือ บุคลากร การเงิน/งบประมาณ วัสดุ/อุปกรณ์ และ วิธีการทำงาน

P-D-C-A : คือ วงจรเดมिंग (Deming cycle) วงจรเดมिंग (Deming cycle) เป็นวงจรควบคุมคุณภาพ ในการบริหารจัดการขององค์กร วงจรเดมिंगประกอบด้วยกิจกรรม 4 ประการ คือ P-D-C-A ซึ่งมีสาระโดยสังเขปดังนี้

การวางแผน (Plan: P) คือ การกำหนดล่วงหน้าว่าจะมีการทำอะไรบ้าง ใครทำ อย่างไร เมื่อไร

การปฏิบัติ (Do: D) คือ การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

การตรวจสอบ/ประเมิน (Check: C): คือ การตรวจสอบหรือประเมินขณะที่มีการดำเนินการแต่ละขั้นตอน (ใครเป็นผู้ประเมิน ประเมินอะไร อย่างไร)

การยอมรับ หรือการปรับปรุงแก้ไข (Act: A) คือ การยอมรับในการปฏิบัติที่ได้ผลดี อาจนำไปใช้ได้ครั้งต่อไป หรือ การให้มีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหา

4Ms คือ ทรัพยากร หรือปัจจัยหลัก 4 ประการ ของการทำงานในองค์กรทรัพยากร หรือปัจจัยหลัก 4 ประการ ของการทำงานในองค์กร ด้วยย่อ 4 M's ประกอบด้วย

คน/บุคลากร (Man) คือ คน บุคลากร ผู้บริหาร ผู้ทำงาน เจ้าหน้าที่

เงิน,งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money) คือ เงิน งบประมาณ ค่าใช้จ่าย ที่ใช้สำหรับการทำงาน

วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) คือ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้เพื่อการดำเนินกิจกรรม

วิธีการ (Method) คือ วิธีการที่ใช้ในการทำงาน (แต่ละงานย่อย แต่ละขั้นตอน)

สรุปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (รวม 3 กลุ่ม)

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
1. ด้านการวางแผน (Plan : P) เกี่ยวกับ			
1.1 วางแผนเกี่ยวกับคนบุคลากร (Man)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) วางแผนประชุมชี้แจงรายละเอียดและให้นโยบายเกี่ยวกับโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนให้กับครูรับทราบเพื่อตระหนักถึงความพอเพียงเบื้องต้น</p> <p>2) วางแผนจัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงานให้กับครูเพื่อนำแนวคิดในการจัดทำโครงการพัฒนาความพอเพียง</p> <p>3) วางแผนมอบหมายให้รองผู้อำนวยการและครูที่เป็นเจ้าของโครงการพัฒนาฯ ดำเนินจัดทำโครงการพัฒนาความพอเพียงเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน</p> <p>4) วางแผนส่งเสริมคนที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในการจัดโครงการ เช่น ครูฝ่ายแนะแนว ครูหรือบุคลากรที่เป็นนักพัฒนาที่จะต้องไปปฏิบัติปลูกฝังนักเรียน</p> <p>5) วางแผนประชุมให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องความพอเพียงกับครูและบุคลากร</p>	<p>1) วางแผนประชุมให้ศึกษานิเทศก์ทุกคนรับทราบนโยบาย เพื่อให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการสร้างจิตสำนึกความพอเพียงเพื่อส่งผ่านไปถึงครู และนักเรียน</p> <p>2) วางแผนมอบหมายศึกษานิเทศก์ 6 กลุ่มให้จัดกิจกรรมให้กับโรงเรียนเพื่อสร้างจิตสำนึกความพอเพียงไปถึงนักเรียนม.ต้น</p> <p>3) วางแผนด้านสถานที่ กำหนดวันเวลาของการจัดโครงการพัฒนาความพอเพียงให้เหมาะสม</p> <p>4) วางแผนกำหนดแผนปฏิบัติงานของหน่วยศึกษานิเทศ</p> <p>5) วางแผนในการปฏิบัติงานรายเดือน ของการทำงานอย่างไรใครรับผิดชอบ</p> <p>6) วางแผนประชุมบุคลากรและจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานด้านต่างๆ บางคนเหมาะสมกับงานวิชาการทำหลักสูตร บางคนถนัดจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์</p>	<p>1) วางแผนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนา หรือ ผู้ดำเนินโครงการพัฒนาความพอเพียงได้รับการอบรม เพื่อไปถ่ายทอดให้กับครูที่จะไปพัฒนานักเรียน</p> <p>2) วางแผนให้ครูหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาแนะแนวหรือเคยได้รับการอบรมด้านจิตวิทยา ศึกษาชุดฝึกอบรม แบบวัดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ</p> <p>3) วางแผนให้ครูหรือบุคลากรจัดทำชุดฝึกอบรม แบบวัด ตัวชี้วัด ความสำเร็จของโครงการ</p>	<p>1) วางแผนประชุมชี้แจงนโยบายรายละเอียดเกี่ยวโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>2) วางแผนประชุมอบรมสัมมนาศึกษาดูงานให้กับครู/บุคลากร เพื่อให้มีความเข้าใจ และได้แนวคิดแนวทางพัฒนาความพอเพียงให้กับนักเรียน</p> <p>3) วางแผนมอบหมายให้รองผู้อำนวยการครู/บุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียนจัดทำโครงการ</p> <p>4) วางแผนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนา หรือ ผู้ดำเนินโครงการพัฒนาความพอเพียงได้รับการอบรม เพื่อไปถ่ายทอดให้กับครูที่จะไปพัฒนานักเรียน</p> <p>5) วางแผนให้ครู/บุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาแนะแนว หรือ เคยได้รับการอบรมด้านจิตวิทยา ศึกษาชุดฝึกอบรม แบบวัด</p>

<p>6) วางแผนการเลือกคนให้เหมาะสมกับงานและจัดทีมงานสนับสนุนเพื่อจัดทำโครงการและดำเนินงาน</p> <p>7) วางแผนจัดบุคลากรให้เป็นวิทยากรหลักและมีวิทยากรเสริมสนับสนุนจากภายนอกหากครูในโรงเรียนไม่เพียงพอ</p>	<p>7) วางแผนประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการเพื่อเสนอแนะในการปฏิบัติจริงในโรงเรียน</p>		<p>ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ</p> <p>6) วางแผนมอบหมายครู/บุคลากรให้เป็นวิทยากรหลักและมีวิทยากรเสริมสนับสนุนจากภายนอกหากครู/บุคลากรในโรงเรียนไม่เพียงพอ</p> <p>7) วางแผนประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับครู/บุคลากรหรือพี่เลี้ยงที่จะไปเป็นทีมผู้ฝึกอบรม</p> <p>8) วางแผนให้ครู/บุคลากรที่พัฒนานักเรียนจัดทำหลักสูตรพัฒนาและจัดกิจกรรมให้เหมาะสม</p> <p>9) วางแผนมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบด้านต่างๆ ให้กับรองผู้อำนวยการ ครู/บุคลากร เช่น ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายการเงิน ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายอาหารเครื่องดื่ม ฝ่ายของที่ระลึก ของรางวัล ฝ่ายสถานที่ ฯลฯ</p>
<p>ฝ่ายฝึกอบรม</p>	<p>ฝ่ายฝึกอบรม</p>	<p>ฝ่ายฝึกอบรม</p>	<p>ฝ่ายฝึกอบรม</p>
<p>1) รองผู้อำนวยการและครูฝ่ายฝึกอบรมวางแผนในการจัดทำโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>2) วางแผนกำหนดขอบข่ายของงานและประสานงานกับครูหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนานักเรียน</p>	<p>1) วางแผนทำตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร</p> <p>2) วางแผนคัดเลือกทีมงานในการเป็นฝ่ายฝึกอบรมผู้ที่มีความรู้ความสามารถเรื่องความพอเพียง</p> <p>3) วางแผนการเตรียมบุคลากรสำหรับดำเนินกิจกรรม</p>	<p>1) วางคนนักเรียนให้มี/พฤติกรรมพอเพียงโดยวางแผนให้มีพื้นฐานทางจิตมุ่งที่ดีอันมีคุณลักษณะพึงประสงค์ อนาคต ควบคุมตน การมีวินัยในตนและวางแผนในการพัฒนาคนให้มีความเข้าใจในธรรมชาติจักรวาลในเรื่องพุทธศาสนา</p>	<p>1) วางแผนประชุมเพื่อจัดทำโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>2) วางแผนการคัดเลือกบุคลากรที่มาเป็นวิทยากรเสริมให้เหมาะสม</p> <p>3) วางแผนเลือกทีมงานผู้ที่มีความรู้ความสามารถ</p>

<p>3) วางแผนในการคัดเลือก วิทยากรเสริม</p> <p>4) วางแผนจัดหาทีมงาน สนับสนุนในการจัด กิจกรรม เช่น นันทนาการ และการให้ ความรู้ทางทฤษฎีและ เชิงปฏิบัติ</p>	<p>2) วางแผนให้มีบุคคล ต้นแบบ เช่น บิดามารดา ครู หรือบุคคลที่เป็น ต้นแบบให้กลุ่ม เป้าหมาย เห็นตัวอย่าง</p> <p>3) วางแผนในการจัด สถานการณ์จำลองให้ นักเรียนได้มาใช้ชีวิตจริง วางแผนการจัดการเรียนรู้ ของคน</p> <p>4) วางแผนในเรื่องสถานที่ เกี่ยวกับความพอเพียง ใช้ วิถีชีวิตในเวลาที่เหมาะสม บ้านจำลอง คริวเรือน จำลอง เป็นการเรียนรู้ แบบ Learning by doing จะทำให้เกิดความภูมิใจใน ความพอเพียง</p> <p>5) วางแผนควบคุมให้มี/ ผู้รับผิดชอบเช่น พี่เลี้ยง คอยที่เป็นอาสาสมัคร กำกับดูแลให้การดำเนิน ไปตามกิจกรรมของ สถานการณ์การเรียนรู้</p> <p>6) วางแผนการคัดเลือก นักเรียนเข้ากลุ่ม ด้วยการ ลงสมัครด้วยความสมัคร ใจ และคัดเลือก อาสาสมัคร โดยมีกำหนด คุณสมบัติผู้เข้าร่วม กิจกรรม</p> <p>7) วางแผนในการจัด กิจกรรม 2 คืน 3 วัน</p> <p>9) วางแผนเตรียมความ พร้อมให้บุคลากรได้รับ ความรู้เกี่ยวกับโครงการ พัฒนาฯ</p> <p>10) วางแผนเตรียมความ พร้อมของครู เพื่อทำ ความเข้าใจในการดำเนิน โครงการ</p>	<p>ด้านการพัฒนาความ พอเพียงมาร่วมจัด กิจกรรม เช่น นันทนาการ และการให้ ความรู้ทางทฤษฎีและ เชิงปฏิบัติ</p> <p>4) วางแผนประชุมกับ ทีมงานเพื่อกำหนด ขอบข่ายของงาน พัฒนาความพอเพียง</p> <p>5) วางแผนประชุมบุคลากร ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ ฝ่าย การเงิน ฝ่ายอาหาร เครื่องดื่มและฝ่าย อาคารสถานที่ เพื่อทำ ความเข้าใจและรับทราบ บทบาทหน้าที่</p> <p>6) วางแผนการคัดเลือก นักเรียนเข้ากลุ่ม ด้วยการ ลงสมัครด้วยความสมัคร ใจ และคัดเลือก อาสาสมัคร โดยมีกำหนด คุณสมบัติผู้เข้าร่วม กิจกรรม</p>
---	--	--

		<p>11) วางแผนเกี่ยวกับบุคลากรในการมาเป็นวิทยากร เพื่อให้การอบรมกับนักเรียน</p> <p>12) วางแผนประชุมชี้แจงนโยบายในการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน</p> <p>13) วางแผนมอบหมายงานและจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน</p> <p>14) วางแผนพัฒนาครู/บุคลากรให้มีความรู้ในการพัฒนาเพื่อนำไปพัฒนานักเรียน</p> <p>15) วางแผนการจัดทำหลักสูตรพัฒนาและจัดกิจกรรมให้เหมาะสม</p>	
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	สรุป
<p>1) วางแผนพิมพ์คำสั่งแต่งตั้งเพื่อเสนอฝ่ายอบรมและฝ่ายอำนวยการตามลำดับ</p> <p>2) วางแผนจัดพิมพ์กำหนดการงานและประสานงานกับครูหรือบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาฯ</p> <p>3) วางแผนจัดพิมพ์โครงการและดำเนินการตามที่ฝ่ายอำนวยการ/ฝ่ายอบรมมอบหมาย</p>	<p>1) วางแผนจัดประชุมบุคลากรสายสนับสนุนให้ มีหน้าที่ในการสนับสนุนฝ่ายการเงิน ฝ่ายไอที/คอมพิวเตอร์ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายอาหารเครื่องดื่ม ฝ่ายจัดหาของรางวัล</p> <p>2) วางแผนในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>1) วางแผนในการเตรียมบุคลากรในด้านต่างๆช่วยสนับสนุนโครงการ</p>	<p>1) วางแผนจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานด้านต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>2) วางแผนพิมพ์กำหนดการของโครงการ และประสานงานกับครูหรือบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาฯ</p> <p>3) วางแผนจัดพิมพ์โครงการตามที่ฝ่ายอำนวยการ/ฝ่ายอบรมมอบหมาย</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
1.2 วางแผนเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) วางแผนการเงินโดยพิจารณาจากงบประมาณที่สามารถจัดสรรได้ซึ่งสอดคล้องกับงบประมาณพัฒนานักเรียน หากใช้ไม่ได้ ต้องขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก</p> <p>2) วางแผนมอบหมายให้รองผู้อำนวยการและครูเจ้าของโครงการเขียนโครงการเพื่อเสนอของบประมาณของโรงเรียนจากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร</p> <p>3) วางแผนขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่มี connection ที่เคยบริจาค</p>	<p>1) วางแผนเสนอโครงการล่วงหน้า 1 ปี เพื่อบรรจุแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานการศึกษา เสนอสำนักยุทธศาสตร์ ประเมินผลของกรุงเทพมหานครและประมาณการค่าใช้จ่ายในโครงการ</p> <p>2) วางแผนในการขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในการสนับสนุนเงินวัสดุอุปกรณ์</p> <p>3) วางแผนในการตั้งกรอบงบประมาณ</p> <p>4) วางแผนในการทำโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร</p> <p>5) วางแผนในการมอบหมายผู้เกี่ยวข้องโดยตรงเป็นผู้เขียนโครงการ</p> <p>6) วางแผนค่าใช้จ่ายพร้อมรายละเอียดจัดทำงบประมาณเพื่อเสนอลงไปในการพัฒนาความพอเพียง</p>	<p>1) วางแผนระดมงบประมาณจากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และผู้สนับสนุนภายนอก ผู้ที่เคยสนับสนุนและบริจาคให้กับโรงเรียน หรือโรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้</p> <p>2) วางแผนเกี่ยวกับการจัดโครงการการวิจัยเพื่อได้รับงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาจิตพฤติกรรมความพอเพียง ต้องทำโมเดลต้นแบบความสำเร็จ และดูที่ Output หรือ Impact เป็นหลักของการจัดกิจกรรม</p> <p>3) วางแผนการหาผู้สนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกหรือวางแผนจัดทำโครงการเพื่อเสนอของบประมาณ สนับสนุนในรูปแบบโครงการวิจัย</p> <p>4) วางแผนจัดสรรงบประมาณที่ได้มา นำมาจัดกิจกรรมตามระยะเวลา</p>	<p>1) วางแผนการเงินโดยพิจารณาจากงบประมาณที่สามารถจัดสรรได้ให้สอดคล้องกับงบประมาณพัฒนานักเรียน หากใช้ไม่ได้ ต้องขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก</p> <p>2) วางแผนเสนอโครงการล่วงหน้า 1 ปี เพื่อบรรจุแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานการศึกษา เสนอสำนักยุทธศาสตร์ ประเมินผลของกรุงเทพมหานครและประมาณการค่าใช้จ่ายในโครงการ</p> <p>3) วางแผนในการตั้งกรอบงบประมาณ</p> <p>4) วางแผนมอบหมายให้รองผู้อำนวยการและครูเจ้าของโครงการและฝ่ายการเงินประมาณการค่าใช้จ่ายพร้อมรายละเอียดจัดทำงบประมาณเพื่อบรรจุลงไปในการพัฒนาความพอเพียง</p> <p>5) วางแผนขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่มี connection ที่เคยบริจาค</p> <p>6) วางแผนเกี่ยวกับการจัดโครงการการวิจัยเพื่อ</p>

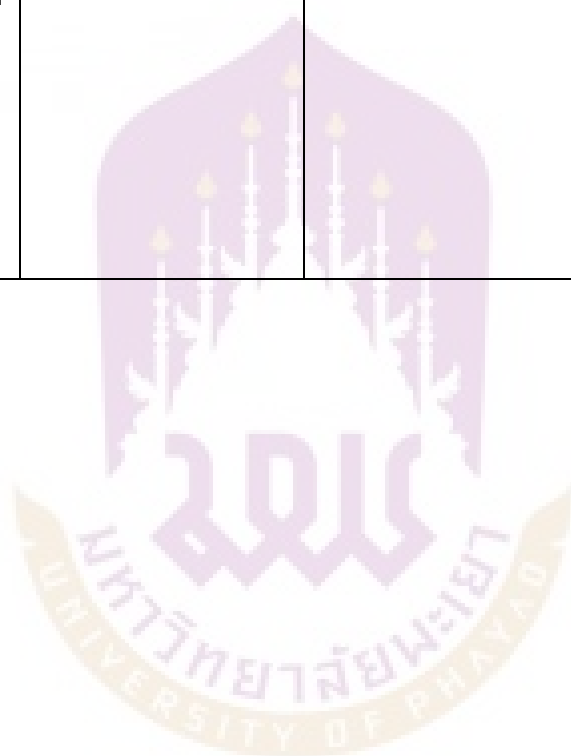
			<p>ได้รับงบประมาณ สนับสนุนการพัฒนาจิต พฤติกรรมความ พอเพียง ต้องทำโมเดล ต้นแบบความสำเร็จ และดูที่ Output หรือ Impact เป็นหลักของ การจัดกิจกรรม</p> <p>7)วางแผนการหา ผู้สนับสนุนจาก หน่วยงานภายนอก หรือ วางแผนจัดทำโครงการ เพื่อเสนอขอ งบประมาณ สนับสนุน ในรูปแบบโครงการวิจัย</p> <p>8)วางแผนจัดสรร งบประมาณที่ได้มา นำมาจัดกิจกรรมตาม ระยะเวลา</p>
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) วางแผนการประมาณ การค่าใช้จ่ายของโครงการ พัฒนาฯ ตามความ เหมาะสม</p> <p>2) วางแผนประสานงานขอ ข้อมูลจากฝ่ายสนับสนุน เพื่อขอราคาประมาณ การที่ได้สำรวจราคา มาแล้วมาจัดทำ โครงการ</p> <p>3) วางแผนจัดลำดับ ค่าใช้จ่ายสำหรับ โครงการเพื่อสะดวก การเบิกจ่าย</p> <p>4) วางแผนสรุป งบประมาณเพื่อบรรจุ ลงในโครงการ</p>	<p>1) วางแผนในการเสนอ งบประมาณตามกรอบที่ วางไว้ของแต่ละฝ่าย</p> <p>2) วางแผนในการดำเนินการ ขอสนับสนุนรางวัลจาก ภายนอก</p> <p>3) วางแผนในการเขียน โครงการตามที่ได้รับ มอบหมาย</p>	<p>1) วางแผนการใช้งิน งบประมาณในการจัด กิจกรรมที่ส่งผลกับตัว นักเรียนมากที่สุด ให้ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์</p> <p>2) วางแผนงบประมาณใน การจัดกิจกรรมที่ส่งผล กับตัวนักเรียนมากที่สุด นร .1 คน ต่อ 1 ครั้วเรียน หรือไปอยู่กับสถานการณ์ จำลองจะได้ประโยชน์ อย่างไร เราจะมี การตัดสินใจในการใช้ งบประมาณ</p> <p>3) วางแผนในการจัดการทำ โครงการที่สอดคล้องกับ การพัฒนานักเรียนและ จัดสรรงบประมาณในการ ใช้จ่าย</p>	<p>1) วางแผนประมาณการ รายละเอียดค่าใช้จ่าย และจัดทำโครงการ พัฒนาความพอเพียง ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>2) วางแผนในการสรุปการ ใช้งบประมาณของ โครงการ</p> <p>3) วางแผนในการขอ สนับสนุนรางวัลจาก ภายนอก</p> <p>4) วางแผนจัดลำดับ ค่าใช้จ่ายสำหรับ โครงการเพื่อสะดวก การเบิกจ่าย</p>

		<p>4) วางแผนเพื่อประมาณการค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็นต้องใช้จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนเกี่ยวกับความพอเพียง</p> <p>5) วางแผนในการสรุปการใช้งบประมาณของโครงการ</p>	
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
<p>1) วางแผนพิมพ์โครงการเรื่องงบประมาณ</p> <p>2) วางแผนในการสำรวจและประมาณการค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆ เสนอให้กับฝ่ายฝึกอบรมและฝ่ายอำนวยการตามลำดับ</p> <p>3) วางแผนการเบิกจ่ายงบประมาณตามที่เสนอในโครงการตามระบบบัญชี</p>	<p>1) ช่วยประเมินราคาเบื้องต้นและให้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาความพอเพียง</p> <p>2) วางแผนการจัดทำบัญชีให้รายละเอียดทั้งในและนอกงบประมาณ</p> <p>3) วางแผนการเบิกจ่ายตามเสนอในโครงการ</p> <p>4) วางแผนในการสรุปค่าใช้จ่ายเพื่อให้ออกกลางทราบ</p> <p>5) วางแผนในการจัดสรรค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าวิทยากร ค่าจัดเลี้ยง ฯลฯ</p>	<p>1) วางแผนงบประมาณในการจัดประชุม ค่าล่วงเวลา ค่าเอกสาร อาหาร ค่าสถานที่จัดงานรางวัล หากมีอยู่แล้วก็นำของเดิมมาใช้ หากไม่มีให้วางแผนจัดซื้อ-จัดหา</p> <p>2) วางแผนเตรียมการดำเนินการตามที่มอบหมายด้านการเงินและงบประมาณ (ไม่ได้ให้ความสำคัญให้การสนับสนุนตามที่ฝ่ายอำนวยการร้องขอมา)</p> <p>3) วางแผนเพื่อจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของการจัดกิจกรรม</p> <p>4) วางแผนทำประมาณการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร-เครื่องดื่มของรางวัล เอกสาร ค่าวิทยากร ฯลฯ</p> <p>5) วางแผนการจัดการเรื่องของการเบิกงบประมาณเพื่อจัดโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน</p>	<p>1) วางแผนในการสำรวจราคาค่าใช้จ่ายของโครงการ และ จัดพิมพ์โครงการ ตามที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>2) วางแผนการจัดการเรื่องของการเบิกงบประมาณเพื่อจัดโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน</p> <p>3) วางแผนในการสรุปค่าใช้จ่ายเพื่อให้ออกกลางทราบ</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
1.3 การวางแผนเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) วางแผนการเลือกหรือกำหนดspec วัสดุ อุปกรณ์สำหรับโครงการพัฒนาฯ ให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน เช่น เอกสารเตรียมเมล็ดพันธุ์พืช บัญชีครัวเรือน ฯลฯ</p> <p>2) วางแผนการจัดซื้อ-จัดหาวัสดุอุปกรณ์การยืมจากหน่วยงานภายนอก หรือ ขอใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมจากชุมชน เช่น โสตทัศนูปกรณ์</p> <p>3) วางแผนในการสำรวจวัสดุอุปกรณ์ ที่จะสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น โปรเจคเตอร์ จอ โทรทัศน์ เอกสารประกอบการให้ความรู้แก่นักเรียน</p> <p>4) วางแผนประชุมการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น กระดาษ วัสดุสิ้นเปลือง อุปกรณ์ด้าน IT</p> <p>5) วางแผนการกำหนดวันเวลาและจัดเตรียมสถานที่ในการจัดกิจกรรม</p> <p>6) เตรียมของรางวัล และของที่ระลึกสำหรับวิทยากร</p> <p>7) จัดเตรียมใบเกียรติบัตรให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม</p>	<p>1) วางแผนการจัดเตรียมเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงานร่วมกัน เพื่อลดค่าใช้จ่ายและดำเนินงานให้เป็นไปตามกิจกรรมที่กำหนด เช่น เอกสาร กระดาษ หมึก Printer ปากกา ฯลฯ</p> <p>2) วางแผนในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม</p> <p>3) วางแผนในการนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในโครงการเพื่อจัดซื้อ-จัดหาหรือยืมจากหน่วยงานภายนอกที่เป็นสังกัดเดียวกัน</p>	<p>1) วางแผนเกี่ยวกับการจัดหาหรือจัดทำหลักสูตร คู่มือ เครื่องมือ วัสดุ เอกสารที่เกี่ยวข้องการจัดฝึกอบรม</p> <p>2) วางแผนการกำหนดเครื่องมือที่ใช้จัดโครงการที่ส่งผลดีต่อนักเรียน</p> <p>3) วางแผนการออกแบบของสถานการณ์จำลอง การใช้วีดิทัศน์เสมือน เช่น รายการทุ่งแสงตะวัน จำลองสถานการณ์เหมือนจริง นวัตกรรมกระบวนการสร้างเครื่องมือในการเปลี่ยนพฤติกรรม</p> <p>4) วางแผนหาทฤษฎีมาประกอบด้านความคงทนของพฤติกรรม</p> <p>5) วางแผนจัดเตรียมเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรม หากไม่มีต้องจัดซื้อ หรือหาหรือยืมกับหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย</p> <p>6) วางแผนในการจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับการฝึกอบรม</p> <p>7) วางแผนในการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์</p> <p>8) วางแผนในการจัดเตรียมสื่อเช่น ใบความรู้ ใบกิจกรรม</p> <p>9) วางแผนการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่เหมาะสม</p>	<p>1) วางแผนเลือกหรือกำหนดspec วัสดุ อุปกรณ์สำหรับโครงการพัฒนาฯ ให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน เช่น เอกสารเตรียมเมล็ดพันธุ์พืช บัญชีครัวเรือน ฯลฯ</p> <p>2) วางแผนการจัดซื้อ-จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และการยืมจากหน่วยงานภายนอก หรือ ขอใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมจากชุมชน เช่น โสตทัศนูปกรณ์</p> <p>3) วางแผนสำรวจวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น โปรเจคเตอร์ จอ โทรทัศน์ สถานที่ เครื่องเสียง วัสดุสิ้นเปลือง คอมพิวเตอร์</p> <p>4) วางแผนกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการจัดกิจกรรม</p> <p>5) วางแผนเตรียมของรางวัล และของที่ระลึกสำหรับวิทยากร จัดเตรียม ใบเกียรติบัตรให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม</p>

ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) วางแผนในการจัดทำ สื่อนำเสนอ (Presentation) สำหรับครูที่เข้ารับ การอบรม</p> <p>2) วางแผนในการจัดทำ สื่อนำเสนอ (Presentation) สำหรับนักเรียนเข้า ร่วมโครงการพัฒนา ฯ</p> <p>3) วางแผนสำรวจวัสดุ อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ จัดกิจกรรม จัดหาได้ จากแหล่งใด เช่น โปรเจ็คเตอร์ คอมพิวเตอร์ การ นำเสนอ Presentation</p> <p>4) 4.วางแผนจัดทำสื่อ ใบความรู้ ใบงาน ให้กับนักเรียน</p>	<p>1) วางแผนการจัดวัสดุอุปกรณ์ ให้เพียงพอกับ กลุ่มเป้าหมาย</p> <p>2) วางแผนในเสนอการใช้ วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสม กับการจัดกิจกรรม</p>	<p>1) วางแผนจัดคนที่มีจิตอาสา รู้ คุณค่า ตระหนักถึงคุณค่า และ การเสียสละ ในการจัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์หรือมาเป็นพี่เลี้ยง ในการจัดกิจกรรมสถานการณ จำลอง</p> <p>2) วางแผนในการติดตั้งอุปกรณ์ สื่อโสตทัศนอุปกรณ์</p> <p>3) วางแผนในการจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์</p>	<p>4) วางแผนจัดหาหรือจัดทำ หลักสูตร คู่มือ เครื่องมือ วัด เอกสารที่เกี่ยวข้อง การจัดฝึกอบรม</p> <p>5) วางแผนกำหนด เครื่องมือที่ใช้จัด โครงการที่ส่งผลดีต่อ นักเรียน</p> <p>3) วางแผนออกแบบของ สถานการณจำลอง การ ใช้วิถีชีวิตเสมือน เช่น รายการทุ่งแสงตะวัน จำลองสถานการณ เหมือนจริง นวัตกรรม กระบวนการสร้าง เครื่องมือ ในการเปลี่ยน พฤติกรรม</p> <p>4) วางแผนหาทฤษฎีมา ประกอบด้านความ คงทนของพฤติกรรม</p> <p>5) วางแผนจัดเตรียม เอกสารเกี่ยวกับการ ฝึกอบรม</p>
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
<p>1) วางแผนในการสำรวจ วัสดุอุปกรณ์ที่ หน่วยงานมีอยู่แล้ว และ สามารถใช้งานได้ เช่น โสตทัศนอุปกรณ์ ตามที่ ฝ่ายอำนวยการและฝ่าย อบรมมอบหมาย</p> <p>2) วางแผนพิมพ์หนังสือ ขอยืมวัสดุอุปกรณ์ และวางแผนขอ สนับสนุนของรางวัล จากหน่วยงาน ภายนอก</p> <p>3) วางแผนการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์</p>	<p>1) วางแผนค่าใช้จ่ายในการ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ จัดเตรียมสถานที่ จัดเลี้ยง อาหาร ตามที่ฝ่าย ฝึกอบรมเสนอมา</p> <p>2) วางแผนในจัดเตรียมจัดหา วัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมใช้ใน การจัดกิจกรรม</p> <p>3) วางแผนในการจัดซื้อ</p> <p>4) วางแผนในการ ประสานงานเพื่อยืมวัสดุ อุปกรณ์ และ</p> <p>5) วางแผนในการทำหนังสือ ยืมอุปกรณ์</p>	<p>1) วางแผนในการสำรวจวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือที่ต้องนำมา จัดกิจกรรม</p> <p>2) วางแผนเกี่ยวกับการ อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จะนำมาใช้ในการ จัดทำโครงการ การเสริม อุปกรณ์เพิ่มเติมให้เพียงพอ กับการจัดฝึกอบรม</p>	<p>1) วางแผนในการสำรวจ วัสดุอุปกรณ์</p> <p>2) วางแผนในการจัดซื้อ วางแผนในการ ประสานงานเพื่อยืม วัสดุอุปกรณ์ และ วางแผนในการทำ หนังสือยืม วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่จัด กิจกรรม ของรางวัล และประสานกับบุคคล ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3) วางแผนในการติดตั้ง อุปกรณ์สื่อ โสตทัศนอุปกรณ์ และ</p>

<p>ตามที่กำหนดในโครงการ</p> <p>4) วางแผนเตรียมความพร้อมในการจัดอุปกรณ์ ตามกำหนด</p> <p>5) วางแผนเขียนเบิกวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการจัดอบรมนักเรียน</p> <p>6) วางแผนเตรียมความพร้อมทดสอบใช้อุปกรณ์เพื่อให้พร้อมใช้ตามกำหนด</p>			<p>ทดสอบวัสดุ อุปกรณ์ ให้มีความพร้อม</p> <p>4) วางแผนในการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ</p> <p>5) วางแผนในการจัดเตรียมสื่อเช่น ใบความรู้ ใบกิจกรรม</p> <p>6) วางแผนการเสริมหรือสำรองอุปกรณ์เพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการจัดโครงการ</p> <p>7) วางแผนการจัดลำดับการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมเพื่อความสะดวกรวดเร็ว</p>
--	--	--	---

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤติกรรมศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
1.4 การวางแผนเกี่ยวกับวิธีการ (Method)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) วางแผนประชุมกับฝ่ายฝึกอบรมระดับชั้นมองในการออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรมรูปแบบใด จะแบ่งเป็นฐานให้นักเรียนได้แสดงออกหรือให้ดูตัวอย่างคลิป จัดบรรยายให้ความรู้ และปฏิบัติ ฯลฯ</p> <p>2) วางแผนประชุมเพื่อหารือร่วมกัน เกี่ยวกับรายละเอียดของการจัดกิจกรรม วิธีดำเนินการ ระบุผู้รับผิดชอบกิจกรรม</p>	<p>1) กลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายวางแผนการจัดกิจกรรมโดยจัดอบรมให้ความรู้กับวิทยากรก่อน และวางแผนในการจัดวิทยากรให้ความรู้ ความสามารถ จะมีวิทยากรหลักและวิทยากรเสริม</p> <p>2) วางแผนประชุมเพื่อวางกรอบเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับระยะเวลา และ จัดรูปแบบกิจกรรมเป็นแบบบรรยายหรืออภิปรายร่วมกัน และลงมือปฏิบัติ</p> <p>3) วางแผนกำหนดบุคลากรที่เป็นวิทยากรผู้มาให้ความรู้ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านความพอเพียง 4. การใช้สถานที่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตร</p> <p>4) วางแผนในการดำเนินการโครงการ ประชุมคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มอบหมายภาระหน้าที่ ลงมือทำแต่ละกิจกรรม</p> <p>5) วางแผนในการอบรมความรู้เบื้องต้น</p> <p>6) ตัวแทนนักเรียนมาร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานและ</p>	<p>1) วางแผนเรื่องเวลาของการจัดฝึกอบรมในช่วงที่เหมาะสม ใน 1 ปี การศึกษาที่จะจัดฝึกกึ่งชั่วโมง</p> <p>2) วางแผนในการจัดฝึกอบรมผนวกกับวิชาใดหรือ จัดแยกต่างหากหรือแยกเป็นห้องเหมาะสมกว่า ไม่ควรบูรณาการในรายวิชา</p> <p>3) วางแผนมีการ Assignment นักเรียนทุกคน ส่งทุก 1-2 สัปดาห์ นำมาส่ง</p> <p>4) วางแผนแยกกลุ่มรายวิชา อาจจะดีกว่า เพื่อประหยัด เวลาจัดให้เป็น session ออกมา</p> <p>5) วางแผนศึกษาความเป็นไปได้ของกิจกรรม</p> <p>6) วางแผนเรื่องระยะเวลา รายละเอียดการทำงาน อย่างเป็นขั้นตอน</p> <p>7) วางแผนการเรียนรู้จากการกระทำ สถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนัก ได้ดีกว่า ถ้านักเรียนรู้จากการกระทำ เช่น การไปอยู่ครัวเรือนที่เป็นสถานการณ์จำลอง ด้วยการเลี้ยงไก่ นำไปไข่ไปขายในตลาด เมื่อได้เงินแล้วจะรู้สึกภาคภูมิใจ</p>	<p>1) วางแผนประชุมฝ่ายฝึกอบรมเพื่อระดับชั้นมองออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและรายละเอียดของการจัดกิจกรรม วิธีดำเนินการ พร้อมระบุผู้รับผิดชอบกิจกรรม</p> <p>2) วางแผนจัดอบรมให้ความรู้กับฝ่ายฝึกอบรมหลักและเสริมก่อน</p> <p>3) วางแผนประชุมกำหนดกรอบเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับระยะเวลาและ จัดรูปแบบกิจกรรมเป็นแบบบรรยายหรือ อภิปรายร่วมกัน และลงมือปฏิบัติ</p> <p>4) วางแผนกำหนดบุคลากรที่เป็นวิทยากรผู้มาให้ความรู้ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านความพอเพียง</p> <p>5) วางแผนการใช้สถานที่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตร</p> <p>6) วางแผนดำเนินการโครงการ ประชุมคณะกรรมการที่มอบหมายภาระหน้าที่ ก่อนลงมือทำแต่ละกิจกรรม</p> <p>7) วางแผนเวลาของการจัดฝึกอบรมให้เหมาะสม</p>

<p>อบรมเพื่อไปกระจายต่อให้เพื่อนเพื่อช่วยขยายผล</p> <p>7) วางแผนสรรหาวิทยากรมาให้ความรู้</p>	<p>8) วางแผนการประสานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เราจะใช้รูปแบบแบบนี้ จำลองสถานการณ์ บ้าน 1 หลัง</p> <p>9) วางแผนกำหนดกิจกรรม มีอะไรบ้าง</p> <p>10) วางแผนการสื่อสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจอย่างรวดเร็ว</p> <p>11) วางแผนการวิเคราะห์ในการออกแบบกิจกรรมและผู้รับผิดชอบ</p> <p>12) วางแผนประชุมเพื่อระดมสมองในการจัดกิจกรรม</p> <p>13) วางแผนในการเชิญวิทยากรที่มีความสามารถในการพัฒนาด้านพฤติกรรมพอเพียง</p> <p>14) วางแผนในการกำหนดระยะเวลา ในการจัดกิจกรรม</p> <p>15) วางแผนในการกำหนดกิจกรรมให้ตรงวัตถุประสงค์</p> <p>16) วางแผนการออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน</p> <p>17) วางแผนการจัดกระบวนการกลุ่มนักเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม</p> <p>18) วางแผนในการศึกษาขั้นตอนการทำงานการจัดกิจกรรม</p> <p>19) วางแผนเตรียมความพร้อมทำความเข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมให้ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน</p> <p>20) วางแผนกำหนดปฏิทินระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม</p> <p>21) วางแผนกำหนดขั้นตอนวิธีการจัดกิจกรรม</p>	<p>8)วางแผนจัดฝึกอบรมแยกเป็นห้องเหมาะสมกว่า ไม่ควรบูรณาการในรายวิชา</p> <p>9)วางแผนมีการ Assignment ให้นักเรียนทุกคน ส่งทุกสัปดาห์ หรือ 2 สัปดาห์ มาส่ง</p> <p>10) วางแผนศึกษาความเป็นไปได้ของแต่ละกิจกรรม</p>
--	---	--

ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) วางแผนกำหนดเวลาให้เหมาะสม และวางแผนการจัดกิจกรรม เช่น กำหนดการกิจกรรมต่างๆ ควรอยู่เรียงลำดับอย่างไร รูปแบบใด จำนวนกิจกรรมเท่าไร</p> <p>2) วางแผนกำหนดเป้าหมายของการจัดโครงการ และผลที่คาดว่าจะได้รับ</p> <p>3) วางแผนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฝ่ายอาหาร ฝ่ายเทคโนโลยี</p> <p>4) วางแผนกำหนดสถานที่ในการจัดโครงการ</p> <p>5) วางแผนจัดรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ควรจัดในรูปแบบการบรรยายให้ความรู้ทฤษฎี และลงมือปฏิบัติ</p> <p>6) วางแผนการวัดผลประเมินผล</p>	<p>วางแผนจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคความพอเพียง</p>	<p>1) วางแผนในการที่จะประสานฝ่ายต่างๆ ที่สนับสนุน บุคคลที่จะเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในการดูแลนักเรียน ระหว่างการจัดกิจกรรมในสถานการณ์คนในชุมชนที่จะมาแสดงบทบาทต่างๆ</p>	<p>1) วางแผนจัดอบรมให้ความรู้กับผู้ฝึกอบรมหลักและเสริมก่อน</p> <p>2) วางแผนประชุมกำหนดกรอบเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับระยะเวลาและ จัดรูปแบบกิจกรรมเป็นแบบบรรยายหรือ อภิปรายร่วมกัน และลงมือปฏิบัติ</p> <p>3)วางแผนกำหนดบุคลากรที่เป็นวิทยากรผู้มาให้ความรู้ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านความพอเพียง</p> <p>4) วางแผนการใช้สถานที่ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตร</p> <p>5) วางแผนดำเนินโครงการประชุมคณะทำงาน มอบหมายภาระหน้าที่ก่อนลงมือทำแต่ละกิจกรรม</p> <p>6) วางแผนเวลาของการจัดฝึกอบรมให้เหมาะสม</p> <p>7) วางแผนจัดฝึกอบรมแยกเป็นห้องเหมาะสมกว่า ไม่ควรบูรณาการในรายวิชา</p> <p>9)วางแผนมีการ Assignment ให้นักเรียนทุกคน ส่งทุกสัปดาห์ หรือ 2 สัปดาห์ มาส่ง</p> <p>10) วางแผนศึกษาคความ เป็นไปได้ของแต่ละกิจกรรม</p> <p>11) วางแผนประสานกับฝ่ายต่างๆ และบุคคลที่จะเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในการดูแลนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรม</p>

ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
1) วางแผนการจัดเตรียมอาหาร – เครื่องดื่ม 2) วางแผนประสานเรื่องสถานที่การจัด 3) วางแผนการจัดเตรียมเครื่องเสียง ป้ายนิเทศก์	1) วางแผนในการสนับสนุนตามที่ฝ่ายอำนวยความสะดวก เช่น จักรรถรับส่ง ระยะเวลา สถานที่ 2) วางแผนในการจัดทำหนังสือราชการ หนังสือเชิญวิทยากร หนังสือขอให้สถานที่ ประสานการจัดรถรับส่ง 3) เตรียมข้อมูลในการให้นักเรียนมีความรู้เตรียมอำนวยความสะดวกในการจัดทำโครงการ	ฝ่ายสนับสนุนมีหน้าประจำอยู่แล้วเช่น ฝ่ายการเงิน ก็จะมีวิธีการทำงานตามระบบการเงินบัญชี งบประมาณอยู่แล้ว	1) วางแผนการจัดเตรียมอาหาร – เครื่องดื่ม 2) วางแผนประสานเรื่องสถานที่การจัด และจัดเตรียมสถานที่ 3) วางแผนการจัดเตรียมเครื่องเสียง ป้ายนิเทศก์ รถรับส่งวิทยากร 4) วางแผนอำนวยความสะดวกเช่น เตรียมเอกสาร เตรียมของรางวัล

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤติกรรมศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
2. ดานการปฏิบัติ (Do: D)			
2.1 การปฏิบัติเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) มอบนโยบายเกี่ยวกับการจัดทำโครงการพัฒนาความพอเพียงให้กับนักเรียน</p> <p>2) ประชุมให้ครูแสดงความคิดเห็นในการที่จะพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนให้ออกบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร</p> <p>3) จัดประชุมสัมมนาครูและบุคลากรเกี่ยวกับโครงการการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน และไปศึกษาดูงานเพื่อให้ครูเกิดความตระหนักถึงความพอเพียง</p> <p>4) ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรม เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความพอเพียงและการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียน</p> <p>5) ครูจัดทำโครงการการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน</p> <p>6) เลือกคนให้เหมาะสมกับงานและจัดทีมงานสนับสนุนการจัดทำโครงการ</p> <p>7) มอบหมายให้รองผู้อำนวยการและครูทำหนังสือแต่งตั้งและมอบหมายความรับผิดชอบให้กับครูตามถนัดและเหมาะสม</p>	<p>ดำเนินการตามขั้นตอน</p> <p>1) ประชุมศึกษานิเทศก์ทุกกลุ่ม</p> <p>2) จัดอบรมครูและนักเรียนโดยมีวิทยากรที่มีความสามารถ ในการพัฒนาความพอเพียง</p> <p>3) ปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานรายเดือนตามที่ได้มอบหมาย</p> <p>4) ประชุมบุคลากรและจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานด้านต่างๆ บางคนเหมาะสมกับงานวิชาการ ทำหลักสูตร บางคนถนัดจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์</p> <p>5) ประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการเพื่อเสนอแนะในการปฏิบัติจริงในโรงเรียน</p> <p>6) จัดประชุมให้ความรู้เบื้องต้น</p> <p>7) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับโครงการ</p>	<p>1) ครู/บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สร้างหลักสูตรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรศึกษาความรู้เกี่ยวกับการหาคุณภาพของหลักสูตรด้วยการทดลองใช้และนำมาปรับปรุงก่อนใช้จริง</p> <p>2) ครูหรือบุคลากร ทำเครื่องมือหรือแบบวัด เช่น สัมภาษณ์ ถามจากครูพ่อแม่ ตัวนักเรียน หรือตัวชี้วัดอื่น เช่นติดตามเรื่องการออมเงินของนักเรียนเพิ่มขึ้น ทำตัวชี้วัดหลายแบบในการพัฒนาหรือสร้างแบบวัดที่พฤติกรรมพอเพียงอย่างเดียวกันได้</p> <p>3) ทำการฝึกอบรมในช่วงเวลาที่เหมาะสมแบ่งกลุ่มนักเรียนในการจัดอบรมด้วยการแยกเป็นห้องเรียน</p> <p>4) การเรียนรู้วิธีการสร้างสถานการณ์ แบบการกระทำ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมที่ตรงกัน</p> <p>5) ดำเนินกิจกรรมตามลำดับที่ได้วางแผนไว้กำหนดโจทย์ในสถานการณ์จำลองที่ต้องการให้เกิดขึ้น นำนักเรียนที่มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์หรือ</p>	<p>1) ประชุมชี้แจงนโยบายรายละเอียดของโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>2) ประชุมอบรมสัมมนาศึกษาดูงานให้กับครู/บุคลากรเพื่อให้มีความเข้าใจและได้แนวคิดแนวทางพัฒนาความพอเพียงให้กับนักเรียน</p> <p>3) มอบหมายให้รองผู้อำนวยการครู/บุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียนจัดทำโครงการ</p> <p>4) มอบหมายให้ครูที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนา หรือ ผู้ดำเนินการพัฒนาความพอเพียงได้รับการอบรมเพื่อไปถ่ายทอดให้กับครูที่จะไปพัฒนานักเรียน</p> <p>5) มอบหมายให้ครู/บุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาแนะแนว หรือเคยได้รับการอบรมด้านจิตวิทยาศึกษาชุดฝึกอบรมแบบวัด ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ</p> <p>6) มอบหมายครู/บุคลากรให้เป็นวิทยากรหลัก</p>

8) ประสานงานและติดตามงานฝ่ายต่างๆ		มารวมกิจกรรม ตามแผน (สถานการณ์จำลอง) โดย การสุ่มจัดโจทย์ที่ เกี่ยวข้องกับสร้างรายได้ หรือการทำอาหาร ต้องมี) การกำหนดโจทย์ให้ (นักเรียนทำอะไร	และมีวิทยากรเสริม สนับสนุนจากภายนอก หากครู/บุคลากรใน โรงเรียนไม่เพียงพอ 7) ประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับครู/ บุคลากรหรือพี่เลี้ยงที่จะไปเป็นทีมผู้ฝึกอบรม 8) มอบหมายให้ครู/ บุคลากรที่พัฒนา นักเรียนจัดทำหลักสูตร พัฒนาและจัดกิจกรรม ให้เหมาะสม 9) มอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบด้านต่างๆ ให้กับรองผู้อำนวยการ ครู/บุคลากร เช่น ฝ่าย ฝึกอบรม ฝ่ายการเงิน ฝ่ายเอกสาร ฝ่าย อาหารเครื่องดื่ม ฝ่าย ของที่ระลึก ของรางวัล ฝ่ายสถานที่ ฯลฯ
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
1) วิทยากรทำการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความพอเพียงแก่ครู 2) ประชุมชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการพัฒนาความพอเพียงและวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เพื่อให้ นักเรียนเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ 3) ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน	1) วิทยากรทำการฝึกอบรม 2) ประสานงานวิทยากรในการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรม 3) คณะกรรมการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของแต่ละฝ่าย	ดำเนินการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงาน	1) ประชุมกับฝ่ายต่างๆ เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาความพอเพียงมาร่วมจัดกิจกรรม เช่น นันทนาการ และการให้ความรู้ทางทฤษฎีและเชิงปฏิบัติให้เหมาะสม 3) ประชุมกับทีมงานเพื่อกำหนดขอบข่ายของงานพัฒนาความพอเพียง

<p>4)ที่ทีมงานฝ่ายอบรมประชุม ซักซ้อมความเข้าใจในการ จัดกิจกรรม เช่น เน้นทนายการ การให้ความรู้ ทางทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ</p>			<p>4)ประชุมบุคลากรที่มีส่วน เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายโสต ทัศนูปกรณ์ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายอาหารเครื่องดื่ม และฝ่ายอาคารสถานที่ เพื่อทำความเข้าใจและ รับทราบบทบาทหน้าที่ 5) คัดเลือกนักเรียนเข้ากลุ่ม ด้วยการลงสมัครด้วย ความสมัครใจ และ คัดเลือกอาสาสมัคร โดย มีกำหนดคุณสมบัติ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม</p>
<p>ฝ่ายสนับสนุน</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุน</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุน</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุน</p>
<p>1) พิมพ์คำสั่งแต่งตั้งเพื่อ เสนอฝ่ายอบรมและฝ่าย อำนวยความสะดวกตามลำดับ 2) จัดพิมพ์กำหนดการของ งานและประสานงานกับ ครูหรือบุคลากรที่มี ความเกี่ยวข้องกับ โครงการจัดพิมพ์ โครงการและ ดำเนินการตามที่ฝ่าย อำนวยความสะดวก/ฝ่ายอบรม มอบหมาย 3) เข้ารับการอบรมเพื่อ รับทราบบทบาทหน้าที่</p>	<p>1) ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) ทำคำสั่งต่างๆ และ สนับสนุนเรื่องการจัด ประชุม</p>	<p>1) เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้หรือมี ประสบการณ์ ดำเนินการ กรอกคะแนนแบบวัด ฝ่าย ต่างๆ ทำงานตามที่ได้รับ มอบหมาย 2) ฝ่ายสนับสนุนแสดง บทบาทในการสนับสนุนมี ส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่ง ของกิจกรรมด้วยการ แสดงบทบาทสมมติ เช่น พี่เลี้ยงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องรู้บทบาทหน้าที่ทำให้ มีความสัมพันธ์กับ กิจกรรมมากมาย เช่น นักการ หรือ รมป ต้อง สอดคล้องดูแล 3) ครูฝึกใช้หรือทดลองใช้สื่อ เพื่อนำไปใช้ฝึกอบรมกับ ผู้เรียน</p>	<p>1) จัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงานด้านต่างๆ 2) พิมพ์กำหนดการ 3) พิมพ์โครงการ 4) กรอกคะแนนแบบวัด ฝ่ายต่างๆ ทำงานตามที่ได้รับ มอบหมาย 5) เข้ารับการอบรมเพื่อ รับทราบบทบาทหน้าที่ 6) ทำหน้าที่พี่เลี้ยงคอย ดูแล</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
2.2 การปฏิบัติเกี่ยวกับ การเงิน, งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับงบประมาณการพัฒนานักเรียน หากใช้ไม่ได้ต้องขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก</p> <p>2) มอบหมายให้รองผู้อำนวยการและครูเจ้าของทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายเพื่อเขียนโครงการขอสนับสนุนจากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร</p> <p>3) อนุมัติการเบิกจ่ายเงินตามโครงการเป็นระยะ แล้วแต่กิจกรรม</p> <p>4) อนุมัติการจัดหาซื้อวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรม</p> <p>5) มอบหมายให้ฝ่ายสนับสนุนทำหนังสือขอสนับสนุนเงินจากหน่วยงานภายนอกที่มี connection ที่เคยบริจาค</p>	<p>อนุมัติค่าใช้จ่าย เพื่อนำไปจัดโครงการตามปฏิทินให้ทันใช้จ่าย</p>	<p>1) ติดตามประสานงานเรื่องการขออนุมัติเบิกงบประมาณในการจัดอบรมจากต้นสังกัด และ/หรือ ติดต่อกับหน่วยงาน</p> <p>2) ดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามที่เสนอในโครงการ</p> <p>3) อนุมัติสนับสนุนงบประมาณ ภายใต้โครงการงานกิจกรรมที่มีประโยชน์คุ้มค่าสูงสุดกับนักเรียน</p> <p>4) ผู้ดำเนินโครงการต้องพิจารณาให้ได้ว่าสามารถเบิกจ่ายได้หรือไม่ งบประมาณในทำโครงการที่สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนและจัดสรรงบประมาณในการใช้จ่าย</p> <p>5) ทำการประมาณการค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็นต้องใช้จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนเกี่ยวกับความพอเพียง</p> <p>6) ประมาณการค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็นต้องใช้จัดกิจกรรมพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน</p> <p>7) ทำการเบิกจ่ายในการจัดกิจกรรมโครงการ</p> <p>8) การสรุปการใช้งบประมาณของโครงการ</p>	<p>1) พิจารณาอนุมัติงบประมาณที่ใช้สำหรับการพัฒนานักเรียน</p> <p>2) เสนอโครงการล่วงหน้า 1 ปี เพื่อบรรจุแผนปฏิบัติการของสำนักงานการศึกษา เสนอสำนักยุทธศาสตร์ ประเมินผลของกรุงเทพมหานครและประมาณการค่าใช้จ่ายในโครงการ</p> <p>3) ตั้งกรอบงบประมาณ</p> <p>4) มอบหมายให้รองผู้อำนวยการและครูเจ้าของโครงการและฝ่ายการเงินประมาณการค่าใช้จ่ายพร้อมรายละเอียดจัดทำงบประมาณเพื่อบรรจุลงในโครงการพัฒนาความพอเพียง</p> <p>5) ดำเนินการขอสนับสนุนหน่วยงานภายนอกที่มี connection ที่เคยบริจาค</p> <p>6) จัดทำโครงการการวิจัยเพื่อได้รับงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาจิตพฤติกรรมความพอเพียง ต้องทำโมเดลต้นแบบความสำเร็จ และดูที่ Output หรือ Impact เป็นหลักของการจัดกิจกรรม</p>

			7)จัดสรรงบประมาณที่ได้รับมาจัดกิจกรรมตามระยะเวลา 8)อนุมัติสนับสนุนงบประมาณ ภายใต้โครงการกิจกรรมที่มีประโยชน์คุ้มค่าสูงสุดกับนักเรียน
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
1) ประมาณการค่าใช้จ่ายของโครงการ 2) พัฒนา ตามความเหมาะสม 3) ประสานงานเพื่อขอข้อมูลจากฝ่ายสนับสนุนเพื่อขอราคาประมาณการที่ได้สำรวจราคามาแล้วมาจัดทำโครงการ 4) จัดลำดับค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการเพื่อสะดวกการเบิกจ่าย 5) สรุบบงบประมาณเพื่อบรรจุลงในโครงการ 6) เสนอเบิกจ่ายค่าใช้จ่าย เช่น ค่าวิทยากร ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ค่าสถานที่ ฯลฯ	1) ทำการเสนอเบิกงบประมาณตามโครงการ 2) จัดเตรียมเอกสารต่างๆ เพื่อขออนุมัติงบประมาณ ตามวงงานที่กำหนด 3) รวบรวมเอกสารการเบิกจ่าย		1) ทำประมาณการรายละเอียดค่าใช้จ่ายและจัดทำโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ดำเนินการเบิกจ่ายตามที่เสนอในโครงการ 3) ทำการสรุปการใช้งบประมาณของโครงการและรวบรวมเอกสารการเบิกจ่าย 4) ดำเนินการขอสนับสนุนรางวัลจากภายนอก 5) จัดลำดับค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการเพื่อสะดวกการเบิกจ่าย
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
1) ดำเนินการเบิกจ่ายตามระยะเวลาของโครงการ 2) เบิกจ่ายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการค่าวิทยากร ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ค่าสถานที่ ฯลฯ	1) ทำการเบิกจ่ายทันตามกำหนด 2) ช่วยจัดเตรียมเอกสารประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณ 3) ดำเนินการทำเอกสารเบิกจ่ายงบประมาณตามโครงการ	1) ดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามระบบของฝ่ายการเงิน-บัญชี ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าล่วงเวลา ค่าเอกสาร รางวัลของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม 2) ดำเนินการให้เป็นไปตามกำหนดการของโครงการ อำนวยความสะดวก คล่องตัว ตาม	1) สำรวจราคาค่าใช้จ่ายของโครงการ และจัดพิมพ์โครงการ ตามที่ได้รับมอบหมาย 2) บริหารจัดการและดำเนินการเบิกจ่ายตามกำหนดการของโครงการ อำนวยความสะดวก คล่องตัวของงานเบิก 3) ทำการสรุปค่าใช้จ่ายเพื่อให้บุคลากรทุกคน

		<p>ระเบียบการเบิกจ่ายให้ เป็นไปตามกำหนดเวลา</p> <p>3) ทำบัญชี-รายรับ ของ การเบิกจ่ายในการจัด กิจกรรม</p> <p>4) ทำการเบิกจ่ายตาม ระยะเวลาของการ จัดการโครงการ</p> <p>5) ทำการสรุปการใช้ งบประมาณของ โครงการให้ถูกต้องและ ตามระยะเวลา</p>	<p>ทราบทำการเบิกจ่ายทัน ตามกำหนด</p> <p>4) ช่วยจัดเตรียมเอกสาร ประกอบการเบิกจ่าย งบประมาณ ตาม ระเบียบของการคลัง</p>
--	--	---	---

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤตินิยมศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
2.3 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) อนุมัติการใช้วัสดุ อุปกรณ์ตามที่กำหนด เช่น เอกสารในการจัด กิจกรรม เตรียมแม่เหล็ก พันธุ์ สำหรับให้นักเรียน</p> <p>2) อนุมัติจัดซื้อ-จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ การยืมจาก หน่วยงานภายนอก หรือ ขอใช้สถานที่</p> <p>3) มอบหมายให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องสำรวจวัสดุ อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น โปรเจ็คเตอร์ โทรทัศน์ เอกสาร</p> <p>4) กำหนดวันเวลาและจัด สถานที่พร้อมดำเนิน โครงการ</p> <p>5) อนุมัติรางวัล และของที่ระลึกสำหรับวิทยากร ลงนามใบเกียรติบัตรให้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม</p>	<p>1) สั่งการเรื่องการจัดซื้อ หา ยืมจากหน่วยงานภายนอก</p>	<p>1) จัดทำหลักสูตร คู่มือ เครื่องมือวัด เอกสารที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2) เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ จำเป็นต้องใช้ตามที่ กำหนดไว้ในโครงการ</p> <p>3) สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ มี ความเหมาะสม ตาม วัตถุประสงค์ของ โครงการและประสาน การขอใช้สถานที่ให้ เหมาะสม</p> <p>4) เตรียมวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการเรียนรู้</p> <p>5) ประชุมเพื่อระดมสมองใน การจัดกิจกรรม</p>	<p>1) อนุมัติการใช้วัสดุอุปกรณ์ ตามที่กำหนด เช่น เอกสารในการจัด กิจกรรม เตรียมแม่เหล็ก พันธุ์ สำหรับให้นักเรียน</p> <p>2) อนุมัติจัดซื้อ-จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ การยืมจาก หน่วยงานภายนอก หรือ ขอใช้สถานที่ใน</p> <p>3) มอบหมายให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องสำรวจวัสดุ อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น โปรเจ็คเตอร์ โทรทัศน์ เอกสาร</p> <p>4) กำหนดวันเวลาและจัด สถานที่พร้อมดำเนิน โครงการ</p> <p>5) อนุมัติรางวัล และของที่ระลึกสำหรับวิทยากร</p> <p>6) ลงนามใบเกียรติบัตรให้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม</p>
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) จัดทำเอกสาร สำหรับการจัดทำกิจกรรม ฝึกอบรม</p> <p>2) ประสานงานก่อนล่วงหน้ากับสถานที่ในการจัดกิจกรรม</p> <p>3) จัดทำสื่อนำเสนอ (Presentation) สำหรับ ครูและนักเรียนเข้าร่วม โครงการพัฒนาฯ</p> <p>4) จัดทำสื่อ ใบความรู้ ใบงานให้กับนักเรียน</p>	<p>1) นำวัสดุอุปกรณ์ต่างๆมาได้ทันทันเวลาในการจัดอบรม</p> <p>2) ประสานบริษัทที่ประมูลได้ นำอุปกรณ์มาเพื่อจัดเตรียมการทำงาน ด้านวัสดุ อุปกรณ์</p> <p>3) จัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ทำการยืม ทดสอบและติดตั้งพร้อมใช้งาน</p>	<p>1) เชิญวิทยากรที่มีความสามารถในการพัฒนาด้านพฤติกรรมพอเพียง</p> <p>2) กำหนดระยะเวลา ในการจัดกิจกรรม</p> <p>3) กำหนดกิจกรรมให้ตรง วัตถุประสงค์</p> <p>4) ออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน</p>	<p>1) กำหนดระยะเวลาจัดกิจกรรม</p> <p>2) กำหนดกิจกรรมให้ตรง วัตถุประสงค์</p> <p>3) ออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน</p> <p>4) จัดกระบวนการกลุ่มนักเรียนให้</p> <p>5) สั่งการให้มีการสำรวจ วัสดุอุปกรณ์และ ตรวจสอบอุปกรณ์</p>

<p>5) สํารวจวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้จัดกิจกรรม จัดหาได้จากแหล่งใด เช่น โปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ การ นำเสนอ Presentation</p>		<p>5) จัดกระบวนการกลุ่ม นักเรียนให้ 6) สั่งการให้มีการสํารวจ วัสดุอุปกรณ์และ ตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือให้มีความพร้อม ในการทำงาน 7) สั่งการให้แต่งตั้งวัสดุ อุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยี ให้พร้อมเหมาะสมกับการ จัดกิจกรรม</p>	<p>เครื่องมือให้มีความ พร้อมในการทำงาน 6)สั่งการให้แต่งตั้งวัสดุ อุปกรณ์และสื่อ เทคโนโลยีให้พร้อม เหมาะสมกับการจัด กิจกรรม</p>
<p>ฝ่ายสนับสนุน</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุน</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุน</p>	<p>ฝ่ายสนับสนุน</p>
<p>1) สํารวจวัสดุอุปกรณ์ที่ หน่วยงานมีอยู่แล้ว และสามารถใช้งานได้ เช่น โสทัศน์อุปกรณ์ ตามที่ฝ่ายอำนวยการ และฝ่ายอบรม มอบหมาย 2) พิมพ์หนังสือขอยืม วัสดุอุปกรณ์ และ วางแผนขอสนับสนุน ของรางวัลจาก หน่วยงานภายนอก 3) จัดซื้อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ตามที่กำหนด ในโครงการ 4) การติดตั้งวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ 5) เขียนเบิก-คืนวัสดุ อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ ในการจัดอบรม นักเรียน 6) ทดสอบใช้อุปกรณ์ เพื่อให้พร้อมใช้ตาม กำหนด 7) เก็บวัสดุอุปกรณ์เมื่อ เสร็จสิ้นกิจกรรม</p>	<p>1) จัดเตรียมอุปกรณ์ตามที่ เสนอในโครงการ 2) ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ตรง ตาม Spec ถูกต้องครบถ้วน เป็นเจ้าหน้าที่ในการ ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ 3) จัดเตรียม presentation โปรเจคเตอร์ 4) จัดเก็บและจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดโครงการ</p>	<p>1) ให้ปฏิบัติตามฝ่าย อำนวยการมอบหมาย 2) เชื้อให้ฝ่ายอำนวยการใน การที่จะ support เพื่อให้ งานขับเคลื่อน ไปตาม วัตถุประสงค์ของโครงการ 3) ดำเนินการสํารวจวัสดุ อุปกรณ์ 4) จัดซื้อจัดหาและติดตั้งให้ พร้อม</p>	<p>1) ดำเนินการสํารวจวัสดุ อุปกรณ์ 2) จัดซื้อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ 3) พิมพ์หนังสือขอยืมวัสดุ อุปกรณ์ และวางแผน ขอสนับสนุนของรางวัล จากหน่วยงานภายนอก 4) ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ ตรงตาม Spec ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นเจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ 5) ติดตั้งและจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์ 6) จัดเตรียมและจัดเก็บ วัสดุอุปกรณ์</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤติกรรมศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
2.4 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) ประชุมกับฝ่ายฝึกอบรม ระดมสมองในการ ออกแบบรูปแบบการจัด กิจกรรมรูปแบบใด จะ แบ่งเป็นฐานให้นักเรียน ได้แสดงออก หรือให้ดู ตัวอย่างคลิป จัด บรรยายให้ความรู้ และ ปฏิบัติ ฯลฯ</p> <p>2) ประชุมเพื่อหารือ ร่วมกัน เกี่ยวกับ รายละเอียดของการจัด กิจกรรม วิธีดำเนินการ ระบุผู้รับผิดชอบ กิจกรรม สถานที่ กำหนดปฏิทิน</p> <p>3) ดำเนินการจัดกิจกรรม</p>	<p>1) นำอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ใน การอบรมมาจัดอบรมได้ อย่างมีคุณภาพ</p> <p>2) แนวทางในการจัด กิจกรรมให้เหมาะสม</p> <p>3) อำนวยความสะดวกให้ วิทยากรในด้านต่างๆ ให้ วิทยากรทำงานได้สะดวก และมีประสิทธิภาพ</p> <p>4) เชิญผู้บริหารระดับสูง มาร่วมกิจกรรมเพื่อ รับทราบข้อมูลและ แนวทางในการพัฒนา ต่อไป</p>	<p>1) ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่ม เป้าหมายรับทราบ รายละเอียดเกี่ยวกับการจัด กิจกรรม</p> <p>2) จัดฝึกอบรมนักเรียนตาม วันเวลาที่เหมาะสม</p> <p>3) มีการ Assignment ให้กับ นักเรียน ทุกสัปดาห์ หรือ ทุก 2 สัปดาห์ นำมาส่ง</p> <p>4) จัดชั้นเรียนที่เข้าฝึกอบรม ให้เหมาะสม ไม่ควร บูรณาการ จัดให้เป็น session ออกมา</p> <p>5) สร้างสถานการณ์จำลอง แบบเสมือนจริง</p> <p>6) ประสานกับบุคคลที่ เกี่ยวข้องในการจัด สถานการณ์จำลอง</p> <p>7) กำหนดกิจกรรมโดยยืนยัน ด้วยการมีทฤษฎีรองรับ นำ ทฤษฎีมาสนับสนุนแนวคิด ของ Key Man นำไปสู่ กิจกรรม การออกแบบ เสริมสร้างจิตลักษณะ พอเพียง ตามที่กำหนดให้เป็น พฤติกรรมการเรียนรู้ วิถี ชีวิตเสมือนจริง</p> <p>8) บันทึกกิจกรรม</p> <p>9) ออกแบบปรับรูปแบบ/ กิจกรรมเพื่อสร้างจิต พฤติกรรมพอเพียง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม วัตถุประสงค์ของโครงการ</p> <p>10) หาทฤษฎีมารองรับและ สนับสนุนโครงการ</p>	<p>1) ประชุมฝ่ายฝึกอบรมเพื่อ ระดมสมองออกแบบ รูปแบบการจัดกิจกรรม ให้เหมาะสม และ รายละเอียดของการจัด กิจกรรมวิธีดำเนินการ พร้อมระบุผู้รับผิดชอบ กิจกรรม</p> <p>2) จัดอบรมให้ความรู้กับผู้ ฝึกอบรมหลักและเสริม ก่อน</p> <p>3) ประชุมกำหนดกรอบ เนื้อหาหลักสูตรให้ สอดคล้องกับระยะเวลา และ จัดรูปแบบกิจกรรม เป็นแบบบรรยายหรือ อภิปรายร่วมกัน และลง มือปฏิบัติ</p> <p>4) กำหนดบุคลากรที่เป็น วิทยากรผู้มาให้ความรู้ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มี ความเชี่ยวชาญด้าน ความพอเพียง</p> <p>5) กำหนดสถานที่ควร คำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตร</p> <p>6) กำหนดเวลาของการจัด ฝึกอบรมให้เหมาะสม</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
2.4 การปฏิบัติเกี่ยวกับ วิธีการ (Method) (ต่อ)			
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
1) ครูเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการพัฒนาความ พอเพียง 2) ครูและนักเรียนศึกษา งานและลงปฏิบัติจริง 3) วิทยากรให้ความรู้แก่ครู และนักเรียนแบ่งกิจกรรม ออกเป็นฐาน ให้มีความ หลากหลาย เช่น การปลูก ข้าว ปลูกผักทำสวนครัว ทำบัญชี 4) กำหนดเวลา กำหนด กิจกรรม เรียงลำดับ 5) ประสานฝ่ายอาหาร ฝ่าย เทคโนโลยี ฯลฯ 6) ทำการวัดผลประเมินผล	1) ดำเนินงานตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 2) ดำเนินการจัดอบรมครู และนักเรียน 3) ครูที่เป็นพี่เลี้ยงคอยดูแล 4) นักเรียนที่เป็นตัวแทนเข้า รับการอบรม ที่จะนำไป ขยายผลต่อไปกับเพื่อน 5) สถานที่จัดที่โรงเรียน เหมาะสมในการจัดช่วง เมษายน จัดในช่วงปิด เทอมปีละ 2 ครั้ง ตาม ความเหมาะสม	1) ดำเนินการตามออกแบบ รูปแบบกิจกรรมให้ตรง ตามวัตถุประสงค์ 2) กำหนดรูปแบบกิจกรรม ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ 3) ประชาสัมพันธ์ให้ กลุ่มเป้าหมายรับทราบ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมและให้เตรียมตัว มาตามวันเวลาที่กำหนด 4) ทำการแบ่งกลุ่มตาม แผนงาน	1) ศึกษาความเป็นไปได้ ของแต่ละกิจกรรม 2) จัดฝึกอบรมแยกเป็นราย ห้อง 3) Assignment งานให้นักเรียน ทุกคน แล้วนำมาส่งทุก สัปดาห์ 4) ก่อนดำเนินการโครงการ จัดประชุมคณะทำงาน มอบหมายภาระหน้าที่ ก่อนลงมือทำแต่ละ กิจกรรม
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
1) จัดเตรียมอาหาร – เครื่องดื่ม 2) ประสานเรื่องสถานที่การ จัด 3) ติดตั้งและจัดเก็บเครื่อง เสียง IT 4) ติดตั้งและจัดเก็บป้าย นิเทศก์	1) จัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ต่างๆ ให้พร้อมตาม กำหนดเวลา เป็น เครื่องมืออุปกรณ์ที่มา คุณภาพ 2) บริการรับส่งวิทยากร 3) ดูแลสถานที่จัดกิจกรรม 4) ติดตั้งระบบโสตทัศน อุปกรณ์ LCDจอทีวี 5) เก็บอุปกรณ์เมื่อเสร็จสิ้น โครงการ 6) สนับสนุนคอย Stand by อำนวยความสะดวก		1) พี่เลี้ยงคอยดูแล 2) จัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ให้ พร้อมตามกำหนดเวลา เป็นเครื่องมืออุปกรณ์ ที่มาคุณภาพ 3) บริการรับส่งวิทยากร 4) จัดสถานที่ก่อนและหลัง จัดกิจกรรม 5) ติดตั้งระบบ โสตทัศนอุปกรณ์ 6) เก็บอุปกรณ์เมื่อเสร็จ สิ้นโครงการ 7) สนับสนุนคอย Stand by อำนวยความสะดวก

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤติกรรมศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
3.ด้านการตรวจสอบ/ประเมิน (Check: C)			
3.1 การตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) ตรวจสอบด้วยการใช้เครื่องมือในการตรวจสอบคือแบบสังเกต พฤติกรรมการทำงานของครู นักเรียน สังเกตการเข้า ร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียน</p> <p>2) ตรวจสอบแบบประเมินตามโครงการ เครื่องมือประเมิน เช่น การสังเกต ประเมินวิทยากร ครู และนักเรียน</p> <p>3) ตรวจสอบด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจครูของนักเรียน</p> <p>4) ตรวจสอบสรุปประเมินโครงการ โดยมีแบบประเมินโครงการ</p> <p>5) ตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานของโครงการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ เริ่มโครงการและขณะดำเนินโครงการ และเมื่อเสร็จสิ้นโครงการด้วยการสังเกตและบันทึกข้อมูลโดยพิจารณาจากผลการฝึกอบรมนร.มีพัฒนาการด้านความพอใจเพียงอย่างไร</p>	<p>1) กิจกรรมที่จัดอบรมหรือประชุมจะต้องให้ผู้ที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่สนใจของผู้เข้ารับการอบรม</p> <p>2) ประเมินวิทยากรที่ให้ความรู้จากการสังเกตและจากแบบประเมิน(เครื่องมือ) ว่าผลเป็นอย่างไร</p> <p>3) ประเมินผู้เข้ารับการอบรมร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยการสังเกตและแบบทดสอบวัดความรู้เช่นใบกิจกรรม ใบงาน</p> <p>4) ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์เป้าหมายว่าเป็นอย่างไร ประเมิน สฝ่ายอำนวยการ ประเมินรอบด้านทุกฝ่าย Input Output Process ต้องใช้รูปแบบการประเมินแบบ rating scale</p>	<p>1) เก็บข้อมูลนักเรียนด้วยการสัมภาษณ์ แบบวัดประเมินครู ผลลัพธ์ของตัวแปรเพิ่ม ตัวแปรเพิ่มทั้งหมด ถือว่าสำเร็จ ใช้เครื่องมือประเมินบุคลากร ในส่วนผู้บริหารประเมินโครงการ นักเรียนประเมิน Outcome เด็ก 4 แบบประเมินตนเองเป็นทางเลือก</p> <p>2) ประเมินและตรวจสอบนักเรียน ตามตัวชี้วัดความพอใจเพียง มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านใดบ้าง โดยวิธีการสังเกตโดยการวัด 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม Stable ตามเป้าหมายด้วยการสังเกตกับการวัดความสำเร็จของการทำกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม แบบวัดแบบสังเกต แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมร่วมข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการวัด</p> <p>3) ประเมินผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเป็นตัวละคร บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง brainstorming โครงการนี้ประสบความสำเร็จอย่างไร เป็นแบบสนทนากลุ่ม มีการแก้ไขพัฒนา วิธีการวัดเชิงพฤติกรรม ความสำเร็จของโครงการ ต้องดูจากผลการ focus group</p>	<p>1) ตรวจสอบด้วยการใช้เครื่องมือในการตรวจสอบ คือแบบสังเกต พฤติกรรมการทำงานของครู นักเรียน สังเกตการเข้า ร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียน</p> <p>2) ตรวจสอบแบบประเมินตามโครงการ เครื่องมือประเมิน เช่น การสังเกต ประเมินวิทยากร ครู และนักเรียน</p> <p>3) ตรวจสอบด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจครูของนักเรียน</p> <p>4) ตรวจสอบสรุปประเมินโครงการ โดยมีแบบประเมินโครงการ</p> <p>5) ตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานของโครงการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ เริ่มโครงการและขณะดำเนินโครงการ และเมื่อเสร็จสิ้นโครงการด้วยการสังเกตและบันทึกข้อมูลพิจารณาจากผลการฝึกอบรมนร.มีพัฒนาการด้านความพอใจเพียงอย่างไร</p>

ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) ตรวจสอบด้วยการสังเกต การเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน</p> <p>2) ตรวจสอบด้วยการสรุป ประเมินโครงการ โดยมีแบบประเมินโครงการ</p> <p>3) ตรวจสอบความก้าวหน้าโครงการ ด้วยการการสังเกตและบันทึกข้อมูล 3 ระยะ ระยะที่ 1 เริ่มโครงการ ระยะที่ 2 ขณะดำเนินโครงการ และ ระยะที่ 3 เสร็จสิ้นโครงการ</p> <p>4) แบบประเมินตามโครงการ เครื่องมือประเมิน เช่น การสังเกต ประเมินนักเรียนและผู้ฝึกอบรมนักเรียนแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน</p>	<p>1) ประเมินผลโดยการสังเกต การอบรม เช่น วิทยากร การให้ความรู้ และวิธีการนำเสนอใจมากน้อยเพียงใด ผู้เข้ารับการอบรม มีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด ด้วยการสังเกต สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรม อาหาร เครื่องดื่มมีความเหมาะสมหรือไม่</p> <p>2) ตรวจสอบผลการสรุปข้อมูลการประเมินโครงการจากฝ่ายอำนวยความสะดวกและการอบรม</p>	<p>1) ติดตามจากผลการประเมินของนักเรียนมีความพึงพอใจในวิทยากร</p> <p>2) ประเมินตนเองด้วยการทำบันทึกเป็นระยะอย่างละเอียด</p>	<p>1) ตรวจสอบด้วยการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน</p> <p>2) ตรวจสอบและประเมินโครงการ</p> <p>3) ตรวจสอบความก้าวหน้าโครงการ ด้วยการสังเกตและการสังเกตข้อมูล 3 ระยะ ระยะที่ 1 เริ่มโครงการ ระยะที่ 2 ขณะดำเนินโครงการ และ ระยะที่ 3 เสร็จสิ้นโครงการ</p> <p>4) แบบประเมินตามโครงการ เครื่องมือประเมิน เช่น การสังเกต ประเมินนักเรียนและผู้ฝึกอบรมนักเรียนแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน</p>
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
<p>1) สรุปผลการประเมินโครงการและกรอกข้อมูลการประเมินจากแบบสอบถาม</p> <p>2) นำข้อมูลจากฝ่ายฝึกอบรมมากรอกเพื่อช่วยทำการประเมินผล</p>	<p>1) จัดทำแบบวัดและประเมินผลด้านต่างๆ คอยกำกับดูแลช่วยเหลือ ดูแลความเรียบร้อยในการอบรม</p> <p>2) ตรวจสอบข้อความในการจัดพิมพ์เครื่องมือและแบบวัด</p> <p>3) เก็บข้อมูล การประเมินให้กับฝ่ายอำนวยความสะดวกและการอบรมประเมินผล</p>	<p>1) ดำเนินการติดตามงานตามปฏิทินปฏิบัติงาน ด้วยการทำบันทึกข้อมูลให้ชัดเจน</p> <p>2) บันทึกรายละเอียดของการติดตามการจัดกิจกรรม</p> <p>3) รายงานความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรมเพื่อเสนอตามลำดับขั้น</p> <p>4) สรุปการประเมินครูวิทยากรและนักเรียนและฝ่ายสนับสนุน</p>	<p>1) สรุปผลการประเมินโครงการและกรอกข้อมูลการประเมินจากแบบสอบถาม</p> <p>2) นำข้อมูลจากฝ่ายฝึกอบรมมากรอกเพื่อช่วยทำการประเมินผล</p> <p>3) จัดทำแบบวัดและประเมินผลด้านต่างๆ คอยกำกับดูแลช่วยเหลือ ดูแลความเรียบร้อยในการอบรม</p> <p>4) ตรวจสอบข้อความในการจัดพิมพ์เครื่องมือและแบบวัด</p> <p>5) เก็บข้อมูล การประเมินให้กับฝ่ายอำนวยความสะดวกและการอบรมประเมินผล</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
3.2 การตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับการเงิน/งบประมาณ (Money)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) ตรวจสอบข้อมูลจากคณะกรรมการการเงิน ทำบัญชีรายรับรายจ่าย ตามระบบบัญชี ได้ทันตามกำหนดของกิจกรรม นำเสนอ</p> <p>2) ตรวจสอบจากการสรุปรายรับรายจ่าย เอกสารแนบประกอบการใช้เงินได้ถูกต้องสมบูรณ์</p> <p>3) ตรวจสอบการใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ตรวจสอบได้จากการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของฝ่ายการเงิน</p>	<p>1) ตรวจสอบการเงิน/งบประมาณถูกต้องเพียงพอ มากไปน้อยไป ใช้จ่ายตามตามวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่</p> <p>2) ตรวจสอบงบประมาณตามที่เสนอสอดคล้องกับโครงการหรือไม่</p>	<p>1) ตรวจสอบเงินที่ใช้เป็นไปตามงบประมาณ</p> <p>2) ตรวจสอบเอกสารต่างๆที่ใช้ใบเสร็จส่งเบิก</p> <p>3) ต้องรายงานการใช้งบประมาณตามระเบียบและเวลา แสดงใบเสร็จ</p>	<p>1) ตรวจสอบข้อมูลจากคณะกรรมการการเงิน ทำบัญชีรายรับรายจ่าย ตามระบบบัญชี ได้ทันตามกำหนดของกิจกรรม นำเสนอ</p> <p>2) ตรวจสอบจากการสรุปรายรับรายจ่าย เอกสารแนบประกอบการใช้เงินได้ถูกต้องสมบูรณ์</p> <p>3) ตรวจสอบการใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ตรวจสอบได้จากการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของฝ่ายการเงิน</p>
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) ตรวจสอบเรื่องการเบิกจ่ายทันต่อการใช้จ่ายกิจกรรมหรือไม่</p> <p>2) ตรวจสอบการเสนอเบิกงบประมาณเป็นไปตามแผนที่เสนออนุมัติโครงการ</p>	<p>ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารการเบิกงบประมาณให้สอดคล้องกับรายละเอียดค่าใช้จ่ายในโครงการ</p>	<p>ตรวจสอบเรื่องการเงินเป็นระยะเพื่อให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน</p>	<p>1) ตรวจสอบประเมินผลการเบิกจ่ายทันตามกำหนด</p> <p>2) ตรวจสอบการเสนอเบิกงบประมาณเป็นไปตามแผนที่เสนออนุมัติโครงการ</p> <p>3) ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารการเบิกงบประมาณให้สอดคล้องกับรายละเอียดค่าใช้จ่ายในโครงการ</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครุภัณฑ์พัฒนา	สรุป
3.2 การตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับการเงิน/งบประมาณ (Money) (ต่อ)			
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
1) ตรวจสอบการเบิกจ่ายให้เป็นปัจจุบันและถูกต้องตามระบบบัญชี 2) ตรวจสอบใบเสร็จและค่าใช้จ่ายให้ถูกต้อง และสรุปการใช้งบประมาณโครงการเสนอฝ่ายบริหาร	1) ตรวจสอบการเบิกจ่ายตามแผนที่ตั้งไว้ในแต่ละส่วน เช่น ค่าวิทยากร ค่าอาหาร เครื่องดื่ม สถานที่ เบ็ดเตล็ด 2) ตรวจสอบและทำการสรุปค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ 3) แสดงบัญชีหลักฐานการเบิกให้ถูกต้อง ตามระเบียบการเงิน ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1) ตรวจสอบเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณให้ถูกต้อง 2) สรุปค่าใช้จ่ายเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ	1) ตรวจสอบการเบิกจ่ายให้เป็นปัจจุบันและถูกต้องตามระบบบัญชี 2) ตรวจสอบใบเสร็จแสดงหลักฐานการเบิกให้ถูกต้อง ตามระเบียบบัญชี-การเงิน

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
3.3 การตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) คณะกรรมการตรวจสอบตามคำสั่งของโรงเรียนมีการใช้วัสดุอุปกรณ์ตามที่เสนอขอมาหรือไม่ ตรงตามSpec หรือไม่ อยู่ในกรอบวงเงินที่กำหนดหรือไม่ หรือ มีการยืมมาจากหน่วยงานใด และมีการจัดมีสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่</p> <p>2) ทำการสำรวจครุภัณฑ์สภาพพร้อมใช้งานใหม่ มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมหรือไม่</p> <p>3) สถานที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมหรือไม่ คับแคบ รองรับนักเรียนได้หรือไม่</p>	<p>1) ประเมินติดตามเครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึกอบรม สามารถใช้ได้ดี และมีประสิทธิภาพน้อยเพียงใด เช่น ไมค์ กระดาษหรือไม่</p> <p>2) ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้คุ้มค่า ใช้อย่างเหมาะสมหรือไม่ และบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ที่เหลือไปใช้งานด้านอื่นๆ หรือนำไปใช้ในการจัดครั้งต่อไป</p>	<p>1) การใช้ภาษาในเครื่องมือเหมาะสมหรือไม่ การให้นักเรียนตอบใช้ภาษาหรือหากินไป</p> <p>2) คู่มือเหมาะสมไหม คนอื่นเข้าใจหรือไม่ คนอื่นสามารถนำไปใช้</p> <p>3) ตรวจสอบอาคารสถานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หรือมีความสงบร่มรื่น มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง เกณฑ์การคัดเลือกสถานการณ์สถานที่วิถีชีวิตพอเพียง มีลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง เหมาะสมแก่การเรียนรู้</p> <p>4) กำกับและติดตามการใช้วัสดุอุปกรณ์ตลอดโครงการ</p> <p>5) ตรวจสอบประเมินการใช้วัสดุอุปกรณ์ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ</p>	<p>ตรวจสอบการใช้วัสดุอุปกรณ์ตามที่เสนอตรวจสอบ Spec วัสดุอุปกรณ์ และอยู่ในกรอบวงเงิน หรือ มีการยืมมาจากหน่วยงานใด และมีการจัดมีสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่</p>
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของวัสดุอุปกรณ์ มีความเหมาะสมกับนักเรียน และสะดวกในการนำมาใช้</p> <p>2) ตรวจสอบคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์เป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ มีจำนวนเพียงพอเหมาะกับนร. ความพร้อมของสถานที่วัสดุอุปกรณ์</p>	<p>เช็คอุปกรณ์ความพร้อมใช้งานได้จริงเครื่องมือเหมาะสมหรือไม่กับการจัดกิจกรรม</p>	<p>ประเมินผลคุณภาพความสอดคล้องเหมาะสมของสื่อที่นำมาจัดกิจกรรม</p>	<p>1) การใช้ภาษาในเครื่องมือเหมาะสมหรือไม่ การให้นักเรียนตอบใช้ภาษาหรือหากินไป</p> <p>2) คู่มือเหมาะสมไหม คนอื่นเข้าใจหรือไม่ คนอื่นสามารถนำไปใช้</p> <p>3) ตรวจสอบอาคารสถานที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้</p>

3) ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์การทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ด้วยการประเมินแบบวัด			4) กำกับและติดตามการใช้วัสดุอุปกรณ์ตลอดโครงการ 5) ตรวจสอบประเมินการใช้วัสดุอุปกรณ์ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
1) ทำการบันทึกการขอใช้วัสดุอุปกรณ์ 2) ตรวจสอบ ความเรียบร้อยการดูแลซ่อมบำรุงของอุปกรณ์ก่อนขณะจัดกิจกรรมและหลังจัดกิจกรรม	1) ตรวจสอบดูแลเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอพร้อมใช้งานในการจัดประชุมอบรม 2) ตรวจสอบความเหมาะสมสถานที่และทดลองใช้และติดตั้งอุปกรณ์ 3) ตรวจสอบและจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในครั้งต่อไป	1) ทำบันทึกการและตรวจสอบการนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ 2) ประเมินผลของการใช้วัสดุอุปกรณ์จากวิทยากรและนักเรียนการเสนอแนะความคิดเห็นและรายงานผลการใช้วัสดุอุปกรณ์เสนอฝ่ายอำนวยการ	1) ตรวจสอบดูแลบำรุงรักษาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอพร้อมใช้งาน 2) ตรวจสอบความเหมาะสมสถานที่และทดลองใช้และติดตั้งอุปกรณ์ 3) ตรวจสอบและจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในครั้งต่อไป

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
3.4 การตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวิธีการ (Method)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) ตรวจสอบโครงการที่นำเสนอ และแผนงานโครงการ</p> <p>2) ตรวจสอบคำสั่งให้มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง มีความชัดเจนเหมาะสมเป็นไปได้</p> <p>3) ตรวจสอบ กระบวนการดำเนินงานโครงการเป็นระยะตามที่กำหนดหรือไม่ สื่อที่ผลิตพร้อมใช้หรือเพียงพอหรือไม่ มีความสอดคล้องกับกิจกรรมหรือไม่</p> <p>4) สังเกตการดำเนินงานของกิจกรรมทำคำสั่งดำเนินการเป็นอย่างไร</p>	<p>1) ประเมินและตรวจสอบการให้ความรู้ของวิทยากร เช่น จัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับเวลา สถานที่ ผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจหรือพึงพอใจหรือไม่เพียงใด</p> <p>2) เชิญฝ่ายสนับสนุนมาสรุปโครงการว่าพบปัญหาอะไรบ้างและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้แต่ละฝ่ายเสนอความคิดเห็นตรวจสอบวิธีการดำเนินการ</p>	<p>1) ไม่แตกต่างกันใช้หลักการของการประเมินบุคลากรประเมิน 4 ด้าน ด้านวิธีการของบุคลากรผู้ดำเนินการโครงการ ประเมินนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และเสนอเพิ่มความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับโครงการ และวัสดุอุปกรณ์ ความรู้ ในการจัดให้โครงการฝึกอบรมถือว่าเป็นการประเมินวิธีการ</p> <p>2) วิธีการทำงาน ยึดเป้าหมายเป็นหลักของการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนเมื่อเราสร้างกิจกรรมขึ้นมา ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เรามีความภาคภูมิใจ</p> <p>3) ตรวจสอบด้วยการมีคนสนใจนำ Model ไปใช้โรงเรียนอื่นๆ นำไปใช้พัฒนานักเรียน</p> <p>4) มีการเผยแพร่ มีคนนำไปใช้ มีการขยายผลของแนวคิดทางวิชาการนโยบายถูกนำไปใช้ เช่น นักเรียนมัธยม 15 คน และมีการขยายผลพฤติกรรม ความคงทนของพฤติกรรม</p>	<p>ตรวจสอบ กระบวนการดำเนินงานโครงการเป็นระยะ สื่อที่ผลิตพร้อมใช้หรือเพียงพอและ มีความสอดคล้องกับกิจกรรม</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครุภัณฑ์พัฒนา	สรุป
3.4 การตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวิธีการ (Method) (ต่อ)			
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) ตรวจสอบ กระบวนการ ดำเนินโครงการเป็นระยะ ตามที่กำหนดหรือไม่ สื่อที่ผลิตพร้อมใช้หรือเพียงพอหรือไม่ มีความสอดคล้องกับกิจกรรมหรือไม่</p> <p>2) ประเมินสรุปผลวิธีการจัดกิจกรรม</p>	<p>1) ประเมินตนเองว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่</p> <p>2) ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องประเมินผู้ปฏิบัติงาน วิธีการทำงาน วิธีการจัดอบรม หรือหลักสูตร สถานที่ อาหาร เครื่องดื่ม ระยะเวลา ด้วยการใช้แบบวัด แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมเสนอแนะเพื่อพัฒนาต่อไป</p>	<p>1) ทำการประเมินนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์</p> <p>2.ประเมินการทำงานและวิธีการของตนเอง</p>	<p>1) ประเมินบุคลากร ประเมิน 4 ด้าน ด้านวิธีการของบุคลากรผู้ดำเนินโครงการประเมินนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับโครงการและวัสดุอุปกรณ์ ความรู้ ในการจัดให้โครงการฝึกอบรม ถือว่าเป็นการประเมินวิธีการ</p> <p>2) วิธีการทำงาน ยึดเป้าหมายเป็นหลักของการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน เมื่อเราสร้างกิจกรรมขึ้นมา ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เรามีความภาคภูมิใจ</p> <p>3) ตรวจสอบด้วยการมีคนสนใจนำ Model ไปใช้โรงเรียนอื่นๆ นำไปใช้พัฒนานักเรียน</p> <p>4) มีการเผยแพร่ มีคนนำไปใช้ มีการขยายผลของแนวคิดทางวิชาการ นโยบายถูกนำไปใช้ เช่น นักเรียนมัธยม 15 คน และมีการขยายผลพฤติกรรม ความคงทนของพฤติกรรม</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครุภัณฑ์พัฒนา	สรุป
3.4 การตรวจสอบ/ประเมินเกี่ยวกับวิธีการ (Method) (ต่อ)			
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
1) ช่วยทำการประเมินและสรุปการประเมินเรื่องวิธีการจัดกิจกรรมด้วยการสังเกตนักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมกับการกิจกรรม 2) ช่วยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนและทำการสรุป	1) ตรวจสอบเอกสารที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความชัดเจนหรือเพียงพอกับผู้เข้ารับการอบรม 2) ช่วยกรอกข้อมูลแบบสอบถาม สรุปข้อมูลของการประเมินโครงการ 3) ทำจัดพิมพ์เอกสารการตรวจสอบเช่นแบบวัดแบบสังเกต	1) ประเมินการทำงานและวิธีการของตนเอง	1) ช่วยทำการประเมินและสรุปการประเมินเรื่องวิธีการจัดกิจกรรมด้วยการสังเกตนักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมกับการกิจกรรม และช่วยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนและทำการสรุป 2) ตรวจสอบเอกสารที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความชัดเจนหรือเพียงพอกับผู้เข้ารับการอบรม 3) ประเมินการทำงานและวิธีการของตนเอง

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤติกรรมศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
4.การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไข (Act: A) เกี่ยวกับ			
4.1 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับคน/บุคลากร (Man)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) ประชุม สรุปการจัดกิจกรรมโครงการ และมีการมอบตัวบัตรให้กับครูและนักเรียน กล่าวชื่นชมและขอบคุณครูที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และ ชี้แจงแนะนำครูที่มีปัญหาเป็นการส่วนตัวของแต่ละฝ่าย และให้ปรับปรุงแก้ไข หรือปรับเปลี่ยนหน้าที่ของบุคคลให้เหมาะสมและซักถามความสำเร็จของงานและปัญหาอุปสรรคของงาน และหาแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหาหากพบว่าวิทยากรจัดทำกิจกรรมไม่เหมาะสม ควรปรับเปลี่ยนหรือสลับหน้าที่กันหรืออาจจะมีคำแนะนำให้ปรับเปลี่ยนอย่างไร</p>	<p>1) ถ้าบุคลากรหรือวิทยากรที่ให้ความรู้หรือจัดกิจกรรมไม่สามารถทำให้ผู้เข้าอบรมไม่สนใจ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบุคลากร โดยบอกข้อบกพร่องของผู้นั้นโดยตรง</p> <p>2) ถ้ามีปัญหาต้องปรับเปลี่ยนบุคลากรให้เหมาะสมหรือสรรหาคนใหม่เมื่อจัดโครงการกิจกรรมในโอกาสต่อไป จำนวนบุคลากรที่เป็นวิทยากรปรับทั้งปริมาณและคุณภาพเพื่อให้เกิดความเหมาะสม</p> <p>3) มีการปรับด้วยการชี้แจงกับบุคลากรหรือวิทยากรสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่ออบรมเพิ่มเติมให้กับครู</p>	<p>1) ดูผลการจากการตรวจสอบ ประเมินผล/โดยภาพรวมถ้าดีให้การตรวจสอบและประเมินผลแล้วไม่ได้ให้พิจารณาอบรมใหม่ หรือถ้าไม่ดีมาๆ เปลี่ยนคนอื่นมาแทน หากคนช่วยเพิ่มเติม</p> <p>2) ต้องมีการประเมินอยู่ตลอดเวลา ด้วยตนเองจะส่งผลอย่างไรให้เกิดผลสำเร็จ เราได้ดำเนินการตามขั้นตอนเกิดผล Impact อะไรบ้าง ต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หรือต้องมีบุคคลสำรอง เพื่อ มีการ Drop out</p> <p>3) ถ้าพบว่าบุคลากรมีปัญหาเรื่องการทำงาน เป็นทีม หรือความถนัด ก็ให้คำแนะนำหรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม</p> <p>4) มีการประชุมชี้แจงและให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเป็นระยะ</p>	<p>1) ประชุม สรุปการจัดกิจกรรมโครงการ และมีการมอบตัวบัตรให้กับครู และนักเรียน กล่าวชื่นชมและขอบคุณครูที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และ ชี้แจงแนะนำครูที่มีปัญหาเป็นการส่วนตัวของแต่ละฝ่าย และให้ปรับปรุงแก้ไข หรือปรับเปลี่ยนหน้าที่ของบุคคลให้เหมาะสม</p> <p>2)การประเมินอยู่ตลอดเวลา ด้วยตนเองจะส่งผลอย่างไรให้เกิดผลสำเร็จ เราได้ดำเนินการตามขั้นตอนเกิดผล Impact อะไรบ้าง ต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หรือต้องมีบุคคลสำรอง เพื่อ มีการ Drop out</p> <p>3)มีการปรับด้วยการชี้แจงกับบุคลากรหรือวิทยากรสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่ออบรมเพิ่มเติมให้กับครู</p>

ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) ครูที่ดำเนินจัดกิจกรรม เกิดปัญหาไม่คาดคิด อาจจะมีการเจ็บป่วย หรือ มีปัญหาลักษณะอาจจะมี การปรับเปลี่ยนครู หรือ เพิ่มความรู้กับครูเพื่อ สร้างครูให้เป็นตัวแทนใน การจัดโครงการคราว ต่อไป</p> <p>2) ขณะที่ดำเนินการเมื่อเกิด ปัญหา ต้องให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ร่วมมือกับครู หรือวิทยากร</p>	<p>1) จัดบุคลากรให้ตรงกับงาน และความรู้ความสามารถ ของแต่ละบุคคล</p>	<p>5) ปรับปรุงเรื่องการวิทยากร เสริม หรือพี่เลี้ยงเพื่อ สะดวกในการจัดกิจกรรม</p>	<p>1) ครูที่ดำเนินจัดกิจกรรม เกิดปัญหาไม่คาดคิด อาจจะมีการเจ็บป่วย หรือมีปัญหาลักษณะ อาจจะมีการ ปรับเปลี่ยนครู หรือเพิ่ม ความรู้กับครูเพื่อสร้าง ครูให้เป็นตัวแทนในการ จัดโครงการคราวต่อไป</p> <p>2) ขณะที่ดำเนินการเมื่อ เกิดปัญหา ต้องให้ คำแนะนำช่วยเหลือ ร่วมมือกับครูหรือ วิทยากร</p>
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
<p>1) เมื่อเกิดปัญหาขอ คำแนะนำและแก้ไขปัญหา จากฝ่ายบริหาร อำนวยความสะดวก</p>	<p>1) ฝ่ายสนับสนุนไม่เพียงพอ สรรหาเพิ่ม</p>	<p>1) ดูจากผลการตรวจสอบ/ ประเมินผล ถ้าดีให้ช่วยใน โอกาสต่อไป หากผล ออกมาไม่ดีหาคนอื่นมา ทำแทน หรืออบรมให้ ความรู้เพิ่มเติม ต้องทำ เป็น KM</p>	<p>1) ฝ่ายสนับสนุนไม่ เพียงพอสรรหาเพิ่ม</p> <p>2) ดูจากผลการตรวจสอบ/ ประเมินผล ถ้าดีให้ช่วย ในโอกาสต่อไป หากผล ออกมาไม่ดีหาคนอื่นมา ทำแทน หรืออบรมให้ ความรู้เพิ่มเติม ต้องทำ เป็น KM</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครุภัณฑ์พัฒนา	สรุป
4.2 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการเงิน/งบประมาณ (Money)			
ฝ่ายอำนาจการ	ฝ่ายอำนาจการ	ฝ่ายอำนาจการ	ฝ่ายอำนาจการ
<p>1) ประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการใช้จ่ายการเงินและงบประมาณความสำเร็จของงานแนวทางการแก้ไขปัญหามีค่าใช้จ่ายบางรายการที่ไม่เพียงพอให้เพิ่มขึ้นในการจัดครั้งต่อไป</p> <p>2) คณะกรรมการการเงินพิจารณาปรึกษาผู้บริหารที่เกี่ยวข้องตัดสินใจร่วมกันมีความเหมาะสมในการให้เบิกจ่ายเพิ่มเติมหรือปรับลด</p>	<p>1) งบประมาณไม่เพียงพอต้องหาวิธีการในการที่จะได้งบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้การอบรมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี</p> <p>2) ต้องมีการตรวจสอบงบประมาณ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบโครงการจัดอบรม</p> <p>3) ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหากพบว่าจุดใดมีปัญหา</p> <p>4) ต้องมีการชี้แจงคณะกรรมการฝ่ายสนับสนุนงบประมาณถ้าไม่คล่องตัว ต้องมีการปรับเพิ่ม-ลด ในการจัดกิจกรรม ระบบบัญชีทำบัญชีแสดงหลักฐานให้ถูกต้องชี้แจงได้</p>	<p>1) ถ้าถูกต้องดี ไม่ต้องปรับปรุง ถ้าไม่ถูกต้องตามระบบระเบียบการคลัง และแจ้งให้ทำให้อถูกต้อง ตามระเบียบ</p> <p>2) ในระดับมหภาค ระเบียบการเบิกจ่ายค่อนข้างมีปัญหา ต้องปรับปรุงเรื่องความละเอียดรอบคอบทำให้ถูกต้องตามพรบ.งบประมาณการคลังให้ถูกต้อง</p> <p>3) ทบทวนแผนการเบิกจ่ายงบประมาณให้บุคลากรรับทราบเพื่อเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผน</p> <p>4) ปรับปรุงเรื่องการเบิก-จ่ายให้ทันตามกำหนด</p> <p>5.ปรับปรุงเรื่องการเบิกจ่ายให้มีหลักฐานตรวจสอบได้และเป็นไปตามความเป็นจริง</p>	<p>1)ประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลการใช้จ่ายการเงินและงบประมาณความสำเร็จของงานแนวทางการแก้ไขปัญหามีค่าใช้จ่ายบางรายการที่ไม่เพียงพอให้เพิ่มขึ้นในการจัดครั้งต่อไป คณะกรรมการการเงินพิจารณาปรึกษาผู้บริหารที่เกี่ยวข้องตัดสินใจร่วมกันมีความเหมาะสมในการให้เบิกจ่ายเพิ่มเติมหรือปรับลด</p> <p>2) ปรับปรุงเรื่องการเบิก-จ่ายให้ทันตามกำหนดและให้มีหลักฐานตรวจสอบได้และเป็นไปตามความเป็นจริง</p>
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) รายงานการแก้ไขปัญห และอุปสรรคเกี่ยวกับการเงิน หากงบประมาณไม่เพียงก็ขออนุมัติเพิ่มในคราวต่อไปหากงบประมาณไม่เพียงให้จัดหาเพิ่มของบสนับสนุนจากภายนอก</p>	<p>งบประมาณไม่เพียงพอขอการสนับสนุนจากองค์การภาครัฐและเอกชนเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป</p>		<p>1) รายงานการแก้ไขปัญหและอุปสรรคเกี่ยวกับการเงิน หากงบประมาณไม่เพียงก็ขออนุมัติเพิ่มในคราวต่อไปหากงบประมาณไม่เพียงให้จัดหาเพิ่มของบสนับสนุนจากภายนอก</p>
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
<p>เรื่องของการเบิกจ่ายไม่ เป็นไปตามที่กำหนด หรือเบิกไม่ตรงกับรายการที่ เสนอมา และหาแนวทางแก้ไขปัญหา</p>	<p>งบประมาณไม่เพียงพอขอการสนับสนุนจาก องค์การภาครัฐและ เอกชนเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป</p>	<p>ถ้าถูกต้องดี ไม่ต้องปรับปรุง ถ้าไม่ถูกต้องตามระบบระเบียบการคลัง และแจ้งให้ทำให้อถูกต้อง ตามระเบียบ</p>	<p>ถ้าถูกต้องดี ไม่ต้องปรับปรุง ถ้าไม่ถูกต้องตามระบบระเบียบการคลัง และแจ้งให้ทำให้อถูกต้อง ตามระเบียบ</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
4.3 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) ความเหมาะสมกับนักเรียน ทำป้ายนิเทศก์ต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม</p> <p>2) วัสดุอุปกรณ์มีปัญหาไม่เพียงพอที่ซื้อเพิ่มเติมให้เหมาะสม จำนวนนักเรียนต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ให้ทัน</p> <p>3) วัสดุสิ้นเปลืองหรือครุภัณฑ์มีการวิเคราะห์จะซื้อต่อไปในปีหน้า ซ่อมแซมปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์</p> <p>4) กรณีสื่อไม่มีความทันสมัยจะต้องมีการพัฒนาสื่อใหม่ให้ทันสมัยหรือผลิตให้ทันใช้ในคราวต่อไป</p>	<p>1) บางกิจกรรมหากวัสดุไม่เพียงพอต้องดำเนินการปรับแผนใช้วัสดุให้เหมาะสม จัดหาเพิ่มเติมขอยืมจากหน่วยงานภายนอกหรือสังกัดเดียวกัน</p> <p>2) ประชุมผู้ที่มีหน้าที่สนับสนุน มีปัญหาอย่างไร แก้ปัญหาอย่างไร ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางการแก้ปัญหา</p>	<p>1) ถ้าแบบวัด คู่มือ อานไม้ เข้าใจ ยากเกินไปต้องปรับภาษาให้เหมาะสม</p> <p>2) ถ้าเครื่องมือดี ประสบความสำเร็จ สามารถที่จะขยายเผยแพร่ ต่อไปอีกได้ ต้องมีการเสริมเพิ่มอะไร ต้องการเพิ่มอะไรขณะที่ดำเนินการ หรือมีข้อผิดพลาด AIM ของเครื่องมือนั้น โดยการรับรู้ด้วยตนเอง หรือผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม หรือเติมเต็มส่วนที่ขาดหายไป สะท้อนจากหลายๆ ฝ่าย หรือด้วยตัวเจ้าของโครงการ</p> <p>3) นำผลการประเมินวัสดุอุปกรณ์มาเป็นแนวทางในการปรับปรุง และมอบหมายให้ฝ่ายสนับสนุนปรับปรุง ซ่อมแซม</p> <p>4) มีการให้คำแนะนำการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสม</p>	<p>1) หากพบว่าวัสดุอุปกรณ์มีความไม่ทันสมัยก็ควรปรับเปลี่ยน</p> <p>2) หากพบว่าวัสดุอุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับนร.ก็ควรจะมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม</p>
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) หากพบว่าวัสดุอุปกรณ์ มีความไม่ทันสมัยก็ควรปรับเปลี่ยน</p> <p>2) หากพบว่าวัสดุอุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับนร.ก็ควรจะมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม</p>	<p>เมื่อตรวจสอบพบว่า อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการจัดอบรมไม่ได้อยู่ในสภาพที่พึงประสงค์ ต้องรีบให้ดำเนินการแก้ไขทันที</p>	<p>1) หากวัสดุอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมก็เสนอขอปรับเปลี่ยนใหม่</p> <p>2) สื่อวัสดุอุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับวัยของกลุ่มเป้าหมายปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม</p>	<p>1) ถ้าแบบวัด คู่มือ อานไม้ เข้าใจ ยากเกินไปต้องปรับภาษาให้เหมาะสม</p> <p>2) ถ้าเครื่องมือดี ประสบความสำเร็จ สามารถที่จะขยายเผยแพร่ ต่อไปอีกได้ ต้องมีการเสริมเพิ่มอะไร ต้องการเพิ่มอะไรขณะที่ดำเนินการ</p>

			<p>หรือมีข้อผิดพลาด AIM ของเครื่องมือนั้น โดยการรับรู้ด้วยตนเอง หรือผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม หรือเติมเต็มส่วนที่ขาดหายไป สะท้อนจากหลายๆ ฝ่าย หรือด้วยตัวเจ้าของโครงการ</p> <p>3) นำผลการประเมินวัสดุอุปกรณ์มาเป็นแนวทางในการปรับปรุง และมอบหมายให้ฝ่ายสนับสนุนปรับปรุง ซ่อมแซม</p> <p>4) มีการให้คำแนะนำการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสม</p>
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
	<p>1) ดำเนินการแก้ไขโดยจัดหา เช่น แบตเตอรี่ กำหนดกระดาษหมด จัดหมึก เมจิกต้องเตรียมหาได้ทันทีที่ต้องการ</p> <p>2) อุปกรณ์ชำรุดต้องมีการซ่อมบำรุงหรือหาทดแทน</p> <p>3. ทำหนังสือขอยืมวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติมตามที่มอบหมาย</p>	<p>1) ฝ่ายอำนวยการประสานด้วยการเป็นผู้บอกเล่าแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น การเติมเต็มและเป็นผู้สะท้อนผลให้ฝ่ายอำนวยการ</p> <p>2) หากพบวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอให้จัดหาเพิ่มและวัสดุอุปกรณ์ชำรุดนำไปซ่อมบำรุง</p> <p>3. วัสดุอุปกรณ์บางประเภทเกิดชำรุด ควรปรับปรุงหรือซ่อมแซม จัดหาทดแทน</p>	<p>1) หากพบวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอให้จัดหาเพิ่ม และวัสดุอุปกรณ์ชำรุดนำไปซ่อมบำรุง</p> <p>2) วัสดุอุปกรณ์บางประเภทเกิดชำรุด ควรปรับปรุงหรือซ่อมแซม จัดหาทดแทน</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
4.4 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)			
ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายอำนวยการ
<p>1) ประชุมสรุปโครงการ และขอบคุณผู้จัดทำโครงการ</p> <p>2) ผู้บริหารอาจให้ข้อเสนอแนะ ชี้แนะแนวทางในการจัดกิจกรรมต่างๆ โอกาสต่อไปที่จะมีการจัดโครงการต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางใหม่ให้ครูปรับแก้ไขโดยค้นหาแนวทางร่วมกันในการจัดกิจกรรมรูปแบบใหม่ๆ</p> <p>3) แนะนำให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จาก สื่อ Internet เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรม</p> <p>4) ปรับรูปแบบการจัด อาจจะเปลี่ยนไปจากเดิมถ้าพบว่ามีปัญหาหลายๆ</p> <p>5) วิธีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนไม่ตอบวัตถุประสงค์ ต้องเปลี่ยนวิธีการ หรือปรับปรุงรูปแบบการจัดในครั้งต่อไป</p>	<p>1) เมื่อบุคลากรที่มาเป็นวิทยากรไม่สามารถให้ความรู้หรือจัดกิจกรรมได้ตามความต้องการต้องหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาปรับเปลี่ยนในครั้งต่อไป</p> <p>2) ปรับปรุงวิธีการทำงานให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันให้ทันสมัยปรับรูปแบบของกิจกรรมให้เหมาะสม เช่น การเข้าค่าย รูปแบบใหม่ แต่ยังคง Concept การพัฒนาความพอเพียง เช่นเดิม</p> <p>3) ต้องมีการปรับเปลี่ยนการจัดรูปแบบของกิจกรรมปรับเปลี่ยนวิทยากรให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความสนใจมากขึ้น</p>	<p>1) หากวิธีการที่ดีดำเนินการในโอกาสต่อไป หากพบปัญหาเกี่ยวกับวิธีการทำงาน จะเป็นลักษณะเดียวกันกับคน เพราะ คนเป็นผู้คิดวิธีการ ถ้าวิธีการทำงานไม่ดีไม่เหมาะสมก็ต้องขึ้นกับกับคนเพราะคนเป็นผู้คิดวิธีการเพราะครูต้องมีทักษะในการคัดเลือกวิธีการใหม่การพัฒนา วิธีการไม่ดี ควรเปลี่ยนคน หรือให้ครูคิดวิธีใหม่ เสนอแนะวิธีการทำใหม่ เพิ่มขึ้น</p> <p>2) วิธีการทำงานที่จะประสบผลสำเร็จ ต้องประเมินตนเอง เราสามารถประเมิน workshop ต้องประเมิน ให้เห็นเป็นผลงานเชิงประจักษ์ การเป็นแบบอย่างที่ดี และพร้อมที่จะถ่ายทอดให้คนอื่นทันที ประเมินด้วยตนเอง ต้องมีการปรับปรุงและประเมินตัวเองอยู่เสมอ</p> <p>3) ปรับปรุงขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา</p> <p>4) หากพบว่าขั้นตอนใดมีปัญหาอุปสรรคก็ให้มีการปรับปรุงแก้ไขทันที</p> <p>5) นำผลการประเมินของกลุ่มเป้าหมายมาปรับปรุงกิจกรรมที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์</p>	<p>1) ประชุมสรุปโครงการ และขอบคุณผู้จัดทำโครงการ</p> <p>2) ผู้บริหารอาจให้ข้อเสนอแนะ ชี้แนะแนวทางในการจัดกิจกรรมต่างๆ โอกาสต่อไปที่จะมีการจัดโครงการต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางใหม่ให้ครูปรับแก้ไขโดยค้นหาแนวทางร่วมกันในการจัดกิจกรรมรูปแบบใหม่ๆ</p> <p>3) แนะนำให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จาก สื่อ Internet เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรม</p> <p>4) ปรับรูปแบบการจัด อาจจะเปลี่ยนไปจากเดิมถ้าพบว่ามีปัญหาหลายๆ</p> <p>5) วิธีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนไม่ตอบวัตถุประสงค์ ต้องเปลี่ยนวิธีการ หรือปรับปรุงรูปแบบการจัดในครั้งต่อไป</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
4.4 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับวิธีการ (Method) (ต่อ)			
ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม	ฝ่ายฝึกอบรม
<p>1) ยอมรับหากิจกรรมที่พัฒนาได้ผลสำเร็จ นักเรียนมีพฤติกรรมพอเพียง</p> <p>2) หากพบปัญหาการจัดกิจกรรมการแบ่งกลุ่ม หรือ นักเรียนทำกิจกรรมได้ไม่ทั่วถึง แบ่งกลุ่มให้เหมาะสม ปรับทันที</p> <p>3) วิธีการเป็นเน้นทฤษฎีเกินไป ให้มีกิจกรรม นันทนาการ หรือเกมส์ ให้น่าผ่อนคลาย ก็ต้องปรับปรุงให้เหมาะสม</p> <p>4) กำหนดเวลาไม่เหมาะสม ก็ต้องปรับปรุงให้เหมาะสม เวลาสั้นไปหรือมากไป ควรปรับ</p>			<p>1) หากวิธีการที่ดีดำเนินการในโอกาสต่อไป หากพบปัญหาเกี่ยวกับวิธีการทำงาน จะเป็นลักษณะเดียวกันกับคนเพราะ คนเป็นผู้คิดวิธีการ ถ้าวิธีการทำงานไม่ดีไม่เหมาะสม ก็ต้องขึ้นกับกับคนเพราะคนเป็นผู้คิดวิธีการเพราะครูต้องมีทักษะในการคิดเลือกวิธีการในการพัฒนา วิธีการไม่ดี ควรเปลี่ยนคน หรือให้ครูคิดวิธีใหม่ เสนอแนะวิธีการทำใหม่ เพิ่มขึ้น</p> <p>2) วิธีการทำงานที่จะประสบความสำเร็จ ต้องประเมินตนเอง เราสามารถประเมิน workshop ต้องประเมินให้เห็นเป็นผลงานเชิงประจักษ์ การเป็นแบบอย่างที่ดี และพร้อมที่จะถ่ายทอดให้คนอื่นทันที ประเมินด้วยตนเอง ต้องมีการปรับปรุงและประเมินตัวเองอยู่เสมอ</p> <p>3) หากพบว่าขั้นตอนใดมีปัญหาอุปสรรคก็ให้มีการปรับปรุงแก้ไขทันที</p> <p>4) นำผลการประเมินของกลุ่มเป้าหมายมาปรับปรุงกิจกรรมที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์</p>

กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา	กลุ่มศึกษานิเทศก์	กลุ่มนักพฤกษศาสตร์ และ ครูนักพัฒนา	สรุป
4.4 การยอมรับ หรือปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ วิธีการ (Method) (ต่อ)			
ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน	ฝ่ายสนับสนุน
	<p>1) ฝ่ายสนับสนุน ต้องเตรียมความพร้อมพร้อมสถานที่ความพร้อมจัดกิจกรรม ถ้าสิ่งใดขาดตกบกพร่องต้องรีบแก้ไขทันที เพื่อให้การจัดอบรมเป็นปัญหาและอุปสรรค</p> <p>2) ให้ความร่วมมือกับฝ่ายอำนวยความสะดวกในการประสานงานการจัดกิจกรรม</p>		<p>1) ฝ่ายสนับสนุน ต้องเตรียมความพร้อมพร้อมสถานที่ความพร้อมจัดกิจกรรม ถ้าสิ่งใดขาดตกบกพร่องต้องรีบแก้ไขทันที เพื่อให้การจัดอบรมเป็นปัญหาและอุปสรรค</p> <p>2) ให้ความร่วมมือกับฝ่ายอำนวยความสะดวกในการประสานงานการจัดกิจกรรม</p>

ภาคผนวก จ แนวทางการบริหารการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความพอเพียงของนักเรียน
(ชุดเอกสารสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินฯ)

สารขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมิน “รูปแบบการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความ
พอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”

ข้าพเจ้า นางสาวสิริพร บุญพา นิสิต หลักสูตรการศึกษาดุขฎฐิบัฏฐิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา วิทยาลัยจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยเพื่อสร้าง
รูปแบบการบริหารการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร” ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีผลสองส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง เป็นองค์ความรู้ทางวิชาการได้ “รูปแบบการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความ
พอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ซึ่งภาพและ
คำอธิบาย ดังเอกสาร 1

ส่วนที่สอง เป็น “แนวทางการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของ
นักเรียนมัธยม ศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (ด้วยการฝึกอบรม)” ดัง
เอกสาร 2

สิ่งที่ข้าพเจ้า ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ขอให้ท่านพิจารณา
“แนวทางการบริหารการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนฯ” ตามเอกสาร 2 โดยให้
ความสำคัญเฉพาะแนวทางดำเนินการด้านการบริหาร (ไม่จำเป็นต้องนำผลที่เป็นทางวิชาการ
ตามเอกสาร 1 มาพิจารณา) เสมือนว่าเป็นการบริหารโครงการหนึ่งที่อาจจัดในสถานศึกษาแห่ง
ใดแห่งหนึ่ง แล้วประเมิน แนวทางการบริหารการพัฒนาฯ ดังกล่าว โดยใช้ “การบริหารรูปแบบ
การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร” (เอกสาร 3) ที่ส่งมาด้วย

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิอย่างยิ่ง ในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

.....
(นางสาวสิริพร บุญพา)

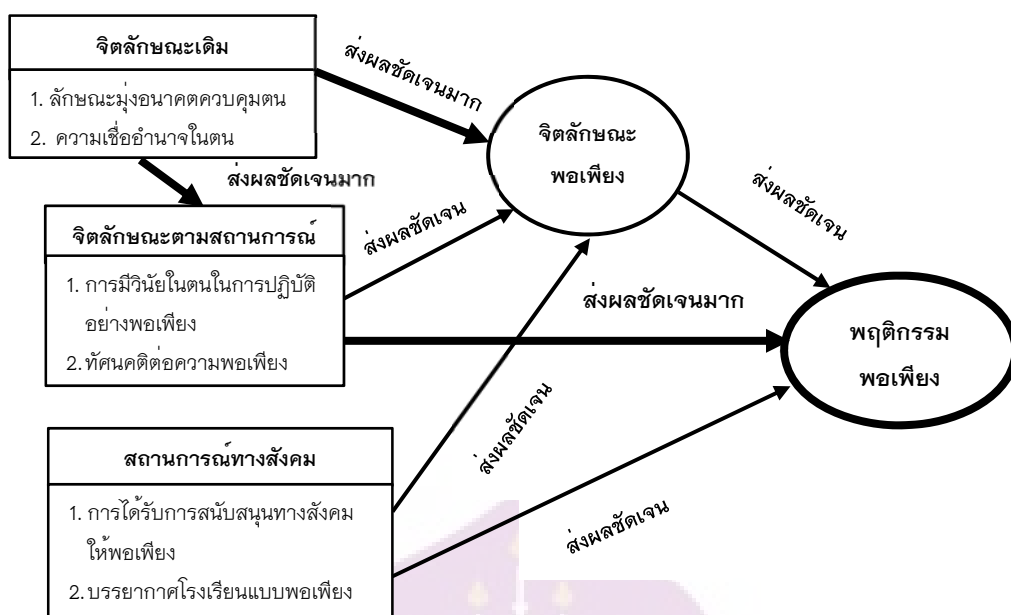
เอกสาร 1

**ผลวิจัย องค์ความรู้ทางวิชาการ “รูปแบบการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง
ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”**

รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการสังเคราะห์
จากผลวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า

การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรม
พอเพียง มากหรือน้อยนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจนมาก คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน
ซึ่งส่งผลผ่านความพอเพียงที่เป็นลักษณะทางจิตใจ (จิตลักษณะพอเพียง) ไปยังพฤติกรรมพอเพียง
มีลักษณะทางจิตใจที่เกี่ยวกับความพอเพียง 2 ประการ ที่ส่งผลโดยตรงถึงพฤติกรรมพอเพียง
อย่างชัดเจนมาก คือ 1) การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง 2) ทศนคติต่อความพอเพียง
ขณะที่ลักษณะทางจิตใจ 2 ประการดังกล่าว ยังส่งผลผ่านความพอเพียงที่เป็นลักษณะทางจิตใจ
ไปยังพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนอีกด้วย

ในด้านของการพัฒนา อาจจะสามารถกล่าวอย่างเข้าใจได้ง่ายว่า พฤติกรรมพอเพียงของ
นักเรียนกลุ่มเป้าหมายนี้ควรเริ่มต้นที่พัฒนาลักษณะทางจิตใจ 3 ประการแรก คือ ลักษณะมุ่ง
อนาคตและควบคุมตน การมีวินัยในตนในการปฏิบัติอย่างพอเพียง และทศนคติต่อความพอเพียง
จากนั้นพัฒนาจิตใจด้านความพอเพียง (จิตลักษณะพอเพียง) จึงจะส่งผลถึงพฤติกรรม
พอเพียง และถ้าฝึกทักษะเพื่อสร้างพฤติกรรมพอเพียง 2 ด้าน (ด้านการเรียนและการดำเนิน
ชีวิต) เพิ่มเติม ก็จะทำให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ภาพ รูปแบบการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

เอกสาร 2

แนวทางการบริหารการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยการฝึกอบรม

โดยยึดหลักการบริหาร (Plan-Do-Check-Act) X 4Ms

1.ขั้นการวางแผน (Plan) จะมีการวางแผนดังต่อไปนี้

1.1 การวางแผนเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	1.2 การวางแผนเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 การวางแผน เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	1.4 การวางแผน เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือ ฝ่ายบริหารโครงการ</p> <p>1)วางแผนประชุมชี้แจงนโยบายรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน</p> <p>2)วางแผนกำหนดผู้ทำหน้าที่อำนวยการและ/หรือ หัวหน้าโครงการ</p> <p>3) วางแผนการอบรมวิทยากรจากนักพฤกษศาสตร์เพื่อให้มีความเข้าใจในการพัฒนาจิตลักษณะ</p> <p>4)วางแผนกำหนดคุณสมบัติของวิทยากรด้านพฤกษศาสตร์ ที่เข้าใจในเรื่องจิตลักษณะ โดยเฉพาะ เช่น ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน, ความเชื่ออำนาจในตน</p>	<p>ก. ฝ่ายอำนวยการ หรือ ฝ่ายบริหารโครงการ</p> <p>1) วางแผนตั้งกรอบงบประมาณที่ต้องนำใช้ในการอำนวยการงบประมาณที่ใช้ตลอดโครงการ</p> <p>2) วางแผนมอบหมายรองผู้อำนวยการและหัวหน้าโครงการ ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งโครงการ ระบุที่มาของงบประมาณที่จะนำมาใช้</p>	<p>ก. ฝ่ายอำนวยการ หรือ ฝ่ายบริหารโครงการ</p> <p>1) วางแผนกำหนดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ฝ่ายอำนวยการจะต้องใช้ ใช้อะไรบ้าง ใช้เมื่อไร (เช่น กล้องบันทึกภาพ สมุดบันทึกกรณีเหตุ)</p> <p>2)วางแผนการฝึกจิตลักษณะการสร้างสื่อ</p>	<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือ ฝ่ายบริหารโครงการ</p> <p>1) วางแผนกำหนดวิธีการที่ใช้ในการอำนวยการ เช่น วิธีการมอบหมายงาน วิธีการกรณีเหตุ วิธีการเสริมพลัง วิธีการติดตาม ประเมิน</p> <p>2) วางแผนจัดลำดับขั้นตอนการฝึก</p>

1.ขั้นการวางแผน (Plan) (ต่อ)

1.1 การวางแผนเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	1.2 การวางแผนเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 การวางแผน เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	1.4 การวางแผน เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>1) วางแผนประชุมเตรียมความพร้อมครู/บุคลากรเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>2) วางแผนกำหนดกลุ่มครู/บุคลากรที่เป็นฝ่ายฝึกอบรม ทั้งที่เป็นวิทยากรหลัก วิทยากรเสริม และบุคลากรสนับสนุน โดยระบุจำนวนหน้าที่ของแต่ละกลุ่มแต่ละบุคคล</p> <p>3) วางแผนประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับครู/บุคลากร ตามข้อ 2</p> <p>4) วางแผนกำหนดจำนวนและวิธีการรับนักเรียนเข้าอบรม</p> <p>5) วางแผนประชุมนัดหมายนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าอบรม</p>	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>1) วางแผนประมาณการค่าใช้จ่ายของฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>- ในช่วงเตรียมการ</p> <p>เช่น ค่าใช้จ่ายในการสร้างชุดฝึกกิจกรรม สร้างสื่อ สร้างแบบวัด ฯลฯ</p> <p>- ช่วงดำเนินการ เช่น ค่าวิทยากร ค่าวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่วิทยากรและนักเรียนต้องใช้</p> <p>- ช่วงหลังฝึกอบรม</p> <p>เช่น ค่าใช้จ่ายในการประเมินการฝึกอบรม และค่าเกียรติบัตร</p>	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>1) วางแผนสำรวจสถานที่ห้องฝึกอบรม วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยี สารสนเทศวัสดุสิ้นเปลือง ของรางวัล</p> <p>2) วางแผนกำหนดเครื่องมืออบรม เช่น ชุดฝึก สื่อประกอบการฝึก คู่มือการฝึก</p> <p>3) วางแผนกำหนดจำนวนและคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายฝึกอบรมต้องใช้</p>	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <p>1) วางแผนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม</p> <p>2) วางแผนกำหนดวิธีการสร้างชุดอบรม เช่น จัดประชุมเป็นระยะๆ ทำ work shop</p> <p>3) วางแผนกำหนดวิธีการใช้ในการอบรม/พัฒนา เช่น ใช้กิจกรรมกลุ่ม วิทยากรบรรยาย เกม หรือการฝึกปฏิบัติ</p>

1.ขั้นการวางแผน (Plan) (ต่อ)

1.1 การวางแผนเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	1.2 การวางแผนเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	1.3 การวางแผน เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	1.4 การวางแผน เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <p>1) ฝ่ายสนับสนุนแต่ละฝ่ายวางแผนกำหนดบุคลากรในฝ่ายของตนเอง (ฝ่ายการเงิน ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายอาหาร-เครื่องดื่ม ฝ่ายของที่ระลึกของรางวัล ฝ่ายสถานที่ ฯลฯ) ระบุจำนวน และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบ</p> <p>2) แต่ละฝ่ายวางแผนประชุมบุคลากรเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงาน</p> <p>3) วางแผนจำแนก จัดลำดับงานที่ต้องปฏิบัติ</p>	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <p>1) แต่ละฝ่ายวางแผนกำหนดวงเงินสำหรับใช้ในการทำงาน (เช่น ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายแสงเสียง ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ) สำรองและประมาณค่าใช้จ่ายในงานต่างๆ</p> <p>2) แต่ละฝ่ายวางแผนการจัดการเรื่องของการเบิกจ่ายและรวบรวมหลักฐานการเงิน</p>	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <p>1) วางแผนกำหนดวัสดุอุปกรณ์ที่ฝ่ายสนับสนุนต้องใช้ในการทำงาน มีอะไรบ้าง จำนวนเท่าไร จะได้มาอย่างไร</p> <p>2) วางแผนการจัดการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้</p> <p>3) วางแผนติดตั้งอุปกรณ์สื่อโสตฯ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้พร้อมใช้งาน และจัดเก็บเมื่อเสร็จสิ้นงาน</p>	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <p>- แต่ละฝ่ายวางแผนกำหนดวิธีการที่ฝ่ายใช้ในการทำงาน</p>

2. ขั้นการปฏิบัติ (Do) จะมีการปฏิบัติดังต่อไปนี้

2.1 การปฏิบัติเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	2.2 การปฏิบัติเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	2.3 การปฏิบัติ เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	2.4 การปฏิบัติ เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือฝ่าย บริหารโครงการ 1) ประชุมชี้แจงนโยบาย รายละเอียดเกี่ยว โครงการพัฒนาความ พอเพียงของนักเรียน 2) แต่งตั้งมอบหมายฝ่าย อำนวยการโครงการ เป็น หัวหน้า โดยมีประธาน อำนวยการ เลขานุการ หรือ ผู้ช่วยเลขานุการ	ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือฝ่าย บริหารโครงการ 1) ใช้งบประมาณในการ อำนวยการตาม ที่กำหนดไว้ ในแผนอย่างเหมาะสม 2) จัดหา สรรหา งบประมาณ เพื่อโครงการ และจัดสรรให้ ฝ่ายต่างๆ แจกให้ทราบ วงเงินที่ได้รับ วิธีการ หลักฐานการเบิก-จ่าย	ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือ ฝ่ายบริหารโครงการ - จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ ฝ่าย อำนวยการต้องใช้ และใช้ตามแผน	ก.ฝ่ายอำนวยการ หรือฝ่าย บริหารโครงการ - อำนวยการให้ดำเนิน โครงการ มอบหมาย และ ส่งเสริมการ ปฏิบัติงาน ด้วยวิธีที่ วางแผนไว้ เช่น การ นิเทศ การ สร้างขวัญ กำลังใจในการ ปฏิบัติงาน
ข.ฝ่ายฝึกอบรม 1) ประชุมเตรียมความพร้อม ให้กับครู/บุคลากรเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาเพื่อ ส่งเสริมความพอเพียง ให้กับนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น 2) แต่งตั้งมอบหมายกลุ่ม ครู/บุคลากรฝ่ายฝึก อบรม รวมถึงวิทยากร หลัก วิทยากรเสริม 3) ประชุมเพื่อเตรียมความ พร้อมให้กับครู/บุคลากรที่ เป็นฝ่ายฝึกอบรมทั้งที่เป็น วิทยากรหลัก วิทยากรเสริม 4) ระบุกลุ่มนักเรียนที่เข้า อบรม เช่น กำหนดรุ่น กำหนดจำนวนนักเรียน จัด ให้เข้าอบรม 5) ประชุมนักเรียนที่เป็น กลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียม ความพร้อมในการเข้า อบรม	ข.ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายฝึกอบรม เบิกจ่าย และใช้เงินที่ได้รับจัดสรร ของฝ่ายฝึกอบรมเพื่อ - เป็นค่าใช้จ่ายในการ เตรียมการ เช่น สร้าง ชุด กิจกรรม สร้างสื่อ และแบบวัด - เป็นค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการอบรม เช่น ค่า วิทยากร ค่าวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับ วิทยากร	ข.ฝ่ายฝึกอบรม - จัดหา และใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการ เตรียมการอบรม สร้างชุดกิจกรรม สื่อ ที่ใช้ในกิจกรรม - จัดหาและใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการ ฝึกอบรม รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์สำหรับ นักเรียน เช่น รางวัล ดินสอ ปากกา แฟ้ม เอกสาร ป้ายชื่อ	ข.ฝ่ายฝึกอบรม - จัดทำหลักสูตร ชุด ฝึกอบรม ตาม ขั้นตอนวิธีการที่ วางแผนไว้ - ฝึก ชักซ้อมวิทยากร ใน การอบรม - ฝึกอบรมนักเรียน โดย ใช้ชุดกิจกรรมที่สร้าง และวิธีการที่เตรียมไว้ เช่น บรรยายกิจกรรม กลุ่ม เกม การฝึก ปฏิบัติ

2. ขั้นการปฏิบัติ (Do) (ต่อ)

2.1 การปฏิบัติเกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	2.2 การปฏิบัติเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ/ ค่าใช้จ่าย (Money)	2.3 การปฏิบัติ เกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	2.4 การปฏิบัติ เกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <p>1) เสนอแต่งตั้งบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานคณะทำงานฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ, ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายประเมิน โดยระบุนหน้าที่และความรับผิดชอบด้วย</p> <p>*หลังแต่งตั้ง จัดให้มีการประชุมร่วมกัน ชี้แจงการทำงาน</p> <p>2) บุคลากรแต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนด</p>	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <p>1) แต่ละฝ่ายดำเนินการเบิก-จ่าย ใช้เงินที่ได้รับจัดสรร เพื่อการทำงาน ของฝ่ายสนับสนุน (เช่น ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายประเมิน)</p> <p>2) รวบรวมหลักฐาน รายงานการเบิก-จ่ายเงิน</p>	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <p>- แต่ละฝ่ายจัดหา และใช้ วัสดุอุปกรณ์ ในภารกิจของฝ่าย ตามที่ได้วางแผนไว้</p>	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <p>- ฝ่ายสนับสนุนแต่ละฝ่าย ปฏิบัติงานสนับสนุนการฝึกอบรม ด้วยวิธีการที่ฝ่ายกำหนด ตามที่ได้วางแผนไว้</p>

3. ขั้นการติดตาม/ประเมิน (Check) จะมีการติดตาม/ประเมินดังต่อไปนี้

3.1 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	3.2 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	3.3 การติดตาม/ ประเมินเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	3.4 การติดตาม/ ประเมินเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินการปฏิบัติงานของผู้ทำหน้าที่ อำนวยการ หรือหัวหน้าโครงการ เลขานุการในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ - สรุปการติดตามเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง (Act) ต่อไป 	<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินวงเงินที่ใช้ในฝ่าย อำนวยการว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ มีปัญหาใดหรือไม่ - ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของโครงการ จากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง - สรุปการติดตามเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง(Act) ต่อไป 	<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตามการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือที่ ฝ่ายอำนวยการใช้ว่า ใช้ ได้ดีหรือไม่ เพียงพอหรือไม่ - สรุปการติดตามเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง (Act)ต่อไป 	<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินวิธีการที่ฝ่าย อำนวยการใช้ใน การมอบหมาย นิเทศ ติดตามการดำเนินโครงการว่าใช้ได้ผลหรือไม่ มีปัญหาหรือไม่ - สรุปวิธีการที่ฝ่าย อำนวยการใช้ในการ มอบหมายนิเทศ ติดตามฯ เป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง (Act) ต่อไป
<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมินการปฏิบัติงานของครู/บุคลากรที่เป็นฝ่าย ฝึกอบรม ทั้งที่เป็นวิทยากรหลัก วิทยากรเสริม และ บุคลากรสนับสนุน - ติดตาม/ประเมินกลุ่มนักเรียนที่เข้าอบรม มีจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม นักเรียนมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเพียงใด - สรุปการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง (Act)ต่อไป 	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมิน การใช้เงินของฝ่าย เช่น การสร้างชุดกิจกรรม ค่าวิทยากร ค่าอุปกรณ์ สื่อต่างๆ - ติดตาม/ประเมินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงพอหรือไม่ - สรุปการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง(Act) ต่อไป 	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่าย ฝึกอบรมใช้ เป็นไปตามที่ต้องการใช้ เพียงพอมีปัญหาหรือไม่อย่างไร - ติดตาม/ประเมินชุดกิจกรรม สื่อที่ใช้ อบรม ใช้ได้ดีเพียงใด - สรุปการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง(Act) ต่อไป 	<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม/ประเมิน วิธีการทำงานที่ฝ่าย ฝึกอบรมใช้ เช่น วิธีการเตรียมการ วิธีการสร้างชุด ฝึกอบรม - ติดตาม/ประเมินการ วิธีการที่ใช้อบรมมีความเหมาะสมใช้ ได้ผล-ไม่ ได้ผล มี ปัญหา-ไม่มี - ติดตาม/ประเมินผล วิธีการปฏิบัติต่อ นักเรียนที่เข้าอบรม - สรุปการติดตาม/ประเมินเพื่อนำเป็นข้อมูลในชั้นยอมรับ/ปรับปรุง(Act) ต่อไป

3. ขั้นตอนการติดตาม/ประเมิน (Check) (ต่อ)

3.1 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	3.2 การติดตาม/ประเมิน เกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	3.3 การติดตาม/ ประเมินเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	3.4 การติดตาม/ ประเมินเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
ค.ฝ่ายสนับสนุน - ติดตาม/ประเมินผล การปฏิบัติงานของ บุคลากรในฝ่าย ผู้ใดปฏิบัติได้ดี ผู้ใดมีปัญหาหรือไม่ เหมาะสมกับงาน - ติดตาม/ประเมินผล นักเรียนที่เข้าอบรมในการรับบริการจากฝ่ายสนับสนุน - รวบรวมผลจากการติดตาม/ประเมินเพื่อเป็นข้อมูลในขั้นต่อไป	ค.ฝ่ายสนับสนุน - ติดตามการใช้จ่ายเงินของฝ่ายสนับสนุน เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงพอ-ไม่เพียงพอ มีปัญหา-ไม่มีปัญหา - ติดตามตรวจสอบหลักฐานการเบิกจ่ายเงินของฝ่าย - รวบรวมผลจากการติดตาม/ประเมินเพื่อเป็นข้อมูลในขั้นต่อไป	ค.ฝ่ายสนับสนุน - ติดตาม/ประเมิน วัสดุอุปกรณ์ที่ฝ่ายสนับสนุนใช้ว่า เป็นไปตามที่ต้องการใช้หรือไม่ เพียงพอ-ไม่เพียงพอ มีปัญหา - รวบรวมผลจากการติดตาม/ประเมินเพื่อเป็นข้อมูลในขั้นต่อไป	ค.ฝ่ายสนับสนุน - ติดตาม/ประเมินวิธีการที่ฝ่ายใช้ในการทำงาน (เช่น วิธีการติดตั้งและบริการของฝ่ายแสงเสียง/โสตฯ/IT หรือวิธีการจัดและบริการของฝ่าย อาหารและเครื่องดื่ม) - รวบรวมผลจากการติดตาม/ประเมินเพื่อเป็นข้อมูลในขั้นต่อไป

4. ขั้นตอนการยอมรับ/ปรับปรุง (Act) จะมีการยอมรับ/ปรับปรุงดังต่อไปนี้

4.1 การยอมรับ/ปรับปรุง เกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	4.2 การยอมรับ/ ปรับปรุงเกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 การยอมรับ/ ปรับปรุงเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	4.4 การยอมรับ/ ปรับปรุงเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/การประเมิน การปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ/หัวหน้าโครงการ ถ้าดีปฏิบัติต่อไป ถ้าไม่ดีแก้ไข เช่น ถ้าหัวหน้าโครงการไม่เหมาะสมอาจต้องปรับเปลี่ยนบุคคลอื่นแทน 	<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/การประเมิน วงเงินที่ใช้ในฝ่ายอำนวยการ เป็นไปตามแผนหรือไม่ ถ้าเป็นไปตามแผนก็ดำเนินการต่อไป ถ้าไม่เป็นไปตามแผนต้องมีการปรับปรุง หากมีปัญหาต้องแก้ไขปัญหานั้นทันที 	<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมินการจัดหาและใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่ฝ่ายอำนวยการใช้ ถ้าได้ผลดีใช้ต่อไป ถ้าไม่เพียงพอ หรือมีปัญหา ต้องแก้ไข 	<p>ก.ฝ่ายอำนวยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการประเมินวิธีการที่ฝ่ายอำนวยการใช้ในการมอบหมายงาน นิเทศติดตาม โครงการใช้ ได้ผลดีใช้วิธีการนั้นต่อไป ถ้าใช้ไม่ได้ผลดีต้องปรับปรุงหรือหาวิธีการใหม่ที่คิดว่าจะใช้ได้ดี
<p>ข.ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมินการปฏิบัติงานในฝ่ายฝึกอบรม บุคลากรในฝ่ายวิทยากรหลัก วิทยากรเสริม ผู้ได้ปฏิบัติได้ดี อาจให้การเสริมแรง/รางวัล ผู้ได้มีปัญหาหรือไม่เหมาะสมกับงานอาจเสนอแนะให้ปรับปรุง หรือถ้าจำเป็นอาจเปลี่ยนตัวบุคคล - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมิน ประเภทจำนวนนักเรียนที่เข้ารับการอบรม เหมาะสมกับการเข้ารับการอบรมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมอาจปรับที่วิธีการอบรมหรือเปลี่ยนกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย 	<p>ข. ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตามประเมิน การใช้เงินของฝ่ายฝึกอบรม ถ้าเพียงพอ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดำเนินการต่อไปได้ ถ้าไม่เพียงพอหรือมีปัญหาต้องแก้ไข 	<p>ข. ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมิน วัสดุ อุปกรณ์ที่ฝ่ายฝึกอบรมใช้ ถ้าเป็นไปตามที่ต้องการใช้ ก็ดำเนินการต่อไป ถ้ามีปัญหา เช่น ไม่เพียงพอ ไม่มีคุณภาพ ต้องแก้ไข อาจปรึกษาฝ่ายอำนวยการเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมินวัสดุ อุปกรณ์ที่นักเรียนมีจำนวน หรือ คุณภาพเหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป 	<p>ค. ฝ่ายฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิจารณา ผลการติดตาม/ประเมินวิธีการทำงานที่ฝ่ายฝึกอบรมใช้ เช่น วิธีการในการเตรียมการ วิธีการในการอบรม ถ้ามีความเหมาะสม ใช้ได้ผลดีใช้ต่อไป ถ้าไม่เหมาะสม มีปัญหาฝ่ายฝึกอบรมต้องหาวิธีการใหม่ หรือ อาจปรึกษาฝ่ายอำนวยการ

4. ขั้นตอนการยอมรับ/ปรับปรุง (Act) (ต่อ)

4.1 การยอมรับ/ปรับปรุง เกี่ยวกับ คน/บุคลากร (Man)	4.2 การยอมรับ/ ปรับปรุงเกี่ยวกับ เงิน งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย (Money)	4.3 การยอมรับ/ ปรับปรุงเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (Material)	4.4 การยอมรับ/ ปรับปรุงเกี่ยวกับ วิธีการ (Method)
<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผลการติดตาม/ประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรในฝ่ายผู้ได้ปฏิบัติได้ดี ให้การเสริมแรง (เช่น ชมเชย ให้รางวัล) ถ้าไม่เหมาะสมกับงาน เสนอแนะให้ปรับปรุง หรือถ้าจำเป็น อาจต้องเปลี่ยนตัวบุคคล - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผลติดตาม/ประเมิน การรับบริการของนักเรียนจากฝ่ายสนับสนุน เป็น อย่างไร หากบริการไม่ดี อาจต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนตัวผู้ให้บริการ 	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผลการติดตามการใช้เงินของฝ่ายสนับสนุน ถ้าเพียงพอเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดำเนินการต่อไปได้ ถ้าไม่เพียงพอหรือมีปัญหาต้องแก้ไข เช่น เงินไม่พอต้องประหยัด หรือหาเพิ่ม พบปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ต้องรายงานฝ่ายอำนวยการ 	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผลการติดตาม/ประเมิน วัสดุอุปกรณ์ที่ฝ่ายใช้ ถ้าเหมาะสม ก็ดำเนินการต่อไป ถ้าไม่เหมาะสม เช่น ไม่เพียงพอ ไม่มีคุณภาพ ต้องแก้ไข 	<p>ค.ฝ่ายสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แต่ละฝ่ายพิจารณา ผลการติดตาม/ประเมิน วิธีการที่ฝ่ายใช้ในการทำงาน (เช่น วิธีการติดตั้งและบริการ ของฝ่าย แสงเสียง/โสตฯ/IT หรือ วิธีการจัดและ บริการของฝ่ายอาหารและน้ำดื่ม) ถ้าดีเหมาะสม ควรทำต่อไปถ้าไม่ดีหรือมีปัญหาต้องหาวิธีการแก้ไข เช่น ปรับ หรือเปลี่ยนวิธีทำงาน

21/4/2562

แบบประเมิน “การบริหารรูปแบบการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพอเพียง ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็น “แนวทางการบริหารรูปแบบการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความพอเพียงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ขอให้ท่านพิจารณาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของการบริหาร (ดำเนินการ) ดังกล่าว ซึ่งมีทั้งหมด 4 ด้าน แต่ละด้านเกี่ยวกับ 4 ประเด็น รวม 16 ประเด็น (P-D-C-A X 4Ms) แล้วประเมินความเป็นไปได้ตั้งแต่ “เป็นไปได้น้อยที่สุด” ถึง “เป็นไปได้มากที่สุด” เป็น 1 ถึง 7 คะแนน ด้วยการกาเครื่องหมายถูก (✓) ตรงกับคะแนนที่ท่านประเมิน

ตัวอย่าง สมมุติท่านประเมินข้อ 0.1 ดังนี้

แนวทางการบริหาร	ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (คะแนน 1 = น้อยที่สุด ถึง 7 = มากที่สุด)							ความเห็นเพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	6	7	
1. การXXXXX								
0.1 การXXXXXเกี่ยวกับบุคลากร ข้อเสนอ/แนวทาง การXXXXXเกี่ยวกับ บุคลากร เพื่อการพัฒนาความพอเพียงของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ	1	2	3	4	✓5	6	7	

จากการประเมินแสดงว่า ท่านให้คะแนนประเด็น 0.1 “ข้อเสนอ/แนวทางการXXXXXเกี่ยวกับบุคลากร เพื่อการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียนฯ” เป็น 5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 7

แนวทางการบริหาร	ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (คะแนน 1 = น้อยที่สุด ถึง 7 = มากที่สุด)							ความเห็น เพิ่มเติม
	1	2	3	4	5	6	7	
4 การยอมรับ ปรับปรุง (Act)								
4.1 การยอมรับ/ปรับปรุงเกี่ยวกับบุคลากร ข้อเสนอ/แนวทาง <u>การยอมรับ/ปรับปรุง</u> <u>เกี่ยวกับบุคลากร</u> เพื่อการพัฒนาความ พอเพียงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	
4.2 การยอมรับ/ปรับปรุงเกี่ยวกับการเงิน ข้อเสนอ/แนวทาง <u>การยอมรับ/ปรับปรุง</u> <u>เกี่ยวกับการเงิน</u> เพื่อการพัฒนาความ พอเพียงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	
4.3 การยอมรับ/ปรับปรุงเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ข้อเสนอ/แนวทาง <u>การยอมรับ/ปรับปรุง</u> <u>เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์</u> เพื่อพัฒนา ความพอเพียงของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	
4.4 การยอมรับ/ปรับปรุงเกี่ยวกับวิธีการ ทำงาน ข้อเสนอ/แนวทาง <u>การยอมรับ/ปรับปรุง</u> <u>เกี่ยวกับวิธีการทำงาน</u> เพื่อการพัฒนาความ พอเพียงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	
คะแนนรวม								

ขอขอบคุณ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมิน

นางสาวสิริพร บุญพา ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	สิริพร บุญพา
วัน เดือน ปี เกิด	17 มีนาคม 2516
ที่อยู่ปัจจุบัน	130/176 หมู่ที่ 1 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ 31/1 หมู่ที่ 9 ซอยมิตรไมตรี 4 ถนนมิตรไมตรี แขวงหนองจอก เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2555 -2557	พนักงานมหาวิทยาลัย สายสนับสนุน (บริหารงานทั่วไป) สำนักงานสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2554	พนักงานมหาวิทยาลัย สายสนับสนุน (นักวิชาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2544	อาจารย์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2543	อาจารย์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
พ.ศ. 2539	ครู โรงเรียนเทคโนโลยีปทุมธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	ค.อ.ม. (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ แขนงคอมพิวเตอร์ศึกษา), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
พ.ศ. 2538	ค.บ. (บรรณารักษ์), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผลงานตีพิมพ์	
ที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์	สิริพร บุญพา, ธารินทร์ รसानนท์ และโกศล มีคุณ (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์) แนวทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาความพอเพียงของนักเรียน วารสารวิจัย ราชภัฏธนบุรี ไร่ใช้สังคม. ผลงานการตีพิมพ์อื่น ๆ -